NOTICES
OF
SANSKRIT MANUSCRIPTS

Sharada Oriental Series No. 1 : XIII

NOTICES
OF
SANSKRIT MANUSCRIPTS

Vol. XIII

RAJA RAJENDRALALA MITRA
MM. HARAPRASADA SASTRI

Biographical Sketches
SATKARI MUKHOPADHYAYA

Sharada Prakashan
DELHI-110052
1990

First Published : 1871 - 1911
Reprinted : 1990
ISBN : 81-85320-11-X (Set)

Published by :
SHARADA PRAKASHAN
E-239, Shastri Nagar,
DELHI - 110052, Ph: 7231820

Printed at :
NEW GIAN OFFSET PRINTERS
495, D.D.A. Complex, Shahzada Bagh,
Inderlok, DELHI - 110035

PREFACE TO VOLUME II.

This volume contains notices of 266 manuscripts mostly either not mentioned in the Catalogus Catalogorum or not properly described in any descriptive Catalogue. The notices have been collected in Bengal and in Behār and include works on all subjects. They have been arranged in the alphabetical order. A classification of the works and their analysis is given below:—

Vedas.—Works on the Saṃhitās and Brāhmaṇas are very rare in these Provinces. But occasionally works subsidiary to the study of the Vedas are found here and there. Of these the Sarvānukramaṇīvṛtti, No. 248, by Ṣaḍguruçiṣya, has already been published in the Annecdota Oxoniensis series; Sūktapratīka, No. 250, gives the first word of each Sūkta with its Ṛṣi, chandaḥ, and devatā; Hanumaddurga, No. 264, affiliated to the Atharva Veda is a work on the worship of Hanumān for the purpose of attaining prowess and military glory; Anukramaṇikā, No. 5, is the well-known work by Kātyāyana; Ṛg-Vedaprātiçākhyam, No. 25, by Bhagavān, Çaunaka has been described in L. 902; Kāṇḍānukramaṇikāvivaraṇam, No. 29, not in Cat. Cat., is an index to the Kāṇḍas or chapters of the Yajurveda with a commentary.

Purāṇas.—This volume contains a number of Māhātmyas or works on local tīrthas; of these Yamunāmāhātmya, No. 170, is affiliated to the Padmapurāṇa, the day sacred to the Yamunā being the second day of the waning moon in the month of Kārttika; Narmadāmāhātmya, No. 112, is affiliated to the Revākhaṇḍa of the Skandapurāṇa; Naimiṣāraṇyamāhātmyam, No. 116, is affiliated to the same purāṇa; Miçritamāhātmya, No. 163, is also affiliated to the same purāṇa, though the interlocutors being Çiva and his consort, it looks

more like a Tantra than a Purāṇa. An abstract of the contents of this work has been given in page 8 of the Report attached to the eleventh volume of the Notices of Sanskrit MSS. Utpalāraṇyamāhātmya, No. 22, is affiliated to the Brahma Saṃhitā of the Skandapurāṇa. Utpalāraṇya is one of the nine Araṇyas sacred to Kṛiṣṇa. It includes Brahmāvartta, the holy seat of the Brāhmaṇas, within its limits. This work is also in the form of a Purāṇa, though the interlocutors being Hara and Pārvatī, it looks like a Tantra. The Jālandharamāhātmya, No. 71, is affiliated to the Brahmāṇḍapurāṇa. It treats of the holy places in the Jalandar Doab between the Sutlej and the Beas in the Panjab. Citrakūṭamāhātmya, No. 64, is affiliated to the Vṛhad-Rāmāyaṇa, though it is in the form of a Purāṇa, the interlocutors being Çāṇdilya and Bhuçuṇḍi. Pañcavaṭīmāhātmya, No. 120, affiliated to the Padmapurāṇa, describes the holiness of Nāsika which is traditionally identified with the Pañcavaṭī of Rāma. These are the Māhātmyas described in this volume. They treat of holy places in Northern India alone.

Guṇaratnakoṣa, No. 54, is a hymn to Viṣṇu and Lakṣmī by Raṅgarāja Bhaṭṭa, who is said to have been a *Kumāra*, or Prince, belonging to the Kūra family. It has many commentaries. The commentary in the present codex entitled Vyākhyānam is by no less a person than Rāmānuja, the great Vaiṣṇava reformer of Southern India. Viṣṇu in this hymn is known by his name Raṅganātha.

Bhaviṣyapurāṇa, No. 151, from the Library of the late Mahārājā of Hatwa, appears to be a more complete copy of this purāṇa than any hitherto noticed. It contains in the Pūrvabhāga 287 chapters divided into Brāhmaparva, Mahādevamāhātmya and Viṣṇuparva. Then comes the Madhyatantra divided into four parts, the first having 25, the second, 26, the third, 25, and the fourth, 11 chapters. The first three parts of the Madhyatantra appear to be the same as that in L. 1742. The first 144 chapters of the Pūrva-Bhāga appear to be the same as those in MS. A in L. 2553. The work is

mainly divided into nine parts named after the first nine tithis. This division seems to have been unknown to Rājā R. Mitra. The present codex has all the nine, while MS. A in L. 2553 ends with the Saptamī. MS. B. in L. 2558 seems to be an entirely new work, commencing from the dissolution and recreation of the world. The present codex seems to be the real Purāṇa, the others are partial dilutions.

Viṣṇudharmottara, No. 190, in the same Library is a complete work in three Kāṇḍas. The first Kāṇḍa consists of 269 chapters; the second has 111 chapters and a large portion without chapter marks. The third Kāṇḍa has no chapter marks whatever. The interlocutors throughout are Vajra, the great-grandson of Kṛṣṇa and Mārkaṇḍeya. It contains all the various Paurāṇika topics concerning life. In Southern India this work is regarded as the second part of Garuḍapurāṇa. In Northern India this is regarded as an independent Upapurāṇa to be differentiated from Viṣṇudharma L. 2293 and the MS. described in I.O., Vol. VI, page 1308.

Çivagītāṭīkā, No. 211, by Kālādiveṅkaṭādrināyaka is a commentary in the interest of the Advaita sect on the Çivagītā in the Padmapurāṇa in sixteen chapters. This is to be differentiated from the Çaṅkaragītā in the Viṣṇudharmottara.

Çivatattvasudhānidhi, No. 212, affiliated to the Skandapurāṇa belongs to Southern India. There is a maṅgalācaraṇa in the beginning of the work in which appears the word likhāmi instead of Vakṣye. It is meant to be the scribe's maṅgalācaraṇa. The work treats of Çiva as looked upon from the Advaita point of view.

Vaidyanāthapūjāvidhi, No. 199, affiliated to the Skandapurāṇa, treats of the process of worshipping the earthen phallic emblem of Çiva in the peculiar form of Vaidyanātha.

Sanatkumāra-Saṃhitā, No. 237, from the Çivapurāṇa, contains a chapter on the Māhātmya of Avimukta or Benares. There is another work of this name affiliated to the Skandapurāṇa.

Kaçīkalpalatikā, No. 36, and Dattātreya-Sahasranāma, No. 94, are other Paurāṇika works described in this volume.

Haribhaktisudhodaya, No. 265, is a part of the Nāradapurāṇa. It is complete in 20 chapters and it treats of devotion to Hari.

The appearance of a MS. of the Brahmāṇḍa purāṇa, No. 144, containing 10,000 Çlokas out of 12,000, the traditional extent, goes against the theory that this purāṇa hardly exists in a complete body, but seems to be made up of a large number of Māhātmyas. It is composed of Prakriyā, Anuṣaṅga, Upodghāta, Madhyabhāga and Brahmāṇḍāvartta pādas. The same work in Stein, p. 205, contains only the first two pādas. Babu Nagendranātha Vasu in his edition of the Brahmāṇḍa purāṇa, in Bengali character, quoting Nārada purāṇa, says that there are two works going under this name: one is a Mahā and the other an Upa purāṇa. The Mahā purāna is divided into four parts: Prakriyā, Anuṣaṅga, Upodghāta, and Upasaṃhāra. The topics of the second and third are mostly found in the present codex, but those in the other two, seem to have been very greatly condensed.

(1) *Kāvya.*—Bhramaradūtam, No. 158, is a wretched imitation of Kālidāsa's Meghadūtam by Rudra Nyāyavācaspati Bhattācāryya, son of Vidyānivāsa, and grandson of Vidyāvācaspati. He seems to have been the great Nyāya commentator Rudra Nyāyavācaspati, and not the poet Rudra Nyñyavācaspati who wrote the Bhāvavilāsa in honour of Māna Siṃha's son. The father of the poet Rudra is not Vidyānivāsa but Vidyāvilāsa. The work is to be differentiated from the Keral, a work entitled Bhramara Sandeça by Vāsudeva, mentioned in page 449, J.R.A.S., 1884.

Candradūtam, No. 61, by Kṛṣṇacandra Tarkālaṅkāra, son of Gopīkānta Bhattācāryya, is another wretched imitation of the same work. Sabhākaustubha, No. 240, was compiled by Darpanārāyaṇa Mitra, under the orders of Harinārāyaṇa Mitra Vaṅgādhikāri, the Revenue Record-keeper of the Suba of Bengal, and published by Rāmanārāyāṇa Mitra in B.S.

1077 during the prosperous reign of Aurangzeb Alamgir I. The capital of Bengal was then at Dacca. It is a mirror of the times as the compilation treats only of those topics which were generally talked of in learned assemblies in those days, otherwise it would be difficult to account for the motley combination of subjects to be found in page 214. It does not appear from the preamble that the assistance of Brāhmaṇas was taken. The Mitra family of Bengali Uttara Rāḍhīya Kāyasthas seems to have cultivated Sanskrit to a very great extent two centuries ago.

Gīta-Rāghava, No. 53, is a wretched imitation of Jayadeva's Gītagovinda by Hariçaṇkara. Another work of this name by Prabhākara has been noticed by Bhāṇḍarkar.

Prastāvasāra-saṃgraha, No. 135, by Rāmaçarmā, is a collection of couplets on a variety of subjects from Purāṇas, Kāvyas, and so on, mostly to be found in the Hitopadeça.

Kṛṣṇakeli, No. 41, by Kṛṣṇamohana, complete in 7 sargas, is a poem of ordinary merit. The author wrote four other works, entitled Nītiçata, Aṁṛtaçata, a collection of hymns, and Amṛtodaya. Rāmalīlā L. 1533, also seems to be by the same author.

There are two Dramatic notices in this Volume: one, Kṛtārtha-Mādhava, a secular Drama, No. 38, by Rāmamāṇikya Kavirāja, and the other, Vikhyātavijaya, No. 186, on the fall of Karṇa in the battle of Kurukṣetra by Lakṣmaṇa Māiṇkya Deva, one of the Bhūās of Bengal in Akbar's time, who ruled the District of Noakhali almost as an independent Prince. He was a patron of learned Brāhmaṇas whom he settled in his principality from Mithilā. From the notice before us he seems to have written several Dramas, the best of which, the work under notice, was enacted at Kurukṣetra on the occasion of a great pilgrimage there before the assembled Princes of India, who were greatly delighted by seeing the ancient scenes of the Bhārata war and wanted to see some anecdote of that war enacted. Manohara, the manager of the Prince's theatre, is spoken of in the highest terms.

Stotras.—Nyāsatilaka, No. 119, by Veṇkaṭanātha, a hymn to Kṛṣṇa, Raṇganātha and others, with a commentary by Çrīnivāsa, is very popular with the Rāmānuja sect. Rājā Rajendralāla in noticing this work has confounded the text with the commentary, see L. 3103. The text is by Veṇkaṭanātha Vedāntācāryya, the founder of the Vaḍagele sect, who mark their forehead with the Y mark. This is the principal sect of the followers of Rāmāunja. His Çatadūṣaṇī raising one hundred objections against the advaita theory of Çaṃkara is the standard work of Veṇkaṭācāryya's followers. Çrībhāṣya Çrīnivāsa, the commentator of the present work belonging to the Kauçika gotra was the pupil of another Çrīnivāsa, the protege of Lakṣmaṇa Iyer, who again received his knowledge of Vedānta from Bādhūla Çrīnivāsa, the Guru of Rāmānuja Dāsa, the author of Caṇḍamāruta, the commentary on Çatadūṣaṇi.

Raṇganāthapādukāsahasram, No. 175, by the same Veṇkaṭanātha, is in honour of the footprint of Raṇganātha. Ramamahimnaḥ stotra, No. 180, by Vijayarāmācāryya, is an imitation of the famous Mahimnaḥ stava by Puṣpadanta. The author was a pupil of Caturbhuja. For other works of his, see p. 570 B, Vol. I, Cat. Cat. Sūryyātharvaçirṣa, No. 252, purposes to be an upaniṣad of the Atharva Veda in honour of the Sun-god. Stavāmṛtalaharī, No. 254, by Viçvanātha Cakravarttī the commentator of Bhāgavata, according to the tenets of Caitanya sect, is a collection of short hymns in eight verses each, on Vaiṣṇava saints of the Caitanya sect, such as Narottama, Lokanātha, and of Kṛṣṇa and Rādhā. Atmamandirastotra, No. 15, by Yāmunācaryya, the grandson of Nātha Muni, is a curious stotra on self as Kṛṣṇa. Caitanyacandrāmṛta, No. 65, is by Prabodhānanda Sarasvatī. The author was in his early years a Vaidāntika of the Çaṃkara sect. He was converted by Caitanya into one of his staunchest supporters. The story is given in Caitanyacaritāmṛta, a Bengali work written at the end of the sixteenth century. The author belonged to the early part of that century. Before conversion he was celebrated as Prakāçānanda, the author of the Vedānta-

siddhānta-muktāvalī. Rasikāsvādinī, No. 66, by Ānandī is a commentary on the same. Rasakalpalatā, No. 176, by Mohanānanda, is a hymn to Kṛṣṇa. Svadharmāmṛta-sindhu, No. 260, by Çūkasudhī, who appears to have been a follower of the Nimbārka School of Vaiṣṇavism, who accepted the Vedas, the Mahābhārata, the Pañcarātras, the text of the Rāmāyaṇa as Çāstras and reject the authority of the rest. The work is in 25 chapters. It is a comprehensive work on the rituals of the Nimbārka School and it occasionally treats of their philosophy too.

Vaiṣṇava works of the Caitánya sect.—Very few works are attributed to Caitanya the founder of the sect. Aufrecht mentions only three works under the name of Caitanya. One of these is Premāmṛta, L. 736, beginning with Yam Brahmā, &c. There is a commentary on that work in this volume, by Harinārāyaṇa Çarmā, entitled Premāmṛtaṭīkā, No. 138. Bhajanāmṛta, No. 150, gives the process of worshipping Kṛṣṇa in the form of ordinary Smṛti works, by raising objections and refuting them, by Narahari Ṭhakkura, the oldest man who accepted young Caitanya as an incarnation of Viṣṇu. He belonged to the Vaidya caste and was an inhabitant of Çrīkhaṇḍa in the District of Burdwan. His descendants are still the most noted Vaiṣnavas of Bengal. They invented the melody known as Manoharasāhī Kīrttana. Rāgavartma-candrikā, No. 178, treats of *bhaktí* as produced from feelings as opposed to that produced by study and by following the processes laid down in the Çāstras.

Gauragaṇoddeça dīpikā, No. 60, is a curious work; it traces the followers of Caitanya to his followers in his previous incarnations. For instance, Jagannāth Miçra, the father of Caitanya, is traced to Nanda, the father of Kṛṣna, and to Daçaratha, the father of Rāma. Every follower of Caitanya is traced to one of the gopīkās or milkmaids in the Kṛṣṇa incarnation and to one of the Monkeys in the Rāma incarnation. The Author, Kavikarṇapūra, was the son of Sivānanda Sen of Kăcnāpāḍa who every year used to purvey the Bengali followers of

Caitanya to Puri as long as that great Reformer lived, the expenses being defrayed by Vāsudeva Datta, of Sātgā, a Bania Millionaire. Karṇapūra was about 12 when Chaitanya died, and he composed this work in Saka 1498 *i.e.*, 1576 A.D. He was educated at Kumārahaṭṭa, modern Halisahar, 26 miles north of Calcutta. He does not name his guru as it is prohibited to take the Guru's name. But his guru wrote a commentary on the Bhāgavata and consecrated an image of Kṛṣṇa under the name of Kṛṣṇadeva.

Anthology.—There are two works on this subject in this volume, *viz* :—Subhāṣitam, No. 248, a collection of Çlokas on a variety of subjects current among the Rāmanuja Sect and Subhāsita-sāra-saṃgraha, No. 249.

Poetics.—Kavipriyā, No. 28, is the same work as the Kāvyālaŋkāravṛtti by Vāmana. Kāvyakaumudī, No. 35, by Ratnabhūṣaṇa is a modern work by a Paṇḍita belonging to the Vaidya caste in East Bengal. It includes certain chapters on Grammar in the beginning. The date, Śaka 1781, given after the colophon, may, in this instance, be referred to the composition of the work. This is to be differentiated from the work of the same name given in Cat. Cat. Sāhityaratnākara, No. 246, by Dharma Sudhī, the son of Parvanātha or Parvatanātha, who was the elder brother of Rāma Paṇḍita belonging to a learned family at Benares, and treats of Vācya, Lakṣya, Vyaŋga and Guṇa.

Vyākaraṇa.—Taddhitagaṇadīpikā, No. 77, by Saccidānanda Mahānta Ṭhākura, appears to be a work on groups of words taking same suffixes. It belongs to the Saṃkṣīptasāra School. Taddhitaṭīkā, No. 78, by Vaṃçīvadana, also belongs to the same School. The Author's father was Vaçiṣṭha and mother Rāyamati. He wrote notes on the commentary by Goyīcandra. In this volume there is another work by the same author entitled Sandhipadaṭippanī, No. 239. Dhātugaṇa, No. 108, by Bhīmasenācāryya belongs to Panini's School. Dhātupravodha, No. 109, by Kālidāsa, the son of Kāmadeva Vācaspati, was written under the order of Rāmagovinda Cakravarttin.

This probably belongs to the Kātantra School. Pañjīvākya-pravodha, No. 123, by Narahari Çarmā is a commentary on Trilocana's Pañjī. This is a unique work. Akhyātavyākhyā-nam, No. 12, by Vilveçvara Tarkācāryya, a great writer on the Kātantra School, is another part of the work as Notices, Second Series, Vol, I, 247, where the work goes by the name of the author. Upasargavṛtti, No. 23, by Bharata Sena, son of Gaurāŋga, who belonged to the Mugdhavodha School of Sanskrit Grammar. Another work by the same author entitled Gaṇapāṭha treats of groups of words susceptible to the same grammatical changes. It treats not only of groups of roots but of other groups also.

Katipaya-kāraka-vyākhyānam, No. 27, by Vidyāsāgara, is a part of the author's great work on the Kātantra School. Kātantra-pariçiṣṭaṭīkā, No. 30, by Govinda Paṇḍita is a commentary on Çrīpati Datta's Pariçiṣṭa. Kṛtpādavivarṇaṃ, No. 39, a part of Sāṛāvali, by Raghuvīra Bandyopādhyāya, belongs to the Saṃkṣiptasāra School. Sārāvalī, No. 245, is a work composed by Nārāyaṇa Banerji, the founder of the Banerji family of Khānākula in the Hughli District. No. 39 is by a descendant of his and professes to be a supplement of his work. Vaṇçīvadana's Kṛdantaṭippanī, No. 40, also belongs to the same school. Kramakaumudī, No. 45, by Dhanañjaya, does not seem to belong to any particular school as the author says that his work is Nānāmatānuvandhā. It treats of the classification of Sanskrit roots. Vākyagovinda, No. 184, by Rāmeçvara Sena of the Vaidya caste whose genealogy is thus given. Vināyaka's son was Dhanvantari. His grandson, Hiŋga Sena. His son Bhombu, who had three sons Ravisena, Ujjvala, and Rāṃa Sena. Ujjvala's son was Çrīdhara whose son was Çānti Sena. In Çānti Sena's family was born Nīlakaṇṭha whose son was Rāma Kṛṣṇa. In his family was born Madhusūdana, the father of the author and an inhabitant of Kābjāpallī. The work treats of the analysis of sentences and the connotation and denotation of terms. Vibhaktitattvam, No. 187, is another work on logic as applied to gram-

mar. It treats of the various meanings of grammatical terminations. Çabdaratna, No. 205, by Janārddana, Çabdasādhana by Rāmakānta, No. 206, are works on declensions belonging to the Kātantra School. Kārakacakra by Bhavānanda Siddhāntavāgīça, who flourished at Navadvīpa by the end of the sixteenth century and whose descendants in the 9th and 10th remove are still living, is a work of great merit on the logical analysis of the 'cases' in Sanskrit. The present volume contains an anonymous commentary on that work being No. 34. Anvayaçikṣā, No. 6, by Rāmakṛṣṇa Çarmā is a work on Sanskrit composition and it belongs to the Kātantra School of Grammar. Saṃkṣiptasāravyākhyā, No. 231, by Maheça Pañcānana, is an unique commentary on Saṃkṣiptasāra entitled Bhāvārthadīpikā. The Author's father was Vidyārṇava. A ṭippanī, or notes on the same work by Gopāla Cakravarttī, is to be found in No. 232. The author has a commentary on the Caṇḍī.

Tantras.—Akulāgamatantra, No. 1, is an original tantra treating of Yoga. It has nine paṭalas. The interlocutors are Nārada and Çiva. It presupposes a whole literature on the subject and takes much from the Dharma Çāstras. Kātyāyanī tantra, No. 31, treats of the worship of Kalī in the forms of Kātyāyanī, Mahādurgā, and Jagaddhātrī. Tripurāsāratantra, No. 92, in ten paṭalas treats of Bhakti and Yoga besides the ordinary topics of tantras. Puraçcaraṇalaharītantram, No. 128, is a dialogue between Subhagā and Nārada. Viçvāmitra-Saṃhitā, No. 189, is a dialogue between Çiva and his consort on the subject of mantra and their proper exercise and efficacy.

Yogasāra, No. 173, is an original tantra said to contain one hundred thousand çlokas in which unlike other tantras Çiva asks questions and Pārvatī answers them. It is a larger manuscript than that noticed in page 307 of Volume I. The chapters are named paricchedas. Merutantra, No. 169, has a chapter on widow-marriage. Çivarahasya, No. 213, is a large work in 100,000 çlokas divided in 12 aṃças. A nearly com-

plete work has been noticed by Burnell. But he classifies it as a tantra, while Stein who saw 4-12 aṃças classes it with Purāṇas. The Codex under notice is the eleventh Aṃça complete in 50 chapters. I should like to call this work a Saṃhitā consisting of some Tāntrika and some Paurāṇika chapters. The second Aṃça has been noticed in the Notices, Second Series, Volume I, No. 361. But there it is affiliated to the Skandapurāṇa. There are other notices, too, affiliating it with that Purāṇa. Sanat-Kumāra Saṃhitā, 238, in 25 Paṭalas, is a Tāntrika work to be differentiated from the work of the same name belonging to the Skandapurāṇa. Samayācāratantra No. 241, is a totally different work from L. 755.

Prapañcasāra, No. 129, attributed to Çaṇkarācāryya treats of the condition of a child in the womb. Prapañcasāra, No. 180, is the same work as described by Eggeling, p. 869. Devīrahasya, No. 106, treats of the incarnations of Caṇḍikā in 120 Çlokas; Siddhikhaṇḍa, No. 247, in Hindi by Nityanātha Siddha treats of the six dark rites.

Çiva-Saṃhitā, No. 214, appears to be a totally different work from L. 474. This is complete in 500 Çlokas, while that is incomplete with 2511. This is divided into paṭalas while that is divided into Adhyāyas. This treats of Yoga, while that treats of a dualistic system of Çaivadarçana. This is said to be Īçvaraviracita, composed by Çiva, a statement which stamps it as a Tantra.

The Tāntrika compilations contain Kulapūjanacandrīkā, No. 37, by Candraçekhara Çarmā, treating of the process of worship in the left-handed form. Tantradīpanī, No. 79, by Rāmagopāla is a compilation made in 1636 Saka. The author describes himself as a disciple of Kāçīnāthānanda Nātha, a Yogī. The work includes many Buddhist rites such as the worship of Mañjughoṣa. Akṣobhya and Tārā are mentioned in the very first verse in a manner which stamps it as Buddhistic. Akṣobhya is placed on the forehead of Tārā just as Dhyānī Buddhas are placed on the forehead of Bodisattvas.

Tantrapradīpaprabhā, No. 80, by Sanātana Tarkācāryya,

a commentary on Tantrapradīpa which commences with the word Ekadeçī and ends with the word Āhita sukha. This is not the Tantrapradīpa by Gadādhara L. 2172, nor is it Tantra pradīpa by Jagannātha Notices, Second Series, Vol. I, p., 146. This is a short commentary in 500 Slokas on some Tantra-pradīpa yet to be discovered. Tantrasaṃkṣepa-candrikā, No. 81, by Bhavānī Çaṃkara Banerji, deals with the ordinary topics of Tantra. Tārārahasya, No. 83, by Rājendra Çarmā is a different work from the well-known work of that name by Brahmānanda. The work is complete in 82 chapters and deals with the ordinary Tāntrika rites. The author distinguishes his work from others by the following epithet—प्रकटगुप्ततर-सम्प्रदायकुलकौलोत्तरनिगर्व्वरहस्यातिपरापररहस्यातिपूर्व्वरहस्याचिन्त्यप्रभावत् तारारहस्य He gives his genealogy as follows:—वेदगर्भ, शूलपाणि, विद्यापति, धनपति, कृष्णानन्दमहाशय, त्रैलोक्यनाथ, रामानन्द, वंशीदास, महामहोपाध्याय किशोर, राजेन्द्र This Vedagarbha is not one of the five progenitors of the Bengali Brāhmaṇas of that name.

Tīkṣṇā kalpa, No 90, composed in Saka 1732, at Cānd-pratāpa a parganā in the district of Dacca, by the local zemindar Rādhāmohana. Tīkṣṇā is described in the Vācas-patya as a form of Tārā, fond of strong drinks and human sacrifices.

Nārāyaṇārcāratnamālā, No. 114, by Bhagavat Gosvāmī, treats of the Tāntrika worship of Nārāyaṇa in which puraç-caraṇa may be dispensed with.

Puraççaraṇadīpikā, No. 127, by Candraçekhara was composed in 1512 probably of the Saka era. The author begins with a Maṅgalācaraṇa to Kṛṣṇa but treats of all sorts of mantras.

Çarabhapūjāpaddhati, No. 207, a part of the Ākāça-bhairavatantra and Çarabheçakavaca, No. 208, are works devoted to the worship of Çarabha, the lord of birds, who, in this form, was a popular object of adoration among the Tāntrikas.

Çyāmāsaparyyāvidhī, No. 224, by Kāçīnātha Bhattā-cāryya, composed in Çaka 1679, is divided into seven Vibhāgas.

It says that a single utterance of the name of Kālī is more efficacious than thrice repeating the thousand names of Viṣṇu.

Mahiṣamardinīstavarahasyaprakāçah, No. 160, is a commentary by Jagadīça Pañcānana on Mahiṣamardinistava which consists of eight couplets, the first letters of each of the couplets taken together forms the Mahiṣamardinīmantra in eight letters.

Kāmāpañcatīrthavidhi, No. 33, treats of the worship of Kāmākhyā.

Çālagrāmalakṣanaṃ, No. 209, treats of 34 varieties of Çālagrāma stones. Each is distinguished from the other by peculiar position of lines and circles inside the stones.

Smṛiti.—Tithidvaidhaprakaraṇam, No. 86, by the great Çūlapāṇi treats of those tithis which fall on two days. The worship of gods and goddesses should be performed in the A.M. part of the tithi, while rites for the propitiation of departed ancestors are to be performed in the P.M. part of it.

Tithivivekaṭīkā, No. 87, by Çrīnātha Acāryacūḍāmaṇi. Both the compiler and the commentator are well-known writers. But the work has not yet been properly described. The Sanskrit College Library has only one page of the work. The MS. under notice is, however, complete. Tithyādividhi saṃgraha, No. 89, by Raghūttama Tarkaçiromaṇi is a unique work not mentioned in Catalogus Catlogorum.

Dānasāgaravidhi, No. 97, appears to be an unique MS. by an unknown author, on Dānasāgara, the Ocean of gifts, by which is meant 16 times sixteen gifts.

Dāyatattva vyākhyā, No. 98, is also a unique anonymous work.

Durgārcākālaniṣkarṣa, No. 99, and Vratakālaniṣkarsa, No. 201, by Madhusūdana Vācaspati, appear to be unique.

The materials of Durgārcākaumudī, No. 100, by Paramānanda Vedāntavācaspati, are drawn from the Kālikāpurāṇa.

Durgārcāmukura, No. 101, by Kālīcaraṇa, treats of the Jagaddhātrīpūjā in the month of Kārttika. This pūjā is an exact counterpart of the Durgāpūjā in Āçvina, but it is

finished in one day while Durgāpūjā takes three days. The work is divided into two parts called *Mukuras*, one devoted to Durgā and the other to Kālī. This also is unique.

Dhānyācalādidānatattvaṃ, No. 110, treats of the gifts of mountains of paddy and mountains of sugar and so on. Unique.

Navyadharmapradīpa, No. 113, by Kṛpārāma is a unique MS. of Smṛti compilation. Kṛpārāma lived at a time when Tilakarāma and Kṛṣṇacandra were great landlords on the two sides of the Ganges. Both these Rājās flourished during the middle of the eighteen century : one lived at Burdwan and the other at Kṛṣṇanagara. The author's guru was Jayarāma, an extremely old man with a corpulent body, grey hair, and red appearance. The Author is perhaps one of the eleven Paṇḍits employed by Warren Hastings for the compilation of that work on Hindu Law, the translation of which goes by the name of Halhed's Gentoo Law. The codex under notice though incomplete extends to 4,200 çlokas.

Nigūḍhārthaprakāçikā, No. 137, a commentary on Çūlapāṇi's Prāyaçcittaviveka, appears to be a brand-new discovery.

Gotrapravaraviveka, No. 56, by Dhanañjaya, a part of Dharmapradīpa and Vṛhad-gotra-pravara-mañjarī by Puruṣottama Paṇḍita, No. 142, are works on gotra and pravara of the brāhmaṇas compiled from the Purāṇas and Dharma Çastras.

Mūrkhahā, No. 167, treats of a variety of Smṛti topics and not of prāyaçcitta only as stated in Cat. Cat. 464*b*.

Vrata-bodha-vṛtti, No 202, is a work on vratas according to Vaiṣṇava rites. This is also called Vrata-vodhanī-saṃgraha.

Çuddhikārikā, No 218, by Nārāyaṇa Vandyopādhyāya, Çuddhitattvakārikā, No. 219, by Rāmabhadra Nyāyālaṇkāra, Çuddhiprakāça No 220, by Çrīkṛṣṇa Cakravarttī, Çuddhi pradīpikā, No. 221, by Kṛṣṇadeva Smārtta-vāgīça. Çuddhimuktāvalī, No. 223, by Mahāmahopādhyāya Bhīma of the Kānjivillī race and Çudrāhaḥ-kṛtya-Tattva-prayoga, No. 222, by Raghunandana, are not mentioned by Aufrecht.

Of the four works on Çrāddha, Çrāddhatattvavivṛt

No. 226, by Kaçīnātha is well-known. Çrāddhaprakaraṇa, No. 227, by Narottama, is mentioned in the India Office Catalogue. Çrāddhavivekavyākhyā, No. 228 by Rāmakṛṣṇa Tarkapañcānana and Çrāddhakālanirūpaṇa, No. 225, by Madhusūdana Vācaspati, appear to be unique.

Satkriyāsāradīpikā, No. 235, by Gopāla Bhaṭṭa, is a work on Hindu rituals of the Vaiṣṇava sect. Gopāla Bhaṭṭa was a follower of Caitanya and he wrote other Smṛti works too for his sect. He belonged to Southern India and lived at Vṛindāvana where all Sanskrit works of this sect were composed. Gopāla Bhaṭṭa in his compilation of this work follows Aniruddha and Bhīma Bhaṭṭa.

Sat-smṛti-sāra, No. 236, by Jānakīrāma Sārvabhauma, and Sarvasādhāraṇapramāṇatattva, No. 242, appear to be orthodox works on Brahminical rites.

Smṛtikalpadruma, No. 256, in Bengali, gives, for the use of those men in Paṇḍita families who are not very strong in Sanskrit, rules of conduct in clear and lucid Bengali. The work was composed by Rādhāvallabha Kavivāgīça, son of Mukunda Miçra. The work is termed Kalpadruma or desire-fulfilling tree and its chapters are termed Mañjarī.

Smṛtisaṃkṣepa, No. 257, by Narottama and Smṛtisaṃksepasāra, No. 258, by Rāmakānta Cakravarttī, son of Madhusūdana Bhaṭṭācāryya are works on orthodox Brahminical rites not to be found in Aufrecht.

Svatvavicāra, No. 259, attempts to define the rights of property and goes deeply into the philosophy of it. The style is that of the Navadvīpa School of Nyāya.

Ahnikakārikā, No. 21, is a short work on the daily rites of brahmaṇas belonging to the Çaiva sect based on the Tryambakakalpa attributed to Çaunaka.

Acārollāsa, No. 13, by Khaṇḍorāya Paṇḍita is a part of Paraçurāmaprakāça, a complete digest of Hindu Law and rituals compiled by the author under the order of Paraçurāma Miçra the prince of Yamunāpurī on the Gomati which is Modern Jaunpur: Paraçurāma was a Çākadvīpī

Brahmaṇa who obtained from the Emperor the title of Vāṇīrsāla Rāya, and who is described as an ornament of learned men. The author's ancestors held for a long time the position of Dharmādhikāra at Benares. The genealogy runs thus:—

Mahīpati Paṇḍit.
his son Ananta Paṇḍita.
his son Kṛṣṇa Paṇḍita.
his grandson Nārāyaṇa Paṇḍit.
his sons Nīlakaṇṭha and Khandorāya.

The author quotes from the original Smṛtis, the Purāṇas, the Rāmāyaṇa, the Mahābhārata, the Viṣṇudharmottara, the Çāmbapurāṇa, the Bhaviṣyapurāṇa, Vaikhānas and other Āgamas, the Çaiva Āgamas, Medhātithi, Kalpataru, Kālādarça, Mitākṣarā, Hemādri, Parāçaramādhava, Smṛticandrikā, Smṛtyarthasāra, Madanavala, Smṛtidarpaṇa, Prayogapārijāta, Siddhāntaçekhara, Nyāya, Panini, Mīmāṃsā and the Āgamas. He does not quote from Kamalākara. He, therefore, seems to have flourished in the beginning of the seventeenth century or a little earlier. The 25th chapter of this work is devoted to the origin and position of the Çakadvīpī Brahmaṇas.

Prayogadarpaṇa, No. 132, is different from L. 1,775 and L. 2,773. It is anonymous and complete. It deals with the last rites of man, his cremation, and his çrāddha. The author makes his obeisance to Çridhara the author of Smṛtyartha-sāra and to all compilers down to his Guru.

Mahārṇavakarmavipāka, No. 159, a work on Karmavipāka, *i.e.*, diseases, good fortune, and misfortune generated by good or evil deeds in previous births. The work is by the same Viçveçvara Bhaṭṭa who compiled the Madanapārijāta, but this time the patron was not Madanapāla the Kacchva Rājā but his second son Māndhātā. Vākyatattva, No. 185, is a part of the Dvaitatattva by Siddhānta pañcānana who wrote also a commentary on Daçakarma. The work treats of Vākya or Saṃkalpavākya, *i.e.*, the wording of resolution to perform any religious duty. It should contain the

name of the month, the fortnight and the lunar day. There is a meagre notice of this work in L. 296.

Svargavāda, No. 261, dealing with, from the point of view of Smṛti, what Svarga or heaven is, appears to be a different work from Egglling 1191 B p. 651 A.

Darçana, Vedānta.—Brahma-sūtrabhāṣya, more correctly oṚju vyākhyā, No. 143, is by Vijnānabhikṣu. It stamps Vijnānabhikṣu, though he is known to be a commentator of and even the writer of the Sāṃkhya pravacana Sūtras, as a Vaidāntika.

Sārāvali, a commentary on the Bhagavadgītā, No. 148, by Rāma-caŋkara, who appears to belong to the family of Nārāyaṇa Banerji, of Khānākula, whose Smṛti compilation "the Sārāvali" has already been noticed.

Pañcīkaraṇavārttikābharaṇa, No. 121, has already been described by Weber.

Tattvacandrikā or Pañcīkaraṇavivaraṇaṭīkā, No. 122, by Brahmānandatīrtha, a disciple of Sadāçivānandatīrtha, appears to be a different work from that mentioned by Hall, No. 139.

Tattvānusandhāna, No. 76, by Mahādeva Sarasvatī the disciple of Svayamprakāçānanda Sarasvatī, is an independent treatise on Vedānta. The codex is accompanied with a commentary entitled Advaitacintākaustubha by Ānanda Sarasvatī, a disciple of the same.

Vedāntatattvabodha, No. 193, is an anonymous work of the Nimbārka School.

Vedāntatattvamañjarī, No. 194, by Çaŋkarācāryya, Paramahaṃsa, who appears to be a very different person from the great Çaŋkara.

Vedāntatātparyyanivedanaṃ, No. 195, by Govinda, the son of Nīlakaṇṭha and Bhogavtī, appointed as professor of Vedānta by Lakṣmaṇa Paṇḍita, is an independent treatise on Vedānta; not mentioned by Aufrecht.

Vedāntaratnamālā, No. 196, by Ananta Bhaṭṭa, the younger brother of Keçava Kaçmīrī, is an independent treatise of the Nimbārka School.

Vedāntasaṃjnāprakriyā, No. 197, is a treatise ex-

plaining the technical terms of the Vedānta System of Hindu Philosophy. Vedāntasiddhāntamuktāvalī with its commentary forms No. 198. The text is by Prakāçānanda who became a convert to Caitanyism and assumed the name of Pravodhānanda Sarasvatī Gosvāmī, and the commentary is by Nānādīkṣita, a disciple of Prakāçānanda when he was a Vedāntist.

Vyāsasūtravṛtti, No. 200, is by Raṅganātha, the disciple of Anandāçrama: the codex is complete. It contains in brief the ideas of Çaṃkarācāryya on the Vedānta Sūtras.

Çatadūṣanī is a well-known work by Veṅkaṭanātha. A work of the same name, No. 204, by Çrinivāsadāsa, the protege of Lakṣmaṇa Deçika, has been written with the same object, namely, refuting Çaṃkara. (See page VI.)

Çrīsūktabhāṣya, No. 229, by Rāmacandra, belonging to the Atri Gotra, is a commentary on the Çrī Sūkta, not known to Aufrecht.

Upāsanāvinoda, No. 24, is unique. It treats of the Vedānta topics but at the same time inculcates the worship of Rāma.

Adhikārasaṃgraha, No. 4, by Veṅkaṭanātha Vedāntācāryya treats of the Adhikāra sections of the Vedānta Sūtras. An enumeration of the Adhikāras will be found in page 4 of this volume. It is accompanied by a commentary by an unknown author.

Mīmāṃsā—Saṅkarṣakāṇḍabhāṣya, No. 244, was known only in quotations. The last four books 13th, 14th, 15th and 16th of the Mīmāṃsā Sūtras form the Saṅkarṣa kāṇḍa. They form a sort of appendix to the Pūrva Mīmāmsā. They seem not to have been commented upon by Çavara Svāmī, and hence later Mīmāmsākas neglected them. The prevailing opinion, therefore, was, and still is, that the Pūrva Mīmāmsā has only twelve chapters. The bhāṣya has been written as a supplement the to Bhāṭṭadīpikā of Khaṇḍadeva, a commentary on the first twelve known books of Mīmāmsā. This has been written by Bhāskara Agnicit, the son of Gambhīra.

He says twelve kalās made the work, Dīpikā, a lamp. He has made it full in 16 kalās and therefore rendered it candrikā or moonlight. Kahṇḍadeva was the guru of Jagannāth Paṇḍit of Dārā Sheiko, the son of Shah Jehan. The Paṇḍitarāja is well known by his numerous works, and by his supposed conversion into Muhammadanism for the sake of a Muhammadan girl. The author of the present bhāṣya must, therefore, have flourished some time after Khaṇḍadeva within the last two hundred and fifty years. The work has been printed in the Paṇḍit.

Sāṇkhya.—Kapilasūtravṛtti, No. 32, is an anonymous commentary on four of the Sāṃkhyasūtras of Kapila, probably Tattvasamāsa. It is a short work running to 125 çlokas only. The last verse emphasises upon four Sūtras only.

Nyāya.—Nyāya Sūtra or Nyāya Sūtroddhāra, No. 118, by Vācaspati Miçra, is an attempt to fix the readings of the Sūtras of Gautama. There is another work on the same subject by Vācaspati Miçra entitled Nyāya Sūcinibandha, published as an appendix to the Nyāyavārttika in the Bibliotheca Indica series. The opening verses of these two works, Nyāya Sūtroddhāra and Nyāya Sūcī do not however agree.

Nyāya nibandha: नमामि धर्म्मविज्ञानवैराग्यैश्वर्य्यशालिने
निधये वाग्विशुद्धीनामक्षपादाय तायिने ।
अक्षपादप्रणीतानां सूत्राणां सारबोधिका
श्रीवाचस्पतिमिश्रेण मया सूची विधास्यते ॥

Nyāya Sūtroddhāra: श्रीवाचस्पतिमिश्रेण मिथिलेश्वरसूरिणा
लिख्यते मुनिमूर्द्धण्य श्रीगौतममतं महत् ।

There is no closing verse to the Uddhāra but the closing verses of the Sūcī fix the date of Vācaspati at 888, probably of the Saka era. The Sūcī counts the number of Adhyāyas, Āhnikas, Prakaraṇas, Sūtras, Padas, and Akṣaras, but the Uddhāra is satisfied with the bare wordings of the Sūtras. The Uddhāra makes Vācaspati the court Paṇḍita of Mithilā and this is the first statement connecting Vācaspati with that country.

Nyāyadīpikā, No. 117, by Rāmakṛṣṇa Tarkāvataṃça Bhaṭṭācāryya, is an independent treatise dealing with not only the 16 padārthas of the Naiyāyikas but also other topics that had grown up since the time of Gotama. It is a short work running through 225 çlokas in 16 chapters. The author's aim was to make Nyāya Çāstra, easy. The author quotes a sentence from Gadādhara's work entitled Amumiti Gādādharī, though the wording is slightly different from the current text. Hence he seems to have flourished within the last two hundred years.

Padārthakhaṇḍana-tika, No. 124, is a commentary on Padārtha-khaṇḍana, one of the great works of Raghunātha Çiromaṇi, the founder of the Navadvīpa School of Nyāya-Vaiçesika. The commentary is by Rudra Nyāyavācaspati. Unique. Muktivādarahasya, No. 165, is a commentary on Muktivāda by Gadādhara. The commentary is anonymous.

Çaktivādavivṛti, No. 203, a commentary by Mādhava Siddhanta on Çaktivāda, a work on logic as applied to grammar by Gadādhar. Madhava's pupils are still living. Mādhava's father was Viçvesvara, who was descended from Rājendra, who turned aside by the power of his yoga the impetuous current of the Bhairava, a river in the District of Jessore, and who again was a descendant of Cakrapāṇi of the Pūti—Gāi.

Avayavatīkā, No. 8, Asādhāraṇa-siddhānta-rahasya, No. 10, Ācāryyānumānaṭippaṇī, No. 14, and Viruddha-Jāgadīçī, No. 188, are works on different sentences and sections of Gaṇgeça's work, the Tattvacintāmaṇi. The second is by Mathurānātha, the first and third by Gadādhara, and the fourth by Jagadīça.

Jyotiṣa.—Catalogus Catalogorum Vol. I mentions five different works under the name of Jyotiḥsāra, page 211*b*-212*a* and Vol. II mentions one, page 201*b*. The present volume contains notices of two other works of the same name and on the same subject; one, No. 73, by Kṛṣṇadeva Smārttavāgīça and the other No. 74, by Maheça Pañcānana. Jyotīratna, No. 75, by Gopāla Cakravarttī; Jyotiṣaratna, No. 72,

by Keçava Tarkapañcānana and Bālavīvekinī, No. 139, by Nanhidatta; Saṃksepa-Jyotīrākara, No. 233, by Rāmagovinda Cakravarttī; Saṇketa-sārāvalī, No. 230, by Çivarāma Çarmā are also works unknown to Aufrecht. All these are elementary works on astronomy and astrology as applied to Smṛti. Another work on the same subject, Jyotirgranthaḥ, by Devakīnandana, forms No. 107. The MS. is incomplete. It ends with the third chapter. Narajanmalakṣaṇan, No. 111, Janma candrikā, No. 68, and Jātaristyādínírṇayaḥ, No. 69, by Vidyārṇava, are works on horoscopy. Praçnadīpa, No. 133, by Kāçināthа and Praçnasaṃgraha, No. 134, by Tājakācāryya, are works on fortune-telling—one according to the Indian, the other according to the Arabic system. The first is known to Aufrecht, the second is not.

Āya-prakaraṇam, No. 20, is a work on fortune-telling; by multiplying the length with the breadth and dividing the result by six, the remainders become the means of fortune-telling.

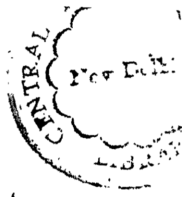
Vaçiṣṭha-saṃhitā, No. 183, appears more to be a work on Yogas than on astronomy. It differs, however, from L. 453. The Yog taught here appears to be tinged with Buddhist ideas. Vaçiṣṭha is said to have learnt the Yoga on Tārā mantra from Buddha at China, and here is a system of Pāçupata Yoga tinged with the idea of Buddhist Çūnyatā.

Adbhutasāgara, No. 3, is a work on omens extending to over 2,000, çlokas. There is a work of this name attributed to Vallāla Sena.

Vaidyaka.—Rasacandrikā, No. 177, by Mādhava Kavicandra is a work on Alchemy; Rāmavāṇa, No. 181, by Dāmodara is a book on the treatment of fever and so on, Snehamālikā, No. 255, is a work on the preparation of medicinal oils. Cikitsādarpaṇa, No. 63, is a new compilation. Hemādrī Tīkā, No. 266, is entitled Ayurveda-rasāyana, described in page 932*a* of the I.O. Catalogue.

Çilpa.—Manavasāra, No. 161, is a work on domestic, palatial, and temple architecture. This is the same as that

described in page 62 of Burnell's Tanjore Catalogue. The MS. begins with the thirty-fifth and ends with the forty-seventh chapter of the work, which is sometimes called Mānasāra.

NOTICES OF SANSKRIT MSS. 1894.

No. 1. अङ्कचूड़ामणिः By वराहमिहिराचार्य्यः. Substance Teret leaves, 8×1½ inches. Folia 47. Lines 5, on a page. Extent 225 çlokas. Character Bengali. Date, Sk. 1572. Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Office Garvetā, grāma Khunverā, Late Pandit Rāmatāraṇa Çiromaṇi. Appearance old. Generally Añkas. Correct.

Beginning. ॐनमः श्रीसूर्य्याय ।

प्रणम्य भानोः पद्पङ्कजातं विलोक्य शास्त्रं निखिलं तदुक्तं ।
श्रीमद्वराहेण वितन्यतेऽसावङ्कस्य चूड़ामणिरङ्कलेशैः ॥
प्रयोजनसुखोद्देशमुखेन × × × × × × मात्र ।
विनष्टकोष्ठ्योद्धरणप्रवृत्तः श्रुत्वा शकं मासमपि क्रमेण ।
कुजादिषट् खेचरभं × × × × × × × ॥ इत्यादि ।

End. वा । ४ । ४ । ४ । ३ । २ । २ । १ । २ । १ । २ । १ । १ । १ । श्रीः ।
इति वराहमिहिराचार्य्य विरचिताङ्कचूड़ामणिः समाप्तः ।
चूड़ामणिमिमं दिव्यमङ्कसूत्रेण गुम्फितं
कण्ठेऽर्पयत यत्नेन सुधियोऽमत्सराः स्वयं ॥
शुभमस्तु शकाब्दाः १५७२ ।

विषयः । नष्टकोष्ठोद्धार विषयकोऽयं ग्रन्थः ॥ क्रमेण मासादीनां गणनं "

No. 2. अद्वयतारकोपनिषत्. Substance country-made paper, 10×3 inches. Folia 2. Lines 12 on a page. Extent 50 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhatta. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. अथातोऽद्वयतारकोपनिषदं व्याख्यास्यामः यतये जितेन्द्रियाय शमादिषड्गुणपरिपूर्णाय चित्स्वरूपोऽहमिति सदा भावयन् । सम्यक् निमीलिताक्षः किञ्चिदुन्मीलिताक्षो वान्तर्दृष्ट्या भ्रू ... दुपरि सच्चिदानन्दतेजः कूटरूपं परब्रह्मावलोकयन् । इत्यादि

End. यः सकृदुच्चारयति, तस्य संसारमोचनं भवति, सर्व्वजन्मकृतं पापं तत्क्षणादेव नश्यति, सर्व्वान् कामानवाप्नोति, सर्व्वपुरुषार्थसिद्धिर्भवति य एवं वेदेत्युपनिषत् ।

Colophon. × × × ×

विषयः । योगेनात्मसाक्षात्कारप्रकारकथनम् ।

No. 3. अध्यात्मवच्चोतरी. Substance country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia 11. Lines 26 on a page. Extent 330 çlokas. Character Nāgara. Date, Sм. 1871. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bāla Candra Sūri. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. राग वेला उल ।
क्या सोवे उठि जाग बाउरे अञ्जल जल ज्यु आयु घटत है देत पौहरिया घरिय घाउरे ।

End. आनन्दघन प्रभु तु म्हारे मिलनकुँ जाय कयवत लुँ कासी । इति पदम् ।

Colophon. इति श्रीआनन्दघनजीकृत अध्यात्मवचोतरी समाप्ता ।
सम्वत् १८७१ । फाल्गुण सुदि

विषयः । जैनानां आत्मविचार कथनम् ।

No. 4. अन्त्येष्टिप्रयोगः. Substance country-made paper, 8×2 inches. Folia 107. Lines 7 on a page. Extent 1498 çlokas. Character Nāgara. Date, Sм. 1919. Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ अस्थ्यभावे पालाशविधिर्लिख्यते । स्नानं मम × × वस्त्रपरिधानम्, आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य मयस्य मोक्षस्य प्रेतस्य प्रेतत्वमुक्तये उत्तमलोकप्राप्तये अस्थ्यभावे पालाशविधिना और्द्ध्वदेहिककर्माहं करिष्ये ।

End. यत्रामङ्गेषु तिष्ठन्ति भुवनानि चतुर्दश ।
यस्मात्तस्माच्छिवं मे स्यादिहलोके परत्र च ।

Colophon. इति प्रयोगदर्पणे उत्तरकर्म समाप्तः । सम्वत् १९१९ ॥

विषयः यजुर्वेदीयानां और्द्ध्वदेहिकपद्धतिः ।

No. 5. अन्त्येष्टिप्रकाशः By दिवाकरः. Substance country-made paper, 10×3 inches. Folia 25. Lines 11 on a page. Extent 600 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः, श्रीधरिः ॥
अथ बह्वृचानां अनाहिताग्निना निर्दोषेण कृतामामौर्द्ध्वदैहिकप्रयोगः, क्षीणावस्थायां सर्व्वप्रायश्चित्तविधिनाशु + भूतः शक्तौ सत्यां पूर्व्वोक्तानि भूम्यश्वादीनि दानानि दत्त्वोत्क्रान्तिधेनुं दद्यात् ।

End. विलोक्य मेतत्सर्व्वं × येन तुष्यन्ति सुहृदं,
तेषां निष्ठा नचैवेह नचामुत्रापि दृश्यते ।

Colophon. इति श्रीभारद्वाजदिवाकरविरचिते अन्त्येष्टिप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः आश्वलायनशाखीयानां अन्त्येष्टिविधिः ।

No. 6. अपत्नीकाधानाग्निहोत्रादिनिर्णयः By शङ्करभट्टः. Substance country-made paper, 8×3 inches. Folia 2. Lines 14 on a page. Extent 60 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
आहिताग्नेर्ज्येष्ठसवर्णपत्नी मृता श्रौताग्निभिर्दग्धव्या आहिताग्निमग्निभिर्दहन्ति यज्ञपात्रैश्चेत्यग्नियज्ञपात्रकरणकदाहेनाहिताग्निशरीरसंस्कारविधा वाहिता-ग्निपदे स्त्रियस्याविवक्षितत्वात् स्त्रिया अप्याहिताग्निपदेनोक्तः ।

End. तद्वदेव पत्नात्वपक्षपरमेव भवति । भारद्वाजस्त्वयम् पत्नीप्राधान्यपक्षपर-मिति सर्व्वं निरवद्यम् ।

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणधुरीण-मीमांसाद्वैतसाम्राज्यधुरन्धर श्रीभट्टनारायणात्मज भट्टशंकरकृते द्वैतनिर्णये अपत्नीकाधानाग्निहोत्रादि निर्णयः ।

विषयः पत्न्यसत्वे अग्न्याधानं किमुपायेन कर्त्तव्यं तन्निर्णयः ।

No. 7. अपथ्यशमनम्. Substance country-made paper, 6×4 inches. Folia 3. Lines 15 on a page. Extent 43 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhatta. Appearance old. Verse. Incorrect.

Beginning. अथातोऽपथ्यशमनं व्याख्यास्यामः
अपथ्यशमनं वक्ष्ये रोगिणां च परं हितम् ।
सुखेन पच्यते येन लाघवं चोपजायते ॥
गोप्यतां वैद्यसर्व्व ... न प्रकाश्यं कथंचन ।
शाकं फलं इन्नङतामत्स्य माहिषमोदनम् ॥
सर्पिर्वसातैल मथोष्णशीतं चाराम्लमधाखपायसञ्च ।
एतेषां परिपाकं च यथा भवति रोगिणाम् ॥

End. उष्णेन पच्यते शीतं शीतेनोष्णं विपच्यते ।
एतत्ते कथितं सम्यक् अपथ्यशमनं स्मृतं ।
हिताय च गदार्त्तानां भिषजां जीवनाय च ।
कौतूहलं नरेन्द्राणां अपथ्यशमनं स्मृतं ॥

Colophon. इति श्रीवैद्यवैशेषिके श्रीमद्भोजनकौतूहलं अपथ्यशमनं समाप्तम् ।

विषयः अपाकस्य परिपाकोपायकथनम् ।

No. 8. अपराजितास्तुतिः (त्रैलोक्यविजयानाम्नी) विष्णुधर्म्मोत्तरीया. Substance country-made paper 11×3 inches. Folia 4. Lines 7 on a page. Extent 90 çlokas. Character Bengali. Date. Sk. 1753. Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Office Garvetā, grāma Khunverā, Late Pandit Rāmatāraṇa S'iromaṇi. Appearance fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमोऽपराजितायै ।
ॐ नीलोत्पलनिभां देवीं निद्रामुद्रितलोचनाम् ।
नीलकुञ्चितकेशाग्रां निम्ननाभिं वलित्रयाम् ॥
नानाभरणसंयुक्तां चक्रवाकैश्च वेष्टिताम् ।
वराभयकराम्भोजां प्रणतार्त्तिविनाशिनीम् ॥
पादयोः शृंखलापूर्णां वह्निच्छेदनदेवताम् ।
स्थूलां पीताम्बरोपेतां × × × समविलेपनाम् ॥

पीठशक्त्याश्रितां देवीं परसैन्यप्रभञ्जिनीम् ।
शङ्खचक्रगदाचेतिभिन्नहस्तां त्रिलोचनाम् ।
ध्यायेदपराजितां देवीं सर्व्वकामफलप्रदाम् ॥ इत्यादि ।

End. ॐ भूः स्वाहा । ॐ भुवः स्वाहा । ॐ स्वः स्वाहा । ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा । यत एवागतं पापं तत्रैव गच्छतु स्वाहा । ॐ बले स्वाहा । ॐ अबले स्वाहा ॥ ॐ अजिते स्वाहा । ॐ अपराजिते स्वाहा । ॐ अविघ्नसाधनीं स्वाहा ।

Colophon. इति विष्णुधर्म्मोत्तरे तृतीयकाण्डे त्रैलोक्यविजयाऽपराजिता समाप्ता । ॐ तत्सत् । शकाब्दाः १७५१ । ४ । २९ ।

विषयः । अपराजितायाः स्तुतिकथनं प्रयोगश्च ॥

No. 9. अमरकोष टीका (नामलिङ्गकौमुदी) By रामकृष्ण. Substance Palm-leaves, 13×2 inches. Folia 116. Lines 5 on a page. Extent 2000 çlokas. Character Bengali. Date Sk. 1644. Place of deposit, Dinājapura, Babu Giriçacandra Cakravar*t*i (Vakil). Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो त्रिपिलम्बोदराय ॥
प्रणम्य नन्दतनयं वाच्यं सकलनामभिः ।
तन्यते रामकृष्णेन नामलिङ्गाख्यकौमुदी ।
ग्रन्थारम्भसमये विघ्ननाशाय मङ्गलमाचरति । यस्येति यस्य त्रिभ्योर्गुणा अनघा दोषासम्मिलिताः, स भगवान् सेव्यतां अर्थादस्माभिः । सेवा भक्तिस्तदाशंसा एव मङ्गलं प्रकृते च अस्माकं तच भवत्विति यावत् ॥

End. "प्रतियोग्यप्रसिद्धात् प्रसिद्धं अथ वाक्यान्तरे ग्रन्थोपयुक्तत्वाभावः स इति वाच्यं ग्रन्थः समाप्त इत्यनाश्रयापत्तेः । उच्यते प्रकृते समाप्तिश्चरमं तदुपयुक्तयावद्वाक्यकलं इति नान्वयः ॥ समाप्तसामान्यलक्षणम् निष्पन्नं यावत् सकलं यथा यागसमाप्तिः । महाभारतश्रवणं समाप्तं इति ।

Colophon. इति श्रीतर्कपञ्चानन भट्टाचार्य्यविरचिता नामलिङ्गाख्यकौमुदी समाप्ता । शाके वेदतर्कगुणचन्द्रमिते ... ... लिखितं ॥ १६४४ शक ॥

विषयः । अमरकोषस्य व्याख्यानं"

No. 10. अमरकोषपञ्जिका (पदचन्द्रिका) By बृहस्पतिः. Substance country-made paper, 10×4 inches. Folia 220. Lines 12 on a page Extent 5000 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura. Babu Giriça Candra Cakravartti Vakil. Appearance old. Prose. Generally correct.

Beginning. नमो भगवते वासुदेवाय ॥

अध्यास्ते यः सर्व्वं ध्रुवं (ईदृश इत्यगवरो वचसः),

अहमिति संविद्विषयः पुरुषः स परं पुरातनो जयति ।

अभीष्टदेवतानमस्कारायुपनीतमदृष्टं हि विघ्नापरनामकसाध्यप्रतिबन्धका-भावतिरोधानद्वारा प्रारिप्सितं परिसमापयति इति प्रामाणिकमतो निष्प्रत्यूहप्रारिप्सितपरिसमाप्तिहेतु-स्वेष्टदेवतासङ्कीर्त्तनादिविशिष्टादृष्ट मुत्पिपाद-यिषुः ग्रन्थकारः प्रथमं पद्यं निबबन्ध यस्येति । हे धीराः स भगवान् सेव्यतामाराध्यतां इत्यादि ॥

End. नैऋतो राक्षसः इत्यादि सुखनन्तं क्लीव इत्यस्य विषयः । इदमोजः इदं यशः इतोभयं प्राप्नोति इदं रक्षः परत्वात् क्लीवं शेषमिति । इह ग्रन्थ-विस्तरभयात् यस्मिन् नामलिङ्गोक्तं तच्छिष्टानां पूर्व्वाचार्याणां महाकवी-नाञ्च प्रयोगात् ज्ञेयं, यथा गोधा पुंस्यपि स्त्री पोटा नपुंसकेऽपि स्त्रीत्यादिक-मूहनीयमिति ॥

Colophon. इति महिन्तापनीय कविचक्रवर्त्ति राजपण्डित पण्डितसार्वभौम कवि पण्डितचूड़ामणि महाचार्य्य रायमुकुटमणि श्रीमद्बृहस्पतिकृतायाममर कोषपञ्जिकायां पदचन्द्रिकायां स्वर्गादिसंग्रहवर्गविवरणं समाप्तम् ॥ समाप्तेयं अमरपञ्जिकेति ॥०

विषयः । अमरकोषस्य व्याख्यानम् ॥

No. 11. अमरसेन वैरसेनकथा. Substance country-made paper, 10×2½ inches. Folia 7. Lines 12 on a page. Extent 280 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācārya Bālacandra Sūri. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. अथ अमरसेन वयरसेनयोः कथा जिनपूजा उपरि प्रारभ्यते मया यतो आय इसुपनद्दानं भोगानं कारणं शिवफलं च अह × × भायाणं सुयाण जिन हरसेनस्स ।

End. तत्र देवलोकसौख्यमनुभूय ततः च्युत्वा मनुष्यसौख्यानि भुक्त्वा क्रमेण षष्ठभवे सिद्धिं यास्यतः ।

Colophon. इति श्री अमरसेनवयरसेनकथानकं सम्पूर्णम् ।

विषयः जैनधर्ममाहात्म्यकथनप्रसङ्गे अनयोः कथा ।

No. 12. अयोध्याखण्डम् (स्कन्दपुराणीयम्). Substance country-made paper, 14 × 5 inches. Folia 30. Lines 9 on a page. Extent 1000 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura Rājavāṭi. Appearance fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
हिमवद्वासिनः सर्व्वे मुनयो वेदपारगाः ।
त्रिकालज्ञा महात्मानो नैमिषारण्यवासिनः ॥
एतश्चान्ये च बहवः सशिष्या बहवो मताः ।
कुरुक्षेत्रे गङ्गाक्षेत्रे तत्र द्वादशवार्षिके ।
प्रवर्त्तमाने रामस्य शितौशस्य महात्मनः ॥
इत्यादि ॥

End. पुत्रार्थी लभते पुत्रं धनार्थी धनमाप्नुयात् ।
मोक्षार्थी मोक्षमाप्नोति (भक्तियदि लिख्यते)
... ... सर्व्वभोगांश्च भुक्त्वा ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे अयोध्याखण्डे दशमोऽध्यायः ॥ ॐ ॥

विषयः । १ अध्याये विष्णुहरिप्रभावादि कथनम् ॥ २, ३ अध्याययोः स्वर्गद्वारमहिमादि-कथनम् ॥ ४ अध्याये चन्द्रद्वारमहिमादि कथनम् । ५ — १० अध्यायेषु अयोध्यामाहात्म्यादि कथनम् ॥

No. 13 अवधूताश्रमः. Substance country-made paper, 12 × 3 inches. Folia 4. Lines 7 on a page. Extent 110 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā grāma, Post Office Mehar, Zilla Comilla, Pandit Jagadbandhu Tarkavāgiça. Appearance fresh. Verse. Correct.

Beginning. अवधूतानां दशधा संज्ञा इत्यच्छङ्करविजये ।
तीर्थाश्रमवनारण्यगिरिपर्व्वतसागराः ।
सरस्वती भारती च पुरीति दश-कीर्त्तिताः ॥
त्रिवेणीसङ्गमे तीर्थे तत्त्वमस्यादिलक्षणे ।
यः स्नायात् तत्त्वभावेन तीर्थनामा स उच्यते ॥
आश्रमे ग्रहणे प्रौढ़ आशापाशविवर्जितः ।
यातायातविनिर्मुक्त एतदाश्रमलक्षणम् ॥
सुरम्ये निर्ज्जने देशे वने वासं करोति यः ।
आशापाशविनिर्मुक्तो वननामा स उच्यते ॥ इत्यादि ।

End. कुलावधूतस्तत्वज्ञो जीवन्मुक्तो नराकृतिः ।
साक्षान्नारायणं मत्वा गृहस्थस्तं प्रपूजयेत् ॥
यतेर्द्दर्शनमात्रेण विमुक्तः सर्व्वपातकात् ।
तीर्थव्रततपोदानसर्वयज्ञफलं लभेत् ॥

Colophon. इत्यवधूताश्रमः ।

विषयः । अवधूताश्रमलक्षणकथनं अवधूतानां कर्त्तव्यनिरूपणञ्च ।

No. 14. अवधूतोपनिषत् . Substance country-made paper, 10×4 inches. Folia 1. Lines 11 on a page. Extent 25 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhatta. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. अथ तुरीयातीतावधूतानां कोऽयं मार्गस्तेषां का स्थितिरिति पितामहो भगवन्तं पितरमादिनारायणं परिसमेत्योवाच तमाह भगवन्नारायणो योऽयमवधूतमार्गस्थो लोके दुर्लभतरो न तु बाहुल्यो यद्येको भवति ।

End. असंभाषण परस्वरूपध्यानेन निरालम्बमवलम्ब्य स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्व्वं विस्मृत्य तुरीयातीतोऽवधूतवेषेणाद्वैतनिष्ठापरः प्रणवात्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः स कृतकृत्यो भवतीत्युपनिषत् ।

Colophon. इति तुरीयातीतावधूतोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः । तुरीयातीतावधूतस्वरूपकथनम् ॥

No. 15. अशौचनिर्णयः By श्रीनिवासतर्कवागीश भट्टाचार्य्य. Substance country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia 17. Lines 6 on a page. Extent 350 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, District Dacca, Sonārgā̃ Kṛṣṇapura. Pandit Çarat Candra Bhattācāryya. Appearance old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रणम्य पुण्डरीकाक्षं शुद्धये द्विजशूद्रयोः ।
श्री श्रीनिवासधीरेण क्रियतेऽशौचनिर्णयः ॥
अथ जननाशौचं । तत्रादौ ब्राह्मणशूद्रयोरेवाशौचं वक्तव्यं अधुना अन्येषां प्रचाराभावात् । ब्राह्मणश्चाङ्गिरसो यथा ।
गर्भाधानादिसंस्कारैर्युक्तश्च नियतव्रतैः ।
नाध्यापयति नाधीते स ज्ञेयो ब्राह्मणब्रुवः ॥
मनुः—शुध्येद्विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रो मासेन शुध्यति ।
रजककैवर्त्तादीनामपि शूद्रतुल्यमशौचं यतः शूद्रवर्णसङ्कराः इति वचनात् ॥
इत्यादि ।

End. अथ दंष्ट्रादिहताशौचं । शस्त्रघातहतस्य यदि तृतीयदिनाभ्यन्तरे मरणं तदा त्रिरात्र मशौचं यदि अर्द्धादूर्द्ध्वं म्रियते तदा सम्पूर्णाशौचं सर्व्वेषां तादृशी व्यवस्था सर्व्ववर्णविषया तथाच गोतमः ।
शस्त्रघाते त्र्यहादूर्द्ध्वं यदि स्यान्मरणं क्वचित् ।
सम्पूर्णं तत्र कर्त्तव्यं सर्व्ववर्णेषु नित्यशः ॥
... ...
तथाच व्यासः । दंष्ट्रिणा च हतो यस्तु तस्याशौचं ... ... ।
आसप्तमात् त्रिरात्रं स्यात् दशरात्र मतः परं ॥
एतेन व्याघ्रसर्पकुक्कुरादीनां घातं बोद्धव्यम् ।

Colophon. इति श्रीयुततर्कवागीशभट्टाचार्य्यश्रीश्रीनिवासरचिताशौचनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । ब्राह्मणशूद्रयोर्जन्ममरणाद्यशौचनिरूपणम् ।

No. 16. **अशौचनिर्णयः** By **भट्टोजीदीक्षितः**. Substance country made paper, 9 × 2½ inches. Folia 7. Lines 10 on a page. Extent 200 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।

पराशरः ।

आचतुर्थात् भवेत् स्रावः पातः पञ्चमषष्ठयोः ।

अत ऊर्द्धं प्रसूतिः स्यादिति । तत्र स्रावे + य मासत्रये मातु स्त्रिरात्रं, आषष्ठं माससमसंख्यादिनमाशौचं । चतुर्थे चत्वारि, पञ्चमे पञ्च, षष्ठे षड् इत्यर्थः ।

End. प्रक्रान्तप्रायश्चित्तानां आशौचं नास्ति, प्रवृत्तचौलोपनयनादिसंस्कारेषु यज्ञदेवताप्रतिष्ठारामाद्युत्सर्गादिष्वप्येवमिति ।

Colophon. इति पदवाक्यप्रमाणज्ञ श्रीलक्ष्मीधरसूरेः सूनुना भट्टोजिदीक्षितेन विरचिताशौचनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । जननमरणाद्यशौच निर्णयः ॥

No. 17. **अशौचनिर्णयः** By **जीवदेवः**. Substance country-made paper, 8 × 2 inches. Folia 18. Lines 10 on a page. Extent 380 çlokas. Character Nāgara. Date Sм. 1793. Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीकृष्णं ढुण्ढिराजञ्च प्रणम्याशौचनिर्णयः ।
क्रियते जीवदेवेन यथामति समासतः ॥
जीर्णान्नवीनानाशौचग्रन्थानालोच्य सर्व्वशः ।
संग्रहोऽत्र कृतः सद्भिर्द्रष्टव्योऽयं प्रयत्नतः ॥

End. कृत्वद्धानलवर्त्ति - - पण्डितजनालङ्कारचूडामणि
र्गोदातीरजनि र्गुणोच्चयमणि र्नाम्नापदेवोऽग्रणीः ।
तत्सूनोरिह जीवदेवकृतिनः सद्धर्मशास्त्रे कृता
वाशौचस्य विनिर्णयोऽयमभवत् श्रीकृष्णसंतुष्टये ॥

Colophon. इति श्रीमत्सकलभूमण्डलमण्डनायमानश्रीमद्दिवद्दर्पदेवसुतश्रीवदेवकृते स्मृतिकौस्तुभे चाशौचदीधितिः समाप्तः ।

सम्वत् १७९१ । पौष शुक्लनवमी ।

विषयः । जननमरणाशौच निर्णयः ।

No. 18. असगोत्रपुत्रपरिग्रहपरीक्षा By अहोवल शास्त्री. Substance country-made paper, 12 × 3 inches. Folia 5. Lines 9 on a page. Extent 90 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ऋग्वेदे पञ्चमाष्टके द्वितीयप्रपाठके परिषद्यं ह्यरणस्य रेक्णो नित्यस्य रायः पतयः स्याम । न शेषो अग्ने अन्यजात + स्त्यचितानस्य मा पथो विदुक्षः ।

End. अत्यन्तसंदिग्धगोत्रसंस्कारसंभावकासगोत्रपुत्रपरिग्रहोपेक्षापक्ष एव श्रेया नित्याङ्कः । इति वीतमत्सराः सुधियो विदाङ्कुर्व्वन्तु ।

Colophon. इत्यसगोत्रपुत्रपरिग्रहपरीक्षा । अहोवलशास्त्रिविरचिता ।

विषयः । वेदप्रमाणेन दत्तकविचारः ।

No. 19. असुरखण्डम् (स्कान्दपुराणीयम्). Substance country-made paper, 14 × 5 inches. Folia 19. Lines 10 on a page. Extent 600 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura. Rājavāti. Appearance fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐनमो गणेशाय ।

श्रीश्रीशिवप्रियं देवं देवानामधिदैवतम् ।
भजेऽहं विघ्नराजं तं विघ्नहन्तारमव्ययम् ।
ऋषय ऊचुः ॥
भगवन् सूत सर्व्वज्ञ पुराणार्थविशारद ।
शूरस्य सिंहवक्त्रस्य तारकस्य महौजसः ।
अन्येषामपि दैत्यानां उत्पत्तिञ्च तथा क्रियाम् ।
विस्तरेण वदाद्य त्वं शुश्रूषा महती च नः ॥ इत्यादि ।

End. शूरेण सिंहवक्त्रेण तारकेण महात्मना ।
बाधिताः पापिभिः सर्व्वे दिवारात्रमतन्द्रितैः ।
इति गदितमशेषं षण्मुखायासुराणाम्
निखिलमुदित इन्द्रे देवपूज्येषु सम्यक्
तदिदमिदमिदानीमानुपूर्व्वीचरित्रम्
अपगतकलुषाणां वोऽवदं भूसुरेन्द्राः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे शङ्करसंहितायां असुरखण्डे पञ्चदशोऽध्यायः ॥
समाप्तं असुरकाण्डम् ॥ ॐ तत्सत् ॥

विषयः । तारकासुरादीनामुत्पत्त्यादि वर्णनम् ॥

No. 20. आचाररत्नम् . By लक्ष्मणः Substance country-made paper, 20 × 8 inches. Folia 166. Lines 11 on a page. Extent 4,980 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. सिन्दूरारुणगण्डं विघ्नौघतिमिरमार्त्तण्डम् ।
नर्त्तितशुण्डदण्डं सिद्धीशं गणपतिं वन्दे ॥ १ ॥
सतिमिरजगदुद्योतधुमणेर्वंशांकुरः श्रीमत् ।
तज्जपति राममाम रजनीचराणां + + + धाम ॥ २ ॥
नारायणं राजभिरर्च्चिताङ्घ्रिं नमामि चन्द्रेव यदीयकीर्त्तिः ।
तेजोऽन्तराणां महतां विभेदं लक्ष्मापि कीर्त्यन्तरतश्चमाप ॥ ३ ॥
विद्याप्रद्योतनोद्योतखद्योतीकृतवादिनम् ।
पितरं रामकृष्णाख्यं वन्दे श्रेयस्कराम्बितम् ॥ ४ ॥
स्वर्गमग्निनिवेशात् उमया प्राप्तामुमासमाख्यातः ।
गुणदीनिर्मलचित्तां मातरमेकां सतीं सदा वन्दे ॥ ५ ॥
येनोद्धृता सख्य कुलप्रतिष्ठा महार्णवाचेव मनीव तोयात् ।
मज्जेव निष्ठाभिसमार यस्मा दिवाकरं नौमि तमग्रजाग्र्यम् ॥ ६ ॥
अधीत्य लक्ष्मणाख्येन कमलाकरसोदरात् ।
आचाररत्नं सुधिया यथामति वितन्यते ॥ ७ ॥
तत्र परिभाषा । इत्यादि ॥

End. प्राच्यामुदीच्यामथ दाक्षिणात्याम्
शाखा प्रतीच्याम् महतो निबन्धाम् ।

आचाररत्नं सुधिया यथाधि
श्रीरामलक्ष्मणात्मजलक्ष्मणेन ॥
निगदितमिह साध्वसाधु वा
यदनुमतिना प्रविचार्य्य लक्षणेन ।
तदखिलमपहाय दोषदृष्टिं
चिरमवलोक्य विशोधयन्तु सन्तः ॥

Colophon. इत्याचाररत्नं समाप्तिमगमत् ।

विषयः । परिभाषाप्रकरणम् । मूत्रपुरीषोत्सर्गप्रकरणम् । शौचप्रकरणम् । आचमनप्रकरणम् । दन्तधावनप्रकरणम् । गर्भादिप्रकरणम् । प्रातःस्नानप्रकरणम् । स्नानोत्तरकृत्यतिलकप्रकरणम् । सन्ध्याप्रकरणम् । होमप्रकरणम् । होमोत्तरकर्मस्नानप्रकरणम् । ब्रह्मयज्ञतर्पणप्रकरणम् । देवपूजाप्रकरणम् । वैश्वदेवप्रकरणम् । नित्यश्राद्धप्रकरणम् । भोजनप्रकरणम् । भोजनोत्तरकृत्यशयनप्रकरणम् । दुःस्वप्नशान्तिः । अशौचे कार्य्याकार्य्यनिर्णयश्चेति ।

स्मृतिसंग्रहोऽयं ॥

No. 21. आत्मप्रबोध छत्तीसी. Substance country-made paper, 14 × 6 inches. Folia 2. Lines 16 on a page. Extent 80 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. अथ जिनमताश्रित आत्मप्रबोधछत्तीसी लिख्यते । मङ्गलकथन दोहरा । श्रीपरमात्म परमपद रहे अमन्त समाय, ताकौं हौं वन्दन करौ चाव जोर सिर नाय । अथ शुद्धात्मा वर्णनं यथा ।

End. दोहा कोय कहै सब आपणौ मतकी करै प्रशंस + + + मताविष सुध वचनरस पाठे नहौ निरस । श्रावक आग्रह सौकरे दोहादिक् षट् तीस् ज्ञानसार दविसारलो र आतम बत्तीस् ।

Colophon. इति आत्मप्रबोध छत्तीसी सम्पूर्णम् ।

विषयः । जैन आत्मोपदेश कथनम् ।

No. 22. आनन्दरी सिन्धुः. Substance country-made paper, 15 × 7 inches. Folia 22. Lines 9 on a page. Extent 352 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasuri. Appearance new. Verse. Correct.

Beginning. ॐनमः अथ आनन्दरी सिन्धुर्लिख्यते ।

बरधमान जिनवर नमु नमनानन्दनिध थोय, संघ जय आनन्दतनीषाम लाभ्यो सङ कोय । ढाल पच्छिलो । तिनकाल तिनघने जी नयरी चम्पानाम जम्बुस्वामी पूछियो जी भाष सुधरमा साम ।

End. रतन चरण वाचक गुरुमाहरी खेमनन्द सुखकार, खेमकीरत गुरु वन्ध वने कहे × × भणो सुन श्री सार ।

Colophon. इति आनन्दरी सिन्धु सम्पूर्णम् ।

विषयः । भाषा जिनस्तुतिः ।

No. 23. आथर्वणोपनिषद्भाष्यम्. By आनन्दतीर्थः. Substance country-made paper, 8 × 2 inches. Folia 6. Lines 10 on a page. Extent 130 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः, हरिः ओम् ।

आनन्दमजरं नित्यमजमक्षयमच्युतम् ।

अनन्तशक्तिसर्व्वज्ञं नमस्ये पुरुषोत्तमम् ॥

End. प्रीयतां भगवान् मह्यं प्रेष्ठप्रेष्ठतमः सदा ।

मम नित्यं नमाम्येनं परमोदारसद्गुणम् ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचितं आथर्वणोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।

विषयः । माधवमते आथर्वणोपनिषद्व्याख्या ।

No. 24. आनन्दलहरीदीपिका. By रघुनन्दनचक्रवर्त्ती. Substance country-made paper, 8 × 3½ inches. Folia 57. Lines 5 on a page. Extent 600 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura, Pandit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance fresh. Prose incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

छायाभ्युत्थितनिरीक्ष्य परितः पुंसि प्रतापोद्भटा-

शावीक्षपखरस्त्र कैटभरिपोः सान्निध्यमभ्यागता ।

अग्रेसरः सकलशास्त्रविशारदानां
श्रीचन्द्रमौलिरिषदभूद्विजवंशमौलिः ।
यस्यैव कण्ठपदवीमवलम्ब्य वाणी
स्वायातिमान महिमान मुरीकरोति ॥
श्रीचन्द्रमौलितनयः कविचक्रवर्त्ती
वाणीविनोदरसिको रघुनन्दनोऽयम् ।
श्रीशङ्करप्रतिकृतेरिह शङ्करस्य
काव्ये दुरूहविषये विदधाति टीकाम् ॥
... ... शिव इत्यादि । तत्र निर्गुणः सगुणश्चेति शिवो ज्ञेयः सनातनः इत्यादि ।

End. यथा मञ्जीरशोभीति विशेषेण विग्रहवतीति व्यज्यते मन्त्रस्याक्षररूपा च उभयोरपि ध्यानतः साधकाभीष्टलाभो भवतीति सूचितम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय श्रीमच्चन्द्रमौलिवादीन्द्रतर्काचार्य्यात्मज श्रीरघुनन्दन-चक्रवर्त्तिरचितानन्दलहरीदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । शङ्कराचार्य्यकृतानन्दलहर्य्या व्याख्यानम् ।

No. 25. आपस्तम्बगृह्यकारिका. Substance country-made paper, 12 x 5 inches. Folia 30. Lines 12 on a page. Extent 900 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमहागणपतये नमः ।
हरेः पादाम्बुजं नत्वा कपर्द्यादिभिरीरितम् ।
आपस्तम्ब-गार्ह्यकर्म्म-प्रयोगः प्रवितन्यते ॥

End. मत्योरन्तर्हितभूतमस्मिन निदधाति चि ।
न तस्य चालनं कुर्य्यात् आत्मनः शुभमिच्छता ॥

Colophon. — — — — — — ।

विषयः । आपस्तम्बीयानां गृह्यकर्म्मकथनम् ।

No. 26. आपस्तम्बगृह्यसारः. By योपनभट्टः Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 31. Lines 10 on a page. Extent 930 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ अथ गार्ह्याणि कर्माण्युपायनपूर्वपक्षापःपुण्याहेषु कार्य्याणि यज्ञोपवीती दक्षिणाग्राचारं कुर्य्यात् ।

End. आपस्तम्बमुनिप्रणीतमखिलं संगृह्य गृह्यं तथा

रुद्रस्वामि कपर्दि × × × प्रोक्ता मया कारिका ।

मत्र स्वामामठति × × तां सुखकरः सर्व्वप्रयोगकृति

श्रीयोपनसूरिविदूषा संगृह्य सारः कृतः ।

Colophon. इति श्रीमद्वामनोपाध्यायश्रीमदाम्र योपनभट्टविदुषा रचितो गृह्यसारः समाप्तः ।

विषयः । संक्षेपेणापस्तम्बसूत्रोक्तगृह्यकर्म्मकथनम् ।

No. 27. आपस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्तिः. By तालवृन्तनिवासी Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 43. Lines 10 on a page. Extent 890 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1776. Place of deposit, Benares, Pandit Govinda Bhatta. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. उक्थ्यः षोडशिनिरात्रोप्तोर्यामश्च । उक्थ्यश्च तृतीयसवनेऽप्यत्र गृह्यत इत्युक्थ्यः । तस्य कर्म सर्व्वमग्निष्टोमवत् । सोमेन यक्ष्ये ज्योतिष्टोमेनोक्थ्येन क्रतुना द्वादशशतदक्षिणेन पशुमान् भूयासमिति । नित्य इति केचित् ।

End. देवता सर्व्वप्रायश्चित्तं च प्रजापतिर्द्देवता तत्र श्लोकौ ।

शालामुखीयोत्तरवेदिमध्ये मध्ये रथादे गैमने तु पूर्व्वम् ।

अध्याय पश्चाग्रयनं प्रदिष्टम् ।

इदं विहारस्थमध्यमाने

आग्नेरवाणोत्तरवेदिका तु रथादियाने पथिकृद्गुणैः ।

शालास्य चाग्नीध्रमतस्य योनिः ।

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिकृतायां सोमप्रायश्चित्तानि समाप्तानि । समाप्तः पञ्चदशप्रश्नः दशमः पटलः । सम्वत् १७७६ । श्रावण कृष्णगुरौ ।

विषयः । आपस्तम्ब उक्थ्यप्रश्नव्याख्या ।

No. 28. **आपस्तम्बाह्निकम् .** By **गोवर्द्धनभट्टः** Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 65. Lines 12 on a page. Extent 1,536 çlokas. Character Nāgara. Date Sм. 1837. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. (अस्य प्रथमपत्रं नास्ति)

उत्तिष्ठन् गुरोः समीपे यज्ञशर्माहं भो इति ब्रुवन् इत्युक्तव्याख्यानं दक्षिणं वाऽङ्गं श्रोत्रसमं कृत्वा प्रसार्य्य ब्राह्मणोऽभिवादयेत् । इति गुरुराचार्य्यः ।

End. अग्न्यगारे गवां गोष्ठे ब्राह्मणानां च सन्निधौ ।

आहारे जपकाले च पादुके परिवर्ज्जयेत् ॥

Colophon. इति कविमण्डन-गोवर्द्धनभट्टकृतापस्तम्बाह्निकं समाप्तम् । सम्वत् १८३७ । वैशाख शुक्लः ।

विषयः । आपस्तम्बमतानुयायिनी दैनिकक्रिया ।

No. 29. **आपस्तम्बधर्म्मसूत्रभाष्यम् .** Substance country-made paper, 15 × 5 inches. Folia 169. Lines 10 on a page. Extent 3,056 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. प्रणिपत्य महादेवं हरदत्तेन धीमता ।

धर्माख्य-प्रश्नयोरेषा क्रियते वृत्तिरुज्ज्वला ॥

अथातः सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः । अथशब्द आनन्तर्य्ये वर्त्तते । अतः शब्दो हेतौ । उक्तानि श्रौतानि, गार्ह्याणि च कर्माणि तानि च वक्ष्यमाणश्राद्धधर्मानपेक्षन्ते ।

End. सर्व्वजनेष्वेकान्तसमाहितमार्य्याणां वृत्तं स्वधर्मनिरतानां सम्यग्विनीतानां वृद्धानां आत्मवतां अलोलुपानां अदाम्भिकानां वृत्तसादृश्यं भ......त्सुभौ लोकावभिजयति । सर्व्वजनपदेष्वित्यादि अभिजयति इत्यन्तं गतं ज्ञौभ्यः (अग्रे किञ्चिदस्ति तत्तु कीटदष्टत्वेनातिशयास्पष्टत्वान्न लिखितम्) ।

Colophon. इति श्रीहरदत्तमिश्रविरचितं धर्मप्रश्नव्याख्यानं समाप्तम् ।

विषयः । आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या ।

No. 30. आपस्तम्बसूत्रोक्तसंस्कारप्रयोगः. By सिंहभट्ट. Substance country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia 59. Lines 13 on a page. Extent 1,536 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीहरिः शरणम् ।

महादेवमहं वन्दे गुरुतात महर्निशम् ।
सहायं महतां श्रद्दहाद्युर्दुहितुः पतिम् ॥
पञ्चलशिरवाचोहं नत्वा वाणीं हरिं विधिम् ।
प्रयोगपद्धतिं वक्ष्ये सूत्रभाष्यानुसारतः ॥

End. अस्मिन्नर्थे त्रिकाण्डीकारिका,—
लौकिकाग्नावितरोद्वाहासम्भवानहृदयम् ।
यद्वस्वाग्निमतेनाथ तत्संसर्गविधिं वदेत् ॥ (इतो नास्ति)

विषयः । आपस्तम्बीयानां संस्कारविधिः ।

No. 31. आयुःप्रबोधिनी. By राधाकृष्ण. Substance country-made paper, 13 × 3 inches. Folia 7. Lines 5 on a page. Extent 110 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Office Garvetā, Grāma Khunverā, Late Paṇḍit Rāmatāraṇa Çiromaṇi. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामाय ।

गुरुं रघुपतिं नत्वा परात्मचिन्तहेतवे ।
राधाकृष्णो द्विजश्रेष्ठो या × मायुः प्रबोधिनीम् ॥
तिष्ठन्ति तुङ्गे परमे स्वकीये
विरोचनाद्या यदि सप्त खेटाः ।
सदा प्रदद्युः क्रमतो यथा ते ॥
पिण्डायुरब्दाश्च + + + + + ॥
वाणेषवो पञ्चदशद्विचन्द्रो
+ + + + + + + ।
स्थिताः सुनीचे यदि वै प्रदद्यु
स्तदा हि पूर्व्वोदितवत्सराद्धं ॥ इत्यादि ।

End. नाचत्र' सावनंवायुः पृथक् कृत्वा विचक्षणः ।
एवं शून्यं नगेन्द्रैला लब्धं ततो द्विधार्पयेत् ॥
अष्टद्ध्यैं रव्येकस्मिन्नब्दयुक्ता परेण तु ।
तदायुरपरं चीनं सौरं वर्षादिकं भवेत् ॥

Colophon. इत्यायुः प्रबोधिन्यामन्तर्दशाध्यायश्चतुर्थः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । पिण्डायुर्दायाध्यायः प्रथमः । अंशायुर्दायाध्यायो द्वितीयः । दशपंक्त्याध्याय-स्तृतीयः । अन्तर्दशाध्यायश्चतुर्थः ।

No. 32. आर्य्यवसुधारा . Substance country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia 5. Lines 13 on a page. Extent 150 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasūri Appearance new. Verse. Correct.

Beginning. ऐं नमः ।
संसारद्वयदैन्यस्य प्रत्यहं चिदिनावहे ।
वसुधारे सुधाधारे नमस्तुभ्यं कृपामये ॥
एवं मया श्रुतमेकस्मिन् भगवान् कौशाम्ब्यां महानगर्य्यां विहरति स्म ।

End. आयुष्मानानन्दस्ते च भिक्षवस्ते च बोधिसत्त्वाः सा च सर्व्वावती पर्षत् सदेवमानुषासुरगन्धर्वश्च लोको भगवतोभाषित मभ्यनन्दन्निति ।

Colophon. इति आर्य्यवसुधारास्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । बौद्धवसुधारामाहात्म्यम् ।

No. 33. आर्य्यासप्तशतीटीका "व्यङ्ग्यार्थदीपनम्". Substance country-made paper, 12 × 4 inches. Folia 96. Line 8 on a page. Extent 2,016 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares city, Govinda Bhatta. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामः शरणं मम
सर्वे साधुजनाः सदायतहृदा सत्सम्प्रदायादरम्
यद्ध्यानाय कणादगौतममतान्यालोच्य गत्वार्थदाम् ।
वेदान्तं परिशीलयन्ति रहसि स्वानन्दकन्दाकरम्
वन्दे तं जगदीश्वरं दयितया सानन्दयालिङ्गितम् ॥

यत्पादाम्बुजमज्ञभूप्रभृतयो देवाः सदेवान्तरे
ध्यायन्ति स्मपयन्ति दुःखनिवहं लीलामनुष्याकृतिम् ।
फुल्लेन्दीवरभिन्ननेत्रमतसीपुष्पावभासं स्वच-
च्छीरामं कलयामि चेतसि चिरं चैतन्यमात्रात्मकम् ॥

End. नेत्रत्रिभागमात्रेण कटाक्षमात्रेण न निरूपितोऽसि न विलोकितोऽसि ।
एकान्तः करणेन सा लव्यत्यन्तमनुराग(इतो नास्ति) ।

विषयः । गोदावरीपरिसरालङ्कृतपुण्यस्थलस्थितिविराजमान-नीलकण्ठपण्डिततनूजवाल-पण्डितात्मज-तिमाजिपण्डिताङ्गजानन्तपण्डितकृतगोवर्द्धनसप्तशती व्याख्यानं ।

(असम्पूर्णोऽयं ग्रन्थः ।)

No. 34. आश्वलायनगृह्यकारिका. Substance country-made paper, 8 × 3 inches. Folia 41. Lines 9 on a page. Extent 875 çlokas. Character Nāgara. Date, Sm. 1787. Place of deposit Benares, Paṇḍita Vāmanācārrya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमन्महागणपतये नमः ।
आश्वलायनमाचार्यं नत्वा तद्गृह्यकर्मणाम् ।
प्रयोगं वच्मि केषांचिद् वृत्तिकारादिभाषितम् ॥

End विलोक्य सर्वसूत्राणि नानाऋषिमतानि च ।
ज्ञानार्थं याज्ञिकानान्तु मयोक्ता गृह्यकारिका ॥
× × × × ×
उक्तान्यत्र च कर्माणि शाकल्यवचनोऽब्रवीत् ।

Colophon. इत्याश्वलायनगृह्यकारिकायां चतुर्थोऽध्यायः । सम्वत् १७८७

विषयः । संक्षेपेण आश्वलायनगृह्यसूत्राणां व्याख्यानम् ।

No. 35. आश्वलायन स्मृतिः. Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 42. Lines 14 on a page. Extent 1260 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. आश्वलायनमाचार्यं नत्वापृच्छन् मुनीश्वराः ।
द्विजधर्मान् वदास्माकं स्वर्गप्राप्तिकरान् मुने ॥

इति तद्वचनं श्रुत्वा स्वधर्मान् मुनिरब्रवीत् ।
लोकस्य च हितार्थाय आश्रमार्गरतस्य च ॥
स्नानं संध्या जपो होमः स्वाध्यायाभ्यसनं तथा ।
माध्याह्निकक्रियाः पञ्च-यज्ञस्य तिथिपूजनम् ॥

End. वैकुण्ठे विष्णुपूजायां युगेनैकेन यत्फलम् ।
तद्दर्शपौर्णमासाभ्यां सकृदाप्नोति वै द्विजः ॥

Colophon. इत्याश्वलायनीये धर्मशास्त्रेऽग्निसंयोगनिर्णयः द्वाविंशोध्यायः । इत्याश्वलायनस्मृतिः समाप्तिमगमत् ।

विषयः । प्रथमे सदाचारनिर्णयः । द्वितीये स्थालीपाकादि सर्वहोमप्रकृतिः । तृतीये गर्भाधानं । चतुर्थे पुंसवनं सीमन्तश्च । पञ्चमे जातकर्म नामकरणञ्च । षष्ठे अन्नप्राशनं । सप्तमे चौड़म् । अष्टमे उपनयनम् । नवमे वेदव्रतम् । दशमे उपाकर्म उत्सर्जनञ्च । एकादशे गोदानम् । द्वादशे विवाहः । त्रयोदशे नान्दिश्राद्धादि । चतुर्दशे पैतृमेधिकपरिभाषा । पञ्चदशे पैतृमेधिकविधिः । षोड़शे वर्णधर्मः । सप्तदशे श्राद्धविधिः । अष्टादशे श्राद्ध परिभाषा । ऊनविंशे तीर्थप्रकरणम् । विंशे प्रायश्चित्तम् । एकविंशे जातिनिर्णयः । द्वाविंशे अग्निसंयोगश्चेति ।

No. 36. आश्वलायनसूत्रोक्तश्राद्धसंकल्पः. Substance country-made paper, 8×3 inches. Folia 5. Lines 10 on a page. Extent 80 çlokas. Character Nāgara. Date Sм. 1892. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārrya. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सूत्रोक्त श्राद्धसंकल्पो लिख्यते । पवित्रपाणिः प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा पुरूरवोमार्द्रवससंज्ञकानां विश्वेषां देवानां प्राचीनावीती ।

End. अद्य मे सफलं जन्म इति ब्राह्मणान् क्षमाप्य यस्य स्मृत्येति श्रीकृष्णार्पणम् । यथाचारं वैश्वदेवं कृत्वा इष्टैः सह भुञ्जीत । परेऽह्नि तर्पणं कुर्यात् ।

Colophon. इति सूत्रोक्तश्राद्धसंकल्पःसमाप्तः । सम्वत् १८९२ । भाद्रपद ११ भृगु वासरे तद्दिने समाप्तः ।

विषयः । आश्वलायनशाखीयानां श्राद्धप्रयोगविधिः ।

No. 37. आह्निताग्नेर्दाहाग्निनिर्णयः. By रामभट्ट. Substance country-made paper, 12×4 inches. Folia 21. Lines 10 on a page. Extent 425 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1870. Place of deposit Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथाहिताग्नेर्दम्पत्योर्दाहाग्निं निर्णेतुं तदुपयोगित्वेन तावत्तयोः कर्माधिकारो विविच्यते । तत्र स्वर्गकामो यजेतेत्यादौ स्वर्गकामपदोपात्तयागजन्य-फलभोक्तृत्वेन भावनाश्रियागादिनिर्वर्त्तकत्वेन च द्विधाधिकारः ।

End. इषाब्दे वङ्कले चैत्रे योगिन्याख्यपुरे वसन् ।
घोसिङ्गभट्टरामेण कृतो दाहाग्निनिर्णयः ॥
आहिताग्नेरिति शेषः ।
पुनश्च, चित्रभान्वब्दे श्रावणे ऽपरपक्षके ।
प्रश्लपुरस्थितिं कृत्वा ग्रन्थोऽयं सुपरिष्कृतः ॥

Colophon. इति श्रीमद्घोसिंगोपनामक-भट्टविश्वनाथात्मज-भट्टसुन्दरलालानुज-भट्टरामभट्टकृत शाकल्येनाहिताग्नेर्दाहाग्निनिर्णयः समाप्तः । सम्वत् १८७० ।

विषयः । आहिताग्नीनां दाहाग्न्यादिनिरूपणं ।

No. 38. उणादिवृत्तिः By शिवराम. Substance country-made paper, 12×3 inches. Folia 19. Lines 5 on a page. Extent 500 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit Balihāra Babu Varadākānta Cakravartti. Appearance old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणपतये ॥

प्रणम्य वागीशपदारविन्दं सारस्वतव्याकरणस्य सम्मतम्
उणादिवृत्तिः प्रतिवह्नि+ + +वितन्यते श्रीशिवरामशर्म्मणा ॥
कृवापाजिमिस्वदिसाध्यशूभ्यो धातुभ्य उण्प्रत्ययः स्यात् । करोति कार्य्यं कारुः शिल्पिनि कारके । इत्यादि ।

End. शेषः खण्डितः ।

विषयः सारस्वतीयोणादिप्रत्ययकथनम् ॥

No. 39. उत्तराग्रन्थभाष्यम्. By सायनाचार्य्यः Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 171. Lines, 11 on a page. Extent, 9,524 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭā. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्यु स्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधत् बुक्क-महीपतिः ।
आदिशत् सायनाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥

End. अरिष्टनेमिः । न रिष्टा अरिष्टा अव्ययपूर्व्वपदप्रकृतिस्वरत्वं । अरिष्टा नेमिर्यस्य स तथोक्तः । बृहस्पतिः । तद्बृहतोः करपत्योरिति सुट् तलोपौ, उभे वनस्पत्यादिष्विति पूर्व्वोत्तरपदयोर्युगपत् प्रकृतिस्वरत्वं । इत्येकविंशे-ऽध्याये प्रथमः खण्डः ।

Colophon. इति श्रीमत् सायनाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे उत्तराग्रन्थे एक-विंशोऽध्यायः सम्पूर्णः ।

विषयः । सामवेदान्तर्गत-उत्तराग्रन्थव्याख्या ।

No. 40. उपाकरणप्रयोगः. Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 1,828 çlokas. Character, Nāgara. Date Sм. 1882. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अध्यायानामुपाकर्म श्रावण्यां श्रवणेन तु ।
तस्मात्रे हस्तयुक्तायां पञ्चम्यां वा तदिष्यते ॥

End. अपः स्पृष्ट्वा प्रायश्चित्तादिहोमशेषं समाप्य ततः (..) प्रीत्यर्थं ब्राह्मणान् भोजयेत् । कर्मद्वय मिदं केचित् लौकिकाग्नौ प्रयुञ्जते ।

Colophon.[1] इत्युपाकरणप्रयोगः समाप्तः ।
सूतकान्ते उपाकर्म्म गते मास-चतुष्टये ।
नवयज्ञोपवीतानि धृत्वा जीर्णानि संत्यजेत् ॥ सम्वत् १८८२ ।

विषयः । आश्वलायनशाखीयानां श्रावण्यां उपाकरणविधिः? ।

No. 41. उन्मार्गभञ्जनम् . By तुम्बरः Substance, country-made paper, 10×4 inches, Folia, 5. Lines, 15 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1891. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

देवी वाचामपारा वदनसदनगा खेलते यत्कटाक्षा-

दास्ते तेजःकदम्बमतिघनममलं कोटिचन्द्रप्रभासम् ।

शास्त्रं चन्द्रावतंसं सदमितमहिमाब्धमोदैककन्दम्

वन्दे वक्त्रारविन्दं हरिहरमरणीभूतपादारविन्दम् ॥

End. गीर्व्वाणवाङ्मम मुखाग्निरगाद्यदेष

सो (.) जसा मधुरकोमलकान्तवाक्या ।

नारायणस्मरणलालसमानसस्य

श्रीत्र्यम्बकस्य महिमा पदपङ्कजस्य ॥

Colophon. इति श्रीतिमाजिरघुनाथगुरुपादपद्माराधकतुम्बर (.) कृतोन्मार्गभञ्जनं समाप्तम् । समाप्तमेदं श्रावणकृष्णनवम्याम् । सम्वत् १८९१ ।

विषयः । माधवमतानुयायि पितृपक्षखण्डनोन्मार्गभञ्जनम् ।

No. 42. उपदेशतरङ्गिणी . Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 60. Lines, 17 on a page. Extent, 3,300 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1740. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीनाभेयः (...) दमेयाः परमारमाः ।

यन्नामध्यानतः सर्व्वसिद्धयः, सुः सयम्बराः ।

स श्रीपार्श्वप्रभुर्भूयाद्भक्तानां भुरि (..) तीयः ।

यस्य प्रभावात् (..) शेषोऽभूद् भूमिपुङ्गवः ॥

End. यथा श्रीभोजेन राजपाटिकां कृत्वा पश्चाद्वलमानेषु चङ्क्रीणमार्गे सम्मुखागतः कश्चिद्बन्धोऽप्रसैन्यैर्निर्भर्त्स्यमानोऽपि दृष्टो मातुल भवतामस्ति सौख्यं इत्यालापितः, ततस्तेनोक्तं, भो जातस्मर त्वत्प्रसादात् भविष्यति । राज्ञोक्तं; कथं ज्ञायते, (..) तेनोक्तं मधुरवाण्या । तुष्टेन राज्ञा सराजवाहनं ग्रामाधिपत्यञ्च दत्तम् ।

Colophon. इति उपदेशतरङ्गिण्यां धर्मोपदेशः । सम्वत् १७४० ।

विषयः । जैनधर्मोपदेशकथनम् ।

No. 43. उपदेशसमुच्चयः By सोमपूल उपाध्याय. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 23. Lines, 5 on a page. Extent, 352 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1694. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. खाद्यं खण्डितम् ॥

End. अपि च, यद्गमोऽन्ये मुक्तिः परमसुखसाक्षात्कृतिरिति ।
तवैतावन्नन्याद्दश मन्मथमर्दन (?) निजमते ।
न तत्र क्षपीश जिनयमा ममेच्छा चितितले ।
परन्तु त्वद्दास्यं सततमिच याचे सुखवपम् ॥

Colophon. इत्युपदेशसमुच्चये भजनोपदेशो नाम अष्टमोपदेशः ॥
श्रीमद्दर्पणकारपण्डितवरोद्दामोद्वरोऽभूततः ।
जातः पण्डित ... श्री ... तः पुत्रस्तनन्तः कृती ॥
तत्पुत्रो भु ... ... ङ्कावतारः स्वयं ।
तत्पुत्रोऽ ... ... श्रीसोमपूलः सुधीः ॥
श्रीसोमपूल ... देशसमुच्चयग्रन्थः समाप्तः ॥शक १६९४ ॥

विषयः । प्रथमोपदेशः खण्डितः । २ ये उपदेशे अन्यापदेशकथनम् । ३ । ४ उपदेशयोः सज्जनदुर्ज्जनादिनिरूपणं राजवर्णनञ्च । ५ मे उपदेशे सम्यग्युपदेशकथनम् । ६ ष्ठ उपदेश रसोपदेशकथनम् । ७ मे उपदेशे वक्राबोपदेशकथनम् । ८ मे उपदेशे भजनोपदेशकथनम् ॥

No. 44. उभयतोमुखीगोदानप्रयोगः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 80 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथोभयतोमुखीगोदानप्रयोगः । आसन्नप्रसवां गां ज्ञात्वा दाता शुचिः प्राङ्मुख उपविश्य देशकालौ कृत्वा अमुकगोत्रामुकशर्म्मा सर्व्वपापक्षय- पूर्व्वकं विष्णुप्रीतिकामः उभयतोमुखीगोदानं करिष्ये ।

End. ततः कर्म्मेश्वरार्पणं कृत्वा द्वादशब्राह्मणान् पायसान्नेन भोजयित्वा स्वयं पायसान्नं भक्षयेत् ।

Colophon. इत्याथर्व्वण-परिशिष्ट-हेमाद्रि-मयूख-चन्द्रिकोक्तोभयतोमुखीगोदानप्रयोगः ।

विषयः । आसन्नप्रसवगोदानविधिः ।

No. 45. ऋषभगीता. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 10 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. पितोवाच । यदुक्तं भवतायुष्मन् ऋषभो निष्परिग्रहः ।
बभूव योगिनामाद्योऽवतारश्चाद्भुतो हरेः ॥
तद्ब्रूहि विस्तरेणैव स्वरूपं तस्य योगिनः ।
यत्र कर्मफलासङ्गःसर्व्वात्मभावमाश्रितः ॥
किंधर्माभूदसौ तस्य कदाभूदिति वासना ।
कथं स परमार्थेति निष्णातो नाभिसम्भवः ॥

End. एतत्पुराण-पुरुषस्य समस्तपाप-
विच्छेदकं चरितमद्य मयोदितं ते ।
शृण्वन्ति ये भवभयं परिमुच्य तेषां,
निःशेषपापविलयं कुरुते मुरारिः ॥

Colophon. इति ऋषभगीता समाप्तिमगमत् ।

विषयः । ऋषभचरित्रकथनव्याजेन ब्रह्मविद्योपदेशः ।

No. 46. ऋषभजिनस्तुतिः. Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 75 çlokas. Character, Nāgara. Date Sᴍ. 1659. Place of deposit, Benares, Diṇmaṇḍalacāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. पणिवउ पणमिय देव परमेसरवेभं ।
जणवइय पय पडय रयवे ॥
वन्दिवि वीर जिणस ।
सुपंगीय जिणवर मडमडठाण ॥

End. इय रिसह जिनवर सिद्धिसरवर सुन्दरिवर सुन्दरो ।
सिरि विमलभूधर भवजलधिभुरखम्भवास पुरन्दरो ।
सेवय सभासुर सुनिय भासुर गुच भवासुर गजनो ।
मघा सुविधि वासव देउ सासन विजई तिलउ सिरज्ञनो इति ॥

Colophon. इति ऋषभजिनस्तवनं सम्पूर्णम् ! सम्वत १६५९ ।

विषयः । जैनमते ऋषभदेवस्तुतिः ।

No. 47. ओघनिर्युक्तिः . Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 13. Lines, 18 on a page. Extent, 780 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Diṇmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीपार्श्वजिनं प्रणम्य अरिहन्ते वन्दित्ता चउदस, पूव्वी तचेव दस पूव्वी एकार सङ्ग सुत्तत्थ धावरे सव्वसाहय ।

End. एसा ष (...) पूकुवि प्रवसन्नता इन्ना एक्कारसविं रावविं सचिय वि रविं सङ्गचिया ।

Colophon. ईति ओघनिर्युक्ति समाप्ता ।

विषयः । जैनसाधुसमाचारकथनम् ।

No. 48. कर्पूरादिस्तवटीका By रामकिशोर . Substance, country-made paper, 14 × 2 inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrāma, Post office Mehār, Zilla Comilla. Paṇdit Jagadbandhu Tarkavāgīça. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकालीजयति ।
नतमूर्द्धविरिच्याद्दि दम्भारकवरप्रजम् ।
कुवर्तां भवतां भव्यं भवानीचरणाम्बुजम् ॥
काश्या रामकिशोरेण बालानामवबुद्धये ।
महाकालप्रणीतस्य स्तोत्रस्यार्थः प्रकाश्यते ॥
तत्रादयसोकपञ्चकेन श्रीमद्दक्षिणकालिकाया द्वाविंशत्यक्षरमन्त्रमुद्धरन् महाकालः स्तौति कर्पूरमित्यादिना । इत्यादि ।

End. केलीति । एवं केलिकलया क्रीडाकलया विशिष्टः सन् चिरं चिरकालं जीवन्मुक्तो भवति । तथा प्रतिजनुः प्रतिजन्म भोक्ता भवति । प्रतिजनुरिति जनुर्जनुः वीप्सयाऽव्ययीभावः । जनुर्जननजन्मानीत्यमरः । इति ।

Colophon. यामाराध्य पितामहादिविबुधाः सृष्ट्यादिकं कुर्व्वते
यां ध्यायन्ति सदैव योगिनिवहा ब्रह्मस्वरूपां पराम् ।
नत्वाऽज्ञानतमिस्रनाशतरणिं श्रीकालिकां तां द्विज-
टीकां रामकिशोरनामक इमां तस्याः स्तुते र्निर्म्ममे ॥
मया विरचिता ह्येषा कर्पूरादिप्रबोधिनी ।
तनोतु मुदमज्ञानां धीमतां वा कृपावताम् ॥
अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा स्खलितं यद्द बभूव मे ।
कृतिभिः शोधनीयं तत् कृपया बहुदर्शिभिः ॥
इति लोचनगोचरीकृतब्रह्महरिहरादिगीर्व्वाणगणदुर्लभापारसकलकरणवृत्तियोगिगणमनोगोचरभवानीपदारविन्दकानिर्व्वचनीयमहिमत्रिभुवनविदितसर्व्वविद्यासन्तति-श्रीरामकिशोरशर्म्मविरचिता शिवांशभूतभगवन्महाकालविरचित-श्रीमद्दक्षिणकालिकास्तुतिः कर्पूरादिप्रबोधिनी नाम समाप्तिपदमारूढा ॥

विषयः । कर्पूरादिस्तवव्याख्यानम् ।

No. 49. कर्म्मप्रकृतिटीका. Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 12. Lines, 11 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Suri. Benares City. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो वीतरागाय ।
प्रणम्य कर्म्मद्रुमचक्रनेमिं नमस्कराधीशमरिष्टनेमिं ।
कर्मप्रकृत्याः कियतां पदानां सुखावबोधाय करोमि टीकाम् ॥

End. इति विपरजनप्रज्ञावकाशमाशङ्क्य प्रपञ्चाप्रपञ्चप्रयोग्याः पुद्गलवर्गणाः प्रक्रूपयति ।

Colophon. असम्पूर्णोऽयम् ।

विषयः । जैनकर्मप्रकृतिव्याख्या ।

No. 50. कलापव्याकरणोत्पत्तिप्रस्तावः By वनमालिद्विजः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 10. Lines, 5 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrāma, Post office Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīça. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. प्रणम्य शिवया सार्द्धं शिवं शिवप्रदायकम् ।
ज्ञानदं सर्व्वतत्त्वज्ञं सुरासुरनमस्कृतम् ॥
कलापाख्यं महाशास्त्रं विस्तृतं सर्व्वसम्पदा ।
कृतः कथं कृतं तेन प्रस्तावमतिसुन्दरम् ॥
तमेवाहं प्रवक्ष्यामि बालानामवबुद्धये ॥ इत्यादि ।

End. संक्षेपाद्रचितं किञ्चिद् गुरुपादप्रसादतः ।
आत्मगुणैर्बुधैः सर्व्वैर्ज्ञायतामु विशेषतः ॥

Colophon. इति श्रीवनमालिद्विजविरचिते कलापव्याकरणोत्पत्तिप्रस्तावे पञ्चमः परिच्छेदः समाप्तः ।
उमामहेशं भुवनैकसारं संसारनस्थं × × × स्वरूपम् ।
सुधांशुसूर्य्याग्निसमप्रदीप्तिं गुणत्रयात्मानमहं भजामि ॥
परात्पर जगद्बन्धो त्वदीयचरणाम्बुजे ।
ध्यानं मे दीयतामन्ते कृपया करुणानिधे ॥

विषयः । आसीत् पुरा शालवाहनो नाम राजा स कदाचित् महादेव्या सह सरसि विहर्त्तुं गतवान् तत्रासौ महिषीं प्रति प्रीतिपरायणो जलोत्क्षेपं कुर्व्वन्नतिशयजलप्लावितया महादेव्या "मोदकं देहि राजन्निति" पुनः पुनरर्थ्यमानो बहुशो महिषीप्रीतिमिच्छन् मोदकं दत्तवान् तेन च तथातिनिर्भयमतिनिष्ठुरं निर्भर्त्सितो राजा मा उदकं देहीति प्रकृतमर्थमननुसरन् नितरां लज्जापरवशो जीवितुमुत्सष्टुमुपचक्रमे तत्र तथाविधमवलोक्य राजानं राज्ञी समानीय सर्व्ववर्म्माभिधेयं कमपि पण्डितवरं प्रेषितवान् राज्ञः परिशान्तये स च सर्व्ववर्म्मा अचिरेणैव कालेन राजानं व्याकरणसंस्कृतं कर्त्तुं प्रतिज्ञाय महादेवस्याराधनां कृतवान् देवस्य च शम्भोरनुज्ञया कार्त्तिकेयमाराध्य शिखिवाहनस्य शिखिनां कलापात् व्याकरणं संप्राप्य राजानमल्पकालेनैव व्याकरणाभिज्ञं कृतवानित्यस्य कलाप इति नाम आसीदिति कथनं ।

No. 51. **कवितारत्नाकरः.** Substance, country-made paper, 14×3½ inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post office Gurvetā, Grāma Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmhridaya Bhaṭṭachāryya. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीरामः। अथ कवितारत्नाकरः।

माधवो माधवो वाचि माधवो माधवो हृदि।
स्मरन्ति साधवः सर्व्वे सर्व्वकार्य्येषु माधवम्॥
देवे तीर्थे द्विजे मन्त्रे दैवज्ञे भेषजे गुरौ।
यादृशी भावना यस्य सिद्धिर्भवति तादृशी॥
न माता शपते पुत्रं न दोषं लभते मही।
न हिंसां कुरुते साधु र्न देवः सृष्टिनाशकः॥
न बीजधारिका पृथ्वी न विप्रो देवनाशकः।
न धर्म्मनाशको राजा न देवः सृष्टिनाशकः॥
जयोऽस्तु पाण्डुपुत्राणां येषां पक्षे जनार्द्दनः।
यतः कृष्णस्ततो धर्म्मो यतो धर्म्मस्ततो जयः॥ इत्यादि।

End. भुक्ता राजवदासीत यावन्न विकृतिं गतः।
ततः शतपदं गत्वा वामपार्श्वे तु संविशेत्॥
पिता रक्षति कौमारे भर्त्ता रक्षति यौवने।
पुत्रस्तु स्थविरे काले स्त्रियो नास्ति स्वतन्त्रता॥
पठतो नास्ति मूर्खत्वं जपतो नास्ति पातकम्।
सर्व्वदा जप्तविद्यानां विद्या नातिप्रसीदति॥
आसनं चालयेत् दृष्ट्वा पथि नारी विवर्ज्जिता।
जागरणे भयं नास्ति चतिंक्रोधो निवार्य्यते॥ २१४।

इति कवितारत्नाकरः समाप्तः।

रामचन्द्र तव यादृशी कृपा
वानरेषु न नरेषु तादृशी।
वाञ्छके मयि वानराकृतौ
सा कृपा किमधुना न जायते॥

विषयः। श्लोकावलीनां संग्रहः।

No. 52. कातन्त्रपञ्जीव्याख्या. By रामकिशोर शर्मा. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 29. Lines, 6 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post office Mehar Zilla, Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavagis. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

भवानीचरणद्वन्द्वनखचन्द्रमरीचयः ।
उद्यन्तो हृदयेऽस्माकं नाशायन्त्वन्तरन्तमः ॥
नत्वा शिवपदं रामकिशोरेण यथामति ।
त्रिलोचनकृता-सन्धौ पञ्जीव्याख्यायते स्फुटम् ॥
तत्रादौ तावत् सकलशिष्टाचारप्राप्तस्य प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिप्रतिबन्धकविघ्नध्वंसकामनया कृतस्य शिवनमस्काररूपमङ्गलस्य शिष्यशिक्षायै निबन्धनं दुर्गसिंहोक्तकातन्त्रप्रष्टिदुर्गपदविवरणरूपवृत्तिकीर्त्तितवस्तुनिर्देशञ्च कुर्व्वन् पञ्जिकाकारः श्लोकद्वयं कृतवान् प्रणम्येत्यादि ।

End. तथाच सति तन्निष्ठताद्दशभाविप्रतिपत्तिविषयतानुकूलत्वाद्दशपुरुषीयनिष्ठभाविप्रतिपत्तेर्विशिष्टसाधकत्वाभाववान् यत्काद्दशवचनप्रतकरणकोऽपि पूर्व्वोक्तभाविव्यापार इत्याद्यन्वयबोधः ।

समाप्तेयं पञ्जी ।

विषयः । त्रिलोचनकृतायाः कातन्त्रीयसन्धिविषयिकाया पञ्ज्या व्याख्यानम् ।

No. 53. काम्ययन्त्रोद्धारः. Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 15. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1297. Place of deposit, District Dinajpur, Rájárampur Kālāpāda, Paṇḍit Sitānātha Bhaṭṭācharyya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणपमामिन्द्रैः ॥ अथ मातृकायन्त्रम् ॥ केशरावमष्टदलं पद्मं लिखित्वा कर्णिकायां षष्ठोः इति बीजं लिखेत् इत्यादि ।

End. उदीरितं मन्मथयन्त्रमेतत् सौभाग्यलक्ष्मीविजयप्रदायि ॥
काश्मीररोचनालाक्षामेभमदचन्दनैः ।
विलिखेद्धेमलेखन्या यन्त्राण्येतानि देशिकः ॥

भूमिष्ठञ्च गरस्थञ्च दग्धनिर्म्माल्यसङ्गतम् ।
विशीर्णं लङ्घितं मन्त्री यन्त्रं जातु न कारयेत् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय-सत्पण्डित-श्रीपरिव्राजकाचार्य्येण नानामूलादाग-
मादाकृष्यकृतः काम्ययन्त्रोद्धारः समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥ शकाब्दाः १२९० ।

विषयः । मातृकादिशकलयन्त्रलिखनविधिः ।

No. 54. कार्त्तिकमाहात्म्यम् (सनत्कुमारसंहितान्तर्गतम्). Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 38. Lines, 9 on a page. Extent, 1200 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Rajvāti. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ऋषय ऊचुः ।
मुनिश्रेष्ठा बालखिल्याः सर्व्वलोकहितेच्छया ।
कलौ कलुषचित्तानां लोकानां दीनभाषिणाम् ॥
ज्ञानविज्ञानहीनानां शिश्नोदरसुखैषिणाम् ।
क्षणभङ्गुरबुद्धीनां स्वार्थतत्परमनसाम् ।
कथं प्रसन्नो भगवान् भविष्यति जनार्द्दनः ॥

End. भास्करस्य मुखात् श्रुत्वा ततस्तानभिवाद्य च ।
ययुः सूर्य्यस्य निकटे गायन्तो भास्करस्तुतिम् ॥
इत्येतत् सर्व्वमाख्यातं कार्त्तिकस्य व्रतोत्तमम् ।
यत्कृत्वा सर्व्वपापेभ्यो मुक्तो भवति तत्क्षणात् ।
अतः परं किं वक्ष्यामि तद्ब्रूह्येव सत्वरम् ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां कार्त्तिकमाहात्म्ये चतुर्नवतितमोऽध्यायः ॥
स्कन्दपुराणीय सनत्कुमारसंहितायां कार्त्तिकमाहात्म्यं समाप्तम् ॥ * ॥

विषयः । अत्र आदावेव एकसप्ततितमोऽध्यायः तमारभ्य चतुर्नवतितमाध्यायं यावत् कार्त्तिकमाहात्म्यादिकथनम् ॥

No. 55. कालमाधव-संक्षिप्त-व्याख्या. Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 16. Lines, 3 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1903. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रथम (..) च– सांख्यमतमाश्रित्य कालशब्दवाच्यः कश्चिदर्थो नास्तीति पूर्व्वपक्षी (पक्षः) कृतः, वैशेषिकादिमतमाश्रित्य तत्त्वं साधितम् इत्यादि ।

End. यश्चेति तदेवं निर्णीय तमेवार्थं संग्रहे चनुक्रम्योपसंहरति ईदृशमिति ।

Colophon. इति व्याख्या समाप्ता । सम्वत् १९०१ ।

विषयः । काल‌माधवीयव्याख्या ।

No. 56. कालमाधवीय-कारिका-व्याख्या. By वैद्यनाथ सूरि. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 37. Lines, 9 on a page. Extent, 740 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा गजाननं देवमगजानन्दवर्द्धनम् ।

कालमाधवपद्यानि विवरिष्ये यथामति इत्यादि ॥

End. उपाकर्म्मणि चोत्सर्गे प्रहवेधो न विद्यते ।

ईदृशं नियमं न्यायशास्त्राभ्यां कर्त्तुमुद्यमः ॥

Colophon. इति श्रीमद्धर्म्मशास्त्रपारावारीणरामचन्द्रभट्टात्मजभट्टवैद्यनाथसूरिकृते काल-माधवीयकारिकाव्याख्याने प्रथमं प्रकरणं सम्पूर्णम् ।

विषयः । कालमाधवीय-कारिकाव्याख्या ॥

No. 57. काव्यादर्शटीका. By त्रिभुवनचन्द्र. Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 57. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1758. Place of deposit, Dinajpur, Babu Giris Candra Cakravartti. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

सर्व्वज्ञं सर्व्वचितं देवं श्रीवर्द्धमाननामकम् ।

त्रिभुवनचन्द्रेणेयं विलिख्यते दर्पणटीका ॥

विघ्नोपशमनपुण्यसम्भारभक्तिप्रकर्षं सम्प्रदायाविच्छेदलक्षणं फलमवलोक्य मङ्गलार्थं श्लोकमाह ।

चतुर्मुखमुखाम्भोजवनहंसवधूर्मम ।
मानसे रमतां नित्यं सर्व्वशुक्ला सरस्वती ॥

चतुर्मुखस्य मुखानि तान्येवाम्भोजानां वनानि तत्र हंसवधूः पितामह-वदनकमलकाननहंसीति रूपकालङ्कारेण ब्रह्मणो विशुद्धत्वात् सरस्वत्याश्च तन्मुखप्रसृतत्वाद्भिजनशुद्धिः प्रदर्शितेति । इत्यादि ॥

End. प्रकृतमुपसंहरमाह ।

पन्था स एष विहृतः परिणामहत्त्या ।
संक्षिप्यविस्तरमनन्तमलङ्क्रियाणम् ॥
वाचामति (... ...) ।
× × × × × × ॥

इत्यविषयं विवरीतुमलं विशेषेण अलङ्क्रियाणामन्तपरिमितं विस्तरं स्वभावाख्यानादिरूपपरिणामहत्त्या यः पूर्व्वाचार्य्यैरुपदिष्टः स एव पन्थाः ।
विवरीतुं समारोपि-
ष्यावर्त्तनपठीयसे ।
ॐ नमोवादिसिंहाय ।
नमः स्याद्वादवादिने ॥

Colophon. इत्याचार्य्य-श्रीवादिसिंहनामाङ्कितेन त्रिभुवनचन्द्रेण विरचितायां दण्ड्यलङ्कारटीकायां अर्थालङ्कारविभागो नाम द्वितीयः परिच्छेदः ॥ ॐ नमः ॥ शकाब्दा १७५८ ॥

विषयः । दण्डिकृतकाव्यादर्शस्य व्याख्यानम् ॥

No. 58. काव्यप्रकाशटीका (रसप्रकाशः). By श्रीकृष्णशर्म्मा. Substance, country-made paper, 25 × 3½ inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Gram Bhadughar, Post Bramhanberia, Zilla Comilla, Paṇḍit Amar C. Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः स्वेष्टदेवतायै ।

सत्यासक्तमनाः शुद्धद्विजेन्द्रविलसत्तनुः ।
मुरारिर्वा पुरारिर्वा पायान्नो वृजिनार्णवात् ॥

रसप्रकाशनामायं निबन्धः क्रियतेऽधुना ।
काव्यप्रकाशबोधाय श्रीमत् श्रीकृष्णशर्म्मणा ॥
ननु काव्यस्य धर्म्मादिचतुर्वर्गसाधनतया तन्निरूपणार्थं सुकुमार × × × × × × × × × ग्रन्थ एव कर्तुमुचितः न तु × × × मङ्गलमित्याशङ्कामपनेतुं मङ्गलफलं दर्शयन्नेव तत्कारिकामवतारयति ग्रन्थारम्भ इत्यादि । इत्यादि ।

End. अयमत्रायं भावः प्रतीतिमात्रसारं हि काव्यं न ज्योतिष्टोमादिवाक्यवत् सत्यार्थप्रतिपादनद्वारेण प्रवर्त्तनार्थं प्रामाण्यमन्विष्यते यतोऽत्र सत्यासत्यत्व-निरूपणमनुपयुक्तमेव तस्यैव ? विषयेषु विधिनिषेधव्युत्पत्तिसिद्धेरित्यास्तां विस्तरः ।

Colophon. इति श्रीश्रीकृष्णशर्म्मविरचिते रसप्रकाशे पञ्चमोऽध्यायः । एतावन्मात्रं श्रीकृष्णशर्म्मणा विरचितम् । श्रीहरिः ॥

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानम् ।

No. 59. किशोरकौमुदी. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 23. Lines, 9 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Saptagrām Krṣṇapurer Akdā (Monastery). Appearance, old. Verse. Generally çorrect.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।
जिज्ञासमानो जनको वासुदेवकथाकुलम् ।
समपृच्छत् सुसन्तुष्टो मुनिं कृष्णपरायणम् ॥
सनत्कुमारं भगवन् कथ्यतां मे कृपानिधे ।
गोविन्दस्य यदाश्चर्य्यं वसतो गोकुले विभोः ॥ इत्यादि ।

End. घनश्यामलगोविन्दपादपद्मोद्भूपा विभो ।
कार्य्या दुःखसागरं वै तरन्ति तव मानिनः ॥
नन्दवालन्तु गोपालं बालमेकोमयोद्भवम् ।
चिद्घनानन्दगोविन्दं चिन्तयामः प्रजापतिम् ॥

Colophon. इति श्रीकिशोरकौमुद्यां .... ॥ ० ॥

विषयः । गोकुललीलावर्णनम् । प्रेमादिकथनम् । नन्दादीनां परिणामकथनम् । अभक्तानां परिणामकथनम् । ईश्वरस्वरूपनिरूपणम् । नाममाहात्म्यादिकथनम् ॥

No. 60. कुण्डकल्पद्रुमः. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 38. Lines, 10 on a page. Extent, 800 çlokas. Character, Nāgara. Date, of composition Sk. 1577. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीशिवो जयति ।

ओमित्यक्षरमद्वितीयमन (.) तत्वद् यदन्तःस्थितं ।
नत्वा(.)ति विभर्त्तिविश्वमखिलं यस्मिन् पुनर्लीयते ।
शास्त्रं वीक्ष्य समुद्धराम्यथ सतां श्रीमाधवोऽहं मुदे ।
निर्मथ्याङ्गसमुद्रमिष्टफलदं श्रीकुण्डकल्पद्रुमम् ॥ इत्यादि ।

End. करे द्विघ्नमिते सायकाग्न नागाः ।
भूभुजो शून्यनमोधयः पर्व्वपूर्व्वाः ।
भूजाः स्वक्षमूलाः स्मृताः चेन्विन्हौ ।
युगाणानि तुल्यानि तेष्वोत्तमानि ॥

Colophon. रविघनमितवर्षे १७१२ विक्रमाब्दे प्रयाते ।
नगनगतिथितुल्ये १५७७ शाककाले प्रवृत्ते ।
शरदि मनुजमाने मन्मथे तैषशुक्ले ।
फणितिथियुतचन्द्रे कुण्डकल्पद्रुमोभूऽत् ।

विषयः । यज्ञकुण्डविधानम् ॥

No. 61. कुण्डमण्डपविधानम् (आथर्वणसूत्रोक्तम्). Substance, country made paper, 8 × 3 inches. Folia, 38. Lines, 10 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथाथर्वणसूत्रोक्तकुण्डमण्डपविधानम् लिख्यते अङ्गानि वैदिकानि आथर्वणिकानि वक्ष्यामः (.) मे शंकुमेकादशाङ्गुलं विधाय शङ्कुसंमितया

रन्वा मण्डलं परिलिख्य यत्र लेखयोः शङ्कुप्रच्छाया निपतति तत्र शंकुं निदध्नि सा प्राची इत्यादि ।

End. कुण्डाकारेण मेखलार्द्धेन विभाग दीर्घविस्तृता योन्यः सितादिना रचयेत् ।

Colophon. इत्याथर्वणसूत्रोक्तकुण्डमण्डपविधानम् ।

विषयः । अथर्ववेदीयकुण्डमण्डपविधानम् ।

No. 62. कुण्डलीकवचम् . Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgis. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगुरवे नमः । श्रीआनन्दभैरव्युवाच ।

अथ वक्ष्ये महादेव कुण्डलीकवचं शुभम् ।
परमानन्ददं सिद्धसिद्धवृन्दनिषेवितम् ॥
यद्धृत्वा योगिनः सर्व्वे धर्म्माधर्म्मप्रदर्शकाः ।
ज्ञानिनां मानिनोऽधैर्य्या विचरन्ति यथा तथा ॥
सिद्धयोऽप्यणिमाद्याश्च करस्थाः सर्व्वदेवताः ।
एतत् कवचपाठेन देवेन्द्रो योगिराड् भवेत् ॥
ऋषयो योगिनः सर्व्वे जटिलाः कुलभैरवाः ।
प्रातःकाले त्रिवारञ्च मध्याह्ने वारयुग्मकम् ॥
सायाह्ने वारमेकन्तु पठेत् कवचमेव च ।
पाठादेव महायोगी कुण्डली दर्शनं लभेत् ॥ इत्यादि ।

End. इत्येतत् कवचं देवि कुण्डलिन्याः प्रसिद्धिदम् ।
ये पठन्ति ध्यानयोगे योगमार्गेव्यवस्थिताः ॥
ते यान्ति मोक्षपदवीमैहिके नात्र संशयः ।
वामा वामकरे धृत्वा सर्व्वाभीष्टमवाप्नुयात् ॥
स्वर्णे रौप्ये तथा ताम्रे रोपयित्वा प्रपूजयेत् ।
सर्व्वदेशे सर्व्वकाले पठित्वा सिद्धिमाप्नुयात् ।
स भूयात् कुण्डली पुत्रो नात्र कार्य्या विचारणा ॥

Colophon. ॐ इति रुद्रयामले उत्तरखण्डे कुलकुण्डलिनीकवचं समाप्तं ।

विषयः । कुण्डलीशक्तेः कवचकथनम् ।

No. 63. कुण्डलीस्तोत्रम् . Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 1. Lines, 7 on a page. Extent, 34 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post Māhar, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgis. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ कुण्डलीस्तोत्रं ।

ॐ जन्मोद्धारिणी रश्चिणीव तरुणी वेदादिवीजादिमा ।
नित्यं चेतसि भाव्यते भुवि कदा मद्वाक्यसञ्चारिणी ।
मां पातु प्रियदा सदा अविपदं संज्ञानमन्त्रीधरे ।
धात्री त्वं स्वयमादिदेववनिता दीनातिदीनं परं ॥
रत्नाभाम्रतचन्द्रिका लिपिमयी सर्पाकृतिर्निद्रिता ।
आग्रद्धर्मसमाश्रिता भगवती त्वं सांप्रलोकाश्रयः । (?)
मांसोद्गन्धकगन्ध-दोषजड़ितं वेदादिवाक्यान्वितं ।
संपास्याम्रतचन्द्रकोटिकिरणे नित्यं शरीरं कुरु ॥ इत्यादि ।

End. कुण्डलीशक्तिमार्गस्थं स्तोत्राष्टकं महाफलम् ।
यः पठेत् प्रातरुत्थाय स योगी भवति ध्रुवम् ॥
सर्व्वतेजःस्वरूपां मामनन्तकोटिविग्रहां ।
दरिद्रधनदां लक्ष्मीं नारायणमनोरमां ॥
सदा भावय शम्भो त्वं योगनायकपण्डितः ।

Colophon. ॐ इति रुद्रयामले उत्तरखण्डे कुण्डलीस्तोत्रं समाप्तम् ।

विषयः । कुण्डलीशक्तेः स्तवनं ।

No. 64. कुमारपलाचरित्रम् . By जिनमण्डनोपाध्याय . Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 85. Lines, 15 on a page. Extent, 1,980 çlokas. Character, Nāgara. Date of composition Sk. 1492. Place of deposit, Benares, Diṇmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. जीवोऽयं विमलस्वभावसुभगः सूर्य्योपलस्पर्द्धया ।
धत्ते संगवशादनेकविकृती र्लुप्तात्मरूपस्थितिः ॥
यद्वाप्नोति रवेरिवातिसुगुरोः सत्पादसेवाश्रयं ।
तज्जातोर्जिततेजसेव कुरुते धर्मेन्धनं भस्मसात् ॥

End. प्रबन्धयोजितः श्रीमत्कुमारक्ष्मपतेरयं ।
गद्यपद्यैः (...) कश्चित् × × × ।
केश्चित् प्राग्यत्ननिर्मितैः ? × × × ॥
× × × × × × ॥
श्रीसोमसुन्दरशिष्येण यथाश्रुतानुसारेण श्रीजिनमण्डनगणिनाष्टक १४९१
अनु (...) वत्सरे रचितः श्रीजिनमण्डनोपाध्यायैः श्रीकुमारपालप्रबन्धात्
यथादृष्टानुसारेण योजितः ।

Colophon. इति श्रीकुमारपालचरित्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । कुमारपालचरित्रवर्णनम् ।

No. 65. कुमारसम्भवटीका . (ललिता) By भगीरथ. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 75. Lines, 8 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1678. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रसूवीजां कलाधारे व्याकारेऽपारपल्लवां ।
वाणीं कल्पलतापाठपदार्णवतटश्रितां ॥
यः पीतसुण्डिकुलभूषणमग्रजन्मा ।
माघादिकाव्यनिवहस्य चकार टीकाः ॥
स श्रीभगीरथकविर्ललिताभिधाना-
मेताञ्च मन्दमतिबोधकरीं करोति ॥
अस्त्युत्तरस्यामित्यादि । उत्तरस्यां दिशि उत्तरदेशभूमौ नगाधिराजः
पर्व्वतानां राजा इत्यादि ॥

End. केनापि प्रकारेण न दृष्टा याभ्यो वचनानि यया शयने शय्यायामपि
याञ्छन्ति ताः शयनसख्यः ताभ्यः शयनसखीभ्य इति विग्रहः प्रथमवासो
सुखविकारश्चेति विग्रहः ॥

Colophon. इति पीतमुण्डीयभगीरथविरचितायां कुमारटीकायां सप्तमः सर्गः अष्टमसर्गस्तु भगवत्या जगन्मातुरम्बिकायाः शृङ्गारवर्णनं इति अथाद्रुपेक्षितमस्माभिर्नव्याख्यात इति कुमारटीप्पनी सम्पूर्णा ॥ शकाब्दा १६०८ ॥

विषयः । कालिदासकृतकुमारसम्भवकाव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 66. **कुमारीतन्त्रम्.** Substance, country-made paper, 18 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent 300 çlokas. Character, Bengali, Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance. old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

कैलासशिखरासीनं चन्द्रखण्डविराजितं ।

पप्रच्छ परया भक्त्या गौरी लग्ना वृषध्वजं ॥ इत्यादि ।

End. अपलायुतं श्मशाने च शत्रूणां मारणं भवेत् ।

कालीकल्पमिदं प्रोक्तं गोपयेत् मातृजारवत् ॥

गोपने सर्व्वसिद्धिः स्यात् प्रकाशे मरणं ध्रुवं ॥

Colophon. इति श्रीकुमारीतन्त्रे परमरहस्ये कलियुगवर्णने पूर्व्वभागे कालीकल्पे नवमः पटलः ।

विषयः । १ पटले विद्योद्देशकथनं । २ पटले यन्त्रयोगविधिकथनं ॥ ३ पटले वह्नियोगकथनं । ४ पटले नैवेद्यनिश्चयादिकथनं । ५ पटले पुरश्चरणविधिकथनं । ६ पटले कुलाचारविधिकथनं । ७ पटले पूजास्थानादिनिरूपण । ८ पटले आचारविधिकथनं । ९ पटले कालीकल्पः ।

No. 67. **कुरुक्षेत्रमाहात्म्य.** By **रामचन्द्रसरस्वती.** Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Date Sm. 1888. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य जगदीशानं तेन यान्तुस्वनामयं ? ।

× × × × × × ।

× × × × × × ।

अथ श्रीमद्रामचन्द्र-सरस्वत्यामनाम्नच्युतोत्कटसुगन्धिमाघाब्धतमयमवाखर जडता ? श्रीमत्कुरुक्षेत्रीयतीर्थवर्णनग्रन्थमुभजम्मा अनेकपुराणेतिहास-सुगन्धितमहाकमला संसारसागरोत्तितीर्षधिकारिजनहंसमण्डिततटा अल्प-कुल्या ग्रन्थात्मिकानुक्रमणिका हरिगिरिभिक्षुणा ? निष्काश्यते । तचानुबन्ध-चतुष्टये नाम अधिकारिविषयसम्बन्धप्रयोजनानि । तचाधिकारी संयते न्द्रियत्वे सति तीर्थाभिगमनकामः अत्राच वनपर्व्वणि इत्यादि ।

End. पूर्व्वोक्तकालदेशानुचार्य्य पूर्व्वोक्तप्रमाणकसांगा ? संख्यातवाचिसहस्रवाचाश्व-मेधजन्यपुण्याहितपरमेश्वरगतानन्तसन्तोषहृदये पूर्व्वोक्तविशेषः पूर्व्वोक्तविशे-षणाय सम्प्रददे । इत्यादि पूर्व्ववत् ॥

Colophon. इति श्रीकुरुक्षेत्रनामतीर्थमाहात्म्यं समाप्तं । संवत् १८८८ ॥

विषयः । कुरुक्षेत्रमाहात्म्यवर्णनमुखेन तत्तत्तीर्थ-कर्त्तव्यकर्म्मनिचयनिरूपणं ॥

No. 68. कृच्छ्रादिविधिः By अनन्तदेव. Substance, country-made paper, 8×4 inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 105 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ कृच्छ्रादिलक्षणादिसंक्षेपः ॥ याज्ञवल्क्यः ।
एकभक्तेन नक्तेन तथैवायाचितेन च ।
उपवासेन चैवायं पादकृच्छ्रः प्रकीर्त्तितः ॥

End. अवादि स अनन्तेन कृच्छ्रादेर्लक्षणादिकं ।
देवेशः प्रीयतां तेन यस्य ज्ञानमयं तपः ॥

Colophon. इत्यनन्तदेवीय-कृच्छ्रादि-विधिः ।

विषयः । कृच्छ्रप्रायश्चित्तविधानम् ।

No. 69. कृष्णामृतमहार्णवस्तोत्रम् By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमद्वेदव्यासाय नमः ।

अर्चितः संस्मृतो ध्यातः कीर्त्तितः कथितः श्रुतः ।

यो ददात्यमृतत्वं हि स मां रक्षतु केशवः ॥

End. श्रीमदानन्दतीर्थाख्यसहस्रकिरणोज्झिता ।

गीस्तिः सेव्या गीर्वाणैः सर्व्वदा शुद्धिदा भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थविरचितः कृष्णामृतमहार्णवः सम्पूर्णः ।

विषयः । माध्वसम्प्रदायस्य-वैष्णवानामाचारनिर्णयः ।

No. 70. कोकिलामाहात्म्यम्. Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 26. Lines, 10 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur Rājavāṭi. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

एकदा नैमिषारण्ये ऋषयः शौनकादयः ।

सुखासीनं सूतमासीनं पप्रच्छुरिदमादरात् ॥

ऋषय ऊचुः ॥

सूत सूत महाप्राज्ञ छिन्ध्यस्मत्हृत्स्थसंशयं ।

यत् श्रुत्वामो वयं सर्व्वं सविस्तरमशेषतः ॥

कोकिलायास्तु माहात्म्यं महापातकनाशनमित्यादि ।

End. यदास्मरसि मां साधो स्नेहेन भृगुनन्दन ।

तदाहमागमिष्यामि सत्यमेतत् वदामि ते ॥

इदं पवित्रं विमलं विचित्रं स्वर्गापवर्गप्रदमीश्वरस्य ।

चरित्रमाख्यं भृगुनन्दनाय संश्रावयित्वा हि जगाम सूतः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे कनकाद्रिखण्डे शिवनारदसंवादे कोकिलामाहात्म्ये एकत्रिंशोऽध्यायः ॥

विषयः । १ मे अध्याये शिवनारदसंवादकथनम् ॥ २ ॥ व्रतारम्भकथनम् ॥ ३—४ ॥ कोकिला-व्रतोत्सर्गादिकथनम् ॥ ५ ॥ सतीजन्मकथनम् ॥ ६ ॥ दक्षकोपवर्णनम् ॥ ७ ॥ दक्षस्य यज्ञनिश्चयकथनम् ॥ ८ ॥ यज्ञारम्भकथनम् ॥ ९ ॥ दक्षस्य समुद्वेगकथनम् ॥ १० ॥ शिववाक्यकथनम् ॥ ११ ॥ सत्या दक्षालयगमनम् ॥ १२ ॥ सत्या देहविसर्जनम् ॥ १३ ॥ वीरभद्रोत्पत्तिकथनम् ॥ १४ ॥ युद्धोद्वेगकथनम् ॥

१५ ॥ देवपराजयवर्णनम् ॥ १६ ॥ गोविन्दास्त्रप्रदानकथनम् ॥ १७ ॥ यज्ञविध्वंसकथनम् ॥ १८ ॥ भवस्य प्रसादकथनम् ॥ १९ ॥ सत्या वरदानकथनम् ॥ २० ॥ गौरीवरप्रदानकथनम् ॥ २१ ॥ ब्रह्मणोवर-प्रदानकथनम् ॥ २२ ॥ मतङ्गपादद्वयो वरप्रदानकथनम् ॥ २३ ॥ पुनर्द्वयप्रारम्भकथनम् ॥ २४ ॥ दक्षप्रबोधकथनम् ॥ २५–२६ ॥ गिरिवाक्यनिश्चयकथनम् ॥ २७ ॥ वरागमनवर्णनम् ॥ २८ ॥ उमा-महेश्वरोद्वाहवर्णनम् ॥ २९ ॥ उमामहेश्वरसङ्गमकथनम् ॥ ३०–३१ ॥ कुमारजन्मादिकथनम् ॥

No. 71. क्षेत्रविचारः Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 42. Lines, 3 on a page. Extent, 252 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Diŋmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. वीरं जयसेहर पय पडियं ।
पणमि अब सुगुरुं च मंडणि ।
समरवडाखिलविराराणु ।
सुंखामि × × × × × × × ×

End. वङ्कसंच विमप्पेवय ।
महीविउ चिमसवस सुखवी ए ।
भरमखसमवय मोपुव ।
विठ्ठर सयडाचि सवसुसंको ।

Colophon.
विषयः । खेत्रांणां विचारः ।

No. 72. क्षेत्रसमासः. Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Diŋmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. चस्य प्रथमपङ्क्तिः कोडरहा ।
जम्बुद्दीवा चया ।
सयम्भूवयचाय रावसा माच ।
चम्मेविवसं रिरजा ।
दीवोदचामो तिरिय लोए ॥

End. हगा ओयष कोरीलकखा । ?
कयाख तीसर सखसृसा दोम्रिसए ।
गूष वम्रछिया समय खेत स्तपरि ।
× × × × × इतोनास्ति ।

Colophon.

विषयः । चचाणां वर्णनम् ।

No. 73. गणपतिखण्डं (विनायकमाहात्म्यं). Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 37. Lines, 9 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Rajavāṭi. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

स्कन्द उवाच ।
शिवरात्रौ महेशान सर्व्वज्ञसुखदायक ।
आख्यानानि सुपुण्यानि श्रुतानि त्वन्मुखाम्बुजात् ॥
विचित्राणि पवित्राणि सर्व्वाघशमनानि च ।
येषां श्रवणमात्रेण पलायन्ते महापदः ॥
अतस्त्वं कृपया ब्रूहि गणेशचरितं मम ।
अवतारान् सेतिहासान् सर्व्वकामप्रपूरकान् ॥
शरणागतस्य लोकानां वक्तुमर्हसि शङ्कर ॥ इत्यादि ।

End. व्यास उवाच ।
शिवेन गदितं विप्रा स्कन्दाय पृच्छते ऽखिलं ।
विनायकीयो महिमा स भवद्भ्यो निवेदितः ॥
इति श्रीस्कन्दपुराणे विनायकमाहात्म्ये शिवस्कन्दसंवादे गणेशावतारवर्णनं नाम द्वाविंशतितमोऽध्यायः ॥

Colophon. समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । १ प्रथमाध्याये स्कन्दशङ्करसंवादे वक्रतुण्डावतारवर्णनम् ॥ २ ॥ द्वितीयाध्यायात् ८ अष्टमाध्यायं यावत् चिन्तामण्युपाख्यानम् । ९ नवमाध्याये पार्व्वतीवरप्रदानकथनम् ॥ १० दशमाध्याये गजासुरमुक्तिप्रदानकथनम् ॥ ११ एकादशाध्याये गजाननावतारकथनम् ॥ १२ द्वादशाध्याये सिन्दूरवधादिकथनम् ॥ १३ । १४ त्रयोदशचतुर्द्दशाध्याययोः विघ्नराजावतार-

कथनम् ॥ १५ पञ्चदशाध्याये वज्रालसेनावर्णनम् ॥ १६ । १७ ॥ १८ षोडशसप्तदशाष्टादशाध्यायेषु मयूरेशावतारवर्णनम् ॥ १९ ऊनविंशाध्याये भृगुसंवादकथनम् ॥ २० विंशाध्याये प्रमदासाधव-वर्णनम् ॥ २१ एकविंशाध्याये विद्रुमकलनकथनम् ॥ २२ द्वाविंशाध्याये धूमकेत्ववतारादिवर्णनम् ॥

No. 74. गायत्रीकवचं (गौतमतन्त्रीयं). Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 1. Lines, 9 on a page. Extent, 37 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Chandrakona, Ayodhyá Raghunathváti, Babu Chakrapáni Ráya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीदुर्गा शरणम् ।

अथ गायत्रीकवचं । अस्य श्रीगायत्रीकवचस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ऋषयः ऋग्यजुःसामाथर्व्ववेदाश्छन्दांसि ब्रह्मबलप्रबलरूपा गायत्रीदेवता ॐ तद्वीजं भर्ग इति गायत्रीकीलकं ब्रह्मलोकप्राप्त्यर्थे जपे विनियोगः ।

गायत्रीपूर्व्वतः पातु सावित्री पातु दक्षिणे ।

ब्रह्मा रक्षतु मे पश्चात् उत्तरे मे सरस्वती ॥ इत्यादि ।

End. गोब्राह्मणवधाद्दौ च पातकादतिपातकात् ।

मुच्यते सर्व्वपापेभ्यः परं ब्रह्माधिगच्छति ॥

Colophon. इति गौतमतन्त्रे गायत्रीकवचं सम्पूर्णं ॥

विषयः । गायत्र्याः कवचकथनम् ।

No. 75. गायत्रीकवचं (आगमसन्दर्भीयं). Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 58 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit. Upalatāgrām, Post Mehar Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavágis. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ गायत्रीकवचं ।

श्रीदेव्युवाच ।

ॐ देवदेवमहादेव संसारार्णवतारक ।

गायत्रीकवचं देव कृपया कथय प्रभो ॥

श्रीमहादेव उवाच ।

मूलाधारे स्थिता नित्या कुण्डली तत्त्वरूपिणी ।

सूक्ष्मातिसूक्ष्मा परमा विषतन्तुस्वरूपिणी ॥

विद्युत्पुञ्जप्रतीकाशा कुण्डलाकृतिरूपिणी ।

परब्रह्मस्वरूपा सा पञ्चाशद्वर्णरूपिणी ॥

शिवस्य नर्त्तकी नित्या परब्रह्म प्रपूजिता ।

ब्रह्मणः सैव गायत्री सच्चिदानन्दरूपिणी ॥

तद्ध्यमावर्त्तवातीर्थं प्राणात्मा नित्यनूतनः ।

नित्यं तिष्ठतु सानन्दा कुण्डली तव विग्रहे ॥

अतिगोप्यं महत् पुण्यं त्रिकोटीतीर्थसंयुतम् ।

सर्व्वयज्ञमयं देवि सर्व्वदानमयं सदा ॥

सर्व्वज्ञानमयं देवि परं ब्रह्ममयं सदा ।

कवचं कथयाम्यद्य पार्व्वति प्राणवल्लभे ॥ इत्यादि ।

End. इदं कवचमज्ञात्वा गायत्रीं प्रजपेत्तु यः ।

जप एव स एव स्यान्निस्तेजा न च सिद्धिदः ॥

यः पठेत् कवचं देवि सततं शिवसन्निधौ ।

सन्निधौ विष्णुदेवस्य कवचं शक्तिसन्निधौ ॥

तेजःपुञ्जमयो विप्रस्तत्क्षणाज्जायते ध्रुवं ॥ ॐ ॥

Colophon. इत्यागमसन्दर्भे ज्ञानदर्पणे गायत्रीब्राह्मणसर्व्वस्वे देवदेवीसंवादे गायत्रीकवचं समाप्तं । श्रीकाशी ।

विषयः । गायत्र्याः कवचकथनम् ।

No. 76. गायत्रीविवरणम् By शङ्कराचार्य्य. Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 46 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares. Pandit Govinda Bhatta. Appearance, old. Prose and Verse. Correct.

Beginning. अथ सर्व्वदेवतात्मनः सर्व्वशक्तेः सर्व्वावभासकतेजोमयस्य परमात्मनः सर्व्वात्मकत्वद्योतनार्थं सर्व्वात्मकब्रह्मप्रतिपादकगायत्रीमन्त्रस्य उपासना-प्रकारः प्रकाश्यते तत्र गायत्रीं प्रणवादिकां सप्तव्याहृत्युपेतां शिरःसमेतां सर्व्ववेदसारमिति वदन्ति । इत्यादि ।

End. यो देवः सवितास्माकं धियोधर्मादिगोचरः ।
प्रेरयत्तस्य तद्भर्गस्तद्वरेण्यमुपास्महे ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य श्रीमच्छंकराचार्य्यकृतगायत्रीविवरणं समाप्तम् ।

विषयः । गायत्रीव्याख्या ।

No. 77. गुर्वावली-नाम-महाछन्दः By मुनिसुन्दर सूरि. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 17. Lines, 13 on a page. Extent, 510 çlokas. Character, Nāgara. Date, v. Saṃ. 1496. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Diṇmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगौतमाय ।
जयश्रियं राज जिनेन्द्रचन्द्रमाः ।
स वर्द्धमानप्रभुरद्भुतां सतां ।
जिनाभिधानामृगुणा तनोति यः ।
सुतक्रम प (...) न सौख्यसंपदः ॥ इत्यादि ।

End. श्राद्धाः पचमणाश्च (...) गुणा वृद्धाश्च सुश्राविकाः ।
सर्व्वाभीष्टफलप्रदः स जयति श्रीसंघकल्पद्रुमः ।
सम्पूर्णश्चेदं श्रीगुर्वावलीनाममहाछन्दः ।

Colophon. इति श्रीतपागच्छ-श्रीगुर्वावली इयती श्रीमुनिसुन्दरसूरिकृता । संवत् १४९६ आषाढ़ सुदि ।

No. 78. गौतमीसूत्रं (ज्ञानवोधप्रकाशकं). Substance, country-made, paper, 8 × 5 inches. Folia, 86. Lines, 9 on a page. Extent, 1,250 çlokas. Character, Nāgara. Date of Comp. v. Saṃ. 1715? Place of deposit, Calcutta, Çyāmapukura Viçvakoṣa office, Babu Nagendranāth Vasu. Appearance, old. Verse Incorrect.

Beginning. अरिहन्ता भगवन्त इन्द्रमहिता सिद्धाश्च सिद्धिस्थिताः ।
आचार्य्याजिनशासनोन्नतिकराः पूज्योपाध्यायकाः ।
श्रीसिद्धान्तसुपाठकामुनिवरा रत्नत्रयाराधकाः ।
पञ्चैते परमेष्ठिनः प्रतिदिनं कुर्व्वन्तु वो मङ्गलं ॥

विबुधकुमुदचन्द्रसर्व्वदुःखापहरं ।
त्रिभुवनपतिसेव्यं धर्म्मरत्नाकरं च ।
स्वपरहितमपारं स्वर्गमोक्षैकहेतुं ।
सकलगुणनिधानं तीर्थनाथं भज त्वं ॥
असितगिरिसमं स्यात् कज्जलं सिन्धुपात्रं ।
सुरतरुवरशाखा लेखनी पत्रमुर्व्वी ।
लिखति यदि गृहीत्वा शारदा सर्व्वकालं ।
तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ॥
जिनस्मरणमात्रेण शोकक्लेशभयादिकं ।
शाकिनीग्रहरोगादिदारिद्र्यं विनश्यति ॥

End. सरस्वती महाभागे वरदे कामरूपिणी ।
विश्वरूपा विशालाक्षी देवी या परमेश्वरी ।
सरस्वती मया दृष्टा वीणापुस्तकधारिणी ।
हंसवाहनमारूढा देवी या परमेश्वरी ॥
ब्राह्मीचन्दनबालिका भगवती राजमती द्रौपदी ।
कौशल्या च मृगावती च सुरसा सीता सुभद्रा शिवा ॥
कुन्ती शीलवती नलस्य दयिता चौला प्रभावत्यपि ।
पद्मावत्यपि सुन्दरी प्रतिदिनं कुर्व्वन्तु वो मङ्गलं ॥
मङ्गलं भगवान् वीरो मङ्गलं गौतमप्रभुः ।
मङ्गलं स्थूलभद्राद्या जैनधर्म्मोऽस्तु मङ्गलं ॥
सर्व्वारिष्टप्रणाशाय सर्व्वाभीष्टार्थदायिने ।
सर्व्वलब्धिनिधानाय गौतमस्वामिने नमः ॥
बाणेन्दुवसुभूवर्षे श्रावणस्य सितेतरे ।
षष्ठी तु सौम्यवारे (.) त्तिभकाख्यपुरे (?) शुभे ॥
सुशिष्यपठनार्थे च ज्ञानबोधप्रकाशके ।
सुतसुता च शास्त्रं (?) भारामल्लिपिकृतं ॥
मङ्गलं लेखकस्यापि पाठकस्यापिमङ्गलं ।
मङ्गलं सर्व्वलोकानां भूमिभूपतिमङ्गलं ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धम् वा मम दोषो न दीयते ॥
श्रीरस्तु ॥

विषयः । जैनधर्मप्रशंसामुखेन सिद्धगुणादिकथनम् ॥ धर्मपुण्यगुणद्वारादिकथनम् ॥ साधुगुणादिकथनम् ॥ तपोगुणकथनम् ॥ भावगुणकथनम् । चाचार्य्यवाक्यं ॥ बुद्धिद्वारादिकथनम् । भवितव्यताद्वारादिकथनम् ॥ कर्म्मरेखाकुम्भकारभावनीकन्याकथा ॥ चाश्चौर्य्यादिकथनम् ॥ स्वधर्म्मगुणद्वारादिकथनम् ॥ विवेकचतुर्द्वारादिकथनम् ॥ प्रस्ताविककथानिरूपणम् ॥ देशादिकथनं ॥ कुसङ्गतिद्वारकथनम् ॥ देवतादिद्वारकथनम् । श्रीवरागगुणद्वारकथनम् ॥ लेखनगुणादिकथनम् ॥

No. 79. गोत्रप्रवरभास्करः By भट्टोजि. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 144 çlokas Character, Nāgara. Date, SM. 1774. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सप्तर्षयोऽगस्त्यष्टमास्तदपत्यम् गोत्रम् प्रवियन्ते गोत्राध्वर्युभ्यामुत्कीर्त्यन्त इति प्रवराः समानप्रवरां समानगोत्रां च नोद्वहेत् इत्यादि ।

End. श्रीभट्टोजिविरचितो गोत्रप्रवरनिर्णयः ।

गुणस्त्वं बुधैः सोऽयमादरेण विभाव्यतां ॥

गोत्रप्रवरसन्देहतमःप्राहतचेतसां ।

मोदं तनोतु विदुषां श्रीगोत्रप्रवरभास्करः ॥

Colophon. समाप्तोयं ग्रन्थः संवत् १७७४ वैशाखशुक्लतृतीयायां ।

विषयः । गोत्रप्रवरकथनम् ।

No. 80. गोपालोत्तरतापनीविवृतिः By विश्वेश्वर, जनार्द्दनभट्ट, प्रबोध-यति, And श्रीवगोस्वामी. Substance, country-made paper, 11×5½ inches. Folia, 24. Lines, 12 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit, Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीराधाकृष्णः ।

अथ गोपालतापनीटीका ॥

ओंकारादखिलमिदं इति प्राह श्रुतेः शिवः ।

(... ... ...) ककाराख्यमक्षयम् ॥

इत्यादिभिः श्रीमता-गौतमेन भगवता स्वीयतन्त्रस्य प्रमाणता दर्शिता ... ... गोपालतापन्याख्या श्रुतिरियं स्वप्रतिपाद्यं श्रीकृष्णमेव सर्व्ववेदान्तसम्मत्या सर्व्वोत्तमत्वेन प्रतिपादयन्ती नमस्करोति सच्चिदानन्द-रूपायेति। कृष्णाय नम इत्यन्वयः कृष्णाय देवकीनन्दनाय इति ब्रह्मण्यो देवकीपुत्र इति च ॥ इत्यादि।

End. उपसंहरति दत्वेति। तदेवं पुण्यतमामुत्तरतापनीरूपां स्तुतिं सर्व्वभूतानां कर्णूत्वं दत्वा अन्तर्हितवान् इत्यर्थः (... ... ...)

गान्धर्वीवरगान्धर्व्वगन्धवन्धुरमर्म्मणे।
वृन्दावनवनीवृन्दनन्दिने नन्दतां मनः॥
विश्वेश्वरकलनाईनभट्टाभ्यां वैदिकाख्याभ्यां तद्वत्।
प्रबोधयतिना लिखितं चिन्तयित्वातारतम्येन॥
इत्युत्तरगोपालतापन्या विवृतिः सम्पूर्णा॥

Colophon. श्रीसनातनरूपस्य चरणाब्जसुधेन्दुना।
पूरिताडीप्पनी चेयं जीवेन सुखबोधिनी॥
श्रीश्रीनाथाय नमः॥

विषयः। गोपालोत्तरतापन्या व्याख्यानम्।

No. 81. गोपीप्रेमामृतं. आगमपुराणीयम् Substance, country-made paper, $8 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 4 on a page. Extent, 32 çlokas Character, Bengali Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Chandrakonā, Ayodhyá Raghunáthváti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः। अर्ज्जुन उवाच।

त्रैलोक्ये के भवद्भक्ताः के त्वां जानन्ति सर्व्वथि।
केषु वा त्वं सदायत्तः केषु प्रेम तवातुलं॥
तन्मे वदस्व भगवन्नगतीनां गतिप्रद।
मयि चानुग्रहो यादृक् × × × परीक्षणं॥

श्रीभगवान् उवाच।

न तथा मे प्रियतमो ब्रह्मा रुद्रश्च × × ×।
न च लक्ष्मीर्नचात्मो(?)वा यथा गोपीजनो मम॥ इत्यादि।

End. श्रीभगवानुवाच ।

रहस्यानां रहस्यं यद्दुर्लभानाञ्च दुर्लभं ।

तत्ते वक्ष्याम्यहं पार्थ श्रुत्वा मनसि तत् स्मर ॥

गोपीभावेन ये भक्ता मामेव समुपासते ।

तेषु × × × तुष्टोऽस्मि सत्यं सत्यं न संशयः ॥

Colophon. इति आगमपुराणे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे गोपीप्रेमामृतं समाप्तं ।

विषयः । गोपीनां भगवद्भक्तधौरेयत्वकथनं ।

No 82. गोविन्दवृन्दावनम् . Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date BS 1051. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Chandrakoná, Ayodhyá Raghunáthvàti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो राधामोहनाय ।

एकदा शङ्करं द्रष्टुं स्वपुत्रं कृष्णतत्परं ।

तस्याश्रमं ययौ प्रीत्या भगवांश्चतुराननः ॥

ददर्श लोकनाथेशं ध्यायन्तञ्च जनार्दनं ।

प्रेमवारिसमाकीर्णं रोमाञ्चिततनुश्रियं ॥

समुत्थाप्य प्रियं दोर्भ्यां कृष्णभक्तं पितामहः ।

पुलकावलिसृष्टाङ्गः सस्वजे बाष्पविक्लवः ॥

दृष्ट्वा देवो महाभक्त्या शङ्करस्तु पितामहं ।

तस्याग्रे भगवद्बुद्ध्या दण्डवत् पतितो भुवि ॥

पाद्यार्घ्यमधुपर्काद्यैर्यथाविधि समर्चयेत् ।

विश्रान्तं सुखमासीनं पप्रच्छ स्वागतं ततः ॥

सम्पृष्टकुशलश्चोवाच महाभागवतः प्रभुः ।

नन्दपुत्रे भगवति कृष्णे वृन्दावनेश्वरे ।

किन्ते भक्तिः समुत्पन्ना सुदृढा प्रेमलक्षणा ॥

धर्मार्थकाममोक्षेषु कच्चित्ते निस्पृहं मनः ।

कच्चित् कीर्त्तयसे शश्वत् कृष्णनामानि सर्व्वदा ॥

गुरोः कार्य्यविवक्षेदं श्रुत्वा च स च भाषितम् ।

विनयावनतो भूत्वा शङ्करो वाक्यमब्रवीत् ॥ इत्यादि ॥

End. क्लींकारं वह्निसंयुक्तं चानन्तं तदनन्तरं ।
नादविन्दुकलायुक्तं राधिकायै ततः परं ।
हृदयान्तं महादेव्या मन्त्रमहाक्षरं विदुः ॥
अस्य स्मरणमात्रेण किं न सिध्यति साधनम्
इदं बीजमिदं मन्त्रं यस्य वाचि प्रवर्त्तते ।
त्रैलोक्यसुन्दरी राधा चित्ते तस्य निरन्तरं ।
वाक्सिद्धिं लभते योगी योगिनामपि दुर्लभम् ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दवृन्दावने श्रीराधाप्रादुर्भावः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः । श्रीगुरवे नमः । लिखितं श्रीमहेशघोषविश्वास । पुस्तकमिदं श्रीश्यामदास-सेनतन्त्रवा ॥ सन १०५१ ... ... ॥

विषयः । इति श्रीनागरकृष्णदासविलिखित-श्रीकृष्णोपनिषद् ... ... गोविन्दवृन्दावन-रहस्यं । इति श्रीगोविन्दवृन्दावने वंशीप्रादुर्भावः । इति श्रीगोविन्दवृन्दावने त्रिभङ्गकारणं । इति श्रीगोविन्दवृन्दावने राधाप्रादुर्भावः ॥

No. 83. गौरीदिगम्बरप्रहसनम् By शङ्करमिश्र. Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 240 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Rājārāmpur, Paṇdit Maheshchandra Tarkachūḍāmaṇi. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
दिद्दीम्दीम्दीद्दीमिति कलनदम्मन्दि मृदङ्गं ।
रणझणझण रणरणदुपधैररणं ॥
स्फुरत् फू फू फू फू फणिपतिफणा-फूत्कृतिशतं ।
शिवं भूयोभूयः प्रथमनटनायं दिशतु वः ॥

(... ... ...) नान्द्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविस्तरेण । आदिष्टोऽस्मि सकलवसुन्धरावलयवलमानपवित्रकीर्त्तिना परमपवित्राभिजनेन विनय-सदाचारविवेकेन परमपवित्रेण मिश्रश्रीभवनाथेन, यथा मत्सूनुनाम्नः श्रीमच्छङ्कराभिनवकृतिर्गौरीदिगम्बराभिधानं प्रहसनमभिनीयतामिति । तद्गृहिणीमाहूय सङ्गीतकमाचरामि ॥

End. गौरीं चले चला ।
तोमेव तन्वि तपसा चलितं भवत्या

मङ्गलमेयपङ्कजमथ्यभुवाविरासीत् ।
अन्योन्यसंघटनमित्यमभूत्तयं
पुनं खमल द्विविधत्पदिघट्टरेखां ॥
तेन चि,
श्रीमन्तःसन्तु सन्तः सपदि सुमनसां सौभग्याय यस्मौ
षट्कर्मौचित्रिसन्ध्यं चविरनुदिवसं कुर्वन्तु प्रीतिभाजः ॥
गावश्चाश्रोधराञ्च प्रचुरमिह पयः किञ्च भुञ्जन्तु नित्यं ।
राजानञ्च प्रजाञ्च प्रकृतिषु च सदा नीतिभाजो भवन्तु ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे द्वितीया विधिः ॥

Colophon. इति महोपाध्याय-श्रीशङ्करमिश्र-विरचितं गौरीदिगम्बरं नाम प्रहसनं सम्पूर्णं ॥

विषयः । शाङ्करसप्रधानविबन्धैः शिवपार्वत्योः परिचयवर्णनम् ।

No. 84. यन्त्रपीठसाधनम् By वामदेव. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 2. Lines, 12 on a page. Extent, 30 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीवरदं द्वन्तमदं भज्ञगनेशमवरं, ।
द्वैवतद्वन्दे सदयं (...) तमीडे सदयं ।

End. श्रीवषिसादिवाक्यानुसारं
सपदापमां खेठसत्पीठमाशां ।
ववाराप्य गोविन्दपोषकरावैर्वि
गोदितो देव वापाभिधानः (?) ॥

Colophon. इतिं जगन्नाथवाचि वामदेवकृतयन्त्रपीठसाधनम् ।

विषयः । यन्त्राणां पीठकथनम् ।

No. 85. यज्ञयागकौमुदी By रामकृष्ण. Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 365 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Balihār, Rājdhāni Varadākānta Cakravartti. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गोविन्दाय ।

श्रीकृष्णं पञ्चरूपेण सूचयन्तं शुभाशुभं ।
प्रणम्य रामकृष्णेण तन्यते पञ्चकौमुदी ॥
तत्राश्विन्यादिनक्षत्रावस्थानेन शुभाशुभसूचकदेवतात्वं पञ्चत्वं सूचकत्व-मुद्भवताद्दशादृष्टानुमापकत्वं तद्दोषस्य कार्य्यं जनयितव्यं सञ्चारित्वाभः । न तु सुखदुःखकारकत्वं इत्यादि ।

End. ॐ कयानश्चित्र इत्यादि-राहुमन्त्रः । ॐ काण्डादित्यादि-केतुमन्त्रः ।

Colophon. इति श्रीरामकृष्णमहाचार्य्यकृता पञ्चयागकौमुदी समाप्ता ।

विषयः । पञ्चयागप्रयोगादिनिरूपणम् ।

No. 87. घटकर्परटीका (खण्डिता) By रमानाथ. Substance, English yellow paper, 6×4 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 50 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatagram, Post Mepar, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavasis. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

नत्वा गुरोः पादरजश्चिदाख्यं
कामादिरोधं त्रिदिवस्य सेतुम् ।
विप्रो रमानाथ इमां तनोमि
टीकां प्रशस्तां घटकर्परस्य ॥
इहादौ श्रीकालिदासस्य प्रसादात् घटकर्परः कुम्भकारो वाग्मीश्वरत्व-प्राप्त्यनन्तरेव मनसि देवतानमस्कारं ग्रन्थान्तरे देवतावर्णनञ्च कृत्वा वर्षाश्च तद्वर्णनमारब्धवानिति किं वदन्तीति लोकमात्र निश्चितमितीत्यादि ।

End. क्षिप्रमित्यादि । कोऽप्यनिर्वचनीयगुणो जनः तानि काव्यामृतानि सम्प्रति वर्षासमये क्षिप्रं शीघ्रं प्रसादयति प्रसन्नानि करोतीत्यर्थः ।

Colophon. (अतः खण्डितं) ।

विषयः । घटकर्परस्य व्याख्यानम् ।

No. 88. घटकर्परटीका By देवीदास. Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 13. Lines, 6 on a page. Extent, 42 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetágrám; Bhaṭṭágrám, Paṇḍit Rámhridaya Bhaṭṭácháryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय। ॐ नमः शिवादिपदेभ्यः।

शिरो देविपदाम्भोजे यदेदं मम तिष्ठतु।
देहि मह्यन्तु तज्ज्ञानं येनैषा पूरिता भवेत्॥
घटकर्परनामा कश्चित् कविः शरदादौ गवे सति प्राद्दषं दृष्ट्वा तद्वर्णनमकरोत् तत् किमित्याह निचितमित्यादि। तदेकविंशतिश्लोका मया व्याख्यायन्ते प्रत्येकेन यथा नीरं अम्बं तत् ददातीति नीरदः दः प्राप्तेत्यनेन अड् ह्रदमीत्यादिना आगुक् नीरदवे नीरदेभ्ये चपेत्य आगत्य यं आकाशं निचितं व्याप्तं। इत्यादि।

End. तत्र शरीरस्पर्शनमित्यस्योपलक्षणलाद्दत वाचा अर्थविशेषणशमपि शपथो भवति अथवा अत्रापि शरीरस्पर्शं × × × × न विद्यत एव तथापि भावानुरक्तवनिता सुरतैः सह अयमर्थं अतः शपे × × चितं शरीरस्पर्शनं विद्यते × × × × इति कर्मरि विशेषणं भावानुरक्तवनिता सुरतैः सह संयोगात् भूषिता एव भवति इति भूषितेति विशेषणमुपादानम्॥

Colophon. इति श्रीदेवीदासेन विरचितायां टीकायां घटकर्पराख्यं काव्यं सम्पूर्णम्॥

विषयः घटकर्परस्य व्याख्यानम्॥

No. 89. चण्डीवादार्थमाला By कृष्णकान्त. Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, SK. 1742. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetagram Khunverá, Late Paṇḍit S'rípati Bhattácharyya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning श्रीदुर्गा।

चण्डीनं किन्तावत् मार्कण्डेयप्रोक्तत्वे सति देवीमाहात्म्यत्वं। देवीमाहात्म्यं यथा रुद्रयामले पटेद्वारत्र सावर्णिः सूर्यतनय आदितः समापयेत् तस्मात् सावर्णिर्भविता मनुः। एकाकी इत्यादि एकादाकिंद्यासचाये

इति चाक्किन् । सजातीयव्यवच्छेदो बोध्यते तेनाचे सत्यपि न दोष इति माधवाचार्य-विद्याविनोद-उदीचिभट्टाचार्य्याः । इत्यादि ।

End. स्वगाचवधिरं दद्यान्मानवः सिद्धसन्निभ इति दर्शनात् केचित्तु आद्धाद्यस्यैव निन्दा अनन्येषामनन्तरञ्च मध्यं दत्वा श्राद्धपरस्तु श्राद्धव्यादेव चीयत इति दर्शनात् ननु तथात्वे कलौ वर्ज्या द्विजातिभिरितिवक्ष्यमाणस्मा-नर्थक्याद्दत्तकार्थं भेयं ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णकान्तदेवशर्म्मणा संग्रहीता षष्ठीवादार्थमाला समाप्ता । शकाब्दाः १७४९ । ११ । २१ ॥

विषयः । षष्ठीस्वरूपनिरूपणं । द्वितीये सत्यपि वाक्किनि एकाकिप्रभृत्यसम्बद्ध शब्दानां समर्थनञ्च ।

No. 90. चन्दनवाला चौपाइ . Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 10. Lines, 15 on a page. Extent, 1,754 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃ 1754. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ऐं नमः ।
दोहा प्रथम जिनोसर
पयनमी समरी
श्रीजिनवीर, श्रीजिनशासन
जय करण पय उपगायी ।

End. सीतलतनांगु श्रीसंघ
साधजि भाखासरस सुजिन्द,
सुनतां गुणतां राग
धन्या सिरी सुखसंपति आनन्द ।

Colophon. इति चन्दनवाला चौपाई सम्पूर्णम् सम्वत् १७५४. माघमासे शुक्लपक्षे ।

विषयः । चन्दनवालानाम्न्याः कस्या अपि जैनधर्मावलम्बिन्याः श्रेष्ठिकन्यायाः कथा ।

No. 91. चयनप्रयोगः . By Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 150. Lines, 12 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अग्निं वेध्यमानाः। अग्निरितीष्टकाङ्कतं स्थण्डिलमुच्यते मतत्संयोगात् क्रतुरप्यग्निरित्युच्यते लक्षणया। तं वेध्यमानस्थण्डिलेनाग्निगुणकेन क्रतुना-यक्ष्यमाण इत्यर्थः सोग्निः सोमाङ्गप्रकृतावुत्तरवेद्या नाभ्यामग्निप्रणयनं विचितं नत्रैव स्वलोको यदुत्तरवेदिनाभिरिति श्रुतेः साग्निचित्ये क्रतौ।

End. एके विंश उकथ इत्यादि पञ्चकाले चत्वारिंशमाख्यते पूर्व्ववत् पत्नी-संयाजान्त पूर्व्ववद्धीनरुतंततयः ... ... इतो नास्ति।

Colophon. ... ...

विषयः। चयनयागविधिः।

(असम्पूर्णोयं ग्रन्थः)।

No. 92. चातुर्म्मानम्. Susbtance, country-made paper, 10×4½ inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 660 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Begininng. अग्निमीळे सुताः विश्वाद्धाना अक्रोधा इन्द्रताः सोमया इमा शुद्धा मतृतरा इशा इतश्चा यजना इविषो दधानाः प्रभाः पञ्चदश. अग्निमीळे तु विज्ञानो दधाना इन्द्रे योगे चत्वेवं. धने ये इषवे मघे यज्ञे सुविज्ञो श्रियन्त एकादश. य एकचर्षणीनां कक्षीवन्तं य औशिज इति वर्ज्जयित्वा।

End. यथा कामस्यग्टख्या उक्थितं द्विपदं काणे अर्व्वीनस्थणं न दुर्व्वणो इति दुर्व्वणो क्रोध पतञ्जल्या विसर्गेण त्रिवामित्रजमदग्नी इति द्वादशम्मसं मकारस्थण्डं नम इष्णोवलोकं कल्पयतु पिंशतु सुराश्रमिति।

Colophon. इति अष्टमाष्टकचातुर्म्मानं समाप्तं।

विषयः। ऋग्वेदस्यअक्कादीनां निरूपणम्।

No. 93. चित्तामोदसिन्धुः. By यक्षीदासकविराज. Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 9. Lines, 5 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date of composition SK. 1601. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smritibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

अखिलभुवननाथं दुःखमातङ्गसिंहं
सुखशशिसितपक्षं नित्यमाखण्डलाक्ष्यं ।
अधमविषयचिन्तावह्निसन्तापराशि-
व्यथित सपदि चिन्तामोदसिन्धौ निमज्ज ।
× × × × × ×

End. किन्त्वस्माभिस्तदीयाखिलकमलपदामोदमुग्धा जना ये ।
तेषां पादारविन्दे स्थिरतरमधुपे भावमेवाश्चिरेण ॥
शाके वर्षे धरित्रीशरसशशिमिते वैदिको गौड़देशे ।
गङ्गापूरे ऽवतीर्णः सुकृतिगणयुते तर्कवागीशपुत्रः ॥
चिन्तामोदाख्यकाव्यं हरिमहिमसुधाविन्दुसम्पर्कमिष्टं ।
चण्डीदासो विपश्चिन्नरततरमनाश्चित्तशश्वन्मकार्षीत् ॥
इति चण्डीदासकविराजविरचितचिन्तामोदसिन्धुः समाप्तः ॥

Colophon. शाके तारकनाशकाननकुण्टत् कन्दर्पकोले दिने ?
तारानायकनायके खरकरे कन्याङ्के शोकति ?
... प्राश्लिखद्यदुनाथ नामक ... ...
× × × × श्लोकैककदान्तकं ॥

विषयः । कृष्णमाहात्म्य कथनम् ॥

No. 94. चिन्तामणिपार्श्वनाथकल्प. Substance country-made paper, 12×5 inches. Folia, 2. Lines, 25 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, SN. 1904. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, new. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः श्री ॐ पार्श्वाई नमः ।

किञ्चिद् गुरूणां वदनारविन्दा-
न्निशम्य सम्यक् परमार्थसुखैः ।
विलिख्यते खान्यजनोपकृत्यै
श्रीपार्श्वचिन्तामणिमन्त्रकल्पः ॥

End. नइ मयठाने पणउ कमाठ चउ संसारे ।
परिमिठि यठि चठे चठ गुणाधीश्वरं वन्दे ॥

अनेनवार १०८, अथवा २१ पुत्रादिक्रियाजके क्रियते मध्ये अविम्नयो भवति ।

Colophon. इति चिन्तामणिपार्श्वनाथकल्पः सम्पूर्णः . संवत् १९०४ .

विषयः । चिन्तामणिपार्श्वनाथमन्त्रादि-कथनम् ।

No. 95. चैतन्यचन्द्रामृततरङ्गिणी . Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 28. Lines, 7 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dinajpur. Pandit Kṛṣṇadāsa Smṛitibhūṣana. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगोविन्ददेवो जयति ॥

श्रीमन्नित्यानन्दचैतन्यचन्द्रौ
द्वीमत्प्रेमपीयूषसान्द्रौ
विद्वद्वृन्दस्यन्दमानामृतलौ
सत्यौदार्य्यात् सेवकाद्यः पुनीतां ॥

अथ सोयं विद्वत्कविवृन्दवन्द्यचरणः प्रबोधानन्दनामा न्यासीन्द्रः श्रीकृष्ण-चैतन्यस्य भगवतो मङ्गलविमलपुञ्जोत्मनः स कथञ्चिमत्प्रसन्नमेन प्रन्थेन तं निजाभीष्टपादारविन्दं स्तौयति तत्रैकेन पद्येन स्तवम् सप्रयोजनं तस्य प्राडुर्भावं निरूपयति । स्तुमस्तमिति । तं व्रजपतिकुमारं स्तुमः कीदृशं चैतन्याकृतिं ।

End. तथापि वाक्यभावात् स्ववाल्यचापल्यादयं मज्जयो जनो यथा तथा जल्पतु तथापि स गौरहरिर्मे प्रसीदतु प्रीयतु कौतुकप्रियत्वात् ईश्वरस्य इति भावः ॥

× × × × × ×

तथा व्याख्यातवानस्मि दासवन्तोपमानकः ॥

Colophon. इति श्रीप्रबोधानन्दसरस्वतीविरचितस्य श्रीचैतन्यचन्द्रामृतस्य टीका चैतन्यचन्द्रामृततरङ्गिणी समाप्ता ॥

विषयः । प्रबोधानन्दकृतचैतन्यचन्द्रामृतस्य व्याख्यानम् ॥

No. 96. छन्दोदीपः . Substance, country-made paper, 12×2½ inches. Folia, 40. Lines, 3 on a page. Extent, 375 çlokas. Character, Bengali. Date of composition, SK. 1700. Place of deposit, Dinajpur, Rājārāmpur, Paṇḍit Çyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।
गौरीशं वाङ्मयं वन्दे प्रणम्य विदुषां मुदे
छन्दसां सारमाहृत्य छन्दोदीपः प्रतन्यते ।
छन्दोमञ्जर्य्यां ।
पद्यं चतुष्पदी तच्च वृत्तं जातिरिति द्विधा ।
वृत्तमक्षरसंख्यातं जातिर्मात्रा कृता भवेत् ।
सममर्द्धसमं वृत्तं विषमञ्चेति तत्त्रिधा ॥

End. एकैवातिकृतिः प्रोक्ता ख्याता क्रौञ्चपदात्तु या ।
षड्विंशत्यक्षराण्येका कविभिः कथितोत्कृतिः
छन्दःशास्त्रे तु विख्यातं सा भुजङ्गविजृम्भितं ।
उक्थ्यादिषड्विंशतिसंज्ञकेषु
छन्दःसु भेदा विधुनेत्रचन्द्राः
समाहृताः पिङ्गलनागसम्मता
मुदं वितन्वन्तु सदा मनीषिणां ॥

Colophon. इति छन्दोदीपे प्रकीर्णकः प्रकाशः समाप्तश्चायं छन्दोदीपः ।
शाके शून्याभ्रसप्तक्षितिपरिगणिते श्रीनवद्वीपनाथं ।
तातं राजेन्द्रदेवं दलितकलिबलं वाजपेयादियागैः ।
नत्वा तस्य द्वितीयः सुत इममखिलं सारमालक्ष्य यत्ना-
च्छन्दोदीपं प्रदीपं निखिलबुधमनोध्वान्तराशेरपूर्व्वं ।
फाल्गुनीलविंशद्दिने प्रारब्धं शुभवत्सरे विधुवेदमिते खौयच्छन्दोदीपः
समाप्तः वाजपेयि-श्रीमन्महाराज-राजेन्द्राब्दाः पञ्चाशत्संख्यकाः ॥

विषयः । छन्दोनिरूपणम् ॥

No. 97. छान्दोग्योपनिषद्भाष्यम्. By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 48. Lines, 12 on a page. Extent, 1,152 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Beginning. श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्येभ्यो नमः ।
चतुर्द्दिक्कविदोषसत्सुखमयाशामेकनामप्रभा
सर्व्वप्राभवशक्तिभीमविभवत्यानन्ददिव्याकृतिं,

स्वस्थाननिरोधनित्यनियतिज्ञानप्रकाशादिति
ध्वान्तामोचविमोचदं हरिमहं नित्यं सदोपाश्रये ॥

End. आनन्दतीर्थ इति तु यस्य नाम द्वितीयकं ।
पूर्णप्रज्ञेन तेनेदं कृतं भाष्यं हरेः प्रियं ॥
नित्यानन्दो हरिः पूर्णो नित्यं संप्रीयतां मम ।
नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै च विष्णवे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचिते श्रीमच्छान्दोग्योपनिषद्भाष्ये अष्टमोध्यायः ।

विषयः । माध्वमते छान्दोग्योपनिषद्व्याख्या ।

No. 98. छान्दोग्योपनिषद्भाष्यम् By सायनाचार्य्य. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 114. Lines, 11 on a page. Extent, 5,016 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhatta. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं ।
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं ।
तत् कटाक्षेण तद्रूपं दधत्बुक्कमहीपतिः ।
आदिशत् सायनाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ।
ये पूर्व्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसंग्रहात् ।
कृपालुः सायनाचार्य्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः
सामवेदार्थमेषोऽत्र प्रकाशयति सादरं ।

End. ननु विचारे छान्दसे लिटि तनिपत्योश्छन्दसीत्युपधालोपः किम्ब हे इष्णो शनुधर्षेण शीलसोम स त्वं वशीव कवचीव आरुज असुरान् जहि, अपि या अन्तरश्मनि अस्या अन्तरश्मनि अस्या अन्तरश्मन् इति छन्दोगबह्वृचानां पाठभेदः, इति पञ्चमस्याध्यायस्य एकादशः खण्डः इति काकुभं समाप्तं ।

Colophon. वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं निवारयन् ।
पुमर्थांश्चतुरो देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

इति श्रीमत्सायनाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे छन्दोग्याख्याने पञ्चमोऽध्यायः ।

विषयः । छान्दोग्योपनिषद्व्याख्या ।

No. 99. जन्मरहस्यं (भविष्यपुराणीयम्). Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 82 çlokas. Character, Bengali. Date, SK. 1,740. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta Grām Khunverá, Late Paṇḍit Rámtáran Siromani. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

नारद उवाच ।

अस्मिन्नेकार्णवे घोरे नष्टे स्थावरजङ्गमे ।
चन्द्रार्कौ गगने नष्टे ज्योतिषि प्रलयं गते ॥
अचिन्त्यभावमव्यक्तं योगनिद्रामुपागतं ।
नारदः परिपप्रच्छ भगवन्तं जनार्द्दनं ॥
केषु स्थानेषु द्रष्टव्यो भववंस्त्वं मया प्रभो ।
तन्मे कथय तत्त्वेन अनुग्राह्यो ह्यहं यदि ॥

श्रीभगवानुवाच ।

अहं ते कथयिष्यामि प्रादुर्भावं महामुने ।
यं पठित्वा द्विजाः सर्व्वे यास्यन्ति परमां गतिं ॥ इत्यादि ।

End. यः पठेत् प्रातरुत्थाय मम जन्मानुकीर्त्तनं ।
मर्त्यलोकं परित्यज्य मम लोकं स गच्छति ।
न च मृत्युभयं तस्य यः पठेन्मामकीर्त्तनम् ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णनारदसंवादे भविष्यपुराणोक्तं जन्मरहस्यं समाप्तं ।
ॐ तत्सत् । शुभमस्तु शकाब्दाः १७४० ।

विषयः । भगवतोऽवतारनिचयकथनमुखेन श्रीकृष्णावतारस्य वृत्तान्तकीर्त्तनम् ।

No. 100. जलाशयोत्सर्गविधिः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 260 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ जलाशयोत्सर्गः ।

स चोदगयने माघादिपञ्चसु श्रावणकार्त्तिकमासेषु वा शुक्लपक्षे द्वितीया-तृतीया-पञ्चमी-सप्तमी-दशमी-त्रयोदशी-पौर्णमासीषु तिथिषु बुधगुरुशुक्र-वारेषु रविसोमयोर्वेत्यादि ।

End. १०००-१०८-५०-१० वा विप्रान् संभोज्य भूयसीं दक्षिणां दत्वा कर्मेश्वरार्पणं कृत्वा सुहृद्युतो भुञ्जीत इति ।

Colophon. इति श्रीमन्नारायणभट्टसूरिसूनुरामकृष्णात्मजकमलाकरभट्टकृतो जलाशयोत्-सर्गप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । जलाशयानां उत्सर्गविधिः ।

No. 101. (जातकपद्धतिटीका) भावार्थमञ्जरी By अच्युत . Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 44 (without 4–32). Lines, 8 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date, SK. 1571. Place of deposit Zilla Midnapur, Post office Garvetā Grām Khuverā, Late Paṇḍit Rāmtaran S'iromani. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमोवृन्दावनचन्द्राय ।

कमलवदनावनयनं परमं परमार्थविदां रघूणां ।
सरसिजदलश्यामं रामं सलक्ष्मणं वन्दे ॥
श्रीमद्रामभट्टशेखरमणेः सत्कर्मवाराम्निधेः
सूनुः सागरचन्द्रमाः समजनि प्रख्यातकीर्त्तिच्छटः ।
नो दोषाकरतामुपैति न जडो नाङ्के × × लक्ष्यते
पूर्णश्चारुकलाभिरत्र कमलासेव्यं दधत्यद्भुतं ॥
व्याख्याताकाव्यसिन्धोरभिनवकविताचपद्मिनीनां विकाशे
भासानुवैर्भवानतिजव × × × प्राकृतानां कृतानां ।
न्याये व्याकृतौ कृती कृतधियामुच्चैर्विधाने विधि-
भैक्षः श्रीरघुनाथपादयुगलो श्रीसागरः × × × ॥
भावाभावविचारे जातकविदिते × × × तत् सूनुः ।
ज्ञानी श्रीपतिटीकां कुरुते भट्टाच्युतः श्रीमान् ॥ (?)
श्रीपतिव्याख्यातावच्युतविद्विताखल्पा नवीनापि ।
भावार्थमञ्जरीयं दयिता भावार्थविदो-भविता ॥

श्रीमिश्चिरायाच्युतभट्टेन श्रीपतिकृतजातकपद्धतिविवरणमारभ्यत इत्यादि ।

End. इदमेव प्रयोजनं ग्रन्थकारेण पूर्व्वग्रन्थानुसारेणोक्तं किन्तु सप्तवर्गजफलै रेतत् ज्ञातव्यं। खोचे रूपं चरणविचितेनित्यादिप्रकारेण शुभं बुद्धा अनयोर्यदधिकं तद्रूपफलं ग्रहः परिपाचयति। शुभाधिक्ये शुभं अशुभाधिक्ये अशुभमिति।

इत्थं गौतमगोत्रेण श्रीयुताच्युतशर्म्मणा।
कृतं श्रीपतिपद्धत्यां चतुर्थाध्यायवर्णनम्॥

Colophon. इति प्रदेष्टकाध्यायविवरणं चतुर्थः।
शाकेष्वगाश्ववाणेन्दौ १५७१ ध्यात्वा कृष्णपदाम्बुजं।
लिलेख श्रीमहादेवेष्टकाच्चाच्युत शर्म्मणः॥ ?

विषयः। श्रीपतिभट्टकृतजातकपद्धतेर्विवरणम्।

No. 102. जिनचैत्यनमस्कारः. Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 2. Lines 11 on a page. Extent, 44 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmandalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. स (...) न्या देवलोके रविशशिभवने व्यन्तराणां निकाये।
नक्षत्राणां निवासे ग्रहगणपटले तारकाणां विमाने।
पाताले वा नगेन्द्रे स्फुटमणिकिरणे ध्वस्तशास्त्रान्धकारे,
श्रीमत्तीर्थंकराणां प्रतिदिवसमहं तत्र चैत्यानि वन्दे।

End. तेषां श्रीतीर्थयात्राफलमतुलमलं जायते मानवानां
कार्य्यं सिद्धिस्तथोच्चैःप्रभृति च सततं चित्तमानन्दकारे।

Colophon. इति श्रीजिनचैत्यनमस्कारः समाप्तः।

विषयः। जैनतीर्थंकरचैत्यनमस्कारकथनम्।

No. 103. जीवत्पितृककर्त्तव्यनिर्णयः By बालकृष्णभट्ट. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date, SN. 1785. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।
चतुष्पद्मचक्रादियुतं प्रसन्नं पीताम्बरं कौस्तुभभूषिताङ्गं
ब्रह्मादयाचिन्तितपूर्वदेहं सत्यव्रतं कृष्णमहं भजामि।

End. श्रीबालकृष्णरचितात् जीवत्पितृकनिर्णयात्
भागीरथीमौलिमाला: शम्भुस्तुष्यति सर्व्वदा ।

Colophon. इति श्रीमद्राढ़ीशिभट्टात्मजबालकृष्णभट्टविरचितो जीवत्पितृककर्त्तव्य-
निर्णयः समाप्तः । संवत् १७८५ ।

विषयः । जीवत्पितृककर्त्तव्यकथनम् ।

No. 104. ज्ञानरत्नकोषः. Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 137. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date SM. 1847. Place of deposit, Calcutta, Viçvakoṣa office. Babu Nagendranath Basu. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरैरपि ।
सर्व्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥
चतुर्मुखमुखाम्भोजवनहुंसवधू र्मम ।
मानसे रमतां नित्यं सर्वशुक्ला सरस्वती ॥

श्रीविश्वकर्म्मोवाच ।

श्वेता च ब्राह्मणी भूमीरक्ता वै क्षत्रिया स्मृता
पीतवर्णा भवेद्वैश्या शूद्रा कृष्णानुवर्णिनी । इत्यादि ।

End. विंशत्यासनकनिष्ठानि ज्येष्ठां तद्द्विगुणवर्द्धना,
एकमादौ भवेन्मानं त्रिविधं मानमेव हि ।
आसनस्योद्भवा पीणा क्रमेणापि क्रमोद्भवा ।
शिलासमकेशान्तप्रमाणमेव सम्भवं ।

Colophon. इति श्रीअपराजितपृच्छायां प्रतिमाप्रमाणं द्विशताये नवमसूत्रं समाप्तं ॥
संवत १८४७ ॥

विषयः । भूमिवर्णादिनिरूपणम् ॥ भद्रापीठलक्षणादिकथनम् ॥ चतुष्प्रकारपीठलक्षण-
कथनम् ॥ प्रासादमानकरणादिनिरूपणम् ॥ वर्द्धमानाद्यष्टमण्डपनिरूपणम् ॥ मण्डपलक्षणादि-
कथनम् ॥ द्वारमानादिकथनम् ॥ प्रतिमाप्रमाणादिकथनम् ॥

No. 105. ज्ञापकसमुच्चयः By पुरुषोत्तमदेव. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 60. Lines, 4 on a page. Extent 500 çlokas. Character, Bengali. Date? Place of deposit, Bhāṇḍārapur, Dist Vaguḍā, Babu Kāliçaraṇa Cakravartti. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

यश्चक्रे परिभाषायां वृत्तिं वृद्धसुसम्मतां ।
पुरुषोत्तम आरेभे स ज्ञापकसमुच्चयं
तरप्तमब्विधावेतौ सद्दितिव ततो यस्मादीयः ? × × × × इति
वा वक्तव्ये प्रकरणापकर्षे तरप्तमपौ स्त इति ज्ञापयति प्रकर्षार्थमन्तरे-
णापि क्वचित् स्वार्थे तरवतीति ।

End. च च इति शास्त्रान्तरे विवृतप्रत्यासत्तिवचनं ज्ञापयति व्याकरण-
प्रक्रियायामकारस्य विवृतोपदेशः । आकारग्रहणेनार्थं इति ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्याय-श्रीपुरुषोत्तमदेव-विरचिते ज्ञापकसमुच्चये ऽष्टमो-
ऽध्यायः ॥ समाप्तश्चेदं पुस्तकम् ॥

विषयः । संक्षेपतः पाणिनीयप्रत्ययादिकथनम् ।

No. 106. ज्योतिष्कणिका By कृष्णानन्दचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 70. Lines, 6 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date SK. 1687. Place of deposit, Balihār Rājadhānī, Babu Varadākānta Cakravartti. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगुरवे नमः ।

नमामि परमात्मानम् सर्व्वलोकेश्वरेश्वरं ।
अविचिन्त्यमहाशक्तिं भक्तिकारुण्यवारिधिं ॥
असत्यमपि संसारं यद्भक्तिः सत्यतां नयेत् ।
× × × × × ×
हे जना यदि शास्त्रादि संक्षेपाज्ज्ञातुमिच्छथ ।
सुज्योतिष्कणिका यत्नात् गृह्यतां कर्मपावनी ॥
समालोक्य बहून्ग्रन्थान् कृता श्रीकृष्णशर्म्मणा ।
सुगमा स्वल्पबुद्धीनां भवितिति ज्ञानहेतवे ।

अथ राशिसंज्ञा ॥

मेष-वृष-मिथुन-कर्क्कट-सिंहाः ...

... ... इति च राशयः कथिताः ।

सप्तविंशतिभिर्ज्योतिश्चक्रं स्तिमितवायुगं

तदर्कांशो भवेद्राशिर्नवर्क्षचरणाङ्कितः ॥ इत्यादि ।

End. ॐ चमस्वेति प्रत्येकस्थापनक्रमेण विसृज्य अच्छिद्रावधारणम् कुर्य्यात् इति नवग्रहपूजापद्धतिः ॥ इति ज्योतिष्कणिकायामष्टमः परिच्छेदः ॥

ज्योतिःशास्त्रमहासाधनानि बहुशः सन्ति प्रशस्तानि वै

सन्तो मत्कृतिमल्पिकामपि वरिष्यन्ते गुणग्राहिणः ।

अम्भोधौ परिलब्धरत्ननिवहेचास्त्येव एवम्विधं

यत् कुत्रेपि तदेव रत्नममलं लब्ध्वाप्युपेक्षिष्यते ।

श्रीविक्रमादित्यचम्पकयष्टिश्रीकृष्णशर्म्मा चक्रवर्त्ती ।

चकार यत्नात् सुगमं कृतीनामज्ञप्रबोधार्थमिमं निबन्धं ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णानन्दचक्रवर्त्तिविरचिता ज्योतिष्कणिका समाप्ता ॥ श्रीकृष्ण-गोविन्दशर्म्मणः पुस्तकमिदं शकाब्दाः १६८७ ॥

विषयः । राशिसंज्ञाकथनम् ॥ राशिनक्षत्रविभागकथनम् ॥ राश्युदयलग्नमानादिकथनम् ॥ द्रेक्काणादिकथनम् । नवांशादिकथनम् ॥ दिक्पतिकथनम् ॥ ग्रहाणां शत्रुमित्रादिकथनम् ॥ ग्रहसञ्चारशुभाशुभफलकथनम् ॥ नक्षत्राधिपादिकथनम् ॥ रिष्टिफलादिकथनम् ॥ योगादिकथनम् ॥ वारवेलाकालवेलादिकथनम् ॥ रव्यादिशुद्धिकथनम् । कालशुद्धिकथनम् । विवाहविहितनक्षत्रादिकथनम् ॥ गर्भाधानविहितनक्षत्रादिकथनम् ॥ पुंसवनादिविहितनक्षत्रकथनम् ॥ बीजवपनादिविहितदिनादिकथनम् ॥ लग्नकथनम् ॥ अभिजित्-क्षणकथनम् । उषायोगादिकथनम् ॥ संक्रान्तिनिरूपणम् ॥ वास्त्वादिनिरूपणम् ॥ रिष्टि-भङ्गादिकथनम् । रव्यादीनां भोग्यवर्षादिकथनम् ॥ नवग्रहपूजादिकथनम् ॥

No. 107. ज्योतिःसंक्षेपः By कृष्णदासशर्म्मा. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 46. Lines, 6 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Bengali. Date SK. 1725. Place of deposit, Balihār Dist Rājasāhī, Paṇḍit Kālī Çandra Bhaṭṭācārya. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

यन्मण्डले ब्रह्माणि देवतानि तेजः स्वरूपेण सदा वसन्ति ।

सर्व्वात्मकं कारणमीश्वरं तं मुक्तिप्रदं सूर्य्यमहं नमामि ॥

गुरुं नत्वेष्टदेवांश्च श्रीकृष्णदासशर्म्मणा ।
अभ्यासार्थं बालकानां ज्योतिःसंक्षेप उच्यते ॥
तत्र प्रथमतो वक्ष्ये वारादीनां स्वरूपकं ।
× × × × × ×
उदयादोदयं भानोर्भौमसावनवासराः ।
इति सूर्य्यसिद्धान्तोक्तेन सूर्य्योदयावधि सूर्य्योदयान्तरं यावत् दिनाधिपस्य रव्यादेर्भोग्यो दिवारात्रिस्वरूपः षष्टिदण्डात्मकः कालो वार इति ।

End. अथ यात्राप्रत्यागमनं ।
तिथावरिक्ते शुभदे शुचन्द्रे
पापेषु केन्द्राष्टमवर्ज्जितेषु ।
धाम्ये स्थिरे वा जनिते सुलग्ने
स्वेष्टं विशेत् याननिवृत्तभूपः ।
श्रुत्युक्ताचारयुक्तो दिनपुरविषयो योऽस्ति लब्धप्रतिष्ठस्तन्मूलग्रामवासी द्विजगुरुविबुधप्रीतिदः सुप्रतिष्ठः ।
नानाशास्त्रार्थदानप्रथितपृथुयशाश्चक्रवर्त्त्युपाधिर्वीरेन्द्रः सत्कुलाढ्यो जयति पटुवरः श्रीयुतो रामचन्द्रः ॥
सुतस्तदीयो द्विजकृष्णदासः ।
प्रणम्य पित्रोश्चरणारविन्दं
बालावबोधार्थममुं चकार
ग्रन्थं ततो नोपहसन्तु विज्ञाः ॥

Colophon. इति श्रीयुतरामचन्द्रचक्रवर्त्ति-तनय-श्रीकृष्णदासशर्म्म-विरचितो ज्योतिःसंक्षेपः समाप्तः ॥
रामप्राक्सुन्दरेणाग्रगदहनमनोज्ञाङ्कयुग्माचलेके
शाके लेखीनमेनं झटिति सुवटुना तन्तु नलाचलेके ।
× × × × × × । १०७५ । ३ । ५ । २० ॥

विषयः। वारादिकथनम् ॥ वारफलादिकथनम् । वारवेलादिकथनम् । तिथ्यादिनिरूपणम् । नक्षत्राधिपादिकथनम् । राश्यादिनिरूपणम् ॥ लग्नादिनिर्णयः । अष्टवर्गादिकथनम् । नक्षत्रग्रहादिकथनम् ॥ संक्रान्तिनिरूपणम् । शनिराहुचक्रादिकथनम् । ग्रहणादिनिरूपणम् । विवाहविहितनक्षत्रादिकथनम् । द्विरागमनादिकथनम् । पुंसवन-सीमन्तोन्नयन-जातकर्म्मोपनयनादिसंस्कारकर्म्मविहितदिनादिनिरूपणम् ॥ यात्रिकदिनादिकथनम् ॥

No. 108. ज्योतिःसंक्षेपसारः (खण्डितः) By कृष्णचन्द्र. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatá Grám, Post Mehár, Zilla Comilla. Pandit Jagadbandhu Tarkavágis. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

प्रणम्य नव रत्नादीन् कृष्णचन्द्रेण शर्म्मणा ।
ज्योतिःसंक्षेपसारोऽयं तन्यते बालकप्रियः ॥
अथदिननिर्णयः ।
रविः सोमो मङ्गलश्च बुधो जीवः सितः शनिः ।
एतेषां नामतो वाराः सप्तैव कथिताः क्रमात् ॥ इत्यादि ।
रिष्टिं भुजङ्गमाकारां केचिदिच्छन्ति सूरयः ।
भुजङ्गस्य मुखे मृत्यु र्न तु पुच्छे कदाचन ॥
आनने पञ्चनाचस्तु वक्षःस्थाने चतुर्द्दश ।
क्रोडे चाष्टौ तथा ज्ञेयः पुच्छे तिस्रः प्रकीर्त्तिताः ॥
आनने धननाशः स्याद्वक्षःस्थाने महाभयं ॥
(अतः परं खण्डितं ।)

विषयः । संक्षेपतो ज्योतिर्वचनसङ्ग्रहः ।

No. 109. ज्योतीरहस्यं By हरिहरन्यायालङ्कार. Substance, country-made paper, 13×2 inches. Folia, 46. Lines, 5 on a page. Extent, 640 çlokas. Character, Bengali. Date SK. 1592. Place of deposit, Dinajpur, Babū Giriçacandra Cakravartti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमस्तारिण्यै ।

सृष्टिस्थितिप्रलयहेतुरहेतुरीशो
विश्वस्य यस्तमभिवन्द्य जगत्स्फुटाय ।
ज्योतिःसमुद्रतरङ्गे तरणिं तनोमि
ज्योतीरहस्यममलं सुधमस्तु धीरः ॥
ज्योतिर्विदः पुटकरो विनयं विधाय
श्रीमानहं हरिहरः प्रतिपादयामि

× × × × × ×

कालाङ्कवाणावनिभिश्च युक्तः
शाको भवेदब्द इह प्रबन्धे ।
कालाङ्कवाणावनितोपि शुद्ध-
स्तदाब्दगुण्येवपितीच योज्यः ॥ इत्यादि ।

End. अन्त्यं खण्डितं ॥

विषयः । अब्दाद्यनयनगणनम् ॥ अहर्गणनादिकथनम् ॥ सर्व्वग्रहाणां स्फुटानयनम् ॥ ग्रहाणां भुक्त्यानयनम् ॥ दिवसपञ्चाङ्गानयनम् ॥ दिनमानाद्यर्थकथनम् ॥ चन्द्रादीनां दिनादिभुक्तिप्रकटनम् ॥ अतःपरं खण्डितं ॥

No. 110. ज्योतिःसारसंग्रहः By श्रीपति. Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 280. Lines, 7 on a page. Extent, 6,800 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Rājārāmapur. Pandit Çyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ सूर्य्याय नमः ।

श्रीरामं श्रीपतिं नत्वा श्रीमत्श्रीपतिशर्म्मणा ।
क्रियते सुखबोधाय ज्योतिषां सारसंग्रहः ॥
अथ कालपुरुषस्याङ्गविभागः ॥
शीर्षमुखबाहुहृदयोदराणि कटिवस्तिगुह्यसंज्ञकानि ।
ऊरुजानुजङ्घे चरणाविति राशयोऽजाद्याः ॥
अथ मेषादयो यथासंख्यं कालपुरुषस्य शीर्षादयः स्युः वस्तिर्भिरधो भागः । मेषाद्या इति यदुक्तं तदुपलक्षणं । किन्तु जातकस्य लग्नादेव शीर्षादयः कल्प्या इति ॥ इत्यादि ।

End. रविबुधशुक्रजीवैः सप्तमः । रविबुधजीवशौरैरष्टमः । रविबुधशुक्रशौरैर्नवमः । रविजीवशुक्रदृष्टैर्दशमः । भौमबुधजीवशुक्रैरेकादशः । अतःपरं खण्डितं ॥

विषयः । कालपुरुषस्याङ्गविभागकथनम् ॥ राशिनिर्णयः ॥ राशिदेवतादिकथनम् ॥ सामान्यविशेषादिराशिसंज्ञाकथनम् ॥ लग्नमानादिकथनम् ॥ ग्रहभोगकालादिकथनम् ॥ ग्रहसंज्ञादिकथनम् ॥ जात्यधिपादिकथनम् ॥ अबलयोगादिकथनम् ॥ उत्पातादिकथनम् ॥ कारकादियोगकथनम् ॥ पापयोगापवादकथनम् । मासदग्धादिकथनम् ॥ सामान्ययोगादिकथनम् ॥ नक्षत्रनिर्णयः । नक्षत्रदेवतादिकथनम् ॥ ऊर्द्ध्वमुखपार्श्वादिगणकथनम् ॥ भद्राकार-

निर्णयः ॥ योगादिप्रतीकारकथनम् ॥ वारादिकथनम् ॥ शुभग्रहस्थितिफलादिकथनम् ॥ निरंशादिदिननिषेधकथनम् ॥ मलमासास्तगतादिनिषेधकथनम् ॥ कालशुद्धिकथनम् ॥ त्रिविधोत्पाततत्शान्त्यादिकथनम् ॥ मण्डलोत्पातशान्त्यादिकथनम् ॥ राहुदर्शनविचारः । वक्रातिचारादिकथनम् । विवाहनिषेधकालादिकथनम् ॥ यामित्रादिवेधकथनम् ॥ चन्द्रशुद्धादिकथनम् ॥ संक्रान्तिनिर्णयः । जन्मनक्षत्रजन्मतिथिफलं तथा वारादिफलञ्च ॥ सामान्यतो ग्रहशुद्धिकथनम् । अष्टवर्गशुद्धादिकथनम् ॥ जन्मनक्षत्रे ग्रहणदर्शनादिनिषेधकथनम् । उदयास्तादिग्रहणफलं ॥ उल्कादिपतनफलं ॥ उपग्रहादिनिर्णयः । शतपदचक्रकथनम् ॥ विवाहकालादिकथनम् ॥ योटकविचारः ॥ अन्नप्राशनचूड़ोपनयनादिकालकथनम् ॥ यात्राविहितकालादिकथनम् ॥ कृषिकर्मकथनम् ॥ वास्तुप्रकरणम् । शल्योद्धारकथनम् ॥ दिक्पालपूजाविधिप्रयोगादिकथनम् ॥ कार्त्तिकादिवर्षज्ञानम् ॥ होराभिजित्फलकथनम् ॥ अयनांशादिविचारः । स्वप्नफलकथनम् ॥ शकुनप्रकरणं ॥ जातकप्रकरणं ॥ क्षेत्रनक्षत्रादिफलकथनम् ॥ तुङ्गादिफलकथनम् ॥ सूर्य्यादिरिष्टिकथनम् ॥ भावफलादिकथनम् ॥ पञ्चस्वरामते योगरिष्टादिकथनम् ॥ आयुर्दशान्तर्दशादिनिरूपणम् ।

No. 111. ज्योतिःसारः By धर्म्मखान. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 67. Lines, 5 on a page. Extent, 980 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1670. Place of deposit, Dinajpur, Pandit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीकृष्णचन्द्रचरणकमलमधुव्रताय साधवे
नमो जगत् सम ? गद वनं नलाज जगदन्तकं ।
पूर्व्वशास्त्रं समाहृत्य ज्योतिःसारं ब्रवे ध्रुवं
आत्मनैवातियत्नेन प्रेरितोऽत्र क्रमेण तु ।
संक्षेपश्चवहारार्थं सोऽहं व्याहर्त्तुमुत्सहे ।

अथ दिनलक्षणं ॥

आदौ वारस्तिथिः पश्चात् नक्षत्रं तदनन्तरं ।
करणञ्च तथा योगो दिनं स्यात् पञ्चलक्षणम् ॥

End. रोहिणीमृगमूलाख्य तथा भाद्रपदाद्वयं
पुष्याहस्तोत्तराषाढाफल्गुनी संयुता तथा
विक्रये सर्व्ववस्तूनां अनुराधा तथा परा
भवन्ति सर्व्वलाभाय श्रीवराहोदितं यथा ॥
इति ज्योतिःसारे नवमः परिच्छेदः समाप्तः ।

Colophon. गन्धर्व्वार्णवसिन्धुनीरअमिते संवत्सरे निर्म्मले
माघे माधवसंज्ञके स्वदुधियः सन्तोषदं ज्ञानदं ।
पुत्रप्रेमभरादिमं व्यरचयत् ग्रन्थं प्रयत्नात् स्वयं ।
राठाभूषणसिंहवंशप्रभवः श्रीधर्म्मखानः सुधीः ॥
शकाब्दाः १६७० ॐ गुरवे नमः ॥

विषयः । १ पः दिन-वार-नक्षत्रादिनिरूपणम् । विष्ट्यादिकथनम् । राश्यादिनिरूपणम् । २ पः वारवेलाकालरात्र्यादिकथनम् । नन्दादितिथिकथनम् । योगादिकथनम् । ३ पः ग्रहगोचरादिफलकथनम् । ४ पः नववध्वागमनादिद्रष्जातकप्रकरणं । ५, ६, ७ पः विवाहादिविहितनक्षत्रादिनिरूपणम् । यात्रादिनिरूपणञ्च । ८ पः कृषिकर्म्मवास्तुप्रकरणं ९ पः वर्षाधिपादिकथनम् ॥

No. 112. ठाणाङ्ग सूत्रवृत्तिः By अभयदेव. Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 262. Lines, 17 on a page. Extent, 11,124 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍālācary-Mahāraja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. अस्य प्रथमतः ५.५ पत्राणि न सन्ति ।
यथा इन्द्रेन्द्रो भावेन्द्रकारणतां प्रतिपद्यते तथा प्रयोगापेक्षायामपि तदुपयोगतामासाद्यत्यवाप्नवांश्च न तथा नामस्य (...) न्द्रावित्यर्थं विशेष इति ।

End. तदेवं निगमितमनुगमद्वारोपभूतं सूत्रस्पर्शिकनिर्युक्तिद्वारं शेषद्वाराणि तु सर्व्वाध्ययनेषु प्रथमाध्ययनवत् अनुगमनीयानीति ।

Colophon. श्रीमदभयदेवसूरिविरचिते स्थानाङ्गवृतीयाङ्गविवरणे दशस्थानकाख्यं दशमाध्ययनं समाप्तम् ।

विषयः । ठाणाङ्गसूत्रव्याख्या ।

No. 113. ज्ञानसागरः. Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, [illegible] Lines, 10 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Nagara. Date SM. 1846. Place of deposit, Benares, Dikmandalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct

Beginning. दुहा आशायामे
श्रीजिन आदि जिनवर आदितम उकरतार,
युगलाधरमनिकरवण, भरतावन विवहार ।

End. हरिवंश गायो शुभ पायो ज्ञानबुद्धि प्रकाशनो,
पापक्षडोगयोनाठो पूण्य आयो आ .
कारणपुत्र कलत्र कमला पढ़त सुनत सुखासनो,
पुण्य श्रीगुण स्वरूणं परसाश्ररात्र वधमणो

Colophon. इति श्रीदासमागरहरिवंशप्रबन्धे नवमोधिकारः सम्पूर्णः । संवत् १८४६ ।

विषयः । हिन्दीभाषया हरिवंशकथनम् ।

No. 115. णत्वारप्रदीपः सटीकः By सरस्वतीकण्ठाभरण. Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches, Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, post Garvetá, Gram Khunverā, Babu Vaikunthanāth Cakravartī. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ काली ।

विरिञ्चिवागीशकवीन्द्रमुख्या
वागम्बुराशिं यदनुग्रहेण ।
सुदुस्तरं गोष्पदवत् तरन्ति
वाग्देवतां तां प्रणमामि नित्यं ॥
मूर्द्धण्यवर्गान्तयुताश्च शब्दाः
स्वभावसिद्धाः ऋतिभिर्य उक्ताः ।
बालावबोधाय सतां मुदे च
प्रदीपवत्तानिह दर्शयामि ॥
वर्षीयसां सत्स्वपि शासनेषु नव्ये न काव्ये महतामुपेक्षा ।
प्रतोस्तमः × × × × प्रकाशे न किं प्रदीपे भवति प्रयत्नः ॥
वाणी-गणेणा गुण-गोणि-वाणास्तूणीर-वेणी धुणवेणु-घोणाः ।
माणिक्य-वीणा-शण-शाण-श्रोणाः सकिङ्किणीकाः कण-काण-कोणाः ॥ इत्यादि

End. नत्वा चरणौ सरस्वत्याः कण्ठाभरणः श्रीमान् ।
निजकृतणत्वारप्रदीपटीकां समाचष्टे ॥

Beginning of Comm: ग्रन्थारम्भे शिष्टपरम्पराप्राप्ततया विघ्नविनाशाय × × × × × शब्दादीन् शासवतान् सुधम् ग्रन्थकारो वागधिष्ठातृदेवतां प्रणमति विरिञ्चीत्यादि ।

Colophon. प्रदीपवत्षकारं सरस्वतीकण्ठाभरणः श्रीमान् ।
क्षतिकुलहृदयकुतूहलकलाकलापात् सुखं व्यनक्ति ॥
इति श्रीसरस्वतीकृतो षकार प्रदीपः समाप्तः ॥
इदानीं पूर्व्वोक्तमुपसंहरति । सरस्वती कण्ठाभरणं यस्य स षकारः
प्रदीप इव व्यक्तीकरोति व्यनक्ति विपूर्व्वादनजधातो र्लटि रूपं । इति
श्रीकण्ठाभरणसरस्वतीकृता षकारप्रदीपटीका समाप्ता ॥

विषयः । मूर्द्धण्यषकारवच्छब्दानां संग्रहः ।

No. 116. तत्त्वचिन्तामण्यालोकपरिशिष्टं By देवनाथ. Substance, country-made paper, 14 × 2 inches. Folia, 143. Lines, 6 on a page. Extent, 4,000 çlokas. Character Bengali. Date L.S. 443. Place of deposit, Dinajpur Babu Giriša Candra Cakravarti (Vakil). Appearance, very old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः कृष्णाय ।

हरविकटजटान्तस्तुङ्गगङ्गान्तरङ्ग-
व्यतिकरितभवानीकेशवेणीविवेणी ।
जनयतु मनसो मे गाहमानस्य गूढं
विपदपनयदीक्षासाक्षिणी मङ्गलानि ॥
देवनाथेन गोविन्दचरणाम्बुजसेविना ।
चिन्तामणौ यदालोके परिशिष्टं तदुच्यते ॥
समाप्तिहेतुतामिति निष्फलाचरणं मा प्रसञ्ज्यतामित्युपोद्वात एव सङ्गतिरिति कश्चित् ॥ स्थितिरिति यद्यपि निषेधे वाच्यभूतायां खलु स्यादवधारण इत्यभिधानाद्वाक्यालङ्कारस्याप्यवपि तस्य विशेषस्योपस्थितिं विना नान्वयसम्भवः तथापि खल्वादिपदवत् भिन्नैव व्युत्पत्तिरस्येति तत्त्वं वस्तुतः कालिकविचारविषयत्वमेवालङ्कारः । न तावदित्यादौ तावत् पदवदिति बोद्धव्यं शब्द एवालङ्कार इति कश्चित् । ननु सकलसम्प्रतिपत्तीनामेकस्य समाधानाभावात् कथं तासामाचारहेतुत्वं किञ्च कस्यचित् काचित् संप्रतिपत्तिरपि नैत्यत आह अविप्रतिपत्तिरिति । यद्यपि समाप्तेः प्रस्तुतत्वेन तत्परत्वमेवोक्तं, कारणताऽऽरस्य मङ्गलेऽन्वयव्यतिरेकगम्यत्वात् तथापि विचारस्यापि प्रस्तुतत्वमेव अतएव साहस्रं प्रमाकरणमित्यादौ

तद्वार्थ इति भावः ॥ वस्तुतः कारणताज्ञानं व्यभिचारानुपाज्ञको भवत्येवेति बाध इत्यन्यथा व्याचष्टे तन्नेति ॥

End. किञ्चाभावाभावत्वं प्रतियोगित्वमज्ञानमेव प्रकारत्वदन्तरं तत्प्रत्वेषाभावात् किञ्चाज्ञानस्याभावस्याप्रकारत्वेऽप्रसिद्धसाध्यकत्वमिति × × × × × × × अभावत्वज्ञानाभावात् अनुमितेरात्मोपनत्वायोगात् इति दिक् । यद्यपि विशेषणज्ञानत्वेनाधिकरणज्ञानादीनां साधारण्येन कारणता मत्वसाधारणीति तदपि न, अन्वयव्यतिरेकेणाधिकरणज्ञानत्वादिनैव हेतुत्वात् । अन्यथाधिकरणाद्यविशेषणकाभावत्वादिविशेषणान्तरविशिष्टबुद्धेरपि प्रसङ्गात् । ... ... वस्तुतस्त्विति । अवच्छेदपदव्याहृति-विषयत्वानियतमित्यन्वयः । यथेत्यादि दृष्टान्तः । संयोगावच्छेदको व्याप्य-वच्छेदकश्च इति द्वन्द्वः । अवच्छेदकज्ञानानन्तरमवच्छेद्यज्ञानात् तद्विषयत्वा-नियमतेति भावः । तदवच्छेदकमिति प्रकृत्यत्वरूपविशेषणावच्छेदकमित्यर्थः । यद्वा स्वानधिकरणव्याहृतबोधजनकतावच्छेदकमित्यर्थः । एवञ्च प्रति-योगितावच्छेदकेत्यत्र विरहरूपत्वमिति पाठः ? । अनुद्देश्येति दण्डीत्यादौ खण्डत्वेनानुद्देश्यायामदण्डव्याहृतिरित्यर्थः ॥ अवच्छिन्नत्वेन व्याहृतत्वेन तथाच यद्व्छिन्नतयेत्याद्यविकल्पमित्यर्थः ॥

पक्षपातममालम्ब्य विलम्ब्य गुणगौरवं ।

देवनाथो यथावस्तु परिशिष्टमचिन्तयत् ॥

Colophon. ल सं ४४१ चैत्र वदि एकादश्यां चन्द्रे महामहाठक्कुर श्रीदेवनाथमहाशयानु-ज्ञासनात् राघवेण लिखितं ॥

विषयः । चिन्तामण्यालोकानुक्तपदार्थनिर्वचनम् ॥

No. 117. तत्त्वप्रकाशिकाविवरणम् By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, 10 × 2½ inches. Folia, 25. Lines, 5 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Pandit Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीवेदव्यासाय नमः ।

रमाया रमणं नत्वा सुखमाधिकमज्जनं ।

तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्यां करिष्यामो यथामति ॥

परमात्मनोऽत्यन्तभिन्नस्य स्वतश्चिदानन्दाद्यात्मकस्यापि जीवस्यानाद्यविद्या-

कामकर्म्मादिनिमित्तोयं परमार्थ एवान्यथाकारो दुःखाद्यनर्थो न परमेश्वर-
प्रसादादृतेऽपगच्छति न चासाक्षात्कृतोऽसौ प्रसीदति न चाविदितस्वरूपः
शक्यते साक्षात् कर्त्तुमिति ॥ इत्यादि ।

End. नानन्दः स्वरूपमात्रेण पुरुषार्थ इत्यतो नित्यानन्देति विशेषणं ॥ भोजनं
भोग अनुभव इति यावत् ।
सदा सुरशिरोरत्नप्रभासुषि नखत्विषि ।
कमलाकमितुः पादनखले रतिरस्तु मे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचित-तत्वप्रकाशिकाविवरणं जय-
तीर्थभिक्षुविरचितं समाप्तं ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृतोपाधिखण्डनस्य व्याख्यानम् ।

No. 118. तत्त्वविवेकटीका By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, $10 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 260 çlokas. Character Nagara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Paṇḍit Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. प्रणम्य रमणं लक्ष्म्याः पूर्णबोधान् गुरूनपि ।
व्याख्यां तत्त्वविवेकस्य करिष्यामो यथामति ॥
ननु परमपुरुषादितत्वानां विवेकः शास्त्रे
एव कृतत्वात् किमनेन प्रकरणेन ॥ इत्यादि

End. तथापि परमपुरुषाधीनतयावगतं भवत्येव मोक्षसाधनमित्येतत् द्वे विद्ये
वेदितव्ये इत्यादि श्रुतिसिद्धमिति हि शब्देन सूचयति ॥
करतलमिलितामलकप्रख्यं यस्याखिलं विश्वं ।
कमलापरिहृढममलं वन्दे तं वन्द्यपदाब्जम् ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादोद्धृततत्त्वविवरणं जयतीर्थभिक्षुविरचितं
समाप्तम् ॥
पुरे वाराणसीक्षेत्रे बिन्दुमाधवसन्निधौ ।
पीताम्बरेण लिखितं रमामाधवप्रीतये ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृततत्त्वविवेकस्य व्याख्यानम् ॥

No. 119. तत्त्वसंख्यानविवरणम् By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, 9 × 2 inches. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Pandit Çastri. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

लक्ष्मीपतेः पदाम्भोजयुगं नत्वा गुरोरपि ।
करिष्ये तत्त्वसंख्यानव्याख्यानं नातिविस्तरं ॥
मुमुक्षुणा खलु परमात्मा जगदुदयादिनिमित्तत्वेनावश्यमवगन्तव्य इति सकलशास्त्राणामविप्रतिपन्नोऽर्थः । इत्यादि ॥

End. सकलसत्त्वादेस्तदधीनत्वात्तदस्तु निमित्तमात्रमेव ।
स्वातन्त्र्येण तु विष्णुरेवास्येश्वर इति ॥
पद्मापद्मासमानन्तप्रष्टतीदं यदिच्छया ।
सत्वादि स्वभवे देवः प्रीयतां श्रीपतिः स मे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचिततत्त्वसंख्यानविवरणं जयतीर्थभिक्षुकविरचितं समाप्तम् ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृततत्त्वसंख्यानस्य व्याख्यानम् ॥

No. 120. तत्त्वसुधानिधि By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Hatuya, District Chāprā, Bābu Girīndranāth Datta. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीहयग्रीवाय नमः ॥

अथापरोक्षज्ञानस्वरूपं निरूपयितुं तदुत्पत्तिं प्रथमतः कथयति ।
यद्देवैवं वैराग्यातिशयदृढया भक्तिधुरया
हरेरङ्गोपास्ता किल सपरिवारस्य भवति ॥
तदा नित्याव्यक्तोऽपि तु निजमहिम्नैव कमला-
निलोपेतः साक्षात् क्रियत इह सर्वैरपि हरिः ॥ इत्यादि ।

End. एवमपरोक्षज्ञानस्य मोक्षोत्तरफलं सप्रपञ्चं निरूप्य मोक्षाख्यं फलं तद्रूपसंहरति ॥

मोक्षाभिधं फलमुदेत्यपरोक्षभाजा-
मारब्धकर्मविगमे क्वचिदन्यथा कैः ।
एवं प्रसन्नहृदयः स्वहया रमेशो
मोक्षादिकात्मविषये प्रमयत्वनर्थान् ॥

Colophon. इति बुधवरोपाध्यायोपदर्शितदर्शनाखिलसरणिना तल्लेनामन्दतीर्थमतीषिणा रचितोचितार्थश्रेणिभाजि सुधानिधौ चरिद्रजि तरङ्गोयं साङ्गं समुद्रं समेयिवान् ॥ इति तत्त्वसुधानिधौ अपरोक्षज्ञानतरङ्गः ॥

विषयः । अपरोक्षज्ञानस्वरूपादिनिरूपणम् ॥

No. 121. तन्त्रकोषः. Substance, country-made paper, 8 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 53 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशं महेशानं भारतीमीश्वरं शिवं
नत्वा वक्ष्ये मातृकाया निघण्टुं बालबुद्धये ।
अध्रुवक्षारसिंहद्रुम्ना वेदादिस्तारकोऽव्ययः ।
प्रणवश्च त्रिमात्रोऽपि ॐकारो ज्योतिरादिमः ॥
आ. श्रीकण्ठः केशवश्चापि निवृत्तिश्च खरादिकः ।
अकारोमात्रकादिश्च वात इत्यभिधीयते ॥

End. संवर्त्तको ऽग्निसिंहश्च हृदयात् सुवर्तितः ।
चमभ्रः परमात्मा च वस्त्रकायोऽन्तिमः स्मृतः ॥

Colophon. इति तन्त्रकोषः समाप्तः ॥

विषयः । अकारादिवर्णानां यथायथमर्थकथनम् ॥

No. 122. तन्त्रमणिः By काशीश्वरः. Substance, country-made paper, 18 × 4 inches. Folia, 87. Lines, 6 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Bhāṇḍārpur, District Baguḍā, Paṇḍit Kāliçarana Cakravarttī. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect

Beginning. ॐ गुरवे नमः ॥

भजेनुवेलं तमसो निवृत्यै शम्भोर्जटाजूटतटे निषण्णाम् ।
कन्दर्पकोटिद्युतिदेहकान्तिं कासारसंसेविनिव चन्द्रलेखाम् ॥

\+ \+ \+ \+ \+

तन्त्रमर्थं मवत् गुह्यं वक्ति काशीश्वरः सुधीः ।
तत्र गुरुपदमाह शिवतन्त्रे ॥
गकारात् ज्ञानसम्पत्ती रेफोऽपि तत् प्रकाशकः ।
उकाराच्छिवतादात्म्यं दद्यादिति गुरुः स्मृतः ॥ इत्यादि ।

End. वां वटुकाय नम इति मन्त्रेण वायव्ये बलिं दद्यात् ।
ॐ यां योगिनीभ्यो नम इति मन्त्रेण मध्ये बलिं दद्यात् ।
ॐ यां क्षेत्रपालाय नम इति अग्निकोणे बलिं दद्यात् ।

Colophon. इति बलिदानविधिः । इति तन्त्रसारे महागोपनीये चतुर्थः पटलः ॥
अतःपरं खण्डितम् ॥

विषयः । १ पटले गुरुशिष्यलक्षणादिकथनम् ॥ कुलाकुलचक्रविचारः ॥ राशिचक्रादिकथनम् ॥ दीक्षामासादिनिरूपणम् ॥ भाण्डसंस्कारादिकथनम् ॥ पुरश्चरणादिकथनम् ॥ दीक्षाप्रयोगादिकथनम् ॥ सकलमन्त्रगायत्रीकथनम् ॥ सामान्यपूजापद्धतिः ॥ २ पटले सकलमन्त्रबीजादिकथनम् ॥ ३ पटले तारापूजाप्रयोगादिकथनम् ॥ यन्त्रादिकथनम् ॥ ४ पटले मन्त्रसिद्धेरुपायादिकथनम् ॥ बलिदानविध्यादिकथनम् ॥

No. 123. तन्त्रराजः By काशीरामवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 180 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur. Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Śrīpati Bhaṭṭācārya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः सरस्वत्यै ॥

प्रणम्य सूक्ष्मां प्रकृतिं निर्गुणं पुरुषं तथा ।
श्रीकाशीरामसम्भूते तन्त्रराजं सतां मुदे ॥
तत्र गुरुलक्षणम् ॥
शान्तो दान्तः कुलीनश्च विनीतः शुद्धवेशवान् ।
शुद्धाचारः सुप्रतिष्ठः शुचिर्दक्षः सुबुद्धिमान् ॥ इत्यादि ।

End. वस्तुतस्तु इदं प्रशंसापरं विचारस्य तु सर्व्वेषामयफलं दुरदृष्टवशात् कदाचित् वैरिमन्त्रस्य खप्नादौ प्राप्तौ तत्तद्दोषस्य दृष्टत्वादिति तु साम्प्रदायिकाः ॥

Colophon. इति श्रीकाशीरामवाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचितः शेखरचितस्तन्त्रराजः समाप्तः ॥

विषयः । गुरुलक्षणकथनम् ॥ शिष्यलक्षणकथनम् ॥ दीक्षाग्रहणविधिकथनम् ॥

No. 124 तन्त्रसारपरिशिष्टम् By यतिवर. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches, Folia, 83. Lines, 6 on a page. Extent, 2,000 çlokas, Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajapur, Rājārampur, Paṇḍit Çyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ॥

गुरुगणेशहरिशक्तिशङ्करान्
हृदि विचिन्त्य जनजपादिहेतवे ।
तन्त्रसारपरिशिष्टसंज्ञकं
यतिवरेण शतिपरेण तन्यते ॥
तत्र गुरुकथने बृहद्धर्म्मपुराणम् ॥
तस्माद्गुरोर्व्वंशजातं वयोऽल्पमपि पण्डितं
गुरुं कुर्य्यात् तु दीक्षायामविचार्य्य गुरोः कुलं
ब्राह्मणो ज्ञानदक्षो हि कनिष्ठोऽपि गुरुर्भवेत् ॥ शास्त्रस्य सर्व्वमन्त्रगुरुलक्ष ॥
तत्रैव देवीवाक्यम् ।
वैष्णवानान्तु सर्व्वेषामहं दैवतमेव हि ।
तस्मात् ममोपासकः स्याद्विष्णुदीक्षाविधौ गुरुः ॥ इत्यादि ।

End. अथ षडाङ्गलयन्त्रम् ॥

पूर्व्वार्द्धे दक्षिणार्द्धे च रेखे कुर्य्यात् विचक्षणः ।
ईशानात् कोणपातञ्च रेखायुग्मं प्रकल्पयेत् ।
वह्नितो वायुकोणान्तं रेखायुग्मं ततः क्रमात् ॥
अतःपरं खण्डितम् ॥

विषयः । वयोऽल्पगुरुकरणम् ॥ दीक्षाकालविचारः ॥ मन्त्रविचारादिकथनम् ॥ वाग्जाल-दैवसंस्कारादिकथनम् ॥ आगमतत्त्वविलासोक्तदीक्षाविधिः ॥ मन्त्रचैतन्यादिकथनम् ॥ मन्त्रेन्द्रिय-

ध्यानकथनम् ॥ सप्ताङ्गपुरश्चरणकथनम् ॥ ग्रहणव्यवस्थादिकथनम् ॥ कलौ होमनिषेधकथनम् ॥ तिथिनक्षत्रयोगादीनां पुरश्चरणकथनम् ॥ मिश्रिताचारादिकथनम् ॥ गुरुध्यानकथनम् ॥ गायत्रीध्यानादिकथनम् ॥ तान्त्रिकसन्ध्याया नित्यत्वकथनम् ॥ पूजाविशेषकथनम् ॥ अन्तर्यागादिकथनम् ॥ मुद्राविशेषकथनम् ॥ तान्त्रिकलिङ्गपूजाकथनम् ॥ काम्यपूजादिकथनम् ॥ दीपान्वितापूजाव्यवस्थादिकथनम् ॥ रटन्तीपूजाव्यवस्थाकथनम् ॥ अजपामन्त्रप्रयोगादिकथनम् ॥ सीताराधादीनां मन्त्रकथनम् ॥ गुरुस्तोत्रकवचादिकथनम् ॥ महादुर्गाजयदुर्गादीनां स्तोत्रकथनम् ॥ ताराष्टकस्य व्याख्यानम् ॥ कवचादिकथनम् ॥

अतःपरं खण्डितम् ॥

No. 125. तन्त्रसारसंग्रहः By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 31. Lines, 18 on a page. Extent, 620 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

अयत्यजभवेशेन्द्रवन्दितः कमलापतिः,
अनन्तविभवानन्दशक्तिज्ञानादिसंगुणः ।
विधिं विधाय स्वर्गादौ तेन प्रष्टोऽब्जलोचनः,
आयच्छे (...) मोत्तुङ्गविलसत्पादपल्लवः ॥

End. अशेषदोषोज्झितपूर्णसद्गुणं
सदा विशेषोपगतोरुरूपम् ।
नमामि नारायणमप्रतीपः
सदाप्रियेभ्यः प्रियमादरेण ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचिते श्रीमत्तन्त्रसारसंग्रहे चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । माध्वसम्प्रदायानां पूजादिविधिः ॥

No. 126. तन्त्रसारसंग्रहटीका By नरसिंहाचार्य्य. Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 48. Lines, 11 on a page. Extent, 1,056 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. पूज्यश्च भगवान् नित्यं इत्यत्र भगवत्पूजाकार्य्येत्युक्तं । (...) अत्रयश्च प्रतिमास्वप्रबुद्धानामित्युक्तेः, अज्ञानां प्रतिमासापेक्षत्वात्, प्रतिमायाश्च, ऊर्द्धदृष्टिं अधोदृष्टिं तिर्य्यग्दृष्टिं विपर्य्ययेत् ॥

End. संसारतमोघ्नो भवति, तदनन्तरं कामदश्च, तत्तदभीष्टप्रदो भवेत्, यद्वा मुक्तेः पूर्व्वमपि कामदश्च भवेदित्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीसदानन्दतीर्थविरचिते तन्त्रसारसंग्रहे श्रीमच्छ्रुतायिनरसिंहाचार्य्यशिष्येण विरचिते तृतीयोध्यायः ॥

विषयः । माध्वतन्त्रसारसंग्रहव्याख्या ॥

No. 127. तर्कताण्डवम्. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 318. Lines, 9 on a page. Extent, 5,724 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1704. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अनन्तकल्याणगुणैकराशिमशेषदोषोज्झितमप्रमेयं,
मुमुक्षुभिः सेव्यमनन्तसौख्यदं भवच्छिदं तं प्रणमामि नित्यम् ।
श्रीमत्पदाम्बुजायत्तं कवलापुरशीतलं,
मध्वाब्जो मदर्हो मे सन्तापान् अन्तु सन्ततम् ॥

End. नापि करणविघटनेन तथात्वे व्याप्तिपक्षधर्मतान्यतरविघटनप्रयाणप्रकारेणाव्याप्तसिद्धान्यतराभावो भविष्यति दुर्वारत्वात् । तदेतदभिप्रेत्योक्तं प्रमाणलक्षणे असिद्धिरव्याप्तिरिति हेतुविरोध इति । सामान्येन परोक्षाभासनियमभङ्गः ॥

Colophon. समाप्तं तर्कताण्डवम् ॥ संवत् १७०४ ॥

विषयः । वेदान्तदर्शनव्याख्या ॥

No. 128. ताराप्रदीपः By यादवाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 15 × 2½ inches. Folia, 75. Lines, 5 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Bhāṇḍārpur, District Bagudā, Paṇḍit Kāliçarana Cakravartti. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

यश्चाशङ्‌ध्र्यभेजा सकलगुणमयो नादचिद्रूपरूपा-
व्यापी सत्त्वा विधाता परमगुणतरो निष्कलो निर्व्विकारः ॥

... ...

श्रीमद्‌यादवपण्डितोत्तिमगुरोः पादाब्जसेवावशात् ।
व्याचष्टे जनरोचनाय विधिना शास्त्रं प्रमोदप्रदं ॥
केचिच्छ्रागमतन्त्रमन्त्रनिपुणाः कौठिल्यमीयाहताः ।
तेषां वामविमार्गमोचनधिया ताराप्रदीपं शुभं ॥
तन्त्राणि सकलानि स्युः सात्त्विकादित्रि भित्यतः ।
तेषां विश्वासमस्पर्शो ग्रन्थोऽयं स्वच्छसुन्दरः ॥
सात्त्विको राजसश्चैव तामसश्च तथापरः ।
त्रिविधः पूजको देव्याः स्वस्वजात्यनुसारतः ॥

End. नाद्यावसानां खलु पद्मचापपद्मपद्माङ्करखां ।
ध्यायेच्चैतन्यरूपामभिमतसुफलप्राप्तये शक्तिमार्यां ॥

Colophon. इति श्रीयादवाचार्य्यविरचिते ताराप्रदीपे ... ... षष्ठः पटलः ॥

विषयः । १ पटले ताराभन्त्रादिकथनम् । २ पटले पूजासङ्केतादिकथनम् । ३ पटले मारणोच्चाटनादिमन्त्रसङ्केतकथनम् । ४ पटले साधनसङ्केतकथनम् । ५ पटले नानामन्त्रादि-कथनम् । ६ पटले चन्नार्यागवर्यिागादिकथनम् ॥

No. 129. तारिणीतारकब्रह्मकूटाष्टोत्तरशतसहस्रनामस्तोत्रराजः (कवचन्यास सहितः) नीलतन्त्रे, उत्तरखण्डीयः. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 13. Lines, 7 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post Meher, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ मेरुशृङ्गसुखासीनं शङ्करं चन्द्रशेखरम् ।
पप्रच्छ प्राञ्जलिर्भक्त्या पार्व्वती परमेश्वरं ॥

श्रीपार्व्वत्युवाच ॥

त्रैलोक्यनाथ श्रीनाथ जगन्नाथ जगद्‌गुरो ।
कृपया परयाविष्ट कथयस्व मयि प्रभो ॥
तकारकूटविद्याख्यातारायाः परमं शुभम् ।

सहस्रनाममन्त्रमस्तोत्ररत्नमाकुलम् ॥
तारामन्त्रतन्त्रमयं तारकं लोकतारकम्
ब्रह्मविद्यामयं साक्षात् कल्पवृक्षलतामयम् ॥
सर्व्वमन्त्रतन्त्रसारं सारात्सारं परात्परम् ।
सूक्ष्मात् सूक्ष्मतरं सारं तारिणीस्तवराजकम् ॥
सिद्धिविद्या सिद्धिमयं सर्व्वसाम्राज्यदायकम् ।
वद त्वं कृपया नाथ यदि स्नेहोस्ति मां प्रति ॥ इत्यादि ।

End. सर्व्वेषामुदयं जयं जयकरं योगेन्द्रयोगास्पदं
सारात्सारतरं परं स्तुतिपरं कैवल्यधामाकरम् ।
यः स्तौति प्रयतः शुचिः प्रतिदिनं प्रातर्निशि प्रोज्ज्वलं
स स्यादात्मगणाधिपो विभुरिव श्रीमण्डले संवसेत् ॥
तारिण्याः कूटमाला विरचितमखिलं कोटिकोटिप्रणाम्या
सर्व्वैर्यां पाठकाले कुलपतिरतुलां सिद्धिमाप्नोति धीरः ।
प्रत्यक्षं प्राक्षरन्ती सकलरिपुगणान् तारकं पालयन्ती
मुद्रायां दिव्यमालाविकसितहृदया ध्यायते कौलपद्मे ॥
त्वत्पादाम्भोजयुग्मोज्ज्वलनखविगलत्प्रेमधारा विशाला
पानोन्मत्तप्रचण्डोत्कटघटरुधिराह्लादचित्तप्रकाशा ।
मायाबीजस्तबीजप्रभववटुगणास्त्वेकवर्णं बिभर्त्ति
त्वं श्रीदेवेन्द्रराज्यं कुरु कुरु सततं मोक्षसम्पदात्री ॥

Colophon. इति श्रीनीलतन्त्रे उत्तरखण्डे सिद्धिविद्याप्रकाशे श्रीकृष्णमुखपङ्कजनिर्गत-
तारिणीतारकब्रह्मकूटाख्योत्तरशतसहस्रनामस्तोत्रराजकवचन्यासो नाम चय-
स्त्रिंशः पटलः ॥ ॐ श्रीतारा ॥

विषयः । ताराया रुक्काराद्यष्टोत्तरशतसहस्रनामकथनम् ॥

No. 130. तिथिवादार्थ. Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 24. Lines, 10 on a page. Extent, 1,200 Çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmhridaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्राचीनमते विप्रविप्रबन्धुद्वारा प्रारिप्सितपरिसमाप्तिं प्रति मङ्गलस्य हेतुले

निर्विघ्नपुरुषव्यासादेर्मङ्गलाचरणे विघ्नाभावेन ध्वंसाभावात् विघ्नाभावद्वारा प्रारिप्सितपरिसमाप्तिं प्रति मङ्गलस्य हेतुत्वं वाच्यं तत्र निर्विघ्नपुरुषे व्यासादौ विघ्नात्यन्ताभावः तस्य व्यापारस्वीकारस्तु नैमित्तकजन्यतास्वीकारेण सविघ्न-पुरुषे विघ्नध्वंसद्वारा इत्यभावपदद्वयपरं चात्मगौरवं प्राचीनमते। नव्यमते विघ्नध्वंसं प्रति मङ्गलस्य हेतुत्वं तत्र सविघ्नपुरुषे विघ्नध्वंसः निर्विघ्नपुरुष-स्थले मङ्गलाचरणरूपकारणसत्वेपि ध्वंसस्य कारणविघ्नरूपप्रतियोगिनो-ऽभावात् न विघ्नध्वंसः॥ इत्यादि।

End. अमार्कपातश्रवणैर्युक्ता चेत् पौषमाघयोः।
अर्द्धोदयः स विज्ञेयः कोटिसूर्य्यग्रहैः समः॥
इति स्मार्त्ताः। सौरपौषस्यामावस्यायां श्रवणाया असम्भवात् चान्द्रपौषस्य ग्रहः ननु तर्हि चान्द्रमाघस्यामावस्यायां श्रवणायाः कथं सम्भवः। उ। यदा फाल्गुणस्य चतुर्थदिवसे चतुर्दश्यात्मिका श्रवणा तदनन्तरं धनिष्ठा समुदायदिनव्यापिनी चामावास्या तदा रवेरेकराश्यवस्थानं सुघटमिति सुधीभिर्भाव्यं। दिवैव योगः शस्तोऽयं न तु रात्रौ कदाचन इति स्मार्त्ताः अयं योगः दिवैव रात्रौ कदाचन न इत्यन्वयः अयं योगः दिवैव शस्त इत्यर्थं × × × रात्रावपि अप्रशस्त योगः स्यात् इदानीन्तु अप्रशस्त-मपि न भवतीति भावः॥ (अतःपरं नास्ति)।

Colophon.

विषयः। तिथितत्वोपवादादस्तीनां सम्यग्विचारः॥

No. 131. तिथ्यर्कप्रकाशः By दिवाकर . Substance, country-made paper, 8×4½ inches. Folia 111. Lines, 10 on a page. Extent, 2,800 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Paṇḍit S'āstri. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः॥
जानकीनयनपुष्पगोचरं मानिनां नयनयोरगोचरं।
नीलमेघरचिरच्छविं सदा भावये मनसि राघवं मुदा॥
... ...
श्रीरामेश्वरसूरिसूनुरभवन्नारायणाख्यो महान्
येनाकार्य्यविमुक्तये कृतिमिताविश्वेश्वराख्यार्पणम्।

तस्यासीद्विबुधाधिपः क्षितितले श्रीशङ्करस्तत्सुतो
जातोभाद्दनयेऽतुलः पृथुयशाः श्रीनीलकण्ठो बुधः ॥
भारद्वाजकुलेऽस्मिन् समभवत् श्रीबालकृष्णाभिधः
साहित्यामृतवारिराशिरपरः सर्वस्य जातः प्रभुः ।
तत् सूनुः प्रथमोऽपरो मधिरिव श्रीमान्महादेव इत्या-
ख्योद्देवपुरोहितान्वयमणिर्म्मीमांसविचारक्षमः ॥
तत्पुत्रेण दिवाकरेण विदुषा श्रीनीलकण्ठप्रभो-
र्दौहित्रेण बुधैः सुधारसःसमास्वाद्यः परेषां हते ।
तिथ्यर्कःक्रियते प्रणम्य पितरं बाल्हां तथामातरं
श्रीकान्तं तपनं श्रियं पशुपतिं वाणीं महादेवतां ॥
अथ विध्युक्तकर्म्मानुष्ठानफलसिद्ध्यर्थं तदङ्गत्वेन षोडशतिथीनां निर्णयः
क्रियते । अत्यन्ताप्राप्तप्रापकं हि विधिः ॥ इत्यादि ।

End. इत्यपिष्णामतो गाथे ॥
नरो दोलागतं दृष्ट्वा गोविन्दं पुरुषोत्तमं ।
फाल्गुन्यां संयतो भूत्वा गोविन्दस्य पुरं व्रजेदिति ॥
पौर्णमासी गुरुवारेण विद्धा । मन्देन विद्धा । योगिन्यश्च वायव्यामिति
पौर्णमासीनिर्णयः ॥

Colophon. इति श्रीमद्विद्वच्छिरोमणिभारद्वाजमहादेवभट्टात्मजसकलविद्यानिधानदिवा-
करविरचिते तिथ्यर्कप्रकाशे षोडशतिथीनां निर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । प्रतिपदादिषोडशतिथिकृत्यादिनिरूपणम् ॥

No. 132. तिथ्यर्कप्रकाशानुक्रमणिका By वैद्यनाथ. Substance, country-made paper, $8 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 27. Lines, 10 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Nāgara. Date Sм. 1856. Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Paṇḍit Çāstrī. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. अथैहिकाद्य निर्णयः ॥
तत्रैहिः पर्व्वप्रतिपत्सन्धौ कार्य्या ॥ इत्यादि ।

End. सामान्यो व्रतपर्व्वेषु पितादिषुनिषेधनं ।
श्रौतवेदु विशेषस्तु अग्निस्मादि निषेधनम् ॥

षड्गुप्ता प्रतिभिषीभाम्-श्रीपश्चार्गे ममस्य चि ।
नैमित्तिकः पुष्पकाख्य-इत्येवं कथितः क्रमः ॥
इत्थं दिवाकरसुतेन अश्रीयसा श्रीरामानुजेन गुरुभक्तिपरायणेन ।
श्रीतातपादरचिते सुजनप्रिये अस्मिन् ग्रन्थे मनोविचिन्त एकसुर प्रसादात् ॥

Colophon. इति दिवाकरसूरिसूनु-वैद्यनाथकृता तिथ्यर्कप्रकाशानुक्रमणिका समाप्ता ॥ * ॥
संवत् १८५६ ॥ श्रीः ॥ । ॥

विषयः । रुद्रादिकालनिरूपणम् । तथा तिथ्यर्कप्रकाशस्थकृत्यानुष्ठानकथनम् ॥

No. 133. दृचभास्करः. Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 10. Lines, 14 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. अथ धारणमात्रेण रोगनाशन फलकयन्त्रप्रकारः कथ्यते स चोक्तो यन्त्रसारे-
प्रथमं साध्यसमेतं विलिख्य षट्कोणकर्णिकामध्ये ॐ ह्रीं हंसः सोऽहं चक्रूर्णम्
चालिखेच कोणेषु, केशरविलसत्सौरच्चतुर्वर्णे दलचतुष्टये चापि । इत्यादि ।

End. इत्यादिकम् आयविक्लिरुचिरं अस्मनेत्रस्थं विचार्येति सर्वं शिवं । ...
... आगमाद्यविकमादि कौतुके
मत्सरे चक्रकपक्षपक्षतौ ।
भास्करेण कृत भास्करः कृतो
भास्करावधि स जीवतु चितौ ॥

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारीणधुरीणसर्वतन्त्रस्वतन्त्रश्रीमज्जगीरराज-
भारतीदीक्षितात्मजभास्कररायोन्नीतदृचभास्करः सम्पूर्णतामगमत् ।

विषयः । अथ धारणमात्रेण रोगनाशनफलकयन्त्रप्रकारः । अथ पूजाप्रयोजनतिलकार्थ-
प्रकारः । अथ ध्यानं । अथ न्यासः । अथ सौराष्टाक्षरयन्त्रं । अथ समस्तयन्त्रोपयोगी यन्त्र-
सामान्य-विधिः । अथ पीठप्रमाणं । अथ लेख्याक्षराणि । अन्ताक्षरविंशतिकं ।

No. 134. तैत्तिरीय उत्सर्जनोपाकरणम्. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 7. Lines, 12 on a page. Extent, 1,262 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सुमुखश्च इत्यादि देशकालौ संकीर्त्य श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं उत्सर्जनपूर्व्वं (......) ध्यायोपाकर्माङ्गभूतं ऋषिकाशानं करिष्ये ।

अश्वक्रान्ते रथक्रान्ते विष्णुक्रान्ते वसुन्धरे,

शिरसा धारयिष्यामि रक्षस्व मां पदे पदे ।

End. तत्रोपाकरणे उत्सर्जनं करिष्ये । खानादिहोमान्तं कृत्वा तत्रैव स्वाध्यायं विसृजेत् । उत्सृष्टाः वै वेदाः । ततो अपति ।

Colophon. इत्युत्सर्जनं । इति तैत्तिरीयाणां उत्सर्जनोपाकरणम् ।

विषयः । तैत्तिरीयशाखीयानां यज्ञोपवीतधारणविधिः ।

No. 135. तैत्तिरीयसंहिता-होमपद्धतिः. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 37. Lines, 10 on a page. Extent, 740 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ओम् । गणानां त्वा गण, सादनꣳस्वाहा । इषेत्वोर्जे, पाहि स्वाहा । १ । यज्ञस्य, गमनमसि स्वाहा । २ । शुन्धध्वं, रक्षस्व स्वाहा । ४ ।

End. प्रत्याहुतिचयं दशांशेन यथाशक्ति ब्राह्मणान् भोजयेत्, पयसान्न सुखं पूपोदनव्यञ्जनादि औपचारिकमिति ज्ञातव्यम् । इति ।

Colophon. — — — — — — ।

विषयः । तैत्तिरीयशाखोक्तमन्त्रेण होमविधानम् ।

No. 136. त्रिस्थलीनिबन्धव्याख्या By **शङ्करमिश्र.** Substance, country-made paper, 13×2 inches. Folia, 123. Lines, 5 on a page. Extent, 2,500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Babu Giriš Candra Cakravartti. Appearance, very old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो नारायणाय ॥

पितुर्वाक्यां कृत्वा मनसि भवनाथस्य कृतिन-

श्चतुर्पन्थीपन्थादहमिह विमोक्तुं व्यवसितः ।

तदेतस्मिन् कर्मण्यतिगुरुणि गौरीपरिवृढे
दृढा भक्तिः शक्तिं जनयतु यथा स्यामवहितः ॥
प्रकाशदर्पणोद्यत्कङ्कीर्याख्या हतोज्ज्वला ।
तथापि योजनामात्रमुद्दिश्यायं ममोद्यमः ॥
मातरिति एष टीकां व्याचिकीर्षुरहं हे सरस्वति पुनःपुनस्त्वां नत्वा किमपि विज्ञापयामि निवेदयामि तद्वेत्सि जानासि किं विज्ञापयामि इति विज्ञाप्यमाह समवाक्ये वाङ्मनसयोस्तथा सारमानय यथा एते वाचस्पतेर्वचसि न स्खलतो न प्रमाद्यत इति नन्वाराधना गौरवितप्रीतिहेतुक्रिया विश्वपदार्थस्य न लौकरस्य सा सम्भवतीत्यत आह विश्वेति ॥ इत्यादि ।

End. ननु सन्देहो यदि विषयगतो विवक्षितस्तदा वह्निं प्रतीत्यादि-टीकाविरोध इति विषये संशयमपास्य प्रामाण्ये शब्दानुमानयोः संशयमुपपादयति उपदेश इति वक्तावपीति प्रामाण्यसंशयस्य विषयसंशयोत्पादकत्वादित्यन्यत् । नन्विति तत्त्वज्ञानमेव न संप्रति व्यवस्थापनस्य फलमत आह एकदेशेति नन्वेतदेव कुत इत्यत आह प्रत्यक्षफलेति अनुमानादिष्विति अनुमानं लिङ्गोपहितं शाब्दः शब्दोपहितः प्रत्यक्षेतु नोपधायकं किञ्चित् किन्तु साक्षादेव विषयमिन्द्रियसन्निकृष्टमित्यतस्तद्भावादिति आकाङ्क्षानिवृत्तेर्भावादित्य ... ... विशेषणमाह द्वितीयेति ।

Colophon. इति महामहोपाध्याय-सन्मिश्रभवनाथात्मज-मिश्रश्रीशङ्करकृतत्रिसूत्रीनिबन्धव्याकारः समाप्तः ।
पित्रा यद्भवनाथेन व्याख्यातं तदिहालिखं ।
व्याख्यान गुणदोषाभ्यां सम्बन्धो मत्पितुर्न मे ॥

विषयः । गौतमसूत्रीयत्रिसूत्रीभाष्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 137. त्वरितरुद्रविधिः . Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथ त्वरितरुद्रविधिः । तत्र कालः सिंहासन्यत्तिः । नाशः, आयुः । लाभः, अर्थः । सञ्चयः, शुभः । लाभः, मोक्षः वश्यः । चैत्रादिक्रमेण तिथिषु

द्वितीया-पञ्चमी-सप्तमी-त्रयोदशी-पञ्चदशी-प्रशस्ताः। नक्षत्रेषु अश्विनी-रोहिणी-मृगार्द्रा-पुष्य-त्रिषोत्तरा-हस्त-चित्रा-स्वात्यनुराधा-विशाखा-श्रवणा-धनिष्ठा-रेवत्यः प्रशस्ताः। अथ प्रयोगः देशकालौ संकीर्त्त्य अमुकनामा अमुककामनासिद्ध्यर्थं अमुकसङ्ख्यकत्वरितयज्ञजपमहं करिष्ये।

End. होमोत्राह्मणभुक्तिश्च पुरश्चरणमुत्तमं।
यदि होमेष्वशक्तः स्यात् पूजायां तर्पणेऽपि वा॥
जपेद्दशांशहोमस्य तद्दशांशेन तर्पणं।
मार्जनं तद्दशांशेन तद्दशांशेन भोजनम्॥

Colophon. इति त्वरितयज्ञविधिः।

विषयः। त्वरितयज्ञपूजादिविधानम्।

No. 138. त्वरितयज्ञविधिः. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 1. Lines, 16 on a page. Extent, 40 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।
अथ त्वरितयज्ञमन्त्रस्याथर्व्वण ऋषिस्त्वरितयज्ञदेवतानुष्टुप् छन्दः नमः इति बीजं स्वस्तिति शक्तिः, क्षिप्रं कार्य्यसिद्ध्यर्थं विनियोगः।

End. दधिकामोजपेल्लक्षं तिलैर्होमो घृतेन च।
वह्निपूजा तु कर्त्तव्या शिवस्य वरुणस्य च॥

Colophon. इति त्वरितयज्ञविधिः समाप्तः।

विषयः। त्वरितयज्ञेपूजादिविधानम्।

No. 139. दत्तकविधिः By वाचस्पतिमिश्रः. Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 195 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1778. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇa-dāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय।
प्रणम्य शम्भुं ब्रह्माणं लक्ष्मीशं जगतां पतिं।
श्रीवाचस्पतिमिश्रेण दत्तके विधिरुच्यते॥

End. अमुकगोत्रायामुकदेवशर्म्मणे तुभ्यमहं सम्प्रददे इति दक्षिणां दद्यात् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय-वाचस्पतिमिश्ररचितं दत्तकपुत्रेष्टियागविधिप्रकरणं समाप्तं ॥ शकाब्दा १७७८ (

विषयः । दत्तकग्रहणविधिप्रयोगादि-कथनम् ॥

No. 140. दशपच्चखाणविचारः. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 2. Lines, 13 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1904. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अथ दशपच्चखाण का विचार लिखे हैं ।

तिहां प्रथम अणदेनेमसंभारै,
सोदसतरै पच्चखाणकरै ।
उग्ग ए सूर्येनमोक्कार सहिय
यं मुच्चसीं पच्चखामि ।
चउव्विहंपि आहारं ।
असनं, पानं, खाइमं साइमं ।

End. आगार वाइस, तथा अभिग्रह पच्चखाणकेविषैपिण इ हि । आगार वाइसा, पांचमो बोलय प (...) गारेसं, सो साधुके होय ।

Colophon. इति पच्चखाणविचारः । संवत् १९०४ ।

विषयः । जैनमते दशविधप्रत्याख्यानव्याख्यानम् ।

No. 141. दारुणसप्तकम्. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 50 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ओम् कोपोद्रेकातितिग्मैक निखिलपरिचरत्नारचारप्रभूत-
ज्वालामालायदग्धस्मरतनुशकलं त्वामहं सानुवेशं,
याचे त्वत्पादपद्मप्रविचिंतमनसं द्वेष्टि मां यः क्रियाभि-
स्तस्य प्राणप्रयाणं परशिव ! भवतः शूलभिन्नस्य तूर्णं ।

End. इति गुह्यं महावीर्य्यं परमं रिपुनाशनं ।
भानुवारे समारभ्य मङ्गलान्ते जपेत् सुधीः ॥
यत्कार्य्यं तन्न कृतं, यदकार्य्यं कृत्यवत्तदाचरितं ।
उभयोः प्रायश्चित्तं शिव तव नामाक्षरद्वयोच्चरितं ॥

Colophon. इत्याकाशभैरवतन्त्रे उमामहेश्वरसंवादे द्वादशसहस्रकं सम्पूर्णं ।

विषयः । शिवमहिमवर्णनम् ।

No. 142. दिव्यानुष्ठानपद्धतिः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 14. Lines, 10 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1787. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ तुलादिव्यविधिः ।
तच्च सावष्टम्भाभियोग एव, न तु शङ्किताभियोगे,
साक्षिकपणसहस्रन्यूनद्रव्यविवादे च न भवति ।

End. अयं च दिव्यविशेषप्रयुक्तो दण्डः ।
निह्नवे भवितोद्याव्यदनं राज्ञे च तत्समम् ॥
इत्यादिविशेषप्रयुक्तदण्डेन समुच्चीयते इत्यादि ज्ञेयम् ।

Colophon. भट्ट रामेश्वरसुतो भट्टोनारायणः सुधीः ।
अनुष्ठानसुखार्थेमां कृतवान् दिव्यपद्धतिम् ॥
इति श्रीविद्वन्मुकुटमाणिक्य-श्रीरामेश्वरभट्टात्मज-नारायणभट्टकृता दिव्यानुष्ठानपद्धतिः समाप्ता संवत् १७८७ ।

विषयः शपथविधि-कथनम् ।

No. 143. दुर्गोत्सवविवेकः By श्रीनाथाचार्य्यचूडामणिः. Substance, country-made paper, 13×2 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 240 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapur, Rājārāmapur, Paṇḍit Çyāmāprasanna Vidyāvācaspati. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. अथ कालविवेकोक्तदुर्गोत्सवविधिः ।
चान्द्रमासे ऽश्वयुजि साधितं पूर्व्वं ।

आरोपार्चननिर्गमसमयस्त्वालोच्यतामधुना ॥
तत्र भगवतीपुराणम् ।
कन्यायां कृष्णपक्षे च नवम्यामार्द्रभे दिवा ।
नवम्यां बोधयेद्देवीं गीतवादित्रनिस्वनैः ॥ इत्यादि ।

End. तथा तत्रैव नवम्यां पूजां नृत्यगीतादिना जागरणञ्चोक्त्वा फलमुक्तं ।
सर्व्वपापविनिर्म्मुक्तो दिव्यतेजोमयस्तथा ।
मोदते दुर्गया सार्द्धं दुर्गा-लोके महीयते ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय-श्रीकरात्मज-श्रीश्रीनाथाचार्य्यचूड़ामणिकृत-दुर्गोत्सव-विवेकः समाप्तः ॥

विषयः । दुर्गोत्सवविध्यादि-कथनम् ।

No. 144. देवताब्राह्मणभाष्यम् . Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 220 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थ-महेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधत्बुक्कमहीपतिः ।
आदिशत्सायनाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्व्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसङ्ग्रहात् ।
कृपालुः सायनाचार्य्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥
व्याख्यातावृग्यजुर्वेदौ सामवेदेऽपि संहिता ।
व्याख्याता ब्राह्मणानाम्नु व्याख्यानं संप्रवर्त्तते ॥

End. अग्न्यादिदेवताकगानत्रयाणामपि छन्दसामेतद्दैवतम् । एता अग्न्यादि-देवता भवितुं युक्ताः अस्तित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीदैवताख्ये पञ्चमे ब्राह्मणे द्वितीयः खण्डः ।

विषयः । सामवेदान्तर्गतदेवताब्राह्मणव्याख्या ।

No. 145. देवीमाहात्म्यटीका (श्लोकार्थदीपिका) By केवल. Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garbetā, Grāma Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmahridaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीश्रीहरिः शरणम् ॥

या वाम्बिका प्रतिगृहे जननीकुलश्री
यां पञ्चमीप्रभृतयः शिवसेविताङ्घ्रिः ।
या जिष्णु-विष्णु-महिलोभव-भक्ति-तुष्टा
सा मां पुनातु सततं चिदम्बिकमाता ॥
भगवति तव लीला मामनाथं प्रतप्तं
प्रसति यदि जगत्यां का लदन्या समाप्ति ।
अनुदिनमनुभक्तः कर्मपाशावकाश-
स्त्रिभुवनरूपलक्ष्मीं त्वामहं चिन्तयामि ॥
जीवो जीवं प्राह देहप्रभेदात् कस्त्वं विप्रो शूद्रि तत्त्वं श्रुतेस्त्वम् ।
जीवोद्धारः कर्मस्वाद्नित्यात् तन्मे मिथ्या वाक्यं किं शृणोषि ॥
अथ किल नत्युपदेशात् कलुषाकुलः श्रीकेवलः स्तौति ।
ब्रह्मेशविष्णुजननीं सृष्टिस्थित्यन्तकारिणीम् ।
स्वर्गापवर्गदां नित्यां भजे त्रिजगानुरूपिणीम् ॥
पुण्यान्यनेकानि भवन्ति भूमौ तेषां प्रशस्ताः स्तुतयः प्रभाख्याः ।
सा त्वं स्तुतीनां प्रवराहि चण्डी यस्याः सुपाठात् सकलार्थसिद्धिः ॥
श्रीदुर्गाचरणाम्भोजं स्मरतामङ्घ्रिसेविना ।
द्विजानामाशिः महात्म्यप्रकाशः क्रियते मया ॥
मत्वा विनोदं सकलगुणवतामपि सन्तोषशीलं ?
श्रीगोपालं प्रणम्य प्रकटितरचनाशालिनं नौमि धीरं ।
ये चान्ये वा सुपुण्या द्विजकुलमुकुटास्तानहं दण्डपातै
र्युष्माकं पादरेणुः प्रचुरकरुणया रक्षणीयो रसायाम् ॥
चण्डी गुप्तार्थभावार्थौ शब्दार्थश्चापि क्वचित् ।
प्रकाश्यते पूर्वटीकाकाराशाकारिणानिशम् ॥ इत्यादि ।

End. इति मार्कण्डेयपुराणे इत्यादि सूर्यकस्य ।
सकलयोग्यमाहात्म्याद्दुर्गमासीद् वधादिकं ।

सावर्णिकेऽष्टममन्वन्तरे तत्प्रतिपादितम् ॥
मार्कण्डेयपुराणेऽत्र चूर्णकेन सुडम्बुकः ।
व्यवस्थितं श्रीमताच व्यासेन जनरञ्जकम् ॥
इत्यस्मिन् चण्डिकापाठे सर्व्वधर्म्मविवर्द्धके ।
संशयच्छेदकाः श्लोकाः भवन्तु गुणिनां मुदे ॥
यत्र श्रीकनकेश्वरी विजयते तत्पादपद्माश्रये
वासो मे बहुवत्सरं भगवती मातेव शम्भुप्रिया ।
एष श्रीयुतकेवलेन छतिना श्रीविप्रपादाम्बुजं
नत्वालेखि सुदुष्कृतं कुरुत मे मन्दस्य धीराः शिवम् ॥
ब्राह्मणेभ्यो नमस्कृत्य चण्डिकाच्च प्रवीम्यहं ।
कुपुत्रकठिनारम्भः पित्रोर्दुःखाय चाभवत् ॥
सतां मुदेऽर्भकाणाच्च ज्ञानाय संशयच्छिदे ।
श्लोकार्थदीपिका व्याख्या समाप्ता ब्राह्मणाशिषा ॥
रसषिन्धुशशाङ्कमितेऽतिशुभे
शुभ भाद्रपदे सितपक्षयुते ।
हरिवासरतारकपुण्यतिथा
विहमेति समाप्तमतं × × ॥ (?)

Colophon. इति श्रीदेवीमाहात्म्यप्रकाशे श्लोकार्थदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । देवीमाहात्म्यीयापाततो कठिनश्लोकानां व्याख्यानम् ।

No. 146. देवीमाहात्म्यटीका (सुबोधिनी) By माधवशर्म्मा . Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 170 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1531. Place of deposit, Dacca, Sonārgā̃ Krisnapura. Pandit S'arat Candra Bhattācāryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमश्चण्डिकायै ॥

प्राक् किल भगवान् वादरायणान्तेवासी जैमिनिर्म्महाभारतविषयेषु केषुचित् पदार्थेषु सन्दिहानो मार्कण्डेयमहर्षिमुपगम्याप्राक्षीत् अथ नायमस्माकं कथावसर इति सर्व्वार्थाभिज्ञान् विन्ध्याचलनिलयान् चतुरः पक्षिणः प्रच्छेति मुनिनोपदिष्टोऽपावपि तथाकार्षीदिति पुनर्जैमिनिप्रश्नानुरोधात्

मार्कण्डेयभागुरिसंवादात्मकमितिहासमनुवर्णयन्तः पक्षिण ऊचुः मार्कण्डेय उवाचेति चातुर्भुजी। इदानीं स मनोः कथानन्तरं क्रौष्टुकिं मुनिं सम्बोध्य कथां कथयति मार्कण्डेय उवाचेति। इत्यादि।

End. एवं प्रकारेण सुरथः देव्या वरं लब्ध्वा सूर्य्याज्जन्म समासाद्य सावर्णिर्मनुर्भविता क्षत्रियर्षभः क्षत्रियश्रेष्ठः सावर्णिर्भवितामनुरिति पुनरावृत्तिः समाप्तिं द्योतयति तथा न्यायादिति चतुर्भुजेन लिखितमिति॥

Colophon. अद्वैताग्निवाणचन्द्रशाकेऽकारि सुबोधिनी।
सुधियां हृदये सास्तां श्रीमन्माधवशर्म्मणा॥

विषयः देवीमाहात्म्यव्याख्यानम्।

No. 147. द्वारकाखण्डम्. Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 92. Lines, 9 on a page. Extent, 2,300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Rājavāṭi. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः॥
श्रीशौनक उवाच।
कथं सूत युगे तस्मिन् रौद्रे वै कलिसंज्ञके।
बहुपाषण्डसङ्कीर्णे प्राप्स्यामो मधुसूदनम्॥
युगत्रये व्यतिक्रान्ते धर्म्माचारपरैः सदा।
प्राप्ते कलियुगे घोरे क्व विष्णुर्भगवानिति॥ इत्यादि।

End. कृत्वा पापसहस्राणि कलौ कोटिशतैरपि।
मुच्यते सर्व्वपापेभ्यस्तद्विष्णोः पदमाप्नुयात्॥
मद्दर्शनेन किं पुण्यं किंवा देवि मदर्च्चनात्।
केवलं गोमतीं स्नात्वा कृष्णं दृष्ट्वा लभेन्नरः॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे प्रह्लादसंहितायां द्वारकामाहात्म्ये षट्चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः। समाप्तश्चायं ग्रन्थः॥

विषयः। १ खः ऋषिप्रश्न कथनम्। २ दुर्व्वासस आगमनकथनम्। ३ रुक्मिणीदुःखमोचनादिकथनम्। ४। ५ गोमतीचक्रतीर्थोत्पत्तिकथनम्। ६। ७ द्वारकामाहात्म्यकथनम्। ८ समुद्रगोमतीमाहात्म्यकथनम्। ९ रुक्मिणीमाहात्म्यकथनम्। १० विष्णुपादोदकमाहात्म्यम्। ११। १२ नयसरोवरमाहात्म्यादिकथनम्। १३। १४ नदीमाहात्म्यादिकथनम्।

१५ सिद्धेश्वरमाहात्म्यम् । १६ तीर्थकथनम् । १७ । १८ देवयात्रादिपरिचारकथनम् । १९ । २० । २१ कृष्णपूजाप्रयोगविधिफलादिकथनम् । २२ वक्षिवक्षिनीदर्शनफलकथनम् । २३ । २३ । २४ । २५ शङ्खोद्धारमाहात्म्यादिकथनम् । २६ पिण्डारकधर्मपद्मतीर्थमाहात्म्य-कथनम् । २७ । २८ । २९ । ३० द्वादशीमाहात्म्यादिकथनम् । ३१ तीर्थचेत्रदर्शनफलादि-कथनम् । ३२ देवतीर्थयात्रादिकथनम् । ३३ द्वारकादर्शनफलकथनम् । ३४ । ३५ द्वारका-भिषेकादिकथनम् । ३६ वज्रलेपपापहरादिकथनम् । ३७ । ३८ वक्षिदानचन्द्रप्रबोधादिकथनम् । ३९ । ४० । ४१ । ४२ । ४३ । ४४ । ४५ । ४६ द्वारकामाहात्म्यादि कथनम् ॥

No. 148. द्वैतविवेकः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 110 çlokas. Character. Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post Mehār, Zilla, Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ईश्वरेणापि जीवेन सृष्टं द्वैतं विविच्यते ।
विवेके सति जीवेन हेयो बन्धः स्फुटीभवेत् ॥
मायान्तु प्रकृतिं विद्यान्मायिनन्तु महेश्वरं ।
स मायी सृजतीत्याहुः श्वेताश्वतरशाखिनः ॥
आत्मा वा इदमग्रेभूत् स ऐक्षत सृजा इति ।
सङ्कल्पेनासृजल्लोकान् स एतानिति बाह्वृचः ॥ इत्यादि ।

End. दर्शनादर्शने हित्वा स्वयं केवलरूपतः ।
यस्तिष्ठति स तु ब्रह्मन् ब्रह्म न ब्रह्मवित् स्वयम् ॥
जीवन्मुक्तिः पराकाष्ठा जीवद्वैतविवर्जनात् ।
लभ्यतेऽसावतोऽनेदमीशद्वैताद्विवेचितम् ॥

Colophon. इति श्रीद्वैतविवेकः समाप्तः ।

विषयः । द्वैतमत-स्थापनम् ।

No. 149. धूर्तभाष्य (११ श प्रश्न) आपस्तम्बगृह्यस्य. Substance, country-made paper, 9×4½ inches. Folia, 27. Lines, 10 on a page. Extent, 1,540 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. प्रवर्ग्यसंभरणं कुर्व्वन् अमावस्यायां पौर्णमास्यां आपूर्य्यमाणपक्षस्येति कौष्यपि तुल्यविकल्पानि पूर्व्वं प्रातरारभ्य प्रहृष्यते इति प्रवर्ग्यः ।

End. अर्थं नाप्रतमुत्पतितमिति यथा सुराया अपि न चर्म्याणीति चरन्ति तद्देवं वयं वद्देला उपागम कृत्यभ्यासत्वेनेत्यर्थः ।

Colophon. इति धूर्त्तस्वामिविरचितापस्तम्बभाष्ये एकादशप्रश्ने षष्ठः पटलः ।

विषयः । आपस्तम्बप्रवर्ग्यसूत्रभाष्यम् ।

No. 150. नन्दिकेश्वरस्तववृत्ति. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 25. Lines, 15 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. वर्द्धयतु वर्द्धमानः श्रीसिद्धान्तवचिवाचको वाचं ।
चित्तचमत्कृतिचतुरं चतुराणां (...) चो यस्य ॥
अर्थयुगलं जिनवल्लभसूरीन्द्रकृते चरितपल्लवे ।
संचिप्तसुगमं किञ्चिद्व्याख्यानं वितनोम्यत्र ॥

End. इत्यत्र वन्दे इत्यन्तं मङ्गलमिति गाथार्थः ।
साधुसोमगणीशेनाल्पेनार्थप्रबोधिनी ।
नन्दीश्वरस्तवे चक्रे वृत्तिश्चित्तप्रमोदिनी ॥

Colophon. ... ... ।

विषयः । नन्दिकेश्वरस्तवव्याख्या ।

No. 151. नलोदयकाव्यटीका (यमकप्रकाशिका). By वागीशः Substance, country-made paper, 17×4 inches. Folia, 52. Lines, 9 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1687. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūsana. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
नमो गणेशाय गुणातिमात्मने
अनेकमुक्तोपदृशा गुणस्पृशे ।
यमौचयोत्पत्य वनचयश्रिया
श्रियाश्रुवे नित्यसुखस्वरूपिणे ॥

अस्ति सर्व्वमिदं वेदे सभेदे वाक्प्रपञ्चनं ।

अथासौ श्रीमान् कालिदासनामा कविः प्रारिप्सितकाव्यकरणे विघ्नध्वंसादिकमभिलषन् नारायणस्मरणरूपमङ्गलमादौ श्लोकचतुष्टयेन निबध्नाति हृदयेत्यादि । हे हृदय मानस यतो वासुदेवात् त्रिजगत् भुवनत्रयं त्वं ततो मा गाः नैव गच्छ वस्तुतः श्रीकृष्णं परित्यज्य कुत्रापि मा यासीति अभिप्रायः ॥

End. पुरोहितादिभिश्च बान्धवैः सर्व्वैः समं बुभुजेतरामिति ग्रन्थसमुदायार्थः ॥

Colophon. इति नलोदयटीकायां वागीशविरचितायां यमकप्रकाशिकायां चतुर्थोच्छासविवरणं समाप्तं । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ ... ...

श्रीरामनाथ-नरनाथविराजितायां ।

यस्यावनौ जयति नौरिव काव्यसिन्धोः ॥

व्याख्येयसुप्रथितसर्व्वगुणानुरक्ता ।

वागीश चित ? विरचिताखिल मङ्गलाय ॥ श्रीकृष्णचन्द्रशर्म्मणः स्वाक्षरमिदं ॥ शकाब्दाः १६८१ ।

विषयः । कालिदासकृतनलोदयकाव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 152. नलोदय टीका . By रामनारायण सिद्धान्त . Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 34. Lines, 7 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Bengali. Date of writing Sk. 1715. Date of composition Sk. 1635. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta Gram, Khunverā, Late Paṇḍit S̄ripati Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामाय नमः ।

वामे भागे क्वणुक्वणुरवं नूपुरं रत्नकाञ्ची

चाकङ्कारः क्वत करसिजः कौतुकाद् दक्षिणेन ।

भूमिर्भोग्याभरणमखिलं सुभ्रु किं वेत्ति चार्या

चातुर्य्याढ्यं शशिमुखसुखं ज्ञानयद्वः शिवोऽव्यात् ॥

हृदय इत्यनेन श्लोकेन कविरिष्टदेवतां नमस्यति । हे हृदय यादवतः यदुकुलोद्भवात् पुरुषोत्तमात् परमात्मनः सदा मा गाः किंचिदपि दुरासदायाः पापाढ्या इवतः इवाग्नेः अरिसमुद्रयात् त्रिजगत् भवन ।

दायादौ सुतबान्धवावित्यभिधानं । इत्यादि ।

End. नलेन । चतायता ग्लानिरचितेन नलेन वा प्रसिद्धा सम्पत् सम्पत्तिः अपूरि पूरिता यथा पूर्व्वमासीत् तथा कृता इत्यर्थः सदा अयं नलः उत्सवाः उद्गतं मदस्तेजो यस्य स न मदामर्षा मदोत्सवां मदान् उत्सवो यत्र तां सम्पदं अदास त्यक्तवान् औदाक् त्यागे आत्मनेपदार्थं यत्नः करणीयः ।
बाणरामर्त्तुचन्द्राब्दे निःसृता कूटबोधिनी ।
रामनारायणमुखात् सुखाय पठतामियं ॥

Colophon. समाप्तेयं नलोदयटिप्पनी ॥ शकाब्दाः १७१५ ।

विषयः । नलोदयस्य व्याख्यानम् । ग्रन्थकारविषये अस्ति संशयः यतः प्रथमे च्छाये इत्यादित्यसुरविरचितायां नलोदयटीकायां प्रथमः । द्वितीये नास्ति पुष्पिका तृतीय-चतुर्थयोस्तु रामनारायणसिद्धान्तकृतकूटबोधिन्यां नलोदये तृतीयः —० चतुर्थः ।

No. 153. नवलिङ्गसूत्रम् . Substance, country-made paper, $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 13 on a page. Extent, 1,503 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1203. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अर्हम् ॥
पुंल्लिङ्गं क ट ण थ प भ मं य र ष स खन्तमिम न लौकिकिव्, न, नभोथ ओदः किभर्वि ख कर्तरिच कः स्यात् ।

End. निःशेषनामलिङ्गानुशासनान्यभिसमीक्ष्य संक्षेपात् आचार्य्यहेमचन्द्रः समास्त तदनुशासनानि लिङ्गानां ।

Colophon. इति नवलिङ्गसूत्राणि समाप्तानि । संवत् १२०३ । पौषवदि चयोदशी ।

विषयः । लिङ्गविचारः ।

No. 154. नवलिङ्गानुशासनावचूरिम् . Substance, country-made paper, $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 17 on a page. Extent, 1,540 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1503. Place of deposit, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अर्हम् ॥
क, ट, ण, थ, प, भ, म, य, र, षम्, इत्येतदन्तं च पुल्लिङ्गं स्यात्, कादयो-

ऽकारान्ता उटयन्ते स्त्रिति पृथक् सन्तनिर्देशात्, नामेति वक्ष्यमाणमिह सम्बध्यते । कान्तः अनेकः ।

End. अत्र यदुक्तं लिङ्गस्वरूपं तद्वक्ष्यं द्रष्टव्यं । तेन कठानां धर्मः आम्नायः काठकं कालापकं इत्यादि ।

Colophon. इति लिङ्गानुशासनावचुरि समाप्तम् ।

विषयः । नवलिङ्गानुशासनव्याख्या ।

No. 155. नाभेयस्तवावचूर्णिः. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 3. Lines, 21 on a page. Extent, 270 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1659. Place of deposit, Benares. Dikmaṇḍalācāryya Mahārajā Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमः श्रीसर्व्वज्ञाय ।

श्रीविजयतिलकमहोपाध्यायविहितस्यानेकविचारसार-श्रीशत्रुञ्जयशृङ्गारहारानुकार-श्रीऋषभदेवस्तोत्रस्याक्षरार्थो विधीयते पूर्व्वं विमलाचलस्थितं नाभेयं नमस्कृत्य तस्यैव भगवतः पादपद्मरजः सेवाम्बुदानमित्यादि ।

End. श्रीवाचकश्रेण तस्य गम्भकविजयतिलको यस्य सः पक्षे कविनाम निष्कलङ्कं इति ।

Colophon. इति नाभेयस्तवावचूर्णि समाप्तं । संवत् १६५९ ।

विषयः । जैनमते ऋषभदेवस्तवव्याख्या ।

No. 156. नित्यानुष्ठानम्. Substance, country-made paper, 15×5 inches. Folia, 11. Lines, 8 on a page. Extent, 270 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, District Medinipur Ayodhyā Raghunāthvāti, Post Chandrakonā, Babu Chakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

एकदा यमुनातीरे सदासीनं जगद्गुरुं ।

नारदः प्रणिपत्याह देवदेवं सदाशिवम् ॥

श्रीनारद उवाच ।

देवदेव महादेव सर्व्वज्ञ जगदीश्वर ।
भगवद्धर्म्मतत्त्वज्ञ कृष्णमन्त्रविदां वर ॥
कृष्णमन्त्रा मया लब्धा लक्षो ये च पितुः पराः ।
ते सर्व्वे साधिता यत्नान्मन्त्रराजादयो मया ॥
बहुवर्षसहस्रैस्तु शाकमूलफलाशिना ।
शुष्कपर्णाम्बुवाय्वादिभोजिना च निरन्तरं ॥
स्त्रीणां सन्दर्शनालापवर्जिना भूमिशायिना ।
कामादिषड्गुणान् जित्वा वाह्येन्द्रियं नियम्य च ॥
अनन्यमनसा नित्यं कृष्णध्यानपरायणः ।
त्रिकालस्नाननियतः शौचाचारपरायणः ॥
एवमादिगणैर्युक्तो बहुवर्षशतानि च ।
संसाध्य मन्त्रान् प्रत्येकं निर्व्वेदं गतवानहम् ॥
न पुरश्चरणैः कश्चिद् विनाष्टादशभिर्मनुः ।
केनापि साधितः क्वापि मया दृष्टो हि भूतले ॥
कलौ किल भविष्यन्ति नराः पापपरायणाः ।
अल्पायुष्का मन्दभाग्या मन्दप्रज्ञाः कुमेधसः ॥
इत्थं चिन्ताकुलो देव त्वामहं शरणं गतः ।
तदुपायं कथिदद्य कलिकालोचितं वद ॥
येनाञ्जसा गमिष्यन्ति तव लोकं नराः प्रभो ।
भगवन् केन मन्त्रेण संसारोत्तारणं नृणाम् ॥
तन्ममाचक्ष्व यत्नेन सर्व्वलोकहिते रतः । इत्यादि ॥

End. इति ते सर्व्वमाख्यातं नैत्यिकं चरितं हरेः ।
पापिनोपि विशुध्यन्ते श्रवणाद् यस्य नारद ॥

श्रीनारद उवाच ।

धन्योस्म्यनुगृहीतोऽस्मि त्वया देव न संशयः ।
हरेर्नन्दिनी लीला यतो मह्यं प्रकाशिता ॥
× × × × × × ।
× × × × × × ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारीयतन्त्रे श्रीसनत्कुमाराम्बरीषसम्वादे नित्यानुष्ठाने

श्रीकृष्णयुगलमन्त्रप्रकाशकः षट्त्रिंशत्पटलः ॥
कः सन्दधस्त्रिपुरजयिना कस्य कर्षस्य धन्वा
मत्ताः कुलं विघटयति कः कः प्रियः कामिनीनां ।
कः सन्नद्धो भवति समये भूषणं किं कुचानां
किं वा दुःखं भवति महतां मानपूजापहारः ॥

विषयः । श्रीकृष्णस्य दैनन्दिनीलीलाकीर्त्तनमेव कलिकलुषनाशनमिति कथनम् ॥

No. 157. निरयावली सूत्रम् . Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 43. Lines, 11 on a page. Extent, 1,075 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalacāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमः श्रीवीतरागाय ॥
तेणं कालेणं तेणं समयेणं रायगिहे नामं नगरे होत्था । विवगुणसिल
एवं ए ए वन्न ओ असोगवण पायवे, पुढवि सिला पट्टये ।

End. निरया वलीया उवाङ्गाणं एगो सुयखन्धपञ्चवग्गा, पञ्चसु दिवसेसु उद्दि-
स्सन्ति तत्थ चउसुवग्गे सुदस दस उद्देसगापञ्चमवग्गेरायस उद्देसग ।
निरयावलीयासुयखन्धो समत्तो ।

Colophon. निरयावलीसूत्रं समाप्तम् ।

विषयः । जैनधर्मोपदेशकथनम् ।

No. 158. निर्णयसिन्धु टीका (रत्नमाला) By कृष्णभट्ट . Substance, country-made paper, 8×4 inches. Folia, 334. Lines, 9 on a page. Extent, 8,500 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri, Dist. Gayā, Paṇḍit Çastrī. Appearance, fresh, Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
आद्यलक्षणं परिष्कुरुते शास्त्रेति । एतच्च तर्पणवारणाय । तच्च विप्र-
स्वीकाराभावात् । न तु त्यागाभावात् । इन्द्र ऊर्द्धा अध्वर इतिवद्द्रव्य-

देवतासंयोगेन यागस्य तथापि कल्पनीयत्वात् । न ममेत्यभिलापस्तु नास्ति आचाराभावात् । यत्रैव यागाग्निशौचादौ तदाचारस्तत्रैव तन्मूलतया श्रुतिः कल्प्यते न सर्व्वत्र ॥ इत्यादि ।

End. नित्यकर्म्म सन्ध्यावन्दन गायत्रीजपादि । तथा—
कौपीनाच्छादनं वस्त्रं कन्थां शीतनिवारिणीं
अक्षमालाञ्च गृह्णीयादेवं दण्डमव्रणं ।
माधुकरमथैकान्नं परहंसः समाचरेदिति ॥
इष्टेः प्राक् कर्त्तव्यतया श्राद्धादिकन्तु प्रतिजानीते अथेति एतच्च विश्वेश्वर्यादि निबन्धेष्वतिविस्तृतमिति तत एव न्यूनाऽतिरिक्तं निश्चेतव्यमित्युपरम्यते ॥ * ॥

Colophon. इति कृष्णभट्टविरचिता रत्नमाला ॥ * ॥

विषयः । निर्णयसिन्धोर्व्याख्यानम् ॥

No. 159. नीतिमञ्जरी. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 100. Lines, 9 on a page. Extent, 2,700 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Apperance, old. Prose. Correct.

Beginning. दिवाकरं प्रणम्यादौ मुकुन्दश्च द्विवेदिनं,
वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञं स्मृतिज्ञं दीक्षितं प्रभुं ।
तस्य नप्ता सुता यस्या गुणधर्म्माल्पबुद्धिमान्,
एकादशप्रकारैस्तु संहितापाठतत्परः ॥
वसंश्च श्रीमदानन्दे सुरभूसुरमण्डिते,
तेनेयं रचिता यस्मात् तन्नाम द्युपदीपिका ।
विलोक्य संहितामध्य इतिहासान् पुरातनान् ।
छतवैधर्मसंयुक्ता श्लोकैर्बद्धा सुबुद्धिदा ॥

End. ये जनाः भिन्नबुद्धयः वो युष्माकं आकूतिः सङ्कल्पो व्यवसायो वा समाना एकविधा अस्तु, तथा वो युष्माकं हृदयानि भिन्नबुद्धियुक्तानि समानासमानानि एकविधानि सन्तु । तथा वो युष्माकं मनोऽन्तः करणं तदपि समानमस्तु प्रत्येकविवक्षया एकवचनं, यथा वो युष्माकं सुसहः शोभनसाहित्यं असति भवति तथा समानमस्त्विति ।

Colophon. इति नीतिमञ्जर्य्यामष्टमाष्टकः समाप्तः ।

विषयः । See Rāj Metra, vol. x, p. 283, No. 4183.

No. 160. नेमिचरित्रम् By हेमचन्द्र आचार्य्य. Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 108. Lines, 17 on a page. Extent, 4,320 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो विश्वनाथाय जन्मतो ब्रह्मचारिणे ।
कर्मवल्ली वनच्छेदनेमये ऽरिष्टनेमये ॥
श्रीमन्नेमेरथैतः कृष्णविष्णोरामस्य तच्चरीरिणः ।
जरासन्धं प्रतिचरेच्चरितं कीर्त्तयिष्यते ॥

End. द्वाविंशोऽर्हन्नथ च नवमः शार्ङ्गभृत् शीरपाणि-
र्बद्देरिचेत्यनलसमचया कीर्त्तिता पर्व्वणीह ॥
चत्वारोपि प्रवचनदिशः सम्यगुद्दिष्य एषा ।
नेमौ कोऽपि श्रुतिपथगवे विस्मयोच त्रिलोक्यां ॥

Colophon. इत्याचार्य्य-हेमचन्द्रविरचिते त्रिषष्टि शलाकापुरुषचरिते महाकाव्ये अष्टपर्वणि बलदेवस्वर्गगमनं नाम नेमिनिर्वाणपाण्डवनिर्वाणवर्णनं नाम द्वादशः सर्गः ।

विषयः । नेमिनाथचरित्रवर्णनम् ।

No. 161. न्यायसुधा (ब्रह्मसूत्रानुव्याख्यान टीका) By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia 1,354. Lines, 9 on a page. Extent, 27,000 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikari, Dist. Gayā, Paṇḍita Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. प्रथमपादार्थं माभि तेन चतुर्थपादप्रारम्भवाक्यं लिखितं ॥
नर्हि धर्म्मादिसिद्धिः स्यात् । तस्य प्रमाणान्तरागोचरत्वात् । मैवं चतुर्थ्यया-
हत्या धर्म्मादेरपि वेदादिवेद्यत्वादित्याशय इत्यादि ॥

End. यथा भगवत् स्वरूपविज्ञानं पुरुषार्थसाधनं तथा स्वस्वरूपविज्ञानमपीत्यत-
स्तदाविष्कुर्व्वन्नाह । यस्येति । यस्य वायोर्देवस्य वेदवचने मखिलित्यादौ

अतं दिव्यानि अद्भुतानि त्रीणि रूपाणि उदितानि अमुना वायुना कीदृशं तस्य मूलरूपं कथं भूतानि च त्रीणि रूपाणि इत्यत उक्तं वरिष्ठेत्यादि। यस्य तन्मूलरूपं बलवर्णात्मकं दर्शनज्ञानरूपं च इष्ठोरौचादिकात् उप्रत्ययः। अनेन वायुशब्दो ब्रह्मवाची अथ गत्यर्थः गत्यर्थाश्चावगत्यर्थाः। तत उभयत्रापि वर्तत इति वायुरिति। किञ्च भर्गो भरणगमनयोः इति। डुकृञ् करणे गच्छतीति आभ्यां अचुन् प्रत्ययोरिच। इदमपि वायुशब्द-व्याख्यानं वा गतिगन्धनयोरित्यतः कृवापाजिमि स्वदिसाध्यशूभ्य उण् इति उण्। अनेकार्थत्वाद्धातूनां वातिर्भरणे वर्तते। अपि च भवतु श्रेष्ठं वपुः + + + इत्यत्राह। न केवलं मूलरूपमेव किन्तु यस्यावतारेषु निश्चितं रूपं + + + प्रथमकं प्रथमं रूपं रामविषयाणि वचांसि मूल-रामायणादीनि रामवचांसि येषां अर्थं श्रोयते शिष्येषु प्रवर्त्यन्ते अनेनेति। एरजिति अच्। यस्य द्वितीयं वपुः कृष्णः कृशब्दः कृतशब्दवाची प्रसिद्धः तस्मिन् कर्मण्युपपदे ष्णै क्षये इत्यस्मादातोऽनुपसर्गे क इति कः। उपपदतकारस्य लोपः छान्दसः पुल्लिङ्गत्वमनुसारेण अचुन्प्रत्ययः किमिदिति नपुंसक मेवेदं रिपुकृतनाशकारीत्यर्थः। यस्य तृतीयं वपुः एतन्मधुः। मधुशब्दः सुखवाची। मधुद्योरस्तुनः पिता इति प्रयोगात्। वशब्दः शास्त्रार्थ परम्परया तीर्थवाची + + + + + लरित्यत्र आकार लोपः। भगवत् स्वरूपप्रतिपादनेनैव ग्रन्थोपसंहारः। इत्याशयवान्। नित्यापरोक्षं भगवन्तं सम्बोध्य स्तौति निःशेषेति। भूतिः महालक्ष्मीः॥ वचनप्रसूनमाला जयतीर्थाख्यभिक्षुणा रचिता।

प्रीयतां हृदये सदये कमलामहिलेन पुरुषेण।

अनुव्याख्यातताश्रोधेः सद्गुणज्ञा विनिर्मिता॥

इयं न्यायसुधासम्यैर्विबुधैः सेव्यतां सदा॥ * ॥ इति श्रीमत् पूर्णप्रमति भगवत्पादसूत्रवैरनुव्याख्यानस्य प्रभुश्रीजयतीर्थाख्ययतिना कृतायां टीकायां विषमपदवाक्यार्थविवृतौ चतुर्थेऽध्यायेऽस्मिन् चरमचरणः पर्यवसितः॥ * ।

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितस्यानुव्याख्यानस्य टीकायां श्रीमज्जयतीर्थाख्याचार्यविरचितायां न्यायसुधायां चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः॥ * ॥ रामकृष्णवेदव्यासाय मङ्गलम्॥ * ॥

विषयः। आनन्दतीर्थकृत-ब्रह्मसूत्रानुव्याख्यानस्य व्याख्यानम्॥

No. 162. **पञ्चाङ्गकग्रहयज्ञपद्धतिः** By **कृष्णानन्द.** Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāraṇa Siromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामचन्द्राय ॥ अथाभिषेक विधिः ।

प्रागुक्ता × × × × × × × × × × पताकाभि-
रलङ्कृते नानासुगन्धिना सुरभीकृते चन्द्रातपपरिभूषिते मण्डपद्वयं कार्य्यं
एकमभिषेकमण्डलं अपरं ग्रहमण्डलञ्च । तत्राभिषेकमण्डलं × × ×
× × चतुर्भ्भुजसमन्वितं भूपतिहस्तपरिमिताभ्यन्तरवप्रचतुष्कसुक्तौ रक्त-
पीत-नील-श्वेत-धूम्रान् गृहीत्वा तेनैवाभिषेकमण्डलं निर्म्माय पञ्चवर्ण-
गुण्डिकया पूर्व्ववत् ग्रहमण्डलं × × × × × उत्तराभिमुखीकृत्य
भूपतिमुपवेश्य मन्त्रिवर्गपुरःसरं शङ्खतूर्य्यादिध्वनिमङ्गलध्वनिवेदध्वनिभिः
तत्र संस्थितं श्वेताम्बरधरं साक्षं सोष्णीषं × × × × × ×
× × × × + + यथाशक्त्युपचारैः पूजयेत् ॥ इत्यादि ।

End. यथा मत्स्यपुराणे ।

नानाभक्तिविशेषैश्च तथा मिष्टान्नपानकैः ।
तद्भक्तिद्विजो विप्रान् भोजयित्वा तु तोषयेत् ॥
एवं सर्व्वप्रकारेण कृतं यस्याभिषेचनं ।
तदादि तस्य पुंसस्तु ग्रहपीड़ा न जायते ।
ग्रहास्तुष्टा न कुर्व्वन्ति दुष्टरिष्टादिचेष्टितम् ॥

Colophon. इति कृष्णानन्दविरचिता यामलोक्तपञ्चाङ्गकग्रहयज्ञपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । नृपस्याभिषेचनकविधिकथनं तत्र पञ्चाङ्गग्रहपूजाविधिकथनम् ।

No. 163. **पथ्यापथ्य-निघण्टुः.** Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 30. Lines, 11 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पथ्यापथ्यनिघण्टुर्लिख्यते ।
श्रितो रजःसत्त्वतमांसि विश्वं निर्मांति पाति क्षिपति स्वयं यः ।

अग्रे बृन्दारकवृन्दवन्द्यः पायादपायाममनुजान् स ईशः ॥
आलोक्य वैद्यतन्त्राणि यत्नादेष निबध्यते ।
व्याधितानां चिकित्सार्थं पथ्यापथ्यविनिश्चयः ॥
भिषक् सर्वेषु रोगेषु निर्दिष्टानि यथातथं ।
निदानपथ्यापथ्यानि कौधि यत्नेन चिन्तयेत् ॥

End. क्रोधं विवद्धाध्यशनं व्यवायं ताम्बूलमायासमपि प्रवातं ।
अम्लं च सर्व्वं लवणं च सर्व्वं संस्वेदनं तद्विविधानि तानि ।
निद्राभयं धूपकटुक्षुधां च विषातुरो नैव भजेत् कदाचित् ॥

Colophon. इति विषरोगे पथ्यापथ्यसंग्रहः समाप्तः ।

विषयः । रोगग्रस्तानां पथ्यापथ्यनिरूपणम् ।

No. 164. पदावली. Substance, country-made paper, 17×3 inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Balihār, Dist. Rājsahi, Paṇḍit Kālicandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य गौरदाभासं रामं ज्ञानैकविग्रहं ;
पदावलीं प्रवक्ष्यामि बालानां बोधहेतवे ॥
सिद्धोवर्णः समाम्नायः । सिद्धः खलु वर्णानां समाम्नायो वेदितव्यः । न पुनरन्यथोपदेष्टव्य इत्यर्थः ॥

End. हकवर्ग इति किं तस्रो वर्ग इति किं भर्त्सनं । यस्तुनादित्येव भेत्ता ।

Colophon. इति पदावल्यां इत्तौ सन्धौ पञ्चमः पादः । अतः परं खण्डितं ।

विषयः । संक्षेपेण कालन्त्रीयपदादिनिरूपणम् ।

No. 165. पद्ममाला By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 123 çlokas. Character, Nagarā. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ओम् ॥
प्रणम्य श्रीपतिं सर्व्वान् गुरुंश्चापि मनीष्यहं ।
यथामति हरेः पूजाविधिं वैष्णवसंमतम् ।
आदौ देवगृहे न्यस्य कलशान् पञ्च-षष्ठकान्,
आहरेत् तुलसीं दुर्वां पुष्पाणि चाक्षतानि च ॥

End. प्रमादतो विरोधाद्वा हरेः पूजा न चेद्भवेत् ।
पठनात् पद्यमालायाः हरेः पूजाफलं लभेत् ॥

Colophon. इति श्रीमज्जयतीर्थमुनीन्द्रविरचिता पद्यमाला समाप्तिमगमत् ।

विषयः । माध्वसम्प्रदायस्थानां पूजाप्रकारः ।

No. 166. पद्यावली-टीका. Substance, country-made paper, 16 × 6 inches. Folia, 77. Lines, 12 on a page. Extent, 1,800 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1723. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍita Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगोपीनाथो जयति ॥
नवाम्भोदकलेवरः कटितटे संनद्धपीताम्बरो
वंशीवादनतत्परो व्रजरमाचेतोहरः सुन्दरः ।
× × × × × × × × ।
श्रीरूपगोस्वामिपदारविन्दं वन्देऽनिशं दीनजनैकबन्धुं ।
यस्यानुकम्पालवसाहसेन व्याख्यामिमां कर्त्तुमहं प्रवृत्तः ॥

End. कोप्यनीर्व्वचनीयः श्रीकृष्णो मदभीप्सितमभिदद्यात् माहशानां अभिलाषपूरकः स एवेति भावः । पादो हन्दे तुरीयांशे शैले प्रत्यन्तपर्व्वते इति मेदिनी ॥
शाके कालायनमुनिरजनीनाथसंख्ये शुभेयं ।
टीका विद्वज्जनहृदयसमाह्लादिनीनामधेया ॥
पद्यावल्या व्रजमनरहतावस्थितेनापि केन ।
श्रीमद्दामोदरचरणकृपाभाजनेन व्यधायि ॥
× × × × × × × ×
श्रीश्रीमद्वैष्णवराजसभासभाजितगुणगणैकपूर्वनिधीनां श्री श्रीमत् रामानन्दगोस्वामिपादानां शिष्योपशिष्यीभूतान्वये रटचीनदीवस्य माधवकृष्णोद्भव-

वैष्णववरस्य श्रीश्रीमद्दामोदराभिधस्वामिवरस्य शिष्येण कृतैषा व्याख्या-पूर्त्तिं गता ॥

Colophon. श्रीवृन्दावनधामतोऽत्रेषि चरणाश्रममेधा ।

विषयः । पद्यावल्या व्याख्यानं ॥

No. 167. परमब्रह्मज्ञानसूक्तं. Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Benares, Paṇḍita Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. बृहस्पत इत्येकादशर्चं तृतीयं सूक्तं आङ्गिरसस्य बृहस्पतेरार्षं नवमी जगती शिष्टा दश त्रिष्टुभः अनेन सूक्तेन ऋषिः परमपुरुषार्थसाधनं परमब्रह्मज्ञानं स्तुतवान् । अतस्तद्दैवत्यमिदं । उक्तं हि बृहद्देवतायां ।
सुज्योतिः परमं ब्रह्म योगाद्यत् समुपाश्नुते ।
तज्ज्ञानमभितुष्टाव सूक्तेनाथ बृहस्पतिरिति ॥ इत्यादि ।

End. ऋचामेकः पोषमास्ते पुपुष्वान्- स्तोतगर्च्चनेत्यादि निरुक्तानुसारेणार्थोऽभ्यधायि । एवं बृहस्पतिर्वेदितवेदार्थज्ञानं तुष्टाव । इत्यष्टमस्य द्वितीये चतुर्विंशो वर्गः ।

Colophon. वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं निवारयन् ।
पुमर्थांश्चतुरो देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥
श्रीपरमब्रह्मज्ञानसूक्तं समाप्तं ।

विषयः । ब्रह्मविद्याकथनं ।

No. 168. परमहंसोपनिषद् भाष्यम्. Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia 12. Lines, 13 on a page. Extent, 320 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. अथ जीवन्मुक्त्युपकारिणं विद्वत्सन्न्यासं निरूपयामः । विद्वत्सन्न्यासश्च परमहंसोपनिषदि प्रतिपादितः । तस्योपनिषदमनूद्य व्याख्यास्यामः ।
यागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याःस्युस्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तत्रादौ विद्वत्संप्रदायप्रयोगं प्रश्नमवतारयति । अथ योनिनामिति ।

End. आवृत्तिः शास्त्रार्थसमाप्त्यर्था ।
जीवन्मुक्तिविवेकेन वन्थं हार्दं निवारयन् ।
पुमर्थमखिलं देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

Colophon. इति विद्यारण्यकृतं भाष्यं ।

विषयः । अथर्ववेदीयपरमहंसोपनिषद्व्याख्या ।

No. 169. पवमानयन्त्रं. Substance, country-made paper, 8×3 inch-ches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ पवमानयन्त्रदेवताप्रारम्भः । तत्र कोष्ठदेवताः । प्रथमकोष्ठे ब्रह्मणे नम इति ब्रह्माणं आवाहयामि, पूजासमः, ब्रह्मणे नमः ब्रह्माणं ।

End. अग्निं दूतं इत्योमग्ने इति अग्नये अग्निं । मधुनः परापरेति, नैर्ऋत्ये निर्ऋतिं वायो शतं इति वायवे वायुं, तमीशानं इति ईशाने ईशानं, शीरस्तु ।

Colophon. + + + + + ।

विषयः । पवमानहोमे मण्डले देवतास्थापनविधिः ।

No. 170. पवमानन्यासः. Substance, country-made paper, 8×3 inch-es. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 110 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
आचम्यप्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा मम समस्तपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थं पवमानमन्त्रन्यासपूर्वकं पवमानानुष्ठानमहं करिष्ये ।

End. विष्णोः कर्माणि पश्यत, नेत्रयोः, तद्विष्णोरित्यस्राय फट्। भूर्भुवः स्वरिति दिग्बन्धः। अथ देवपूजामारभेत्।

Colophon. इदं पुस्तकं लिखितं गर्दे उपनामकरघुवीरशर्मणा स्वार्थं परार्थं चेति।

विषयः। ऋग्वेदान्तर्गतपवमानमन्त्रेण न्यासकथनम्।

No. 171. पाकतन्त्रकुशकण्डिकाप्रयोगः. Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folio, 30. Lines, 11 on a page. Extent, 950 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. सूत्रानुसारिमधुपर्कप्रयोगः।

सूत्रव्याख्यां पुरा कृत्वा देवभट्टेन धीमता।

अथर्वे पाकतन्त्रस्य प्रयोगोथ वितन्यते॥

End. वैदिकानां हितार्थाय प्रयोगोऽयं मया कृतः।

कौशिकार्थेन तुष्यन्तु सन्त्वयन्तु सुखेन हि॥

Colophon. इति पाकतन्त्रे शान्तिप्रयोगः।

विषयः। अथर्ववेदोक्त-गृह्यकर्मप्रकृतिभूतकुशण्डिका।

No. 172. पाणिनीयशिक्षाविवरणम्. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Nāgara. Date Sм. 1832. Place of deposit, Tikāri, Zilla Gayā, Paṇḍita Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः॥

पातु वो निकषग्रावा मतिहेम्नः सरस्वती।

प्राज्ञेतरपरिच्छेदं वचसैव करोति या॥

छन्दः-कल्प-निरुक्तानि विहितानीह सूरिभिः।

शिक्षालविहिता यस्मात् तस्मात् तां विदधोम्यहम्॥

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि। अथेत्ययमानन्तर्यो वेदाध्ययनस्यानन्तरमयपाठः॥

इत्यादि।

End. सर्वाद्दीनि परिमितकालत्वाद्गोषयितुं शक्यन्ते।

मोक्षाख्यन्तु अपरिमितकालावच्छिन्नं सुखरूपमित्यर्थः॥

Colophon. इति श्रीपाणिनीयशिक्षा-व्याख्या समाप्ता ॥ * ॥

संवत् १८९२ ॥

विषयः । पाणिनीय शिक्षायाव्याख्यानम् ॥

No. 173. पार्थिवशिवकवचं (उन्मत्तभैरवीतन्त्रोक्तं). Substance, country-made paper, 10 × 2½ inches. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 36 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Paṇḍit Hārāṇ Candra Tarkavāgīsa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐनमः शिवाय । अथ पार्थिवशिवकवचं ।

देव्युवाच ।

देवदेव महादेव विरूपाक्ष त्रिलोचन ।

कृपया कथ्यतां देव पार्थिवस्य महात्मनः ।

कवचं दुर्लभं तस्य श्रोतुमिच्छामि साम्प्रतम् ॥

श्रीईश्वर उवाच ।

देवेशि शृणु चार्व्वङ्गि जगद्धात्रि मनोरमे ।

कवचं तस्य गिरिजे त्रिषु लोकेषु गोपितं ॥

तव स्नेहात्मया देवि कथितं कवचं शुभं ।

अप्रकाश्यं परं गुह्यं साधकाभीष्टदायकं ॥

कवचस्य ऋषिरुन्मत्तभैरवोऽनुष्टुप्छन्दः पार्थिवशिवो देवता सर्व्वकामार्थसिद्धये विनियोगः ॥ इत्यादि ।

End. कवचं धारयेद्यस्तु साधको दक्षिणे भुजे ।

देवा मनुष्या गन्धर्व्वा वश्यास्तस्य न संशयः ॥

कवचं शिरसा यस्तु धारयेद्यतमानसः ।

करस्थास्तस्य देवेशि अणिमाद्यष्टसिद्धयः ॥

काम्यस्वस्त्ययने देवि पूजयेत् पार्थिवं शिवं ।

तत्रैव प्रपठेद्देवि फलार्थी फलभाग् भवेत् ॥

Colophon. इत्युन्मत्तभैरवीतन्त्रे देवीश्वरसंवादे पार्थिवशिवकवचं समाप्तं ॥ ॐ तत् सत् ॥

विषयः । पार्थिवशिवकवचस्य माहात्म्यादिकीर्त्तनम् ।

No. 174. पाश्चात्यवैदिककुलपञ्जिका. Substance, country-made paper, 20×4 inches. Folio, 123. Lines, 6 on a page. Extent, 2,460 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Benares, Paṇḍit Çambhu Candra Vidyāsāgara. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

पाशाङ्कुशसुधापूर्णं विध्वंसन जयद्‌भुजाः (?) ।
विघ्नं निघ्नन्तु नो ऽभक्तनिघ्नविघ्नपते र्भुजाः ॥
देवेन्द्रोपेन्द्रचन्द्राद्यैर्वन्द्यां वृन्दारकैर्मुदः ।
गिरीन्द्रनन्दिनीं वन्दे सच्चिदानन्दरूपिणीम् ॥
रविशशिदहनाक्षः कोपविध्वंसदक्षः
प्रणतसुरविपक्षः सानुरक्तैकरक्षः
प्रमथदनुजरक्षः प्रेतवेताळयक्ष-
प्रभृतिदमनदक्षः पातु नः सर्व्वभक्षः ॥
वन्दे शौनकमादराम्मुनिवरं श्रेष्ठं वशिष्ठं तथा
शाण्डिल्यं श्रुतिमण्डितं वरभरद्वाजं यशोभाजनं
सावर्णिञ्च सुवर्णतः श्रुतिगुणं पञ्चैव ते वन्दिताः ॥

End.

इति रामकान्तस्य . तद्भ्रातुः श्रीकण्ठस्य यथा—
श्रीकण्ठकः परिणिनाय × × ×
× × × अननस्य महाधनस्य
श्रीयुक्त रामनरसिंहसमाह्वयस्य
कौमारिकीं गुणगणाकलितां तनूजां ॥ इति श्रीकण्ठस्य ।

Colophon. ... ...

विषयः । वङ्गीयपाश्चात्यवैदिकानामागमनकालनिर्णयश्लेषां वंशपरम्पराकथनञ्च ।

No. 175. पितृमेधसूत्रम्. Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folio, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1804. Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथातः पैतृमेधिकं व्याख्यास्यामः पुरुषो(. .)स्य प्रियतमेति विज्ञायत ।
आहिताग्नेमरणसंशये प्राचीनावीती दक्षिणदेशं जोषयते ॥

End. अथातः पैतृमेधिकं द्वयं, अथातः पैतृमेधिकमपरेद्युरथात उत्तरं नवम्यां (.)ह्याथामिष्टकाः प्रतिदिशमथाजस्तां द्युवः यद्. चरिः ओम् ।

Colophon. भारद्वाजसूत्रे पितृमेधसूत्रं सम्पूर्णम् । संवत् १८०४ ।

विषयः । आपस्तम्बशाखीयानां पितुरन्त्येष्टिक्रियाकथनम् ॥

No. 176. पितृपशूज्जीवनम्. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folio, 36. Lines, 9 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ।
ॐ श्रीमदानन्दतीर्थार्यहृदयाम्भोजविष्टरम् ।
श्रीनन्दनन्दनं वन्दे नन्दनानन्ददायिनम् ॥

End. अग्निषोमीयदेवताकपशूद्देशकमालभनं विधीयते इति चेत् अत्रापि पितृपशूद्देशकं करणं विधीयते इति ब्रूम इति न कोऽपि शङ्काकलङ्कः (इतो नास्ति) ।

Colophon. — — — — — —

विषयः । माध्वमते पितृपशुविधानम् ।

No. 177. पितृपशुप्रतिपादकविधिवाक्यप्रकरणम्. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 16. Lines, 16 on a page. Extent, 640 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. मोक्षधर्मेषु यज्ञप्रकरणे पितृपशुप्रतिपादकानि विधिवाक्यानि ।
एषोऽभिमिन्ने हृदः स कथं त्वं इहूमर्हसि ।
नारायणो मखोद्भूतं विश्वक् व्यक्तव्यभूक् ॥

End. न च पुरोडाश एवाचोच्यते न पश्वाकारपिष्टिरिति वाच्यम् । तत्र पशुपदप्रयोगात्. न चायमर्थवादः, लिङ्-श्रवणात्, अतएव न लक्षणा, विधौ लक्षणायोगात्. अत्र वक्तव्यमस्ति विस्तरभिया नोच्यत इत्यलमति विस्तरेण ।

Colophon. — — — — — —

विषयः । माध्वमतानुयायी पिष्टपशुप्रतिपादकविधिवाक्यसंग्रहः ॥

No. 178. पिष्टपशुखण्डनम् . By टीकाकारशर्म्मा . Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folio, 19. Lines 5 on a page. Extent, 228 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. सिंहस्थामसिशुण्डनिर्भयवरान् हस्ते दधानां शिवां
दक्षोत्ताधरयोः क्रमेण जगतां धात्रीं तथा वामतः ।
स्कन्धे सर्पधरां गलद्रुधिरया सर्व्वाङ्गरागोज्वलां
दिग्वस्त्रां मनुजाकृतिं च दशभिर्व(.)र्युतां कालिकाम् ॥

End. अहिंसाधर्मतात्पर्य्यीकृतस्वकुलोत्पन्नपुरुषशतकेन यदर्मपालप्रभालज्ज्वितचन्द्रि-(.)कालिकापादपद्मपरायण(.)व्यापन्नोद्बोधितशक्तोन्द्रवर्य्यहृत्पद्माङ्कादेन गङ्गा-नीरतीर(...)तुलीकृत(..)भ्रुकुटिभीषणाभक्तभट्टोग्रशर्म्मारभट्टोद्भवेन टीका-कारशर्म्मणा कृतः पिष्टपशुखण्डनाख्योयं ग्रन्थः समाप्तः ।

Colophon. — — — — — —

विषयः । माध्वमते अग्निष्टोमादौ साक्षात् पशुहननमविधेयं किन्तु पिष्टपशुहननमेव कर्त्तव्यं; तद्विरुद्धप्रमाणान्युक्तान्यस्मिन् ग्रन्थे ।

No. 179. पिष्टपशुखण्डनवाक्यार्थदीपिका . By रत्नपाल . Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folio, 19. Lines, 10 on a page. Extent, 175 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
प्रणम्य शङ्करं नत्वा परानन्दं दयाकरम् ।
× × + × ×
ग्रन्थसमाप्ति-ग्रन्थप्रचारादिप्रतिबन्धकदुरितप्रशमनाय समुचितस्वेष्टदेवता-लक्षणरूपं मङ्गलाचरणं शिष्यशिक्षार्थे व्याख्यातृश्रोतॄणां प्रवृत्तौ ग्रन्थतो मङ्गलाय च निबध्नाति सिंहस्थामित्यादि ।

End. परमानन्दसन्तोषतुष्टये दीपिका मया ।
रत्नपालेन रचिता कृते(..) यथा पुरा ॥

Colophon. इति पिष्टपशुमण्डनवाक्यार्थदीपिकासमाप्तिमगमत् । फाल्गुणे कृष्णपक्ष शिवरात्रौ ।

विषयः । पिष्टपशुमण्डनव्याख्या ॥

No. 180. पुण्यलक्ष्मीसम्वादः. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folio, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 160 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथ पुण्यलक्ष्मीसम्वादो लिख्यते ।
अङ्गदेशे महादेशे कनकाख्यं पुरोत्तमम् ।
कनकसिंहो राजाभूत् वल्लभा कनकावती ॥

End. सुन्दरं धर्मकर्त्तव्यं दयामूलं जिनोदितम् ।
विश्वत्रयेऽपि विख्यातं दानशीलतप (. .) ॥

Colophon. इति श्रीपूण्यलक्ष्मीविवाददृष्टान्तः समाप्तः ।

विषयः । जैनधर्ममाहात्म्यकीर्त्तनम् ।

No. 181. पुत्रदस्तोत्रम्. Substance, country-made paper, 11 × 2 inches. Folio, 1. Lines, 6 on a page. Extent, 9 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā Grām Khunverā, Paṇḍit Hārān Chandra Tarkavāgīsā. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीरामाय नमः ।
श्रीईश्वर उवाच ।
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि रामस्य परमात्मनः ।
स्तोत्रं द्वादशनाम्ना च पुत्रदं वाञ्छितप्रदम् ॥
जानकीवल्लभः श्रीशः कौशल्यानन्दवर्द्धनः ।
रावणारिः खरध्वंसी दयालुः सेतुबन्धकृत् ॥
हनूमत्प्रीतिकर्त्ता च सुग्रीवेशः सतां पतिः ।
रामो दाशरथिश्चैव ह्येतद्द्वादशनामकम् ॥
इमं स्तोत्रं महापुण्यं यः पठेद्धारयेत् सदा ।

फलं तस्य प्रवक्ष्यामि शृणु देवि वरानने ॥
अपुत्रो लभते पुत्रं गुर्व्विणी जनयेत् सुतम् ।
मृतवत्सा च या नारी जीववत्सा भवेद्ध्रुवम् ॥
पठेद्वा पाठयेद्वापि त्रिकालं नियतः शुचिः ।
संवत्सरस्य मध्ये तु पुत्रवान् नात्रसंशयः ॥
न प्रकाश्यं न देयञ्च गोपनीयं प्रयत्नतः ।
देयं शिष्याय भक्ताय वैष्णवाय विशेषतः ॥

Colophon. इति श्रीरामतापनीये उमामहेश्वरसंवादे पुत्रदस्तोत्रं समाप्तम् ॥

No. 182. पुत्रप्रतिग्रहविधिः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folio, 3. Lines, 11 on a page. Extent, 75 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथ दत्तकविधिमाह । शौनकः ।
भ्रातृणां सपिण्डेषु कर्त्तव्यः पुत्रसंग्रहः ।
तदभावेऽसपिण्डे वा अन्यत्र तु न कारयेत् ॥
क्षत्रियाणां स्वजातौ वा गुरुगोत्रसमोऽपि वा ।
वैश्यानां वैश्यजातिषु शूद्राणां शूद्रजातिषु ॥

End. यद्येवं कृत्वौरसः पुत्र उत्पाद्यते तृतीयभागे प्रभवतीति ह्याह बौधायन इति ।

Colophon. इति पुत्रप्रतिग्रहविधिः ।

विषयः । दत्तकग्रहणविचारः ॥

No. 183. पुष्पमाला. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folio, 9. Lines, 19 on a page. Extent, 720 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. सिद्धम्, कम्मसविग्घमकलङ्कमय(. .)रं
पणमामि सुगद्पेचलपयमकेपयासनं वीरम् ॥

End. जाव जिन सासनमि(. .) जावय धम्मो
जयम्मि विळु(.) इ, ताव । परिभ्रमाउ एसा भव्वे विंसया सुहतमि ।

Colophon. पुष्पफमालासमाप्ता ।

विषयः । जिनस्तुतिः ॥

No. 184. पूर्व्वपक्षसमाधानम् . By हरिरामशर्म्मा . Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folio, 43. Lines, 12 on a page. Extent, 1,700 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Tikāri, Ditt. Gayā, Pandita Çastri. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमस्कृत्य शिवं साम्बं गणनायकसंयुतम् ।
लभन्ते यत् प्रसादेन लोकाः सर्व्वमनोरथम् ॥
पु॰ रामसभायां ये आहृताः मम सन्निधौ
पूर्व्वप॰ः कृताः लोकैः पण्डितानां समाधयः
लिख्यन्ते ते मया सर्व्वपकाराय धीमतां
भाषायां सुगमैः पद्यैः श्रीमद्धरिरामशर्म्मणा ॥

End. तस्मात् पूर्व्वापरविरोधो दुष्परिहरः भाष्यपरिशीलनशालिनो विवेचयन्तु सुधियः ॥

विषयः । मद्भाभाष्यस्य पूर्व्वपक्षकथनं तत्समाधानञ्च ॥

No. 185. पूर्व्वमीमांसापरिभाषा . By कृष्णयज्वा . Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folio, 27. Lines, 9 on a page. Extent, 459 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandita Govinda Bhatta, Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. सूर्य्यनारायणं वन्दे देवीं त्रिपुरसुन्दरीम् ।
गुरूनधिगतार्थांश्च निरन्तरमहं भजे ॥ १ ॥
बालानां शास्त्रसिद्धार्थबोधनाय धीमताम् ।
मीमांसापरिभाषेयं क्रियते कृष्णयज्वना ॥ २ ॥
इह खलु महर्षिणा जैमिनिना द्वादशलक्षण्यां पूर्व्वमीमांसायां धर्माधर्मौ वेदानुष्ठानोपयोगितया विचारितौ तत्र वेदबोधितेष्टसाधनताको धर्मः ।

End. पुरोडाशस्य प्रयाजशेषेणाभिघारणं ततः पयसोऽभिघारणमिति मुख्यपाग-

क्रमाद्यभिधारणक्रमः । इत्येवं श्रुत्यर्थपाठस्थानमुख्यार्थप्रवृत्तिक्रमैरेव कर्मानुष्ठानम् । अन्यथानुष्ठाने वैगुण्यमित्यलम् ।

Colophon. इति श्रीकृष्णयज्वकृता पूर्व्वमीमांसापरिभाषा सम्पूर्णा ।

विषयः । जैमिनिसूत्रोक्तकर्म्मणां संक्षेपेण विनियोगकथनम् ॥

No. 186. पृथ्वीवराहसंवादः . (आदिवाराहीयः) Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folio, 11. Lines, 8 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali, Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Telivani, Paṇḍit Nilkumar Gosvāmi. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय । आदिवराहतन्त्रे ।

पृथिव्युवाच ।

अनन्तकोटिब्रह्माण्डं तद्वाह्याभ्यन्तरस्थितम् ।
विष्णोः स्थानं परं तेषां प्रधानप्रियमुत्तमम् ॥
मत्परं नास्ति कृष्णस्य प्रियस्थानमथोत्तमम् ।
तदहं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व कृपानिधे ॥

श्रीवराह उवाच ।

गुह्याद्गुह्यतमं हृद्यं परमानन्दकारणम् ।
अत्यद्भुतं रहस्यानां रहस्यं परमं शिवम् ॥

... ...

शाश्वतं स्थानमूर्द्धण्यं विष्णोरेकान्तवल्लभम् ।
नित्यवृन्दावनं नाम ब्रह्माण्डोपरि संस्थितम् ॥

End. गौरं चतुर्भुजं विष्णुं शङ्खचक्रगदाधरम् ।
किरीटकुण्डलाद्यैश्च शोभितं वनमालिनम् ॥
पूर्व्वद्वारे द्वारपालं गौरं विष्णुं प्रकीर्त्तितम् ।
कृष्णवर्णं चतुर्बाहुं शङ्खचक्रादिभूषितम् ।
दक्षिणद्वारपालञ्च श्रीविष्णुं कृष्णवर्णकम् ॥

Colophon. इति आदिवराहतन्त्रे श्रीवराहपृथ्वीसंवादे श्रीमद्गोविन्दलीलायां परिपूर्णाम्बुतं समाप्तम् ॥

विषयः । वृन्दावनस्य माहात्म्यादिवर्णनम् ॥

No. 187. प्रतिष्ठामयूखः. By नीलकण्ठभट्ट. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folio, 49. Lines, 8 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Nāgara. Date S.M. 1898. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose and Verse. Correct.

Beginning. नृसिंहो जयति ।

मत्तो मन्त्रमाराध्य जन्तोस्तमभीष्टवान् ।

प्रतिष्ठाः सर्व्वदेवानां नीलकण्ठो वदत्यसौ ॥

तत्र विष्णुधर्म्मोत्तरे ।

End. कर्प्पूराख्यः प्रजानाथ शान्तिर्भवतु सर्व्वदा ।

अस्माकं शिल्पिनाञ्चैव सुप्रीतो भव सर्व्वदा ॥

Colophon. इति विश्वामित्रवंशावतंसश्रीमन्महाराजाधिराजपूजितचरणकमल-मीमांसक-शङ्करभट्टात्मजभट्टनीलकण्ठकृते प्रतिष्ठामयूखेऽष्टमः समाप्तः । संवत् १८९८ ॥

विषयः । सर्व्वप्रतिष्ठाकथनम् ।

No. 188. प्रत्यङ्गिरास्तोत्रम्. Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folio, 6. Lines, 11 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunvera, Paṇḍit Harān Chandra Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ प्रत्यङ्गिरास्तोत्रं लिख्यते ।

यो मे इत्यादिमन्त्राणां प्रत्यङ्गिरा ऋषिः जगतीच्छन्दः इन्द्रादयो देवता आत्मरक्षार्थे पाठे विनियोगः ।

यो मे पूर्व्वगतः पश्चा पापमेकेन कर्म्मणा । ?

इन्द्रादिदेवो राजा तं जम्भयतु जम्भयतु स्तम्भयतु मारयतु कलिं तस्मै प्रयच्छतु कृतं मम शिवं मम शुभं मम शान्तिस्वस्त्ययनं इन्द्राय नमः । इन्द्रो मे देवः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ इतिपूर्व्वे ॥ यो मे आग्नेये अग्निस्तं भापयतु शापयतु मारयतु कलिं तस्मै प्रयच्छतु कृतं मम शिवं मम शुभं मम शान्तिस्वस्त्ययनं अग्नये नमः ॥ इत्यादि ॥

End. पुष्पैस्तु रक्तवर्णैस्तु ध्यायेत् प्रत्यङ्गिरां पराम् ।

वर्षाद्दूर्द्धमजं मेषं × × × विधिवद्दवलिम् ॥

मरीचक्षाजक्षवके वैर्वेव मरणं भवेत् ।
मद्दासङ्कटरोगे च न भयं विद्यते क्वचित् ॥
प्रेतपिण्डं समागम्य मोलोकं कारयेत् ततः ।
साध्यामाप्तं + + कृत्वा शत्रुमायावी पुत्तलीम् ॥ ?
जीवमन्त्रं निधायैव चिताग्नौ प्रक्षिपेत् ततः ।
एकायुतं जपं कृत्वा चिरात्रे मारणं रिपोः ॥
महाज्वरो भवेत् तत्र ताघस्य च शत्रुक + ।
+ + द्वारे क्षिपेत् तस्य + + + मारणं ध्रुवम् ॥

Colophon. इति श्रीप्रत्यङ्गिरास्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । प्रत्यङ्गिरास्तवकथनम् ॥

No. 189. प्रत्याख्यानभाष्यचन्दनकभाष्यावचूर्णिः. By सोमसुन्दरसूरि. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folio, 11. Lines, 23 on a page. Extent 1,012 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीजिनसूरिगुरुभ्यो नमः ।
वन्दे इति वन्दनीयान् सर्वान् सर्वज्ञान् खात्वा । इच्च इति । इश-
निकानि नैषेधकी नयादिरूपाणि यत्र द्वारे तद्दशनिकम् ।

End. श्रीआवश्यकप्रत्याख्याननिर्युक्तिहत्यादिभ्योऽवगन्तव्या । प्रधानफलमाप पत्व-
सुगमा । इति ।

Colophon. श्रीसोमसुन्दरसूरिविरचिता प्रत्याख्यानभाष्यचन्दनकभाष्ययोरवचूर्णिः ।
श्रीआवश्यकवृत्तितः कृता संक्षिप्ता ।

विषयः । प्रत्याख्यानभाष्यचन्दनकभाष्यव्याख्या ॥

No. 190. प्रबोधोदयनाटकम्. By गुप्तेश्वरनाथ. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folio 62. Lines, 11 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Nāgara. Date S.K. 1823. Place of deposit, Tikāri, Dist. Gayā, Paṇḍita Çāstri. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

ज्ञातं (ज्ञानं) दयासुनीन्द्रनिवहैर्निर्द्धर्म्मकं यत् सदा
कर्त्ता तर्कविज्ञाविभिर्निगदितो मायागुणैः संयुतः ।
मीमांसारसिकैस्तु कर्म्मपुरुषः सांख्यैः प्रकृत्यान्वितो
भूयात्कर्म्मकरं विचित्रमतिदं तच्छब्दरूपं महः ॥

× × × × नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥ आर्य्येऽद्य श्रीमत् प्रचण्डदोर्द्दण्ड × × × × श्रीमद्वीवीर? वंशावतंसेन श्रीमन्महाराजभगवन्तरायदेवेन आदिष्टोऽस्मि, सकलशास्त्रविषयकज्ञानप्रागल्भ्यभाजां गीर्व्वाणवाणीव व्यवहारमाचरतां पात्राणां प्रवेशेनानुरज्यतामियं परिषदिति ॥ नटी । यद्यपि वेद एवार्य्यपुत्रवचनेनार्थविविसन्देहावकाशस्तथापि दुष्प्राप्ये वस्तुनि विज्ञाप्यन्त एव प्रभवोऽनुचरैः, प्राय एव तादृशः प्रबन्ध इति ॥ सूत्रधारः । आर्य्येऽतीते बहुतरे काले न कर्णगोचरीकृतंभवत्या × × × × × भारद्वाजवंशप्रथितमहाजनक्रियादिसम्पादितयशोऽनुरागिणा तद्वंशकरीरेण श्रीमुक्तेश्वरनाम्ना रचितं प्रबोधोदयनाटकमिति ...... यत्किञ्चाकाशगुणशब्दरूपेण व्याहृतं । नटी । आर्य्यपुत्रकथायं क्रोधकठोरकलकलितावरस्य शब्दाडम्बरः ॥ सूत्रधारः । आर्य्ये भगवत्पादाश्रुतापशब्दमित्यतःश्रवणसञ्जातक्रोधच्छटाघूर्णितारुणितनयनावलोकनसन्त्रासितसमस्तसभासत्त्वभाजः शिष्याश्लोभयपार्श्वको नैयायिक इत एवाभिवर्त्तते । तस्मात् नोचितमस्य समीपे स्थातुमिति निष्क्रान्ताः सर्व्वे । प्रस्तावना ॥

End. पुच्छितपुरुषः । यद्येवं तर्हि साम्प्रतमेव भवदुक्तिशब्दात् श्रवणाभ्यासभूमिता श्रमा एतद्भूम्यावदाततमा ॥ हा राजन् अद्यो प्रभातकल्पेयं रजनीति तथा हि ।

कल्याणमयमुखी विभाति सुरतानेकोध्वनिं सारिका-
वक्त्रोद्गारितमाकलय्य रचयि प्रोक्तं प्रियोऽयं प्रियां
वेदान् विप्रमुखो × × × प्रति × बन्द्यन्ते × × × ×
गायन्ते द्विजसत्तमाः सुरधुनी × × × विबाधकाः ॥ भवतु श्रीमद्भिरपि गम्यतां स्वस्थे स्वस्थे शिविराणेति महाराजाज्ञया गताः सर्व्वे ॥ षष्ठोऽङ्कः समाप्तश्चायं ग्रन्थः । अग्निवेदगजेन्दुमिमितेऽब्दे? १८७० ... गुरुवासरे लेखि इदं पुस्तकम् ॥

विषयः। महाराजभगवन्नारायण-सभायां समागत-वैयाकरण-मीमांसक-नैयायिक-तान्त्रिकादीनां पूर्व्वपक्षसिद्धान्तादिकथनम् ॥

No. 191. प्रयोगसारः. Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 99. Lines, 18 on a page. Extent, 3960 çlokas. Character, Nāgra. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।
गजाननं तथा साम्बं शिवं संसारमोचनं,
आश्वलायनमाचार्य्यं मातरं पितरं तथा।
विश्वेश्वरं गुरुं वापि प्रणिपत्य यथाक्रमं,
प्रयोगसारं कुरुते मन्दानां कर्मसिद्धये।

End. नोपवासादित्यत्रप्रधानदेवतावत् पाकयज्ञोक्तदेवताः द्रष्टव्याः। इति स्थालीपाकप्रयोगः।

Colophon. इति गर्भाधानप्रभृति-स्थालीपाकान्तप्रयोगः (... ...) इति प्रयोगसारे गर्भाधानादिस्थालीपाकान्तप्रयोगः समाप्तः।

विषयः। संक्षेपेन गर्भाधानादि-स्थालीपाकान्तप्रयोगकथनम्।

No. 192. प्रयोगसारः. Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia, 204. Lines, 10 on a page. Extent, 3,060 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Beginning. (अस्य प्रथमतः सप्तश्लोकाः विलुप्ताः।)
प्रत्यक्ष देवतायान्तु होमं कुर्य्याद्विचक्षणः।
तस्य नाम समुच्चार्य प्रीयतामिति भाषते।

End. अनेन यथाविभवं गजाश्वादिवाहनमारोहयेत्। यानेन प्रयाननियमः
× × × × × ×
+ × × × × +
× × ×रोहयेत्। (इतो नास्ति।)

Colophon. — — — — — — ।

विषयः । सर्व्वविषसंस्कारकथनम् ।

No. 193. प्रश्नविद्या . By चण्डेश्वर . Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 17 Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1744. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post, Garveta gram Khunvera, Late Paṇḍit S'rîpati Bhaṭṭācaryya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. नत्वा कृष्णपदारविन्दयुगलं सर्व्वार्थसिद्धिप्रदं ।
कल्याणं कलिकल्मषक्षयकरं त्रैलोक्यपूज्यं शिवं ॥
श्रीचण्डेश्वरशर्म्मणा बहुविधं शास्त्रार्थमालोच्य च ।
प्रश्ने ज्ञानबलाबलं प्रबलशात् तत्त्वार्थमातन्यते ॥
हीनः सुतुङ्गे खचरः सुनीचो हीनो विरश्मिस्त्वंशितो नितान्तः ।
प्रपीड़ितो व्योमचराभिभूतः सुखो निजक्षेत्रमनुप्रयातः ॥ इत्यादि

End. सौगन्ध्यं शरणं तुलामलयजं चेलाद्रकं पूगकं
छिन्नं खड्गकपर्द्दचूर्णमधरं लौहासवः स्यात् क्षयाः ।
लाक्षा लाङ्गली च हिङ्गु जिरकं तैलं मरीचं निम्बं
गोधूमान् पवित्रीजकं श्रुतिपुटे वाग्देवता मे वद ॥ (?)
इत्यष्टकोष्ठकं देवि मथयित्वा पुनः पुनः ।
स्वे शङ्कितञ्च कथयेत् श्रुवं नास्ति न संशयः ॥

Colophon. इति श्रीनामचन्द्राध्यायः सप्तविंशतितमः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।
श्रीचन्द्रधरशर्म्मणा लिखितं । शकाब्दाः १७४४ ।

विषयः । भावफलकथनं । ग्रहस्वरूपनिरूपणं । भावज्ञानकथनं । भवफलचिन्तनं । लाभालाभनिर्द्देशनं । गर्भादिचिन्तनं पथिकगमनागमनिरूपणं । देशान्तरगतस्य मरणादिचिन्तनं । पदलाभनिरूपणं । क्षयचौर्य्यादिचिन्तनं । मरण-भोजन-दृष्टिबन्ध-मोक्ष-गौ-रोग हिंसा-फलादिचिन्तनं । फलपाककालनिर्णयनं । कुसुमकलिकाध्यायो नाम चन्द्राध्यायश्च ।

No. 194. "प्रश्नोत्तररत्नमाला". By सितपटगुरु . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 3 on a page. Extent 36 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya, Māharāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. प्रणिपत्य जिनवरेन्द्रं प्रश्नोत्तरमालिकां वक्ष्ये,
नागनरामरवन्द्यं देवं देवाधिपं प्रथमं।

End. रचिता सितपटगुरुणा विमला विमलेव रत्नमालेव,
प्रश्नोत्तरमालेयं कण्ठगता कं न भूषयति ।

Colophon. इति प्रश्नोत्तररत्नमाला सम्पूर्णा ।

विषयः । जैनगुरुशिष्यसंवादः ।

No. 195. प्रायश्चित्तसारसंग्रहः. By आनन्द चन्द्र. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 31. Lines, 6 on a page, Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍita Kṛṣṇadās Smṛtibhusana. Appearance, fresh. Prose and Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य पार्वतीनाथं प्रायश्चित्तौ च सारकं ।
आनन्दचन्द्रो विप्रेन्द्रः कुरुते बालबोधकं ॥
पापक्षयमात्रसाधनं प्रायश्चित्तं इत्यादि ॥

End. मासोपवासव्रतं षड्दशधेनुसमं पक्षोपवासव्रतं सार्द्धसप्तधेनुसमं सर्व्वत्र प्रमाणन्तु प्रायश्चित्तविवेकादौ द्रष्टव्यं ॥

Colophon. इति श्रीआनन्दचन्द्रकृत-प्रायश्चित्तसारसंग्रहः समाप्तः ॥

विषयः । प्रायश्चित्तलक्षणं । बालकादिना प्रायश्चित्तह्रासकथनं ॥ ब्रह्मवधादिप्रायश्चित्तकथनं ॥ गोवधजीवबधादिप्रायश्चित्तकथनं ॥ अभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तकथनं ॥ अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तकथनं ॥

No. 196. वज्रसूचोपनिषत्. Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folia, 1. Lines, 12 on a page. Extent, 30 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ओम् देवो ह्येकाग्र आसीत् सैव जगदं उपद्रवत कामकलेति विज्ञायते शृङ्गारकलेति विज्ञायते तस्मा एव ब्रह्मा अजीजनत् विष्णुरजीजनत् सर्वं मरुत्गणा अजीजनत् ।

End. ऋचोऽक्षरे परमे व्योमन् यस्मिन् देवा अधिविश्वे निषेदुः यस्तन्न वेद किमृचा करिष्यति य इत्तद्विदुस्त इमे समासत इत्युपनिषत् ।

Colophon. इति बह्वृचोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । ब्रह्मविद्याकथनम् ।

No. 197. बृहच्छान्तिटीका (सुबोधा). By हर्षकीर्त्तिसूरि. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 14 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācārya Māharāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. नमो जिनेभ्यः ।

श्रीपार्श्वं सर्व्वसिद्धार्थं स्तुत्वा सर्व्वामरैः स्तुतं,

व्याख्याशान्तिस्तवस्यैषा सुबोधा क्रियते मया ।

तत्र पूर्व्वं अस्य स्तवस्योत्पत्तिर्लिख्यते ।

End. इति सुष्ठु आह भूते इति व्याख्या नागपुरीयतपोगणराजा श्रीचन्द्रकीर्त्तिसूरिवरसच्छिष्यहर्षकीर्त्तिसूरिरकार्षीदिमां टीकां । विरचितमङ्गल-(....) आयक्षतः प्रदत्त × × × शान्तिजिनसुप्रसन्नो × × × विहिता बृहच्छान्तिः ॥

Colophon. इति बृहच्छान्तिटीका सम्पूर्णा ।

विषयः । जैनमतानुयायिबृहच्छान्तिव्याख्या ।

No. 198. बृहच्छान्तिवृत्तिः. By हर्षकीर्त्तिसूरि. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 16 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācārya Māharāja Bālacandra Suri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अथ बृहच्छान्तिवृत्तिर्लिख्यते ।

शान्तिः शान्तिर्बृहच्छान्तिः लघ्वीशान्तिसमुच्चयौ,

यत्प्रासाद × × वापद्ग्रन्थ सिंहासनं भवत् ।

श्रीशान्तिं शान्तिकर्त्तारं सर्व्वशान्तिगुणाकरं,

नमस्कृत्य बृहच्छान्ते र्वृत्तिरेषा विधीयते ।

End. पुनः अग्निवोपशमो भवतु अग्निवस्य अकल्याणस्याविद्यादेवपशमः अथो भवतु, पुनः शिवं कल्याणं मङ्गलं भवतु इति सुष्ठु आह, सूते इति स्वाहा ।

Colophon. नागपूरीयतपोगणराजा श्रीचन्द्रकीर्त्तिसूरिविरसच्छिष्यहर्षकीर्त्तिसूरिरकार्षीदिमां टीकां । इति श्रीबृहच्छान्तिना स्तोत्रवृत्तिः ।

विषयः । जैनबृहच्छान्तिस्तोत्रव्याख्या ।

No. 199. **बृहत् संग्रहः.** By **रेवतीशर्म्मा.** Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 89. Lines, 29 on a page. Extent, çlokas. Character, Nāgara. Date S.M. 1900. Place of deposit, Belsārā, Hanumān Tewari. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आदौ विनायकं नत्वा शारदां भारतीं सदा
रामं कृष्णश्च गोविन्दं नत्वा भास्करादिग्रहान् नव ।
दीर्घसंग्रहं वक्ष्येऽहं रेवतीशर्म्मा द्विजः ।
चातुर्वर्ण्यं द्विजादीनां सर्व्वकामार्थसिद्धये ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि चक्रं मातङ्गनायकं ।
येन विज्ञानमात्रेण यात्रायुद्धे जयो भवेत् ।

End. विद्वत्सभा विराजन्ते यथा तारा निशि स्मृता ।
गच्छतो यदि आयाति सप्तद्वीपे रविर्यथा ॥
यत् यत् जन्मकृतं पुण्यं पापञ्च शुभाशुभं ।
तत् सर्व्वं प्रकटीज्ञानं यस्य ग्रन्थस्य पत्रिका ॥
इति ज्योतिःशास्त्रवर्णनं ॥
श्रीशाण्डिल्यगोत्रजामितशितदेवलं प्रवरत्रयं
शाखा कौथुमस्तत्र × सामवेद × × कीर्त्तिता
नाम्ना नारायणत्रिपद इति विभुः ग्रन्थीजन्माचादिकं । ?
ज्योतिर्वित् तिलकं शान्यो × × × भूष्टतां ।
तत् स्वनुश्चैतन्यकृष्णः । तत् पुत्रो देवीदत्तः तत् पुत्रो रेवतीशर्म्मा हनूमान्
प्रख्यायिकापुरे पण्डितटोलेतिख्याता ।

Colophon. इति श्रीरेवतीशर्म्मकृते बृहत्संग्रहे नारायणवर्णनं, विद्यावर्णनं, वैयाकरणवर्णनं, ज्योतिःशास्त्रवर्णनं, रेवतीशर्म्मणो गोत्रवासवर्णनं, स्वपुरवर्णनं नाम षोड्शोऽध्यायः सम्पूर्णः ॥ संवत १९०० ॥

विषयः । १ अध्यायचक्रप्रकरणं । २ वास्तुप्रकरणं । ३ जातकप्रकरणं । ४ प्रश्न-प्रकरणं । ५ प्रश्नप्रकरणं । ६ तिथिनिर्णयप्रकरणं । ७ अशौचनिर्णयप्रकरणं । ८ रविगुर्व्वादिशान्तिप्रकरणं । ९ ज्वरादिशान्तिप्रकरणं । १० दत्तात्रेयप्रकरणं । ११ ग्रहयमाशाकथनं । १२ सरोजव्यालिकादिकथनं । १३ अर्ज्जुनगीता । १४ शक्तिनिरूपणं । १५ चंपकपञ्जरिकाकथनं । १६ ज्योतिःशास्त्रादिवर्णनं ग्रन्थकर्तुर्गोत्रवंशादिवर्णनं ॥

No. 200. ब्रह्मखण्डं । Substance, country-made paper, 11×6 inches. Folia, 450. Lines, 25 on a page. Extent, 5,500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta Viśvakoṣa Office, Babu Nagendranāth Vasu. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. कुमारिकाखण्डमध्ये राज्ये च भरतस्य च ।
पञ्चविंशदेकशतं देशानां मुनिसत्तमाः ।
पञ्चदशपत्तनानां शतं वेलाकुलस्य च ।
ग्रामाणां परिसंख्या च ब्रह्मखण्डेषु क्रियते
देशस्तु जाङ्गलोऽनूपः साधारण इति त्रिधा ॥

End. चेटकिर् ग्राममुख्यश्च स्वर्गभूमौ भविष्यति ।
यवनग्रामनिकटे सरपुरादिकास्पदं ॥
वारत्रयं लुण्ठनं हि ग्रामस्य यवनैर्द्विजाः ।
कर्त्तव्यश्च कलेः सन्ध्या द्विशताब्दे स्थिते मुधा ॥
चौक्रियग्रामनाशं हि रुद्रवर्षसहस्रगे ।
प्राप्स्यति शीतला रोगै दैसन्तो जन्तुभिः सह ।
शीतलाभयभीत्या च केचिच्च ग्रामवासिनः ।
नेपालप्रान्तभूमिञ्च यास्यन्ति च ततः कलौ ॥

Colophon. इति भविष्यपुराणे ब्रह्मखण्डे स्वर्गभूमिवर्णने सप्तपञ्चाशत्तमः सर्गः ॥ अतःपरं किञ्चित् खण्डितं ।

विषयः । १ पौण्ड्रदेशमध्ये गौड़देशवर्णनं ॥ २ वरेन्द्रदेशवर्णनं ॥ ३ कोटिवर्षदेशादिवर्णनं ॥ ४ नारिकेलदेशादिवर्णनं ॥ ५ वराहदेशवर्णनं ॥ ६ । ७ वर्द्धमानदेशवर्णनमुखेन

विद्यासुन्दरयो वपवर्णनं ॥ ८ । ९ । विन्ध्यपार्श्वस्थितदेशादिवर्णनं ॥ १० । ११ यशोरदेश-वर्णनं ॥ १२ । १३ चन्द्रद्वीपविवरणं ॥ १४ । १५ चोट्टलदेशविवरणं ॥ १६ । १७ आसामदेशवर्णनं ॥ १८ । १९ वरदयोमदेशवर्णनं ॥ २० कीकटान्तर्गतवङ्गदेशविवरणं ॥ २१ । २२ कीकटान्तर्वर्त्ति-वङ्गदेश-विवरणं ॥ २३ । २४ २५ २६ २७ २८ मगधदेश-विवरणं २९ । ३० । ३१ भोजदेशविवरणं ॥ ३२ राजगृहवर्णनं ॥ ३३ । ३४ जरासन्धदेशवर्णनं ॥ ३५ । ३६ । ३७ गयाप्रदेशविवरणं ॥ ३८ ३९ विशालदेशान्त-र्वर्त्तिदीर्घद्वारदेशविवरणं ॥ ४० ४१ । ४२ चम्पादेशविवरणं ॥ ४३ चम्पापुरवर्णनं ॥ ४४ । ४५ । ४६ मिथिलादेशवर्णनं ॥ ४७ । ४८ तीरभुक्तिदेशविवरणं ॥ ४९ । ५० । ५१ काशीमाहात्म्यकथनमुखेन काशीप्रदेशविवरणं ॥ ५२ । ५३ काशीसारोद्धाररत्नेश्वर माहात्म्यादिकथनं । ५४ ५५ काशीमाहात्म्यविश्वेश्वरमाहात्म्यादिकथनं । ५६ काशी माहात्म्यतद्देवतादीनां माहात्म्यकथनं ॥ ५७ मध्यदेशान्तर्वर्त्तिस्वर्गभूप्रदेशवर्णनं ॥

No. 201. ब्रह्मानन्दः । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1764. Place of deposit, Upalatāgram Post Mehar, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagabandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ब्रह्मानन्दं प्रवक्ष्यामि ज्ञाते तस्मिन्नशेषतः ।
ऐहिकामुष्मिकानर्थव्रातं हित्वा सुखायते ॥
ब्रह्मवित् परमाप्नोति शोकं तरति चात्मवित् ।
रसो ब्रह्मरसं लब्ध्वानन्दी भवति नान्यथा ॥
प्रतिष्ठां विन्दते स्वस्मिन यदा स्यादथ सोऽभयः ।
कुरुतेऽस्मिन्नन्तरं चेदथ तस्य भयं भवेत् ॥
वायुः सूर्य्यो वह्निरिन्द्रो मृत्युर्जन्मान्तरेऽन्तरं ।
कृत्वा धर्म्मं विजानन्तोऽप्यस्माद्भीत्या चरन्ति हि ॥
इत्यादि ।

End. निरपायो ब्रह्मतत्ते भासमाने स्वयंप्रभे ।
अद्वैते त्रिपुटी नास्ति भूमानन्दोऽत उच्यते ॥
ब्रह्मानन्दाभिधे ग्रन्थे पञ्चमोध्याय ईरितः ।
विषयानन्द एतेन द्वारेणान्तःप्रविश्यतां ॥
पापादरिहरोमेन ब्रह्मानन्देन सर्व्वदा ।

पायाच्च प्राणिनः सर्व्वान् स्वाश्रितान् शुद्धमानसान् ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोध्यायः ।
शाके वेदरसाग्निचन्द्रगणिते पञ्चानने तावके
बौधाङ्के युगयौतवे निजगुरोः पादारविन्दद्वयं । (?)
ध्यात्वा च्छतृसरसौवच्छे श्रुतिशिरः श्रीपञ्चदश्याख्यकेऽ-
लिखि श्रीवनमालिनामवटुना स्वज्ञानसन्दीपकः ॥

विषयः । इति श्री ब्रह्मानन्दे योगानन्दोनाम प्रथमोध्यायः ।
" " आत्मानन्दो नाम द्वितीयोध्यायः ।
" " अद्वैतानन्दो नाम तृतीयोध्यायः ।
" " ब्रह्मानन्दाभिधे ग्रन्थे चतुर्थोध्याय ईरितः ।
" " विद्यानन्दस्तदुत्पन्निपर्य्यन्तोऽध्याय ईर्य्यतां ॥
" " इति श्रीब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोध्यायः ।

No. 202. ब्रह्मानन्दः (सटीकः) टीका. By रामकृष्ण. Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 39. Lines, 16 on a page. Extent, 950 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Rajārampura, Pandit Maheśacandra Tarkacūḍāmaṇi. Appearance, tolerable. Verse and Prose. Generally correct.

Beginning. मूलस्य ब्रह्मानन्दं प्रवक्ष्यामि ज्ञाते तस्मिन्नशेषतः ।
ऐहिकामुष्मिकानर्थव्रातं हित्वा सुखायते ॥
ब्रह्मवित् परमाप्नोति शोकं तरति चात्मवित् ।
रसो ब्रह्मरसं लब्ध्वानन्दी भवति नान्यथा ॥ इत्यादि

टीकायाः नत्वा श्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनीश्वरौ ।
ब्रह्मानन्दाभिधं ग्रन्थं व्याकुर्व्वे बोधसिद्धये ॥

End. मूलस्य ब्रह्मानन्दाभिधे ग्रन्थे पञ्चमोऽध्याय ईरितः
विषयानन्द एतेन द्वारेणान्तःप्रविश्यतां ॥
प्रीयाद्धरिर्हरोऽनेन ब्रह्मानन्देन सर्व्वदा
पायाच्च प्राणिनः सर्व्वान् स्वाश्रितान् शुद्धमानसान् ॥
इति श्रीविषयानन्दे पञ्चमोऽध्यायः ॥
श्रीसीतारामाभ्यां नमः ॥

टीकायाः फलितमाह निवपाभीति विपुटीभानाभावाद्भूमानन्दोऽयं इत्युच्यते इत्यर्थः। इदानीं ग्रन्थमुपसंहरति ब्रह्मानन्देति। इदानीं ग्रन्थसमाप्तौ अभेदेन हरिहरं स्मरन् प्रार्थयति प्रीयादिति ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनिवर्य्यकिङ्करेण रामकृष्णाख्येन विदुषा विरचितायां ब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोऽध्यायः ॥ इति श्रीब्रह्मानन्दनामकग्रन्थःसमाप्तः ॥

विषयः। १ अध्याये योगानन्दनिरूपणं ॥ २ अध्याये आत्मानन्दनिरूपणं ३ अध्याये अद्वैतानन्दनिरूपणं ॥ ४ अध्याये विद्यानन्दनिरूपणं ५ अध्याये विषयानन्दनिरूपणं ॥

No. 203. भर्तृहरिनिर्व्वेदनाटकं. By हरिहरोपाध्याय. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 21. Lines, 5 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Dinājpura, Paṇdit Krisṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

श्री शम्भवेनमः।

Beginning. शैत्यायाहत्य मूर्द्ध्ना रजनिकरकलाजाह्नवी चोपनीता।
यत्राक्रोशापभीता पदमपि न जटाजूटतोऽधः प्रपेदे

× × × × ×
× × × + ×

नान्द्यन्ते सूत्रधारः। अलमतिविस्तरेण भो भोस्त्रिभूवनतत्प्रभृतिबीजस्य भूतस्य भगवतो भूतपते भैरवेश्वरस्य यात्रायां सुलभाः सामाजिकाः श्रीहरिहरप्रणीतेन भर्तृहरिनिर्व्वेदनाम्ना शान्तिरसप्रधानकेन नाटकेनोपासितुमीहामहे तत्र भवन्तः सावधाना भवन्तु ॥

End. गोरक्षः। तथापीदमस्तु
साधोः सिध्यतु कार्य्यमस्तु चिरं राजा प्रजारञ्जनात्
लक्ष्मी रक्षतु पक्षपातमधुरा भूयादुदारात्मनां
तद्दोषापनमार्गनादय सुहृत्सार्थात् सदर्थार्पणा-
दस्मिन् हारिहरे परीक्षितगुणा श्रीयातु गौर्गौरवं ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे ॥

Colophon. इति पञ्चमोऽङ्कः ॥ इति श्री हरिहरोपाध्यायकृत-भर्तृहरिनिर्व्वेदनामकनाटकं समाप्तं ॥

विषयः । स्वप्रियाया भानुमत्या स्वप्नश्रवणेन निर्विघ्नस्य भर्तृहरिनामकस्य राज्ञो ज्ञान-प्राप्तिकथनं ॥

No. 204. भावशतकम्. By नागराज. Substance, country-made paper, 8×5 inches. Folia, 19. Lines, 6 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikari, District Gayā, Paṇḍit Mahavīraprasād. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।

ग्रथं क्वचित् क्वचिदतीव सितेतराभं ।
क्वापि प्रफुल्लनवपल्लवसन्निकाशं ।
नग्नं क्वचित् क्वचन शीतलमस्तुतेजः
कैवल्यसंस्थितिपथानुगतं सुदेव ॥

End. सोयं दुर्जयदोर्भुजाग्रजनितप्रौढप्रतापानल-
ज्वालाजालखिलीकृतारिनगरः श्रीनागराजो जयी ॥

Colophon. इति श्रीनागराजविरचितं भावशतकं सम्पूर्णं ॥

विषयः । भावादिनिरूपणं ॥

No. 205. भाषिकसूत्रव्याख्या. By अनन्तभट्ट. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 20. Lines, 10 on a page. Extent, 230 çlokas. Character. Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. वन्दे विष्णुं महानन्दं भक्तकल्पमहीरुहं ।
यच्छायासंश्रितैर्लभ्यं नरैरर्थचतुष्टयं ॥
कुपिताच्चिपपाच्छायां समीकृत्य परं सुखं ।
सेवन्ते सत् पदं धीरास्तमनन्तं भजेम्यहं ॥

End. वचनप्रसूनमालानन्ताख्येन सूरिणा रचिता,
भ्रियतां हृदये सहृये कमलामधिलेन पुरुषेण ।

Colophon. इति श्रीमत्प्रथमशाखिनागदेवभट्टात्मजेन श्रीमदनन्तभट्टेन विरचितं भाषिकसूत्रव्याख्यानं समाप्तं ।

विषयः । शतपथब्राह्मणस्वरसंस्कारकभाषिकसूत्रव्याख्या ।

No. 206. भूवनेश्वरीस्तवटीका. By गौरमोहनविद्यालङ्कार. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 130 çlokas. Character Bengali. Date S.K. 1764. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta gram Medrā, Babu Parbatīcaraṇ Bhaṭṭācāryya. Appearance, old, Prose. Generally Correct.

Beginning ॐ नमो भुवनेश्वर्य्यै ॥

कालीपादयुगं रम्यं ध्यात्वा श्रीगौरमोहनः ।
टीकां तनोति विमलां धीरैरेषा प्रदृश्यताम् ॥
अन्यत्र बहवो दोषा गुणलेशो न विद्यते ।
तथापि स्पष्टतां कृत्वा वालके मयि तेष्टताम् ॥

अथ सर्व्वविद्याप्रधानाया भूवनेश्वर्य्याः स्तवस्यार्थसुबोधाय व्याख्यायते, अथानन्दमयीमित्यादि अथ पूजाद्यनन्तरं आनन्दमयीं नित्यानन्दविशिष्टां साक्षात् शब्दब्रह्मस्वरूपिणीं पूर्णब्रह्मस्वरूपिणीमिति च पाठान्तरं जगत्कारणमम्बिकां जगतां ब्रह्मादीनां कारणं वीजं अम्बिकां जगन्मातरं अथवा अम्बिकानाम्नीं अहं ईड़े स्तुतिं करोमीत्यादि ।

End. श्रुतिसुरचितपाकमित्यादि, श्रुत्या सुरचितमिव पाकं निष्पन्नं यच्च तदेतत् स्तोत्रं धीमतां बुद्धिशालिनां मध्ये इह जगति यो मर्त्यः मनुष्यः आर्द्रान्तरात्मा आर्द्रो द्रवीभूतोऽन्तरात्मा यस्य स्नेहयुक्तः सन् नित्यं पठति स जनः × × × × विभूतीनां सर्व्वैःपदं यथा स्यात् तथा भवति श्रुतिसुचरितपाकमिति च पाठान्तरं ।

Colophon. इत्युपेन्द्र भट्टवंशोद्भवश्रीगौरमोहनविद्यालङ्कारभट्टाचार्य्यविरचिता श्रीमद्भुवनेश्वरी-स्तवटीका समाप्ता । शकाब्दा १७६४ ।

विषयः । भूवनेश्वरी स्तवस्य व्याख्यानं ।

No. 207. भूखण्ड (स्कन्दपुराणीय). Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 42. Lines, 9 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of Deposit, Dinājpura Rājvāḍi. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमं ।
देवीं सरस्वतीञ्चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

चिदशानां यथाविष्णुस्तीर्थानां तीर्थराड़िव ।
तथा जयति भूखण्डे शम्भलग्राम उत्तमः ॥

स्कन्द उवाच ।

End. नन्दिग्रामस्य माहात्म्यं वरेखैव द्विजोत्तम ।
कथितञ्च मया पुण्यं शालग्रामे शिलामये ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे भूखण्डे शम्भलग्राममाहात्म्यं ॥ समाप्तोयं ग्रन्थः ॥

विषयः । १ । २ । ३ अध्याये शम्भलमाहात्म्यकथनेन ययातेर्वरलाभकथनं ॥ ४ अर्ककुण्डमहिमवर्णनं ॥ ५ दशाश्वमेधवर्णनं ॥ ६ पिशाचमोचनं ॥ ७ एकाम्निवर्णनं ॥ ८ अवन्तीश्वरवर्णनेन यज्ञदत्तमोचनिरूपणं ॥ ९ यमतीर्थवर्णनं ॥ १० । ११ प्रयागवर्णनं ॥ १२ । १३ भविष्यगङ्गावर्णनं ॥ १४ गोमतीतीर्थवर्णनं ॥ १५ रेवाकुण्डवर्णनं ॥ १६ गोपालमाहात्म्यवर्णनं ॥ १७ । १८ मोचतीर्थवर्णनं ॥ १९ चक्रतीर्थ-वर्णनं ॥ २० गुप्ततीर्थ-वर्णनं ॥ २१ गयावर्णनं ॥ २२ । २३ । २४ कूपादिवर्णनं ॥

No. 208. भैरवस्तवराजः. (विश्वसारोद्धारीयः) Substance, country-made paper, 16 × 3½ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 72 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakonā Ayodhyā Raghunāthvāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ वटूकस्तोत्रं ।
कैलासशिखरासीनं देवदेवं जगद्गुरुं ।
शङ्करं परिपप्रच्छ पार्व्वती परमेश्वरं ॥

श्रीपार्व्वत्युवाच ।

भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ सर्व्वशास्त्रागमादिषु ।
आपदुद्धारकं मन्त्रं सर्व्वसिद्धिप्रदं न्टणां ॥

श्रीभगवानुवाच ।

शृणु देवि महामन्त्रमापदुद्धारहेतुकं ।
सर्व्वदुःखप्रशमनं सर्व्वशत्रुनिवर्हणं ॥ इत्यादि ।

End. एतत् श्रुत्वा ततो देवी नामाष्टशतमुत्तमं ।
भैरवाय प्रहृष्टाभूत् स्वयञ्चैव महेश्वरी ॥

Colophon. इति विश्वसारोद्धारे आपदुद्धारकल्पे भैरवस्तवराजः समाप्तः ।

विषयः । वटुकभैरवस्य स्तवकथनं ॥

No. 209. भ्रमरगीतं. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia 5. Lines 4 on a page. Extent, 25 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

अथ प्रजल्पः ।

Beginning. असूयेर्ष्यामदयुजा यविरस्करणं भद्रया प्रियस्या
कौशलोद्गारः प्रजल्पः स तु कीर्त्तितः ।? यथा ।
मधुप कितव बन्धो मा स्पृशांघ्रिं सपत्न्याः
कुचविलुलितमालाकुङ्कुमश्मश्रुभिर्नः,
वहतु मधुपतिस्तन्मानिनीनां प्रसादं
यदुसदसि विडम्ब्यं यस्य दूतस्त्वमीदृक् ॥

अथ सुजल्पः ।

End. यत्रार्जवात् सगाम्भीर्य्यं सदैन्यं सचपलं
तत्कण्ठस्य हरिः स्पृष्टः स सुजल्पो निगद्यते ॥ यथा-
अपिवत मधु पूर्य्यामर्य्यपुत्रोधनास्ते ?
स्मरति स पितृगेहान् सौम्यबन्धूंश्च गोपान्
क्वचिदपि स कथां नः किंकरीणां गृणीते,
भुजमगुरुसुगन्धं मूर्ध्न्यधास्यत् कदा नु ॥

Colophon. × × × ×

विषयः । सोद्दाहरणप्रजल्पादिसुजल्पान्तलक्षणान्युक्तानि ।

No. 210. भ्रमरगीतव्याख्या. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia 5. Lines, 15 on a page. Extent, 305 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares city, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

अथ चित्रजल्पः ।

Beginning. प्रेष्ठस्य सुहृदालोके गूढरोषाभिजृम्भितः ।
भूरिभावमयो जल्पो यस्तीव्रोत्कण्ठितो यमः ॥

चित्रजल्पो दशाङ्गोयं प्रजल्पः परिजल्पितं ।
विजल्पोऽजल्पसंजल्पा अवजल्पोऽभिजल्पितं ॥
आजल्पः प्रतिजल्पश्च सुजल्पश्चेति कीर्त्तितः ।
एष भ्रमरगीताख्यो दशमे प्रकटीकृतः ।
असंख्यभाववैचित्र्य-चमत्कृतिसुदुस्तरः ॥

End. अत्र प्रथमचरणे आर्जवं। द्वितीये स्वप्रयत्नानुपख्यापनेन गाम्भीर्य्यं। तृतीये, दैन्यं। चतुर्थे, चापलमुत्कण्ठा च। अत्र चित्रजल्पलपनमाधुर्य्यश्रवणोत्कण्ठया कृष्ण एव भ्रमररूपेण तत्रागत इत्यैश्वर्य्यपक्षीया आहुः ॥

Colophon. इति भ्रमरगीतव्याख्या.

विषयः। उज्ज्वलनीलमन्युक्तरीत्या भ्रमरगीतव्याख्या।

No. 212. मध्यपदक्षिणद्वारनिर्णयः. By नारायणदेव. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi. Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

क्षीराम्भोनिधिमध्यगे सुखलिते चिन्तामणेरालये।
गीर्वाणद्रुमवाटिकापरिवृते सिद्धाष्टकेनावृते।
वैडूर्य्याष्टदलाम्बुजे जनकजायुक्तं वृषत् तारकं,
सानन्दं तदुपास्महे परतरं रामाभिधानं महः।

End. यद्वा मयात्र लिखितं सदथासद्वा
ग्रन्थान् विलोक्य विविधान् स्वमतानुरूपं।
माध्यन्दिनीयविबुधा ह्यवलोक्य तत्र
दीने मयि प्रददतु ध्रुवमाशिषो र्याः।

Colophon. श्रीमच्छुक्लयजुर्वेदान्तर्गतमाध्यन्दिनीयशाखाध्यायि-देवोपाभिधनारायणसूरिकृतो दक्षिणद्वारनिर्णयः समाप्तः॥

विषयः। मण्डपदक्षिणद्वारे यजुर्व्वेदीयेभयोः शाखयोः कस्या ग्रहणं इति सन्देहे तन्निरूपणम्।

No. 213. मन्त्रकाशीखण्डटीका (मन्त्ररहस्यप्रकाशिका) . By नीलकण्ठ . Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia 17. Lines, 13 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Nāgara Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. विश्वेशं माधवं ढुण्ढिं दण्डपाणिञ्च भैरवं ।
वन्दे काशीं गुहां गङ्गां भवानीं मणिकर्णिकां ॥
प्रतेरथमिति द्वादशर्चं सूक्तं । अथ बृहद्देवताबृ-
त्तेतिहासं प्रतेसूक्तं मन्यते शाकटायनः ।
यास्को ऽग्निमैन्द्रं वा वैश्वदेवम् शौनकः ॥

End. ततो ऽत्यग्रागेनानारब्धकार्याणि काश्यां कृतान्यपि पुण्यानि पापानि च नश्यन्ति इतरे तु पुण्यपापे अश्नरीत्या भोगेन क्षपयित्वा कैवल्यमश्नुते । तदेवं काश्यां तनुत्यागो जन्तुमात्रस्य श्रुतिस्मृतिन्यायैः परमानन्द-प्राप्तिर्भवेति सिद्धम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणमर्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-गोविन्दसूरि-सूनोर्नीलकण्ठस्य कृतिः स्कोक्तमन्त्रकाशीखण्डव्याख्या रहस्यप्रकाशिकाख्या समाप्तिमगमत् ।

विषयः वेदस्थकाशीविषयकमन्त्राणां व्याख्या .

No. 214. तन्त्रसारोक्तमन्त्रमुक्तावलीविधिः Substance, yellow foolscap paper, 6 × 3 inches. Folia, 24. Lines, 6 on a page. Extent, 575 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām Post Meher, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīs. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ॐ नमः शिवाय ।
अथ तन्त्रसारोक्तमन्त्रमुक्तावलीविधिः ।
तत्र प्रथमं भुवनेश्वरीमन्त्राः । ह्रीँ ऐँ क्रोँ ऐँ ऐँ ह्रीँ श्रीँ । श्रीँ ह्रीँ क्रोँ ॥ अथान्नपूर्णा मन्त्राः ह्रीँ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ ह्रीँ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ह्रीँ श्रीँ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा ॥ इत्यादि ।

End. अथादर्शनमन्त्राः । ॐ क्ष्रं फट् काखि काखि मांसशोणितरक्तं खादय देव मापश्यतु मादति क्ष्रं फट् स्वाहा । अस्मिन् अमुकस्य मनः स्तम्भय स्तम्भय क्ष्रं फट् ।

Colophon. इति तन्त्रसारोक्तमन्त्राः । ॐ नमो गुरवे ।

विषयः भुवनेश्वरीमन्त्राः । अन्नपूर्णामन्त्राः । त्रिपुरामन्त्राः । अङ्कुरितामन्त्राः । महिषमर्दिनीमन्त्राः । जयदुर्गामन्त्राः । श्रीमन्त्राः । हरिद्रागणेशमन्त्राः । सूर्य्यमन्त्राः । अग्निमन्त्राः । विष्णुमन्त्राः । रामचन्द्रमन्त्राः । वासुदेवमन्त्राः । नृसिंहमन्त्राः । वराहमन्त्राः । कृष्णमन्त्राः । शिवमन्त्राः । क्षेत्रपालमन्त्राः । भैरवमन्त्राः । भद्रकाल्यादीनां मन्त्राः । वीरसाधनादिमन्त्राः । मारणवशीकरणोच्चाटनादिमन्त्राः ॥ अदर्शनमन्त्राश्चेति कतिपयमन्त्राणां सङ्ग्रहः ।

No. 215. **मन्त्ररामायणम् .** Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 43. Lines, 2 on a page. Extent, 146 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. शिरो मे राघवः पातु भालं दशरथात्मजः ।
कौशल्येयो दृशौ पातु विश्वामित्रप्रियः श्रुती ॥ १ ।
घ्राणं पातु मखत्राता मुखं सौमित्रिवत्सलः,
जिह्वां विद्यानिधिः पातु कण्ठं भरतवन्दितः । २ ।
स्कन्धौ दिव्यायुधः पातु भुजौ भग्नेशकार्म्मुकः
करौ सीतापतिः पातु हृदयं जामदग्न्यजित् । ३ ।
मध्यं पातु खरध्वंसी नाभिं जाम्बवदाश्रयः,
सुग्रीवेशः कटिं पातु सक्थिनी हनूमत्प्रभुः । ४ ।
जानुनी सेतुकृत् पातु जङ्घे दशमुखान्तकः ।
पादौ विभीषणश्रीदः पातु रामोऽखिलं वपुः । ५ ।

End. त्रावा न चोदः प्रदिशः पृथिव्याः स्वस्तिभिरतिदुर्गाणि विश्वा,
स्वां प्रजां वृहदुकथो महित्वावरेष्वदधदापरेषु ।

Colophon. × × × × ×

विषयः । प्रथमतो रामरक्षास्तोत्रं ततो वेदस्थरामविषयकमन्त्राः ।

No. 216. मन्त्ररामायणव्याख्या (मन्त्ररहस्यप्रकाशिका). By नीलकण्ठ. Substance, country-made paper, 11 × 2½ inches. Folia, 43. Lines, 12 on a page. Extent, 1,545 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. रामायणं द्रुमं नौमि रामरक्षा भवाङ्कुरं ।
गायत्री बीजमाम्नायं मूलं मौक्षो महाफलं ॥
अथ रामरक्षायाः रामायणद्रुमाङ्कुरत्वं समुपगम्यते, ततस्तासां राघवादिपदानां क्रमेण रामायणार्थसूचकत्वात्, तस्याः गायत्रीबीजत्वं वेदमूलत्वं चोपपादनीयं येन रामायणस्यापि तदुभयं सिध्यति ।

End. व्याख्यार्थपरतां मिरामिमां व्याख्यार्थपुष्टयेन दर्शितां ।
शास्त्रवेदपदवाक्यमानवित् कोपि वीक्ष्य सुमतिः प्रमोदतां ॥
श्रीरामरक्षाव्याख्यानं मन्त्ररामायणाभिधं ।
व्याख्यानाराधनरेण प्रीयतां करुणानिधिः ॥
दर्शितः बीजयाध्यायं वेदारण्ये निरध्वनि ।
पन्थो विपुल × × × याख्याभाष्यानुयायिनः ॥

Colophon. इति श्रीमत्-पदवाक्यप्रमाणमर्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-गोविन्दसूरिसूनोः श्रीनीलकण्ठस्य कृतिः स्वोक्तमन्त्ररामायणव्याख्या मन्त्ररहस्यप्रकाशिकाख्या समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । मन्त्ररामायणव्याख्या.

No. 217. मन्त्राभिधानं. By यदुनन्दनभट्टाचार्य्य. Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 9. Lines, 7 on a page. Extent, 180 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpura, Kālāpāḍā, P. O. Rājārampura, Paṇḍit Sitānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीरामः ॥
प्रणम्यादौ महामायां सृष्टिस्थित्यन्तकारिणीं ।
मन्त्राभिधानं क्रियते यदुनन्दनशर्म्मणा ॥ ॐ कारः ।
ॐ कारं वर्त्तुलं तारं वामच? हंसः कारणं ।
मन्त्राद्यः प्रणवः सत्यं बिन्दुशक्तित्रिदैवतं ॥ इत्यादि

End. क्रं क्रोधाख्योऽङ्कं नमुचश्च शलदो रिपुसंज्ञकः ।

वौषट् । नेत्रयुग्मं तथा वौषट् चतुर्दैवतमेवच ।
फट् । अस्त्राख्यो फट् कोटिका स्यादस्त्रान्तोऽमरवाचकः ॥

Colophon. इति यदुनन्दनभट्टाचार्य्यविरचितं मन्त्राभिधानं समाप्तं ॥

विषयः । ॐ कारस्य देवताकथनं । तथा अकारादिमातृकावर्णादीनां देवतार्थकथनं ।

No. 218. मन्दारमञ्जरी (तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्या). By व्यास-यति. Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia 40. Lines, 11 on a page. Extent, 1200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ।
लक्ष्मीकरतलाम्भोजलालनीयपदाम्बुजं
प्रणमामि हयग्रीवं देवताचक्रवर्त्तिनं ॥
श्रीमदानन्दतीर्थार्य्यचरणाम्बुजद्वयं
शिवेन्द्रादिशिरोभूषामादरादभिवादये ॥

End. हयग्रीवपदाम्भोजमकरन्दीधितिचन्द्रिकां
मनश्चकोर संसारसंतप्त सततं पिब ॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मीनारायणाख्ययतिकुलतिलकादधीतमाध्वशास्त्रमतेन व्यास-यतिना विरचिता मन्दारमञ्जरी तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्या समाप्ता ।

विषयः । माध्वतत्त्वप्रकाशिकाव्याख्या ।

No. 219. मन्मथसंहिता. Substances, country-made paper, 7 × 3 inches. Folia, 7. Lines, 15 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Palce of deposit, Calcutta Visvakoṣa Office, Babu Nagendranāth Vasu. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
एकदा सुखमासीनं मन्मथं जगतां पतिं ।
रतिः पप्रच्छ धर्म्मिष्ठा सर्व्वलोकहितेरता ॥
किमत्र सारं संसारे तन्मे वद सुरोत्तम ।

End. धनधान्यधरायुक्तो यशस्वी ज्ञानसंयुतः ।
तपस्वी राज्यपूज्यश्च संहिताश्रवणाद्भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीमन्मथसंहितायां कामगुणमालायां पञ्चमोऽध्यायः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । रतिमदनसम्भाषणमुखेन मैथुनप्रकारभेदकालाकालादिनिरूपणं ॥

No. 220. महाभागवतपुराणं. Substance, country-made paper, $13 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 178. Lines, 10 on a page. Extent, 5300 çlokas. Character, Bengali. Date of writing S.K. 1734. Place of deposit, Upalatāgrām Post Meher, Zilla Comilla, Pandit Jagadbandhu Tarkāvagīs. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो दुर्गायै ।

यामाराध्य विरिञ्चिरस्य जगतः स्रष्टा हरिः पालकः
संहर्त्ता गिरिशः स्वयं समभवज्ज्ञेया च या योगिभिः ।
यामाद्यां प्रकृतिं वदन्ति मुनयस्तत्त्वार्थविज्ञाः परां
तां देवीं प्रणमामि विश्वजननीं स्वर्गापवर्गप्रदां ॥

एकदा नैमिषारण्ये शौनकाद्या महर्षयः ।
पप्रच्छुर्मुनिशार्दूलं सूतं वेदविदांवरं ॥
आयुष्मन्‌ महाप्राज्ञ सर्व्ववेदविदां वर ।
पुराणं साम्प्रतं ब्रूहि स्वर्गमोक्षसुखप्रदं ॥

सूत उवाच ।

यदुक्तं श्रीमहेशेन नारदाय महात्मने ।
पुराणं परमं गुह्यं महाभागवताह्वयं ॥
यदाह भगवान्‌ व्यासः श्रद्धया भक्तिशालिने ।
स्वयं जैमिनये पूर्व्वं पुनस्तद् वो ब्रवीम्यहं ॥ इत्यादि ।

End. य इदं परमाख्यानं श्रावयेद् द्विजसन्निधौ ।
तद्भक्त्या जैमिने तस्य पापं नश्यति तत्क्षणात्‌ ॥
अप्यनेकशतं कोटिजन्मान्तरसुसञ्चितं ।
एतदन्यच्च मुने पापं मोक्षमवाप्नुयात्‌ ॥ ?

Colophon. इति श्रीमहाभागवते महापुराणे एकाशीतितमोऽध्यायः समाप्तः चौर चैत्रस्य विंशदिवसे भृगुवासरे कृष्णपक्षीयचतुर्द्दश्यान्तिथौ मध्यदण्डसमये समाप्तेयं पुस्तिका । श्रीयनश्यामशर्म्मणः स्वाक्षरम्‌ । शकाब्दाः । १७३४ ।

विषयः। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे महाभागवतप्रकाशनं नाम प्रथमोऽध्यायः। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे द्वितीयोध्यायः। ३। ४। ५। ६। ७। ८। इति श्रीछायायात्यग्निप्रवेशः। ९ इति श्री— १०। ११। १२। १३। १४। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे श्रीभगवतीगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे शिवनारद-संवादे। १५। इति श्रीपार्व्वतीहिमालयसंवादे। १६। इति श्रीभगवतीगीतासूप-निषत्सु। १७। इति श्रीशिवनारदसंवादे। १८। इति श्रीभगवतीगीतासमाप्तिर्नाम। १९। इति श्री— २०। २१। २२। २३। २४। २५। २६। २७। २८। २९। इति श्रीकार्त्तिकेयजन्मकथनं नाम। ३०। इति श्रीतारकासुरसंवादे कार्त्तिकेयसमागमो नाम ३१। इति श्री— ३२। इति श्रीतारकवधो नाम। ३३ ३४। इति श्री— ३५। ६० इति श्रीमहाकालीदर्शने। ६१। इति श्री—६२। इति श्रीकालीप्रसङ्गसमाप्तिर्नाम। ६३। इति श्रीशिवगानप्रसङ्गो नाम। ६४। इति श्रीवामनोपाख्याने। ६५। इति श्रीशिवसहस्रनाम-स्तोत्रं समाप्तं। ०। इति श्री— ६९। ७०। इति श्री गङ्गामाहात्म्यं। ७१। ७२। इति श्रीगङ्गामाहात्म्यं। ७४। ७५ इति श्रीकामाख्यामहात्म्यं नाम। ७६। इति श्री— ७७। इति श्रीकामाख्यामाहात्म्यं नाम। ७८। इति श्रीतुलसीमाहात्म्यं नाम। ७९। इति श्रीवत्राक्षमाहात्म्यं नाम। ८०। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे एकाशीतितमो-ऽध्यायः। ८१।

No. 221. महाभारतसारः, (ज्ञानचन्द्रोदयः). By रामचन्द्र. Substance, country-made paper, $12 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines, 10 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpura, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै॥

ढुण्डिराजं प्रणम्यादावन्नपूर्णां सुरेश्वरीं।
विश्वेश्वरं विश्ववन्द्यं कालभैरवमेव च॥
दण्डपाणिं महादेवीमाद्यामाराध्य भक्तितः।
अविमुक्ते महाक्षेत्रे जन्तूनां मुक्तिदायके॥
महाराजश्रीभवान्या स्थापितां परदेवतां।
महाकालीं महामायां महादेवोपरिस्थिताम्॥
क्रियते रामचन्द्रेण श्रीमता ब्राह्मणेन वै।
महाभारतसारोऽयं ज्ञानचन्द्रोदयाभिधः॥

देवसंकीर्त्तनं पूर्व्वं ततो धर्म्मप्रशंसनं ।
+ + + + ॥
ततश्च मानसं तीर्थं संसारकूपवर्णनं ।
भारतस्थमिदं सर्व्वं ग्रन्थेऽस्मिन् लिख्यते मया ॥ इत्यादि ।

End. प्रभवादद्भुताद्भूमेः सलिलस्य च तेजसः ।
परिग्रहात् मुनीनाञ्च तीर्थानां पुण्यता स्मृता ॥
तस्मात् भौमेषु तीर्थेषु मानसेषु च नित्यशः ।
उभयेषु च यः स्नाति स याति परमां गतिं ॥

Colophon. इति श्रीमहाभारते मानसतीर्थवर्णनं । अतः परं खण्डितं ।

विषयः । देवसङ्कीर्त्तन । धर्म्मप्रशंसनं । धनवैराग्यकथनं । स्त्रीवैराग्यकथनं । स्त्रीस्वभाव निरूपणं । शोकापनोदनकथनं । दानधर्म्ममोक्षधर्म्मादिनिरूपणं । शिवभक्तिकथनं । गङ्गामानस-तीर्थमाहात्म्यकथनं ॥

No. 222. महालक्ष्मीव्रतकथा (भविष्यपुराणोक्ता). Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 145 çlokas. Character, Bengali. Date S. K. 1709. Place of deposit, Dacca Sonārgā̃ Kṛṣṇapura, Paṇḍit Śaratcandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्ण उवाच ।
शृणु राजन् कथां दिव्यां सर्व्वपापप्रणाशिनीं ।
यां श्रुत्वा लभते चायुर्धर्म्मपुत्र युधिष्ठिर ॥
युधिष्ठिर उवाच ।
लक्ष्मीमलाभपुत्रायुःसर्व्वैश्वर्य्यसुखप्रदं ।
व्रतमेकं ममाचक्ष्व विचार्य्य पुरुषोत्तम ॥
श्रीकृष्ण उवाच ।
दुर्व्वारदवदैत्येन परित्यक्ते त्रिविष्टपे ।
एतदेव हतस्थाने देवेन्द्रं प्राह नारदः ॥

End. व्रतमिदमथ चक्रे नारदेनोपदिष्टं
सुरपतिरपि यस्माद् वाञ्छितार्थंश्च लेभे ।
त्वमपि कुरु तदेतत्कर्म्मतो यथास्या-
दभिमतफलसिद्धिः पुत्रपौत्रादिदृष्टिः ॥

Colophon. इति भविष्यपुराणोक्तमहालक्ष्मीव्रतकथा समाप्ता । शुभमस्तु मङ्गलं । १७०९ ।

विषयः । महालक्ष्मीव्रतानुष्ठानफलकथनम् ।

No. 223. "महावीरचरित्रस्य बालबोधः". Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 17 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1762. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. दुरियवयसमीरं मोहपङ्कानीरं
पणमिय जिनवीरं + + + + ।
गहवीरं भवत पडिकुलंभस्स सुक्खागुकूलं
धरिय + + समूलं किचि किमेमि + + लं ॥

End. चे जिन सदा सदा तुमने बालक चलयो
नमचारापममा चि विनद सुखदा प्रणाम कुलो ॥

Colophon. इति श्रीमहावीरचरित्रस्य बालबोधः समाप्तः । संवत् १८६२ ।

विषयः । गुर्जरभाषायां महावीरचरित्रवर्णनम् ।

No. 224. महाग्राग्निकल्पः. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 112 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ महाग्राग्निकल्पः ।

ॐ महाग्राग्निं प्रवक्ष्यामि यां प्राप्य महतीं श्रियं ।
ब्राह्मणः क्षत्रियो वापि वैश्यो वा + + लभन्ति ॥

End. एतद्बाह्याभ्यामतिथं कुर्यात् संवत्सरादपि ।
आरोग्यबलसंपन्नो जीवेच्च शरदां शतम् ॥

Colophon. इति महाशान्तिकल्पे पूर्व्वार्द्धं समाप्तम् ।

विषयः । महाशान्तिविधिः ।

No. 225. महिम्नः स्तवटीका (कौमुदीनाम्नी) By वाचस्पति. Substance, country-made paper, 13 × 3½ inches. Folia, 13. Lines, 8 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garbeta, Gram Bhaṭṭagrāma, Rāmahṛidaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीदुर्गायै नमः ।

प्रणम्य गिरिजानाथं संसाराम्भोनिधौ वरं ।
व्याख्यां महिम्नः स्तोत्रस्य करवाणि यथामति ॥
विद्वन्मनःकुमुदिनी × × भर्त्तृसमाश्रिता ।
वाचस्पतिकृता व्याख्याकौमुद्यस्तु सदा मुदे ॥
तिष्ठन्ति यदि सद्व्याख्याकृता व्याख्याः परात्परं ।
तासां सारं समाकृष्य द्विधेदानीं प्रतन्यते ॥
महिम्न इत्यादि । इत्यादि ।

End. कुसुमदशनेत्यादि — टीकाकारैरव्हतमपि व्याख्यायते शिशुशशधरार्द्धचन्द्रो मौलौ यस्य गुरुर्महान् निजोऽसाधारणो महिमा यस्य तस्य देवस्य दासः सेवकः सर्व्वेषां गन्धर्व्वाणां राजा सिद्धेति पाठे सिद्धानां गन्धर्व्वाणाञ्च राजा सिद्धश्चासौ गन्धर्व्वराजश्चेति वा कुसुमदशनः पुष्पदन्तो नाम यस्य स एतादृशो यः सोऽस्य देवदेवस्य रोषात् भ्रष्ट एव दिव्यादपि दिव्यं चास्य महिम्नः स्तवनमिदमकार्षीदिति ।

Colophon. इति महिम्नः स्तोत्रटीका समाप्ता ।

नानावेदपुराणशास्त्रजनितज्ञानाद् दृढ़प्रत्यय-
स्तस्मात् वै हरितो हरस्य च मिथो भेदानभिज्ञो यदा ।
तट्टीकेयमा कृतिकुसुमदन्तोऽपि च महान्
कृतं शर्व्वस्यैव स्तवनमिदममोघं परमहं ॥
श्रीदुर्गा । लिपिरियं श्रीव्रजकिशोरदेवशर्म्मणः पुस्तिका च ।
वाल्मीकिः सनकः सनन्दनमुनिर्व्यासो वशिष्ठो भृगु-
र्जाबालिर्ज्जमदग्निजह्नुजनका गर्गस्तथा गौतमः ।

मान्धाता स्वपतिश्चैव सगरो वैण्यो दिलीपो नलः
पृथ्वी धर्म्मसुतो ययातिनहुषौ कुर्व्वन्तु ते मङ्गलम् ॥

विषयः । शिवमहिम्नस्तोत्र-व्याख्यानं ।

No. 226. महिम्नःस्तुति-टीका By मधुसूदनसरस्वती. Substance country-made paper, 16×2 inches. Folia, 65. Lines, 4 on a page. Extent, 1000 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1629. Place of deposit, Dinājpura, Babu Girisacandra Cakravarti, Pleader. Appearance, very old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो हरिहराभ्याम् ॥

विश्वेश्वरं गुरुं नत्वा महिमाख्यस्तुतेरयं ।
पूर्व्वाचार्य्यकृतव्याख्यासंग्रहः क्रियते मया ।
कश्चित् किल गन्धर्व्वराजः + + + शिव निर्म्माल्यलङ्घनेन मत्पुष्पचौरस्य अन्तर्धानादिका सर्व्वापि शक्तिर्विनंक्ष्यति इत्यभिप्रायेण राज्ञा शिवनिर्म्माल्यं पथि निक्षिप्तं ॥ इत्यादि ।

End. इयं श्रीमद्गुरोः पादपद्मं नत्वा कृता मया ।
+ + + + +
भूतिभूषितदेहाय द्विजराजेन राजते ॥
एकात्मने नमो नित्यं हरये च हराय च ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीविश्वेश्वरचरणारविन्दमधुव्रत-श्रीमधुसूदनसरस्वतीविरचिता महिमाख्यस्तुतिव्याख्या समाप्ता ॥ श्री र ।
शकाब्दा १६२९ ॥

विषयः । महिम्नः स्तुतेर्व्याख्यानं ॥

No. 227. मातृकानिघण्टुः By आचार्य्य. Substance, country-made paper, 8×5 inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Ṭikāri, District Gayā, Pandit Mahāvīraprasād. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीकण्ठं गणेशानं भारतीमीश्वरीं शिवां ।
नत्वा वक्ष्ये मातृकाया निघण्टुं बालबोधये ॥ ?

End. अन्दो च परमात्मा च सर्व्वगंकलतात्मको ।
व्यक्तकायो ऽव्ययो व्यापी स्वर्शिवः चार्पकः स्मृतः ॥
मातृकाया नियच्छोऽयं कामपीठे विधाय्यताम् ।
विस्फोटनाय मन्त्राणां चलिले पण्डिता जनाः ॥
शरीरे सर्व्वमन्त्राणामुद्धाराय सुबुद्धिभिः ।

Colophon. इति श्रीमद्देशिकमण्डलीमुकुटमाणिक्योपमपरमहंस-श्रीमदाचार्य्यविरचितो मातृकानिघण्टुः समाप्तः ॥

विषयः । मातृकावीजादिनिरूपणं ॥

No. 228. माध्वमतार्थमञ्जरी By नारायण. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 98. Lines, 10 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1689. Place of deposit, Ṭikāri, Paṇḍit Vāmācāri Shastri. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमदानन्दविज्ञानतीर्थतीर्थो जगद्गुरुः ।
श्रीमदानन्दतीर्थार्य्यः सतीर्थयतु मे मनः ॥
येनावतीर्य्य भुवि सर्व्वपुराणवेद-
सद्भारतादिनिगमान् बहुधा विचार्य्य ।
सद्ब्रह्मसूत्रगदितैः सुनयैस्तदीय-
तात्पर्य्यनिर्णयपरिग्रथनं व्यधायि ॥
निजनिजग्रन्थेनिजग्रन्थे च तत्र सः ?
मानं सूत्राणि जग्राह निजग्राह च तैः स्वराम् ।
तेषामर्थं निजैः श्लोकै र्लेशेनानुवदन् प्रभुः ।
तत्रैव चरमेऽध्याये स्वयं व्याख्यामसूचयत् ॥
यदीयवाक्तरङ्गाणां विप्रुषो विदुषां गिरः ॥
जयति श्रीधरावासो जयतीर्थपयोनिधिः ।
वेदव्यासगुरोः पादपद्मपोतावलम्बनात् ॥
तरिष्यामि निरातङ्को गहनं सूत्रसागरं
सूत्राणि तानि गहनार्थयुतान्यपीह
श्रीपूर्णबोधकरुणोदितशुद्धबुद्धिः ।

प्रीत्यै हरेरथ गुरोरपि वैश्वनाथि-
र्नारायणः प्रविदधाति यथामनीषं ॥
अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा यच + + + चापलं
मल्लक्षणायामिन्धु + + + गुरुर्मम ॥ इत्यादि ।

End. प्राधातिरिक्तमवतान्तु एकोनपञ्चाशत्संख्योपेतत्वात् यतित्वमनुपपन्नं यद्वा निर्धारणे षष्ठी जात्यभिप्रायेणैकवचनं । ततश्च + + + देवानां मध्ये अस्मान् ये वर्द्धयन्ति ते एत एव । सर्व्वेषु देवेषु + + + श्रेष्ठास्तेष्वपि सर्व्वाधिकारिणां ज्ञानादिद्वानेनातिशयितरा ये मुख्यप्राणरूपा मरुतस्ते यूयं नः अस्मान् स्वस्तिभिः परममङ्गलप्रदानैः सदा पालयतेत्यर्थः ॥ * ॥

Colophon. इति नारायणेनेह गुरुपूजार्थमुद्धृता ।
श्रुतिकल्पतरोर्भूयान्माध्वमन्त्रार्थमञ्जरी ॥ श्रीवेदव्यासाय नमः ॥
संवत् १६८९ ॥

विषयः । महाभारततात्पर्य्यप्रतिपादकसूक्तादीनां व्याख्यानं तथा प्रवमादिमाध्वमतीय-सूक्तादीनां व्याख्यानञ्च ॥

No. 229. माध्वानां पूजापद्धतिः By सत्यबोधार्य्यशिष्य. Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 432 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ॥
प्रणम्य रमणं लक्ष्म्याः पूर्णबोधादिसद्गुरून् ।
यथामति हरेः पूजापद्धतिः क्रियते मया ॥
वेदव्यासोक्तिमालोच्य पूर्णप्रज्ञेन यत्कृतं ।
तन्त्रसारे तु तत्सर्व्वं मया संगृह्यतेऽधुना ॥

End. सत्यबोधार्य्यशिष्येण संगृहीतेयमादरात् ।
पूजायाः पद्धतिं कुर्य्यात् प्रीत्यै माधवमाध्वयोः ॥

Colophon. इति पूजापद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । माध्वमते वैष्णवानां पूजाविधिः ।

No. 230. मासनिर्णयः By भट्टोजि दीक्षित. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 34. Lines, 9 on a page. Extent, 578 çlokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1778. Place of depoist, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācarya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमद्गणाधिपतये नमः ॥

ओम् । चैत्रशुक्लप्रतिपदि वत्सरारम्भः ।

तत्र औदयिकी तिथिर्ग्राह्या,

चैत्रे मासि जगद्ब्रह्मा ससर्ज प्रथमेऽहनि ।

शुक्लपक्षे समग्रं तु तदा सूर्योदये सतीति ॥ हेमाद्रौ ब्रह्मोक्तेः । इत्यादि ॥

End. अमासोमेन भौमेन रविणा गुरुणा तथा ।

योगोयं पद्मको नाम सूर्यपर्वशताधिकः ॥ इति दिक् ॥

Colophon. इति श्रीभट्टोजिदीक्षितविरचितो मासनिर्णयः । संवत् १७७८ ।

मगधदेशान्तर्गतपट्टनग्रामे लिखितम् ।

विषयः । मासतिथ्यादीनाम् निर्णयः ।

No. 231. माहेश्वरकवचम् । Substance, country-made paper, 16 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 84 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur Post Candrakonā, Ayodhyā Raghunāthvāṭi Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ॥

राजोवाच ।

कन्न्यासं यदुक्तं भो सदेशाक्षरसंयुतं ।

विधानं कीदृशन्तस्य कर्त्तव्यं केन हेतुना ।

तदद्य महाप्राज्ञ विस्तरेण समासतः ॥

भृगुरुवाच ।

माहेशं कवचं राजन् दैवैरपि सुदुर्लभं ।
यः करोति जगत्येषु स पूतात्मा भवेन्नरः ॥ इत्यादि ।

End. तस्मान्माहेश्वरं नाम कवचं सुरगणार्च्चितं ।
श्रोतव्यं पठितं नित्यं सततं भावुकप्रदं ॥
माहेशं कवचञ्चैतत् सर्व्वव्याधिविनाशकं ।
यः करोति नरो नित्यं स व्रजेत् शाङ्करं पुरम् ॥

Colophon. इति शकुन्तलाभरतभृगुसंवादे कर्म्मविपाके माहेश्वरकवचं समाप्तं ॥

विषयः । महेश्वरस्य कवचकथनम् ॥

No. 232. मुक्तिचिन्तामणिः By गजपतिपुरुषोत्तमदेव. Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 46. Lines, 8 on a page. Extent, 860 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Ṭikāri, District Gaya, Paṇḍit Mahāvīraprasād Misra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीजगन्नाथाय नमः ॥
श्रीखाद्री नमदर्थिभ्यो दातुमर्थचतुष्टयं ।
चह × नेचपद्वीं × × × खं हरिं नुमः ॥
वायुपुराणे,—

End. शुष्कं पर्य्युषितं वापि नीतं वा दूरदेशतः ।
दुर्ज्जनेनापि संस्पृष्टं सर्व्वथैवाघनाशनं ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीगजपतिश्रीपुरुषोत्तमदेवेन संग्रह्य विरचितो मुक्तिचिन्तामणिर्नाम ग्रन्थः समाप्तः ।

विषयः । पुरुषोत्तममाहात्म्यादिकथनम् ।

No. 233. मुक्तिवादार्थः By गदाधरः. Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur Post Garvetā Grām Telivani, Paṇḍit Bagavatīcharaṇa Smṛtitīrtha. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रयोजनमुद्दिश्यैव पुमांस्तदुपाये प्रवर्त्तते अतः शास्त्रस्य प्रथमतः प्रयोजनं दर्शयन्ति शास्त्रकृतः, तत्र अतः प्रयोजनं सुखं तद्भोगो दुःखाभावश्च तत्त्वञ्च अन्येच्छाधीनेच्छाविषयत्वं न तु प्रयोजनमात्रजनकत्वे सति प्रयोजनत्वं सुख-साक्षात्काररूपभोगं प्रति विषयतया जनके सुखेऽव्याप्तेः गौणप्रयोजनत्वं अन्ये-च्छाधीनेच्छाविषयत्वञ्च भोजनादेश्च सुखादिरूपफलानुपन्यासादेवेत्यादि ॥

End. उत्तरवाक्यस्थेनापि वाकारेण पूर्व्वकल्पान्वयवच्छेदसाहित्यस्य उत्तरकल्पे, उत्तरकल्पान्वयवच्छेदसाहित्यस्यापि पूर्व्वकल्पे बोध इतिव्युत्पत्तेः व्रीहिभिर्यजेत यवैर्वा इत्यादावपि व्रीह्यादौ यवासाहित्यबोधस्यापि व्युत्पत्तिसिद्धत्वात् इत्यन्यत्र विस्तरः ।

Colophon. इति गदाधरभट्टाचार्य्यविरचितमुक्तिवादार्थः सम्पूर्णः ॥ श्रीश्रीरामः शरणं ।

विषयः । सायुज्यादिभेदेन मुक्तेर्निरूपणम् ॥

No. 234. मुमुर्षुम्रतकृत्यादिपद्धतिः By शङ्कर शर्म्मा. Substance, palm leaves, 10 × 1½ inches. Folia, 37. Lines, 3 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Grām Bhādughar, Post Brāhmanberiā, Zilla Comilla, Paṇdit Amara Caudra Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

नत्वेशं कृत्यनिष्ठानां मुदे शङ्करशर्म्मणा ।
मुमुर्षुम्रतकृत्यादिपद्धतिः सव्यवस्थिका ॥
तन्यते तु व्यवस्थादावनुकृत्य निदेशनं ।
स्मार्त्तानुसारिणी ज्ञेया विद्वद्भिरपि तादृशैः ॥

तत्रादौ मुमुर्षुकृत्यं ।

शुद्धितत्वे हारीतः ।
शूद्रान्नेन तु भुक्तेन उदरस्थेन यो म्रतः ।
स वै खरत्वमुष्ट्रत्वं शूद्रत्वञ्चाभिगच्छति ॥ इत्यादि ।

End. विष्णुधर्म्मोत्तरे ।
यस्योपयोगि यद् द्रव्यं देयं तस्यैव तद्भवेत् ॥

यथोद्दिष्ट पात्रपत्नीके दानं तत्र तन्नामलोपोच्चारणपूर्व्वकं प्रतिग्रहीतुर्हस्ते
जलं दद्यात् लोकाचारात् पूर्वं दक्षिणा ।

Colophon. (अतःपरं खण्डितं) ।

विषयः । व्रतस्य मुमुक्षोश्च कर्त्तव्यनिरूपणम् । तत्रादौ मुमुक्षुकृत्यं । व्रतसंस्कारविधानम् । सप्तसप्तपत्नी-पर्वतदानविधिकथनम् । यतीनामादित्रतत्यादिनिरूपणम् । दानपद्धतिः ।

No. 235. मुरलीचन्द्रिकागुञ्जमालाप्रादुर्भावः. Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 55 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakoṇā, Grām Ayodhyā Raghunāthvāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

यस्य स्मरणमात्रेण नरो याति निरापदं ।
श्रीकृष्णे लभते भक्तिं तं नमामि जगद्गुरुं ॥
श्रीनारद उवाच ।
मुरली केन तपसा प्राप्ता कृष्णं जगत्पतिं ।
या करोति सदा कृष्णमुखाम्भोजचुम्बनम् ॥ इत्यादि ।

End. इत्येतत्कथितं पुत्र तत्त्वं परमशोभनं ।
गोपनीयं प्रयत्नेन न देयं यस्य कस्यचित् ॥
सर्व्वारिष्टप्रशमनं जगदानन्दकारणं ।
सर्व्वसम्पत्करं तत्त्वं प्रेमभक्तिप्रदायकम् ॥
एतज्जानाति यस्तत्त्वं जीवन्मुक्तो भवेद्धि सः ।
यस्मिन् गृहे विलिखितमेतत् तिष्ठति नित्यशः ।
तत्र कृष्णो जगन्नाथः सर्व्वदुःखनिवारकः ॥
तत् तस्य मननादेव शोकातीतो भवेन्नरः ।
कर्म्मबन्धविमुक्तोऽसौ भक्तानां प्रवरो भवेत् ॥

Colophon. इति पद्मपुराणे पातालखण्डे ब्रह्मनारदसंवादे मुरलीगुञ्जचन्द्रिकानां प्रादुर्भावः पञ्चषष्टितमोऽध्यायः ॥

विषयः । वंशीचन्द्रिकागुञ्जमालानां कृष्णप्राप्त्यर्थतपस्यादि-कथनम् ॥

No. 236. मूल्याध्यायविवरणम् By कामदेवदीक्षित. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 5. Lines, 14 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

प्रणम्य विघ्नमार्गं च मुनिं कात्यायनं ततः ।
दीक्षितान् वासुदेवाख्य गुरून् नत्वा सरस्वतीम् ॥ १ ॥
चिन्तार्थं याज्ञिकानाञ्च मूल्याध्यायस्य काञ्चितम् ।
अल्पतत्वात् पुराचार्य्यैर्व्याख्यानं क्रियते मया ॥ २ ॥

End. व्याख्यातः कामदेवेन मूल्याध्यायः सतां प्रियः ।
अनल्पेन प्रयासेन प्रीयतां परमेश्वरः ॥

Colophon. इति श्रीदीक्षितकामदेवकृतं मूल्याध्यायविवरणं समाप्तम् ।

विषयः । यज्ञीयद्रव्याणां मूल्यनिरूपणं ॥

No. 237. मेघदूतटीका By दिवाकर उपाध्याय. Substance, palm leaf, 11×1½ inches. Folia, 95. Lines, 4 on a page. Extent, 1200 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Babu Girisācandra Cakravartti. Appearance, very old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

कश्चिदिति ॥

कश्चित् यक्षः रामगिर्य्याश्रमेषु वसति स्म इत्यन्वयः । तत्र चाश्रमेष्विति बहुवचनात् इतस्ततः परिभ्रमन्नेकत्र धृतिं नलभ्येति ध्वनितं । इत्यादि ।

End. एवमनेन प्रकारेण दुःखं कथयन्नाशिषं ददाति ते तव चक्षणमपि विद्युता नायिकया विच्छेदो माभूत् मा भविष्यति कालसामान्ये लुङ् × × × × इति ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीदिवाकरोपाध्यायकृता मेघदूतटीका समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । कालिदासकृतमेघदूतकाव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 238. मोक्षोपायः. Substance, Tedet leaf, 14×2. Folia, 110. Lines, 5 on a page. Extent, 2750 çlokas. Character, Maithili. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā. Late Paṇḍit Rāmatāraṇa S'iromaṇi. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. (१—१ पत्रं नास्ति) ।

हृष्टरोमा महातेजा विश्वामित्रोऽभ्यभाषत ।
सदृशं राजशार्दूल तवैवैतन्महीतले ॥
महावंशप्रसूतस्य वशिष्ठवंशवर्त्तिनः ।
× × × × × × ॥
तस्य विघ्नकरा घोरा राक्षसा मम संस्थिताः ।
त्रातुमर्हसि मामार्त्तं शरणागतवर्त्तिनम् ॥
तवास्ति तनयः श्रीमान् दृप्तशार्दूलविक्रमः ।
× × × सदृशो वीर्य्ये रामो रक्षोविदारणः ॥
तं पुत्रं राजशार्दूल रामं सत्यपराक्रमं ।
काकपक्षधरं शूरं ज्येष्ठं मे दातुमर्हसि ॥
× × × × × ।
शक्ताश्चमत्तनाक्षं वा नैनं प्रख्यन्ति राक्षसाः ॥

वाल्मीकिरुवाच ।

तथा वशिष्ठे ब्रुवति राममभ्यत्यजमान् नृपः ।
कथं कीदृक् स्थितो राम इति पप्रच्छ बुद्धिमान् ॥

जना ऊचुः ।

रामो राजीवपत्राक्षो यतः प्रभृति चागतः ।
स विप्रतीर्थयात्रायास्ततः प्रभृति दुर्म्मनाः ॥
यत्नात् प्रार्थनयास्माकं निजव्यापारमाह्निकं ।
सायमम्लानवदनः करोति न करोति च ॥
किं सम्पदा किं विपदा किं गेहेन किमीहितैः ।
सर्व्वमेवासदित्युक्त्वा तुष्णीमेवावतिष्ठते ॥
× × × × × ।
ईदृशःस्यास्मचापलः क इहास्मिन् महीतले ।
प्राकृते व्यवहारे तं यो निवेशयितुं क्षमः ॥

विश्वामित्र उवाच ।

एवमेतत् त्वं महाप्राज्ञ भवन्तो रघुनन्दनं ।
ददानयन्तु त्वरिता चरितं चरिता इव ॥
इष मोहो रघुपतेर्नापदो नापि चागतः ।
विवेकवैराग्यकृतो बोध एष महोदयः ॥
एतस्मिन् त्यजिते युक्त्या मोहे स रघुनन्दनः ।
विश्राम्यिष्यति पदे तस्मिन् वयमिवोत्तमे ॥
× × × × × × ।
एवं मुनीन्द्रे ब्रुवति पितुः पादाभिवन्दनं ।
कर्तुमभ्याजगामाथ रामः कमललोचनः ॥
× × × × ।

दशरथ उवाच ।

पुत्र प्राप्तविवेकस्त्वं कल्याणानाम्च भाजनं ।
जडवन्तो × × × × खेदो × × × दीयताम् ॥
वृद्धविप्रगुरुप्रोक्तं त्वादृशेनानुतिष्ठता ।
पदमासाद्यते पुण्यं × × × मनुधावता ॥
× × × × × × ।

वशिष्ठ उवाच ।

राजपुत्र महाबाहो शूरस्त्वं विजितास्त्वया ।
दुरुच्छेदा दुरारम्भा × × × विषया × × ॥
किं × × × × × × × योग्ये व्यामोहसागरे ।
विनिमज्जसि अज्ञोजनवत्को वायवाश्रिणि ॥

विश्वामित्र उवाच ।

किं भिन्नाः के च ते केन कियन्तः कारणेऽर्वरे ।
आधयः प्रतिलुम्पन्ति × × × × × × × × ॥
यथाभिमतमाशु त्वं ब्रूहि प्राप्स्यसि राघव ।
सर्व्वं एव पुनर्येन भेत्स्यन्ति × × आधयः ।
इत्युक्तवति × × × रघुवंशवत्तु
रारम्यवाक्यमुचितार्थविलासगर्भं ।

तत्याज खेदमभितर्जति वारिवाखे
वर्षौ यथा त्वनुमिताभिमतार्थसिद्धिः ॥
इति वाल्मीकीये मोक्षोपाये वैराग्यप्रकरणे वैराग्योत्पत्तिप्रतिपादको नाम प्रथमः सर्गः ॥ इत्यादि ।

End. बभूवुस्ते महाखेषु शिखरेषु महीभृतां ।
बहवो बान्धवाः सिद्धाः किं तानपि न शोचसि ॥

Colophon. (अतःपरं खण्डितं) .

विषयः । इति मोक्षोपाये वैराग्यप्रकरणे वैराग्योत्पत्तिप्रतिपादनं । जगद्दोषप्रकाशनं । इति मोक्षोपाये मुमुक्षुव्यवहारप्रकरणं। इति मोक्षोपाये उत्पत्तिप्रकरणार्थनिर्देशः। इति मोक्षोपाये वैराग्यप्रकरणं । इति मोक्षोपाये उत्पत्तिप्रकरणे लीलोपाख्यानं । इति मोक्षोपाये सूच्युपाख्यानं । इति मोक्षोपाये वाल्मीकीये उत्पत्तिप्रकरणं । इति स्थितिप्रकरणे भीमाद्युपाख्यानं । इति वाल्मीकीये मोक्षोपाये कचगाथाः । इति वाल्मीकीये मोक्षोपाये × X × × प्रकरणे जनकोपाख्यानं । (अतःपरं खण्डितम्) ।

No. 239. यजमानपत्न्यन्यतरासन्निधाने दर्शपौर्णमासप्रयोगः By वैद्यनाथमिश्र. Substance, country-made paper, 10×4½ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
नित्यनैमित्तिके यावच्चक्रं न्यायमनुस्मरन् ।
वैद्यनाथः प्रतनुते यष्ट्राद्दीनामभावतः ॥

End. आधमानमार्तिज्यं वक्षीय इति वचनात् पूर्वमाध्वर्यवं पश्चाद्‍ याजमानादिकं, यत्र कर्मणां सन्निपातस्तत्र यथासामर्थ्यं, अन्यो विशेष एकाध्वर्युप्रयोगादूह्येय इति ।

Colophon. इति वैद्यनाथमिश्रोक्तश्रौतन्यायप्राप्तो यजमानपत्न्यन्यतरासन्निधाने दर्शपौर्णमासप्रयोगः ।

विषयः । उभयोर्मध्ये अन्यतरस्याभावे दर्शादिविधि-कथनम् ।

No. 240. यमकभारतम् By आनन्दतीर्थ। Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः।

ध्यायेत्तं परमानन्दं यमायापतिमयद्परमानन्दं

नन्दितपरमानन्दं पत्याद्याद्याश्रमः सदैव परमानन्दम्। ?

End. इति नारायणनामा वनतीर्थसुपूजितः

सुरायणनामा पूर्वगुर्वैरधिकपूर्वः।

श्रानोपसुक्तिभिः स्वधिकपूर्वः।

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितं यमकभारतं।

विषयः। माध्वमते श्रीकृष्णस्तुतिः॥

No. 241. यात्राप्रयोगतत्त्वम्। By हरिशङ्कर. Substance, country-made paper, 14 × 2½ inches. Folia, 17. Lines, 5 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpura, Babu Giriśacandra Cakravartti, Pleader. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय॥

नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं ब्रह्मादिसुरवन्दितं।

यात्राप्रयोगतत्त्वं वक्ति श्रीहरिशङ्करः॥

प्रमाणं तत्र यात्रायां पुराणेषु प्रतिष्ठितम्।

End. नानाकारणभूतस्य पुत्रस्य च भूपतेः।

दुष्टान् ग्रहांश्च विज्ञाय ग्रहशान्तिं समारभेत्॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे जैमिन्यृषिसंवादे पुरुषोत्तममाहात्म्ये पञ्चविंशत्यध्याये-रथोत्पत्तितदुत्पातशान्तिकथनम्॥ * ॥ इति यात्राप्रमाणं॥

विषयः। नानापुराणवचनप्रमाणेन भगवतो रथयात्रादि-प्रयोगकथनम्॥

No. 242. **योगशास्त्रम्.** Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 13 on a page. Extent, 360 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacaṇḍra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. नमो दुर्वाररागादिवैरिवारनिवारिणे ।
अर्हते योगिनाथाय महावीराय तायिने ।
पन्नगे च सुरेन्द्रे च कौशिके पादसंस्पृशि ।
निर्विशेषमनस्काय श्रीवीरस्वामिने नमः ॥

End. शास्त्रे सुगमं योजितम् परमेष्ठिस्तुतिं पठन् ।
किं धर्मः किं कुलाचार्य किं मतोऽस्मीति च स्मरन् ।

Colophon. (असम्पूर्णोयम् ।)

विषयः । जैनमतयोगकथनम् ।

No. 243. **रकारादिरामसहस्रनामस्तोत्रम् (ब्रह्मयामलीयम्).** Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 11. Lines, 10 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date S. K. 1757. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā. Late Paṇḍit Rāmatāraṇa S'iromaṇi. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ॥
श्रीदेव्युवाच ।
देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारक ।
त्वत्तः श्रुता मया पूर्वं मन्त्राणां शतकोटयः ॥
तन्त्राणि मन्त्रजालानि यन्त्रजालानि यानि च ।
तानि तानि महासिद्धिकल्पनानि शुभानि च ॥
× × × × × × × ।
श्रीदेव्युवाच ।
प्राणनाथ शिव शम्भो करुणानिधिशङ्कर ।
श्रीरामचन्द्रजिज्ञासा जायते परमेश्वर ॥
रहस्यं रामचन्द्रस्य रकाराद्यक्षरपूर्वकं ।
नामसाहस्रकं ब्रूहि यद्यहं तव वल्लभा ॥ इत्यादि ।

End. श्रीरामचन्द्रः श्रितपारिजातः समस्तकल्याणगुणाभिरामः ।
सीतामुखाम्भोजनिचञ्चरिक्ष्युर्निरन्तरं मङ्गलमातनोति ॥
नीलाम्बुजश्यामलकोमलाङ्गं सीतासमारोपितवामभागं ।
पाणौ महासायकचारुचापं नमामि रामं रघुवंशनाथम् ॥
श्रीहरिः ॐ हरिः ॐ हरिः रां रां हरिः क्लीं क्लीं ह्रीं स्वाहा ।

Colophon. इति श्रीब्रह्मयामले हरिप्रशंसायां उमामहेश्वरसंवादे रकारादिसहस्रनाम-स्तोत्रं सम्पूर्णं ॥ ॐ मस्तु । लिपिरियं श्रीरामतारणदेवशर्मणः । शकाब्दाः १७५० । ५ । १२ । ·

विषयः । श्रीरामस्य रकारादिसहस्रनामकथनम् ॥

No. 244. रसमङ्गलः By गङ्गानन्दमुनि. Substance, country-made paper, 6×13 inches. Folia, 17. Lines, 18 on page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgari. Date Samvat 1733. Place of deposit, Ṭikāri, Baithbigha, Dist. Gayā, Paṇḍit Mahāvīraprasād Misra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्री नै य मः म शि न्वां ॥ ?

विधिरेष समाख्यातः सर्वशास्त्रेषु दुर्लभः ।
तथादौ कथ्यते सम्यग्रसादेरभिधानकम् ॥
वैद्यानां प्रत्ययार्थं तदेवत्वभिधीयते ।
रसः सूतो रसेन्द्रश्च पारदः शिवसेवकः ॥
शम्भुबीजं रसानाञ्च नामान्येतानि शास्त्रवित् । इत्यादि ।

End. यन्त्रं तस्य यथा यच्च लिख्यते तत् सुबोधतः ॥

Colophon. इति श्रीपराशरवंशप्रावनाथश्रीगङ्गानन्दमुनिविरचिते रसमङ्गले विषशोधनो नाम अष्टविंशतिः पटलः ।
अथातः संप्रवक्ष्यामि तुत्थसंस्कारमुत्तमं
आदौ तुत्थं समादाय × × × ×
यामद्वयात् समुद्धृत्य शुद्धिमायाति निश्चितं
कुष्ठयन्त्रं यथा यच्च लिख्यते तत् सुबोधतः ॥
इदं कुष्ठयन्त्रं ॥ * ॥ इ श्री रा शं क र ध श ना न्द नि विचि र सं
गे त्य स्ता ना ना विं ति ड सः २० ॥ शुभमस्तु संवत् १७३३ ॥

पातु त्वां केशरायप्रपदनखशिखायौगपद्यप्रतानै-

रूर्द्धाधःपीड्यमानप्रशिथिलविचलन्मध्यमब्रह्मडिम्भा ॥

अपि च । दृष्ट्वा सौमित्रिमिन्द्रजितनिशितमहाशक्तिसुत्क्रान्तधैर्य्यं-

स्वच्छान्त्यर्थं तदैव त्रिभुवनविवरोत्पाटिभिः शस्त्रशालैः ।

उत्कृत्तैरुत्तमाङ्गैः रजनिचरपतेर्दिक्पतिभ्यो दशभ्य-

स्तीर्थामोदप्रदं वो बलिमुपहृतवान् रामचन्द्रः पुनीताम् ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविस्तरेण । अये किमिदमपूर्व्ववस्तुविलोकनादुत्साहपरीवाहं

विगाहमान इव संवृत्तोऽस्मि । किञ्चिदुद्ग्रीवमवलोक्य । अहो प्रवलघनघटा-

प्रतिभटदन्तावलपटलघण्टाटोपटङ्कारतिरस्कृतान्यध्वनयो दिग्विभागा वर्त्तन्ते॥

प्रविश्य पारिपार्श्विकः । भाव विजयतां विजयतां जगदुत्तरकृतिमत्तया ।

सूत्रधारः । मारिष विजयसम्भावनाविशेषः प्रस्तूयताम् ।

पारिपार्श्विकः । अद्य खलु कुरुक्षेत्रयात्रासमाहूतमहीपतिमण्डलमुकुटमाणिक्यभूतैर्भूपतिभि

र्भारतायोधनभूविलोकनप्रादुर्भूतोद्दीपनविभावैः संभूय सन्दिष्टा अस्मद्-

गुरवो मनोहरमिश्राः यत् त्वं मनोहरतया विश्रुतोऽसि मदुत्साहस्थायि-

प्रबन्धप्रयोगविधाहृतया इतोऽस्माभिर्नामार्थानुसारिणीं क्रियां प्रतिपाद-

यस्वेति ।

पारिपार्श्विकः । तदनुकारी कतमः प्रबन्धोऽनुसन्धीयते सतीर्थ्यप्रतीक्षेण ।

सूत्रधारः । यादृक् समुचितोऽयं समावेशः ।

प्रेक्षावत्परितोषनिस्तुषमहामाणिक्यरत्नाकरः

प्राक् सत्पूरुषपौरुषोत्करकथाम्भोतमस्तीभूधरः ।

इत्थारणधातुरीमधुकरीप्रागल्भ्यपुष्पाकरः

श्रीमल्लक्ष्मणभूपतेरभिनवस्तादृक् प्रबन्धोत्तरः ॥

पारिपार्श्विकः । सानुमोदं । भाव

आश्रया यस्य राजानस्तस्य वीररसस्य चेत् ।

प्रबन्धो भूभुजा बद्धस्तस्मिन्नौपयिकः श्रमः ॥

किञ्च । यद्यपि महीमहनीयमहिम्ना तेनोपनिबद्धानि दृश्यकाव्यानि बहून्यनुवर्त्तन्ते ।

तथापि विशिष्टविशेषणैर्विख्यातविजयं नाम नाटकं कण्ठोत्थमिव सम्भावितं

भावस्य । इत्यादि ।

End. राजा । भगवन् युधिष्ठिरैकशरण ! किमतः परं प्रियमस्ति ।

आजन्मप्रतिकूलतां प्रथितयन् दुर्योधनः साम्प्रतं

प्रत्याशातविभङ्गनिश्चितधृतिः शोकार्णवे मज्जितः ।
विख्यातो विजयः स्थितौ समजनि प्रौढप्रतीपक्षया-
दद्यैव स्थिरदाढ्ययेऽस्मि भवता भद्रासने स्थापितः ॥

तथापीदमस्तु ।

क्षोणीनद्धनरेन्द्रनिर्ज्जनधर्म्मैर्निर्मूलितोपप्लवा
स्तेष-स्तेन कृतघ्न-दुर्जन-शठैः शून्यास्तु सर्व्वंसहा ।
अस्माकं भुवि सत्प्रसङ्गवचनैराविश्वविध्वंसनात्
चित्तं चन्द्रकलाकिरीटचरणे स्थेयात् स्थिरं मादृशः ॥
ईदृक् कार्यं प्रणेतुः प्रतिहतरिपवः सन्तु गोत्रप्रसूताः
श्रीहर्षो पश्यताच्च प्रथयतु परमानन्दिमर्द्धेन्दुचूडः ।
भूयात् कीर्त्तिर्धनाप्तिर्दृढमभिनयतां प्रत्यहं नर्त्तकानां
आकल्पान्तं प्रबन्धः स्फुरतु कृतधियां कौमुदीवामनेन्दौ ॥

सर्व्वे श्रवमश्लिति निष्क्रान्ताः ॥

Colophon. इति श्रीश्रीयुतलक्ष्मणमाणिक्यदेवविरचिते विख्यातविजयनामनाटके परम-महोत्सवो नाम षष्ठोऽङ्कः ॥ शुभमस्तु १६७७ ।

विषयः । अस्त्यस्मिन् विख्यातविजयनामनाटके परिस्फुटः कर्णस्य निधनवृत्तान्तः । तत्र प्रथमेऽङ्के सहदेवस्य श्रीकृष्णानयनाय द्वारकागमनं श्रीकृष्णानयनञ्च । द्वितीयेऽङ्के कर्णशल्ययोर्वाग्विरोधः । नकुलेन सह कर्णस्य युद्धं नकुलस्य निग्रहश्च । तृतीयेऽङ्के कर्णवधाय पाण्डवानामुद्योगः । चतुर्थेऽङ्के कर्णार्जुनयोर्द्वैरथयुद्धारम्भः । पञ्चमेऽङ्के गाण्डीवनिन्दया युधिष्ठिरं प्रति धनञ्जयस्य क्रोधः श्रीकृष्णेन तस्योपशमनं कर्णनिधनञ्च । षष्ठेऽङ्के कर्णनिधनादानन्दितानां पाण्डवानामानन्दप्रकाश इति ।

No. 187. विभक्तितत्त्वम् . Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 38. Lines, 12 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sana. 1235. Place of deposit, District Ḍhākā, Vidgā, Paṇḍita Içānacandra Smṛtipañcānana. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य गौरीमनन्तामाधाऱ्यां
गुरूंश्च मोचकनिद्रामसादौ ।

विभक्तितत्त्वार्थमिदं विचित्रं
तनोति हेतोः कृपया हि धातुः ॥
प्रथमा । व्याकरणं हि शक्तिग्राहकम् । इत्यादि ।

End. नामलक्षणं नाम्ना पदेनेति यत्र निर्देशस्तत्र पदेन च समास इति ॥ ० ॥

Colophon. इति विभक्तितत्त्वं समाप्तम् ॥ सन १२२५ ।

विषयः । प्रथमादिविभक्तीनामर्थादिनिरूपणम् ।

No. 188. विरुद्धजागदीशी. Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 17. Lines, 9 on a page. Extent, 800 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍāra grāma Kurāna, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीदुर्गा । मणिकृन्मते सर्व्वमनित्यं प्रमेयत्वादित्यादेर्लक्ष्यत्वात् तन्नाभिधानमसङ्गतमत आह सम्प्रदाय इति + × × सर्व्वमनित्यं प्रमेयत्वात् भूर्नित्या गन्धवत्त्वादित्यादावसाधारणानुपसंहारिणावित्यर्थः अग्रे सिद्धान्ते ननु निश्चितत्वं यदि साध्यवद्भिन्नेऽप्यन्वितं तदानुपसंहार्य्यौ व्यावर्त्ते इत्यादिनाग्रे सपक्षगतत्वांशस्य सार्थकत्वशङ्का विपक्षेत साध्यवद्भिन्नत्वनिश्चयाप्रसिद्धो वानुपसंहारिणादशायामतिव्याप्त्यसम्भवादतस्तदनुरोधेन साध्यतन्माव्यान्वयितया निश्चितत्वं व्याचष्टे ॥ इत्यादि

End. विरुद्धस्थले वाधस्वरूपासिद्ध्योरन्यतरस्यावश्यकत्वात् तत्र क्वाचित्कत्वासम्भवादाह वाधेति हेतुविशेषणासिद्ध्यादिरपि क्वचित् साङ्कर्य्यसम्भवादाश्रयासिद्ध्यादिपदस्योपलक्षणपरत्वमित्याशयेनाह अन्यसङ्कररस्त्विति । ननु विरुद्धहेतौ वाधासिद्ध्योरन्यतरस्यावश्यकत्वे तदेवास्तु दूषणं कृतं विरोधेनेत्यत आह ज्ञानेति ॥
श्रीकालीपदपङ्कजेऽस्तु सततं चेतो मदीयं मम
कायः क्लेशसहोऽस्तु तत्र परमे पूजाविधौ सम्मतम् ।
वाचस्तद्गुणराशिगानरुचिरा मग्नाः सदा सन्तु मे
सोऽहं तन्मकरन्दसुन्दरसुधां नित्यं पिबेयं मुदा ॥

Colophon. इति विवरणजागदीशी समाप्ता ॥ श्रीगुरुं वन्दे नित्यम् ।

विषयः । अनुमानचिन्तामण्यन्तर्गतकेवलाभावीयविवरणग्रन्थस्य जगदीशकृता टीका ॥

No. 189. विश्वामित्रसंहिता. Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 2,500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Mānabhūma, Post Office Raghunāthapura Vēḍogrāma, Paṇḍita Veṇkaṭa, Varadācāryya Gosvāmī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीहरिः । नमो गणेशाय ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवदेव जगन्नाथ सर्व्वज्ञ सकलेश्वर ।

भैरवानन्द विश्वात्म सर्व्वप्रिय महेश्वर ।

कौलेश सर्व्वसिद्धिः स्यात् केनोपायेन भैरव ॥ इत्यादि ।

End. अजरे अमरे देवि ब्रह्मयोनि नमोऽस्तु ते स्वाहा ।

नमस्कारं समर्पयामि । इति मूलमन्त्रं विचारं जपित्वा इत्याह भगवान् बौधायनः ॥ ० ॥

Colophon. इति विश्वामित्रसंहितायां नानाप्रयोगयोगो नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ ० ॥

विषयः । मन्त्रसाधनादिनिरूपणम् । विघ्नेश्वरादिस्तोत्रम् । प्राणप्रतिष्ठादिनिरूपणम् । मातृकान्यासादिनिरूपणम् । प्रयोगादिश्चेति ।

No. 190. विष्णुधर्म्मोत्तरम्. (काण्डत्रयात्मकम्). Substance, country-made paper, 12 × 7 inches. Folia, 495. Lines, 13 on a page. Extent, 16,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Generally correct.

प्रथमकाण्डस्य ।

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम् ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

ॐ कृतवर्म्मा तथा भोजः श्वेतो माहिष्मतीपतिः ।
कुलिन्दः सर्व्वदमनो भानुरिन्द्रवर्द्धनः ॥
वल्लभाभः सुवाघश्च नन्दीशो द्वारकत्पतिः ।
चातिसारश्चित्रधन्वा सर्व्वो वायुरथस्तथा ॥
द्रविड़ः कुसुमापीड़ो + + + समरप्रियः ।
शम्भुः किरातराजश्च × × × नन्दिवर्द्धनः ॥
एते चान्ये च राजानः शतशो बहुदक्षिणाः ।
सम्पूर्णचन्द्रवदना नागराजः पुरोरवः ॥
उपासाञ्चक्रिरे वत्सं सिंहासनगतं नृपाः ।
बहुभिर्भूमिपालैश्च तथा वत्सेन भूभुजा ॥
युधिष्ठिरेण च सभा शोभिता शुशुभे सदा ।
राजानस्ते ततो दृष्ट्वा ऋषीन् दुर्लभदर्शनान् ॥
ब्रह्मलोकस्थमात्मानममन्यन्त यशोभृतः ।
ऊचुस्ते प्रणयाद्वाक्यं वत्सं भूरिसहस्रदम् ॥
दुर्लभं दर्शनं यच्च ऋषिसङ्घैः महीक्षिताम् ।
तस्मात् त्वं राजशार्दूल प्रष्टुमर्हो द्विजोत्तमम् ॥
वैष्णवान् विविधान् धर्म्मान् सरहस्यान् ससङ्ग्रहान् ।
इत्येवमुक्तो वत्सस्तु त्यक्त्वा सिंहासनं तदा ॥
वत्सन्तु प्राञ्जलिं दृष्ट्वा सर्व्व एव नराधिपाः ।
वरासनान् विहायाथस्तस्थुः प्राञ्जलयस्तदा ॥

वत्स उवाच ।

भवद्भिर्नृपसिंहाश्च लर्थिता ये द्विजाः श्रुताः ।
अनुग्रहार्थं भूपानां जगतो हितकाम्यया ॥
भवन्तो वक्तुमर्हन्ति विष्णुधर्म्मान् सनातनान् ।
तस्मात् × + युगे नास्ति भवतां दर्शनं नृपैः ॥

ऋषय ऊचुः ।

उत्तिष्ठ त्वं महीपाल लत्कुरु क्षमासनम् ।
अवध्योऽपि वयन्तस्य विशेषेणार्थिनो नृप ॥
वक्ता ते संशयान् सर्व्वान् छेत्स्यत्येष महामुनिः ।
इत्येवमुक्त्वा वत्सन्ते ऋषयस्तपसि स्थिताः ॥

मार्कण्डेयमथोवाच ब्रूहि धर्म्मान् महीपतेः ।
वैष्णवान् विविधान् धर्म्मान् लोका + परायणाः ।
तथा पार्थिवसत्त्वस्य संशयान् मनसि स्थितान् ॥ इत्यादि ।

द्वितीयकाण्डस्य प्रारम्भवाक्यम् ।

ॐ स्वस्ति प्रजाभ्यः । ॐ गणेशाय नमः ।
ॐ गुरवे नमः । ॐ ग्रन्थश्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु द्वितीयकाण्डं लिख्यते ॥
ॐ नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥
ॐ वज्र उवाच ।
ॐ यश्चो भगवता प्रोक्तो विजये भरतस्य मे ।
यच्छ्रुत्वा वेद्मि चात्मानं ब्रह्मन् विगतकल्मषम् ॥
सुख + च श्रृणव कथासारस्तु भार्गव ।
कथाश्च विविधाः प्रोक्तास्तत्प्रसङ्गात् तथा त्वया ॥ इत्यादि ।

तृतीयकाण्डस्य प्रारम्भवाक्यम् ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
वज्र उवाच ।
किं कर्त्तव्यं मनुष्येण किं कुर्व्वन् सुखमेधते ।
अस्मिन् लोके परे चैव केनायाति महत् सुखम् ॥
मार्कण्डेय उवाच ।
अन्तर्वेदि बहिर्वेदि पुरुषेण विजानता ।
देवतापूजनं कार्य्यं लोकद्वयमभीप्सता ॥ इत्यादि ।

End. प्रथमकाण्डस्य ।

एतत् तवुक्तं विजयं मया ते रणाजिरे राघवनन्दनस्य ।
श्रोतव्यमेतन्नियमेन पुंसां विज्ञानधर्म्मार्थयशोऽभिरामम् ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु मार्कण्डेय वज्रसंवादे श्रीरामचन्द्रभरतसमागमो नाम एकोनसप्ततितमोऽध्यायः । १६९ । समाप्तश्चायं प्रथमः काण्डः ।

End. द्वितीयकाण्डस्य ।

धम्मिनो रत्नवाणीय धर्म्मिणोऽपि वियोजयेत् ।

कार्य्यं सर्व्वमसम्बाधं तथा तोरणरक्षणम् ॥
योजना च तथा कार्य्या यथा न स्याद् व्यतिक्रमः ।
सम्बाधश्च तथा राम न भवेच्च परस्परम् ।
तत्तच सर्व्वमुक्तं संक्षेपतो भार्गववंशमुख्य ।
एतत्तु कृत्वापि नरः स युद्धे जयत्यवश्यं समुपार्जिते च ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु मार्कण्डेय-वज्रसंवादे रामं प्रति पुष्करोपाख्याने धनुर्वेदे षष्ठोऽध्यायः । द्वितीयं काण्डं समाप्तम् ।

End. तृतीयकाण्डस्य ।

यथेष्टमूर्त्तिं देवं सर्व्वकालमथार्च्चयेत् ।
तस्य सर्व्वा तिथि र्धन्या माहात्म्याज्जगद्गुरोः ॥
स सर्व्वशक्तिर्भगवान् महात्मा
पूज्यः सदा भक्तिमुपेत्य राजन् ।
सम्पूजनं देववरस्य तस्य
भक्तिः प्रधाना न हि कालयोगः ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरे मार्कण्डेयवज्रसंवादे कालनियमपूजा समाप्ता ॥ तृतीयकाण्डः समाप्तः ।

विषयः। इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरे मार्कण्डेय-वज्रसंवादे प्रथमकाण्डे कथाप्रस्तावनं नाम प्रथमोऽध्यायः । हिरण्यगर्भोत्पत्तिर्नाम २ योऽध्यायः । वराहप्रादुर्भावो नाम ३ । पातालवर्णनम् ४ । लोकवर्णनम् ५ । द्वीपविभागवर्णनम् ६ । जम्बूद्वीपवर्णनम् ७ । भारतवर्षवर्णनम् ८ । जनपदवर्णनम् ९ । सप्तगिर्य्युद्भवनदीवर्णनम् १० । हिमवन्नदीवर्णनम् ११ । कोशलवर्णनम् १२ । अयोध्यावर्णनम् १३ । इक्ष्वाकुवर्णनम् १४ । मधुकैटभवधोपाख्यानम् १५ । धुन्धुमारोपाख्यानम् १६ । सगरोपाख्यानम् १७, १८ । गङ्गावर्णनम् १९ । जह्नुकन्योपाख्यानम् २० । त्रिविक्रमोपाख्यानम् २१ । गङ्गाव्याप्तिर्नाम २२ । अर्ज्जुनोपाख्यानम् २३ । वृत्रवधोपाख्यानम् २४ । दत्तात्रेयोपाख्यानम् २५ । पृथ्वीप्राक्लोकगमनम् २६ । ब्रह्मलोकगमनम् २७ । हरेर्दर्शनम् २८ । मण्डलदर्शनम् २९ । आदित्यदर्शनम् ३० । वनदाहो नाम ३१ । वाड्वाग्न्युत्पत्तिर्नाम ३२ । चक्रविपर्य्यासो नाम ३३ । कुशिकवरप्रदानम् ३४ । रामोत्पत्तिर्नाम ३५ । रामस्य माहेश्वरादेशो नाम ३६ । औत्पातिकं नाम ३७ । शुक्रशाल्वसंवादः ३८ । कृप्राध्यायो नाम ३९ । समुद्रमथने लक्ष्मीसम्बोधनम् ४० । अमृतमथनम् ४१ । अमृतविभागो नाम ४२ । राहुवक्त्रं नाम ४३ ।

शाल्ववाक्यं नाम ४४ । भार्गवरामयुद्धे शाल्वनिर्व्वाणम् ४५ । शाल्वसेनादुर्निमित्तदर्शनम् ४६ । युद्धे भार्गवरामदर्शनम् ४७ । शाल्वसैन्यवधो नाम ४८ । शाल्ववधो नाम ४९ । चक्रप्राप्तिर्नाम ५० । परशुरामोपाख्याने शङ्करगीतासु रामप्रश्नः ५१ । भार्गवरामप्रश्ने शङ्करगीतासु विष्णुं प्रति शङ्करचिन्तनम् ५२ । रामं प्रति शङ्करगीतासु वराहप्रादुर्भावे हिरण्याक्षवधो नाम ५३ । हिरण्यकशिपुवधे नरसिंहप्रादुर्भावो नाम ५४ । रामं प्रति शङ्करगीतासु बलिच्छलने वामनप्रादुर्भावो नाम ५५ । शङ्करगीतासु विभूतिर्नाम ५६ । भक्तिफलं नाम ५७ । भक्तिलक्षणं नाम ५८ । उपवासफलं नाम ५९ । उपवासविधिर्नाम ६० । अभिगमनकालो नाम ६१ । उपादानकरणं नाम ६२ । इज्याकालविधिर्नाम ६३ । स्वाध्यायकालो नाम ६४ । शङ्करगीता समाप्ता ६५ । रामं प्रति शङ्करानुशासनम् ६६ । वैष्णवधनुष्प्रादुर्भावो नाम ६७ । अश्मनगरदर्शनम् ६८ । वरुणादिदर्शनं नाम ६९ । अयःशङ्कुदानववधो नाम ७० । वरुणस्तोत्रं ७१ । अर्कादिमासवर्णनं नाम ७२ । कालसंख्यानम् ७३ । युगाख्यवर्णनम् ७४ । जगदवस्थावर्णनम् ७५ । कल्पान्तवर्णनम् ७६ । महाकल्पवर्णनम् ७७ । ब्राह्मप्रभाववर्णनम् ७८ । पद्मनाभोपाख्यानम् ७९ । यातकालवर्णनम् ८० । कल्पसाहस्रवर्णनम् ८१ । बूकाल (?) निर्देशो नाम ८२ । कालावयवदैवतं नाम ८३ । षड्वर्गनिर्णयो नाम ८४ । ग्रहशुभाशुभनिर्णयो नाम ८५ । प्रतिदेशं पीडाज्ञानं नाम ८६ । प्रतिपुरुषं शुभाशुभनिर्णयो नाम ८७ । ग्रहक्षेत्रमण्डलनिर्देशो नाम ८८ । नवनक्षत्रस्थानं नाम ८९ । ग्रहार्च्चापूजाविधिर्नाम ९० । ग्रहनक्षत्रस्नानविधिर्नाम ९१ । अग्निकार्य्ये प्राक्तनोत्तरतन्त्रविधिर्नाम ९२ । ग्रहपूजाविधानम् ९३ । मण्डलकल्पना ९४ । ग्रहार्च्चावाहनमन्त्राध्यायो नाम ९५ । अनुलेपनं नाम ९६ । ग्रहार्च्चपुष्पदेयाध्यायो नाम ९७ । ग्रहार्च्चधूपदेयाध्यायो नाम ९८ । ग्रहनक्षत्रनैवेद्यदेयाध्यायो नाम ९९ । प्रतिग्रहर्क्षदेयादेशो नाम १०० । होमद्रव्यविभागो नाम १०१ । होममन्त्रकथनम् १०२ । दक्षिणाविधानम् १०३ । प्रति + + आशीर्वादाध्यायो नाम १०४ । ग्रहशान्तिर्नाम १०५ । ग्रहसम्भवकथनम् १०६ । ग्रहर्क्षादिसम्भवो नाम १०७ । पृथूद्भवो नाम १०८ । पृथ्वभिषेको नाम १०९ । छायायमुत्पत्तिर्नाम ११० । भृगुवंशकीर्त्तनं नाम १११ । अङ्गिरोवंशकीर्त्तनं नाम ११२ । अत्रिवंशानुकीर्त्तनं नाम ११३ । विश्वामित्रवंशानुकीर्त्तनं नाम ११४ । कश्यपवंशानुकीर्त्तनं नाम ११५ । वसिष्ठवंशानुकीर्त्तनं नाम ११६ । पराशरवंशानुकीर्त्तनं नाम ११७ । अगस्त्यवंशानुकीर्त्तनं नाम ११८ । धर्म्मवंशानुकीर्त्तनं नाम ११९ । आदित्योत्पत्तिर्नाम १२० । दिव्यवंशानुकीर्त्तनं नाम १२१ । अग्निस्तोत्रं नाम १२२ । वायुस्तोत्रं नाम १२३ । भगवद्दर्शनं नाम १२४ । कालनेमीवधो नाम १२५ । वराहप्रादुर्भावो नाम १२६ । मारुतोत्पत्तिर्नाम १२७ । कश्यपसर्गो नाम १२८ । र्व्वशीसम्भवो नाम १२९ । उर्व्वशी-रम्भासंवादो नाम १३० । क्रीडावतारणं नाम १३१ । न्द्रोदयवर्णनं नाम १३२ । उर्व्वशी-पुरूरवःसमागमो नाम १३३ । उर्व्वशीसम्भोगो नाम १३४ । रूरवःप्रलापो नाम १३५ । त्रेताग्न्युत्पत्तिर्नाम १३६ । पुरूरवःस्वर्गप्राप्तिर्नाम १३७ । पितृगण-

कीर्त्तनं १३८ । श्राद्धोत्पत्तिर्नाम १३९ । श्राद्धविधिः १४० । श्राद्धद्रव्यनिर्णयः १४१ । श्राद्धकाल-
निर्णयः १४२ । पात्रापात्रपरीक्षा १४३ । श्राद्धदेशानुकीर्त्तनं १४५ । वृषभलक्षणं नाम १४६ ।
वृषोत्सर्गविधिः १४७ । पुरूरवस्तपोवर्णनं १४८ । ऐरावतीवर्णनं १४९ । हिमवद्वर्णनं १५० ।
मद्दर्थ्याश्रमवर्णनं १५१ । आयतनवर्णनं १५२ । अप्सरोजलक्रीडावर्णनं १५३ । पुरूरवसोऽवि-
दर्शनं १५४ । रूपसत्रकरणं नाम १५५ । पुरूरवश्चरितवर्णनं १५६ । राज्यप्रदाद्वादशीविधिः
१५७ । प्रकामाद्वादशीविधिः १५८ । शुक्लपक्षद्वादशीविधिः १५९ । कृष्णपक्षद्वादशीविधिः १६० ।
श्रवणाद्वादशीप्रशंसा १६१ । श्रवणाद्वादशीकथामाहात्म्यम् १६२ । तिलद्वादशीप्रशंसा १६३ ।
तिलद्वादशीकथा १६४ । गायत्रीमाहात्म्यं १६५ । दीपदानप्रशंसा १६६ । दीपमाहात्म्ये ललित
कोपाख्यानं १६७ । पुष्पाहरणफलं १६८ । उपलेपनफलं १६९ । मान्धात्राख्यानं नाम १७० ।
पुरुषस्वरूपवर्णनं १७१ । प्रादुर्भावस्वरूपवर्णनं १७२ । अनन्तव्रतमाहात्म्यं १७३ । मासनक्षत्रपूजनं
१७४ । शक्रचरिताख्यानं १७५ । शक्रं प्रति शाम्बरायणीवाक्ये प्रथमं मन्वन्तरं नाम १७६ । शक्रं
प्रति शाम्बरायण्युपाख्याने द्वितीयमन्वन्तरकथा नाम १७७ । तृतीयमन्वन्तरं नाम १७८ । चतुर्थ-
तामसवर्णनं नाम १७९ । इन्द्रशाम्बरायणीकथायां पञ्चमरैवतमन्वन्तरवर्णनं नाम १८० । षष्ठ-
मन्वन्तरवर्णनं नाम १८१ । सप्तमवैवस्वतमन्वन्तरं नाम १८२ । अष्टममन्वन्तरवर्णनं नाम १८३ ।
नवममन्वन्तरवर्णनं नाम १८४ । दशममन्वन्तरवर्णनं नाम १८५ । एकादश-द्वादश-त्रयोदश-
चतुर्दशमन्वन्तरवर्णनं नाम १८६, १८७, १८८, १८९ । अनेकविष्णुप्रादुर्भावो नाम १९० । शक्र-
शाम्बरायणीकथासमाप्ता १९१ । स्तुतिमाहात्म्यं १९२ । गन्धर्व्वयोर्गजनक्रीकरणं १९३ । गजेन्द्र-
मोक्षणं १९४ । विष्णुपञ्जरस्तोत्रं १९५ । सत्वबाधाप्रशमनस्तोत्रं १९६ । यक्षोत्पत्तिर्नाम १९७ ।
हैहयवंशवर्णनं १९८ । च्यवनोत्पत्तिर्नाम १९९ । प्रहैहयवंशानुकीर्त्तनं २०० । शैलूषपूजावर्णनं २०१ ।
भरतप्रस्थानं नाम २०२ । आनुयात्रिकं नाम २०३ । भरतनिर्याणं नाम २०४ । प्रयाणकवर्णनं
नाम २०५ । गङ्गोत्तारो नाम २०६ । राजगृहागमनं नाम २०७ । राजगृहप्रवेशो नाम २०८ ।
आजविकं नाम २०९ । गन्धर्व्वसभाक्षोभो नाम २१० । गन्धर्व्वगर्जनं नाम २११ । शैलूषं प्रति
+ + नुशासनं नाम २१२ । अगस्त्यमाहात्म्यं २१३ । समुद्रवर्णनं २१४ । देवताप्रयोजनं नाम २१५ ।
राक्षससेनानिर्याणं २१६ । मालिराक्षसवधः २१७ । राक्षसपातालप्रवेशो नाम २१८ । वैश्रव-
णाख्यानं २१९ । रावणवरप्राप्तिर्नाम २२० । रावणभूर्लोकविजयो नाम २२१ । स्वर्गविजयो
नाम २२२ । त्रयोविंश-चतुर्विंशाध्यायौ खण्डितौ । त्रिपुरदाहवर्णनं २२५ । अन्धकजयः २२६ ।
मातृबाधाप्रतिषेधो नाम २२७ । कृत्तिकापूजा नाम २२८ । अक्षयतृतीयमाहात्म्यं २२९ । षष्ठो-
त्पत्तिर्नाम २३० । षष्ठिलिङ्गवर्णनं २३१ । षष्ठवधप्रतिषेधो नाम २३२ । महिषासुरवधः २३३ ।
देवयज्ञविध्वंसो नाम २३४ । दक्षयज्ञविध्वंसो नाम २३५ । कालदाहो (?) नाम २३६ । विष्णु-
कवचं २३७ । वालिरावणसमागमो नाम २३८ । रावणमहापुरुषदर्शनं २३९ । वसन्तवर्णनं २४० ।

मघवस्नानं नाम ९९ । अभिजित्स्नानं नाम १०० । सुहितकारकश्रवणास्नानं नाम १०१ । अम्बर्ष-स्नानं नाम १०२ । बार्हस्पत्यस्नानं नाम १०३ । दिक्पालस्नानं नाम १०४ । विनायकस्नानं नाम १०५ । महेश्वरस्नानं नाम १०६ । भगवद्विष्णुचतुर्विधपुरुषरूपपादोदकस्नानं नाम १०७ । १०८ । मणिबन्धाध्यायः १०९ । काम्यफलाध्यायः ११० । पापनिश्चयो नाम १११ । गर्भसंक्रान्तिर्नाम । (इतः परमध्यायस्य संख्या नास्ति) भोगदेहवर्णनं नाम । सम्भवाध्यायः । शरीरविषयो नामाध्यायः । यममार्गवर्णनम् । निरयगामिवर्णनम् । नरकवर्णनम् । तिर्य्यग्योनिवर्णनम् । नारकिचिह्नम (?) वर्णनम् । दुर्गतितरणम् । छन्दोऽध्यायः । ऋग्विधानम् । यजुर्विधानम् । सामविधिः । अथर्व्वविधिः । श्रीसूक्तमाहात्म्यम् । पुरुषसूक्तमाहात्म्यम् । वाणप्रस्थाध्यायः । चतुराश्रमवर्णनम् । शान्तिकर्म्म । सर्व्वविकारोपशमनं अग्निविकृतं इन्द्रवैकृतं वृष्टिवैकृतं स्त्रीप्रसूवैकृतं नामाध्यायाः । अश्वादिप्रसूतिवैकृतोपशमनम् । मृगपक्षिवैकृतम् । उत्पातप्रशमनम् । मण्डलचिन्ताध्यायः । उपेक्षाध्यायः । इन्द्रजालाध्यायः । षड्गुणाध्यायः । आजस्रिकाध्यायः । साम्वत्सरिकाध्यायः । चातुर्म्मास्यविधिः । शक्रध्वजोत्पत्तिः । शक्रध्वजोत्सवः । इन्द्रध्वजगमनम् । शक्रस्तवः । भद्रकालीपूजा । अश्वमन्त्रः । छत्रमन्त्रः । ध्वजमन्त्रः । हस्तिमन्त्रः । चापमन्त्रः । घृतकम्बल—साम्वत्सराभिषेक, मालक्ष्य—शकुन—अङ्गविद्या—शाखा—जातक—उपकरण-तिथिनक्षत्रप्रकरण-उदयास्त-प्रकरणाध्यायाः । यात्राधिकार—यात्राविधि—साङ्ग्रामिकाध्यायाः । इति द्वितीयं काण्डं समाप्तम् । चित्रसूत्रे प्रथमोऽध्यायः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु तृतीये काण्डे शब्दाध्यायः । इति छन्दोविधि—तन्त्रयुक्तिर्नामाध्यायः । इति अभिधानकोषे प्रथम—द्वितीय—तृतीयपरिच्छेदाः । इति अभिधानकोषे स्त्रीलिङ्गनिर्द्देशश्चतुर्थः परिच्छेदः । इति अभिधानकोषे पुंवर्गनिर्द्देशः पञ्चमः परिच्छेदः । इति अभिधानकोषे नपुंसकविधिर्नाम षष्ठः परिच्छेदः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेऽलङ्काराध्यायः । इति महाकाव्यलक्षणं प्रहेलिकालक्षणम् । सामान्याध्यायः, शयनासनस्थानकाध्यायः, आसीनकाध्यायः, उत्थितस्थानकाध्यायः, आङ्गिकाध्यायः, उपाङ्गाभिनयाध्यायः, हस्ताध्यायः, + + अभिनयाध्यायः, सामान्याभिनयाध्यायः, प्रचारो नामाध्यायः, नाट्यरसो नामाध्यायः, रसस्मृतुद्वाध्यायः, मुद्राध्यायः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु तृतीयकाण्डे नृत्यसूत्रं समाप्तम् । प्रमाणाध्यायः । चित्रसूत्रे सामान्यमानम् । प्रतिमालक्षणम् । रङ्गव्यतिकराध्यायः वर्णनाध्यायः, कूपाध्यायः । इति वज्रनारदसंवादे नासत्य + + निर्म्माणम् । इति यम रूप (?) निर्म्माणं नाम । इति वरुण + + निर्म्माणं नाम । इति वज्रवैश्रवण + + वर्णनं नाम । इति वज्रध्वज + + वर्णनं नाम । इति वज्रगौरीश्वर + + निर्म्माणं नाम । इति वज्र अग्नि + निर्म्माणं नाम । इति वज्र + + निर्म्माणं नाम । इति वज्रवायु + निर्म्माणं नाम । इति वज्र आकाशनिर्म्माणं—वज्रब्रह्म ... ... निर्म्माणं—वज्र आदित्य ... ... निर्म्माणं—वज्रदेवता ... ... निर्म्माणं—वज्रव्योमनिर्म्माणं—वज्रनरनारायणकृष्ण + + वर्णनं

नामाध्यायाः । इति श्रीरामं प्रति पुष्करोपाख्याने नृसिंहरूपनिर्म्माण—कपिलरूपनिर्म्माण—वराहरूपनिर्म्माण—हयशिरोरूपनिर्म्माण—पद्मरूपनिर्म्माण—लक्ष्मीरूपनिर्म्माण—विश्वरूपनिर्म्माण—देवरूपनिर्म्माणं नामाध्यायाः । इति श्रीरामं प्रति पुष्करोपाख्याने प्रासादलक्षण—सर्व्वतोभद्रप्रासादलक्षण—सामान्यप्रासादलक्षण—दारुपरीक्षा—शिलापरीक्षा-इष्टकपरीक्षा नामाध्यायाः । इति वास्तुक्षेप—भूमिपरीक्षा—शङ्कुशिलान्यास-ध्वजविधाननामाध्यायाः । इति प्रतिष्ठाकल्पे शल्योद्धारः । इति कालनिर्द्देशनामाध्यायः । इति प्रतिष्ठाकल्पे दीक्षाध्यायः । तोरणाध्यायः । + + पञ्चगव्यविधानाध्यायः । शौचाध्यायः । इति प्रतिष्ठाकल्पे अधिवासाध्यायः । इति आवाहनविधानं नाम । इति श्रीविष्णुबोधनं नाम । इति श्रीविष्णोरावाहनप्रयोजनं नाम । इति प्रतिष्ठाध्यायः । इति भोगाङ्गनाध्यायः । इति सात्वतेज्याध्यायः । इति तोरणोच्छ्रायविधिर्नामाध्यायः । इति यात्राविधिर्नाम । इति कामप्रादुर्भावपूजनम् । इति कार्य्यारम्भप्रादुर्भावपूजा नाम । इति श्रीकालनियमपूजा समाप्ता ।

इति तृतीयकाण्डः समाप्तः ॥ * ॥

No. 191. विष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् . (केशवभट्टकृत-विष्णुनामार्थ-दर्शनाख्य-टीका-सहितम् .) Substance, country-made paper, 14 × 7. Folia, 32. Lines, 10 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1936. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. The text in verse, the comm. in prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगोपालाय नमः ।
सर्व्वेश्वरं नमस्कृत्य निम्बादित्यञ्च भक्तितः ।
संक्षिप्तं क्रियतेऽस्माभिर्विष्णुनामार्थदर्शनम् ॥
विशिष्टः सर्व्वधर्म्मेभ्यः सर्व्वधर्म्मशिरोमणिः ।
सर्व्ववेदेतिहासानां सारोऽर्थोऽयं निगद्यते ॥
वैशम्पायन उवाचेति स्तौतिभिः । इत्यादि ।

End. एवंभूतस्य धर्म्मपक्षपातिनः श्रीकृष्णस्य पुनरसाधारणान् गुणानाह रक्षण इति त्रिभिः १३८ । १३९ । १४० । शास्त्रस्याचार्य्यमनुबन्धचतुष्टयं च वदन् शास्त्रमुपसंहरति इममिति १४१ । पुनर्भजनीयं तद्भजनं च भजनफलं च दृढीकरोति विश्वेश्वरमिति । विश्वस्य सर्व्वस्य ईश्वरं सर्व्वेश्वरं १४२ ।

श्रीकेशवपदद्वन्द्वकल्पद्रुमनिवासिना ।
केशवेन कृतं श्रीमद्विष्णुनामार्थदर्शनम् ॥
श्रीनिम्बार्कपदाम्भोजस्मरणोद्बुद्धबुद्धिना ।
उद्धृतः शास्त्रसारोऽयं स्वाकरेभ्यः समासतः ॥

Colophon. इति श्रीमत्-काश्मीरिकेशवभट्टविरचितं श्रीमद्विष्णुनामार्थदर्शनं समाप्तम् । श्रीराधावल्लभाय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीरामचन्द्राय नमः । शुभसंवत् १९३६ । ज्येष्ठ । ८ ।

No. 192. वृन्दावनयमकटीका. By रामकान्तः. Substance, country-made paper, $18 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 375 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1734. Place of deposit, District Bariçāla, Mānapāsā, Paṇḍita Govindacandra Çiromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय । इह खलु निर्व्विघ्नाभिलषितसिद्धिकामः कविरयं अखिल-कविकुल-सम्मत-निखिल-विघ्नध्वंसोत्सारण-कारण-कृष्णनमस्काररूप-मङ्गलमयतः समारभते वरदायेत्यादि ॥ इत्यादि ।

End. असितानां कौडमानां लीलाजानां लीलया क्रीडया जातानामुत्पन्नानाम् । छायाः पुंभूम्नि चाखतमित्यमरः । छाया सूर्य्यप्रिया कान्तिः प्रतिबिम्ब-मनातप इति च ॥ * ॥

Colophon. इति विश्वम्भरादेवश्रीरामकान्तनिर्म्मिता ।
वृन्दावनयमकाख्यकाव्यटीकासमर्थिता ॥
शाके मघ्वाख्याब्धि-क्षितिधर-मश्रीवत्सरमिते ॥ ० ॥

विषयः । वृन्दावनयमकाख्यस्य नानाङ्कविलसस्य काव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 193. वेदान्ततत्त्वबोधः. Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 14 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā, Bābu Girīndranātha Datta, Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।
यच्चिन्तितो हरति ध्वान्तमशेषमन्त-
र्बोधप्रदस्तरणिकोटिसमप्रभो वै ।
योऽज्ञानवादप्रभवं हि ददाह ...
तं श्रीसुदर्शनमहं हृदि चिन्तयामि ॥
किं वेदान्ततत्त्वमिति प्रश्ने उच्यते । सार्व्वं ... नन्तकगुणाब्धिरनन्तशक्ति-जगतो जन्माद्यभिन्ननिमित्तोपादानकारणं चेतनाचेतनवस्तुस्वाभाविकभेदा-भेदसंबन्धाश्रयः परब्रह्मपरमात्मपुरुषोत्तमादिशब्दाभिधेयः श्रीकृष्ण एवेति सर्व्ववेदान्तार्थः । इत्यादि ।

End. इति भगवतः सर्व्वत्रावस्थितिरेव सर्व्वभेदव्यपदेशहेतुरित्युक्तं अतो न भेदा-भेदव्यपदेशयोर्विरोध इति प्रतिपादितं एवञ्च केवलभेदे केवलाभेदयोः शास्त्रविरुद्धत्वेन निरस्तत्वाच्चिदचितोर्ब्रह्मणा सह स्वाभाविकभेदाभेदस्यैवाङ्गी-कारो निश्चितो भवति । अन्यथा शास्त्रे संबन्धान्तराभावेन पूर्व्वोक्तान्यतम-तराङ्गीकारे तत्र स्वमुखोक्तदूषणानां सिद्धान्त एवापातादतो नान्यः पक्षः परिग्रहीतुं शक्यते तस्मादकामैरपि चिदचिदीश्वराणां स्वाभाविकभेदाभेद-मेव संबन्धमङ्गीकृत्य पुनर्विशिष्टत्वाङ्गीकारे गौरवापत्तोऽप्यनुपपन्नोऽपि स्वसम्प्र-दायस्य स्वातन्त्र्यसिद्ध्यर्थं इति सिद्धमल्पमिति विस्तरेण ।

Colophon. इति श्रीसनत्कुमार-नारदसम्प्रदायप्रवर्त्तकाद्याचार्य्य-श्रीभगवन्नियमानन्दानु-यायिनां वेदान्ततत्त्वबोधः समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । निम्बार्कमतानुसारेण ब्रह्मणोऽद्वयत्वात्सर्व्वव्यापकत्वादिनिरूपकवेदान्तस्य मर्म्मो द्घाटनम् ॥ ० ॥

No. 194. वेदान्ततत्त्वमञ्जरी . By . शङ्कराचार्य्यः. Substance, country-made paper, $13 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1667. Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Rādhānagara, grāma Amarapura, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।
अखण्डं सच्चिदानन्दमवाङ्मनसगोचरम् ।
आत्मानमखिलाधारमाश्रयेऽभीष्टसिद्धये ॥

चत्वारः खलु पुरुषार्था धर्मादयः। तत्र चरमः परमपुरुषार्थोऽविनाशित्वात् चयाणां प्रकृतिसाध्यत्वेन विनाशित्वात्। न च मुक्तिः प्रकृतिसाध्या, विवक्षितविवेकेन साध्याया अविद्यानिवृत्तिरूपायास्तस्या ज्ञानैकसाध्यत्वात्। न हि शतशः क्रियमाणेऽपि यत्ने शुक्तिविषयाविद्यायाः शुक्तिविषयकज्ञानमन्तरेण नाशो दृष्टः। मुक्तिसाधनज्ञानन्तु पदार्थज्ञानसाध्यम्। इत्यादि।

End. अथ प्रकृत्यापि जगदिव न सद्रूपमस्तु अतश्चायातं शून्यवादेनेति चेत् न। यद्वस्तु नास्तीति व्यपदेशेनापि सिध्यति तत् कथमसद्रूपं। न हि प्रकाशमन्तरा नास्तीत्यपि प्रकाशः सम्भवति। अतश्च शून्यवादोऽपि विफलः × × शून्यस्य सद्रूपत्वासद्रूपत्वाभ्यां व्याघातः। आद्ये शून्येति नामधेयमात्रेणायातं नत्वर्थभेदेन। द्वितीये शून्यस्यासिद्ध्या तन्मताभिसिद्धिः। अपि च, कल्पनाधिष्ठानस्यासद्रूपमेवाधिष्ठानं वाच्यमिति सिद्धं सदद्वैतवादेनेति संक्षेपः।

Colophon. इति परमहंस श्रीशङ्कराचार्य्यकृता वेदान्ततत्त्वमञ्जरी समाप्ता। श्रीकृष्णाय नमः।
शाके मुनिरसाङ्केन्दुसंख्याते शुचिमासके।
लिखितेयं स्वपाठार्थं वेदान्ततत्त्वमञ्जरी॥

विषयः। पदार्थनिरूपणम्। प्रकृतिनिरूपणम्। मुक्तिनिरूपणम्। प्रातीतिक-व्यावहारिक-पारमार्थिकरूपत्रिविधसत्तानिरूपणञ्च।

No. 195. वेदान्ततात्पर्य्यनिवेदनम्. By गोविन्दः. Substance, country-made paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 83. Lines, 8 on a page. Extent, 1,411 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1710. Place of deposit, Benares City, Paṇḍita Vāmanācāryya Çāstrī. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।
सार्व्वात्म्यं सर्व्वकामाप्तिः सार्वज्ञ्यं शुद्धबुद्धता।
यज्ज्ञानाद्यत्प्रमोशस्तं प्रत्यक्षं कारणं नुमः॥
गोपालसंचिन्मनवीतदोषः
प्रबोधितः श्रीगुरुलक्ष्मणेन।
वेदान्ततात्पर्य्यनिवेदनेन
स्वबोधशुद्धिं करवाणि सत्सु॥ इत्यादि।

End. श्रीमल्लक्ष्मणपण्डितैरधिगतो वेदान्तविद्यापदे ।
गोविन्दो बुधनीलकण्ठतनयो भीमावतीगर्भजो ।
वेदान्तानुगतं विमत्सरबुधप्रेष्ठं प्रबन्धं व्यधात् ॥

Colophon. इति वेदान्ततात्पर्य्यनिवेदनमिदं समाप्तम् ॥ शकाब्दाः १७१० ।

विषयः । अद्वैतमतमाश्रित्य भाष्यतात्पर्य्यवर्णनम् ॥

No. 196. वेदान्तरत्नमाला. By अनन्तभट्टः. Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 49. Lines, 10 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā, Pailādeyoyā Maṭha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधासर्व्वेश्वरौ विजयेताम् । श्रीमद्भगवन्निम्बार्काय नमः ।
ब्रह्मादिसेव्यचरणं जगतश्च हेतुं
स्तुत्यं मुनीशविबुधैः स्वजनार्त्तिहारम् ।
कल्याणरूप-गुणमीशमहं भजामि
... ... ॥
आनन्दसंज्ञकमुनिं नियमोक्तिपूर्व्वं
आचार्य्यमाद्यमहमाश्रय ईशचक्रम् ।
पाञ्चजन्यावतारञ्च कृष्णाज्ञापरिपालकम् ।
श्रीश्रीनिवासमाचार्य्यं भाष्यकारं नमाम्यहम् ॥
वेदान्तरत्नमालाख्यो ग्रन्थस्तेषामनुग्रहात् ।
तदुक्तेनैव मार्गेण क्रियते शास्त्रमानतः ॥
प्रत्यक्चैतन्यतत्त्वञ्चेतनाख्यं ततः परम् ।
परब्रह्मादिसंज्ञञ्च भण्यतेऽस्मिन् समासतः ॥
साधनादिफलञ्चापि तद्विरोधिनिरूपणम् ।
तत्रादौ चेतना ज्ञेया वैष्णवैः साम्प्रदायिकैः ॥ इत्यादि ।

End. वेदान्तगेयं यदिमं जगतश्च हेतुं
तर्कागमेयमभिवन्द्यमजादिदेवैः ।
ध्यातो ह्यनन्यशरणैर्निजभाववद्भिः
गोपीपतिं हरिमहं शरणं प्रपद्ये ॥

Colophon. इति श्रीभगवत्सनत्कुमारसन्ततिप्रवर्त्तक-श्रीमद्भगवन्नियमानन्दपादसरोजाश्रितानुगकाश्मीरि-श्रीकेशवभट्टचरणारविन्दानुजेनानन्ताभिधेयेन विरचित-वेदान्तरत्नमाला समाप्ता ॥ ० ॥ श्रीरस्तु । सम्वत् १८२१ ।

विषयः । निम्बार्कमतानुसारेण प्रत्यक्चैतन्यादिनिरूपणम् । परब्रह्मादिसंज्ञानिरूपणम् । साधनाफलादिकथनम् । साधनाविरोधिनिरूपणञ्च ।

No. 197. वेदान्तसंज्ञाप्रक्रिया. Substance, country-made paper, 11½ × 5 inches. Folia, 19. Lines, 8 on a page. Extent, 260 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā, Babu Girīndranātha Datta. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ ... ... पादयुगं नत्वा तस्य प्रसादतः ।
वेदान्तसंज्ञाः प्रत्येकं निरूप्यन्ते यथामति ॥
अध्यारोपापवादाभ्यां निष्प्रपञ्चं प्रपञ्च्यते ॥ इति वृद्धवचनम् ।

अत्राध्यारोपो नाम वस्तुन्यवस्त्वारोपः अध्यारोपः । वस्तु सच्चिदानन्दात्मकं ब्रह्म । अवस्तु अज्ञानादिसकलजगत्समुदायस्वरूपमत्राप्रपञ्चः । प्रपञ्चद्वयं अज्ञानद्वयं सूक्ष्मशरीरद्वयं स्थूलशरीरद्वयं शक्तिद्वयं निःश्रेयसद्वयं संशयद्वयं असम्भावनाद्वयं विपरीतभावनाद्वयं प्रज्ञाद्वयं ... ... शब्दद्वयं रसषट्कं नववर्णाः ऐश्वर्य्यादिषट्कं उत्पत्त्यादिषट्कं नादादित्रयं इत्येताः संज्ञाः । एताः शास्त्रैर्वेदान्तैरुक्ताः प्रत्येकं निरूप्यन्ते । इत्यादि ।

End. संहते गलविवरे यत्कण्ठनिनादकरणं स नादः । अनुस्वारो विन्दुः नादैकदेशः कलेत्यर्थः तथाच संज्ञाद्वितीयब्रह्मप्रतिपादके वेदान्तशास्त्रे वृद्धवचनमनुसृत्याध्यारोपवशात् संज्ञास्सन्तीति प्रतिपादितं । सम्प्रत्यपवादो निरूप्यते अधिष्ठानमात्रपरवशोऽयमपवादस्तथाच सर्वप्रपञ्चरहितं ब्रह्मावशिष्यतीति प्रत्यगभिन्न-ब्रह्मज्ञानान्मुक्तिरिति सिद्धम् ।

Colophon. इति वेदान्तसंज्ञाप्रक्रियाप्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । प्रपञ्चाज्ञान-स्थूलसूक्ष्मशरीर-शक्ति-निःश्रेयस-संशयासम्भावना-विपरीतभावना-प्रज्ञा-समाधीनां द्विप्रकाराणां ब्रह्म-जीव-शरीरावस्थाकरण-कर्म्म पुण्यकर्म्म-पापकर्म्म मिश्रकर्म्म-प्रारब्ध-प्रतिबन्ध-सम्बन्ध ताप अधिभूतादिकारणगुण-काल-मूर्त्ति-चक्षुरादिप्रपञ्च लोकवासना ज्ञान-प्रतिबन्धक-श्रवणादि-ज्ञानादि-देहादि-प्राणापान-आन्ध्यादितादात्म्य-एषणा-सुषुप्त्यादीनां त्रि-प्रकाराणां वर्त्तमानप्रतिबन्ध-पुरुषार्थ शब्द वर्ण-आश्रमसाधन-अनुबन्ध-अन्तःकरण-संकल्पादि-वेद-प्रमाण-मैत्र्यादि-भूतग्राम ब्रह्मविदादीनां चतुःप्रकाराणां कोश-ज्ञानेन्द्रिय-शब्दादि-कर्म्मेन्द्रिय-वचनादि—प्राणादि—उपवायुकर्म्मसूक्ष्मभूत—यम-नियम-भूमिका-प्रलय अमनिवर्त्तकदृष्टान्तख्यातीनां पञ्चप्रकाराणां समाधि-भावविकार-कोश-ऊर्म्मि-लिङ्ग-अवस्था-शास्त्र-सूत्र-अङ्ग-कर्म्मप्रमाणानां षट्-प्रकाराणां अवस्था—चैतन्यादि-भूम्यादि-अतलादि-भूमिकादीनां सप्तप्रकाराणां पुरी-प्रकृति-अङ्गादीनामष्टप्रकाराणां नवविधसंसारस्य लिङ्गदयाहङ्कारदयानन्द-कर्म्म स्वप्न-सुषुप्ति-जाग्र-दात्मत्रयाणां भूमिका-युक्तिचतुष्टयानां नाडिका-नाडीदेवतात्मक-अष्टाक्षर मद-षट्चक्रभेद—अष्टमूर्त्तिभेद—अष्टपाश-सप्तधातु—सप्तव्यसन-षड्धर्म पञ्चक्लेश-आध्यात्मिकतापत्रय स्वर्गलोकतापत्रय-पञ्चसप्ततिगुण-रूपषट्क-स्पर्शचतुष्टय-शब्दद्वय-रसषट्क-नववर्ण—ऐश्वर्य्यादिषट्क-उत्पत्त्यादिषट्क—नादादित्रयाणाञ्च वेदान्तसंज्ञानां लक्षणनिरूपणम् ॥

No. 198. वेदान्तसिद्धान्तमुक्तावलीटीका (मूलसहिता) By नानादीक्षितः। Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 128. Lines, 12 on a page. Extent, 5,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sм. 1920. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. मूलस्य । ॐ नमः परमात्मने ।

अहङ्कारमानन्दमात्मानं ज्योतिरव्ययम् ।

विनिश्चित्य श्रुतेः साक्षाद् युक्तिलक्षाभिधीयते ॥ इत्यादि ।

टीकायाः । ॐ नमः परमात्मने पुरुषोत्तमाय ।

विश्वेशं ढुण्ढिराजं जगदुदयकृतं शारदां सूत्रकारं

व्यासञ्चाचार्य्यवर्य्यं त्रिभुवनविदितं शङ्करं भाष्यकारम् ।

आनन्दान्तःप्रकाशानुभवपदपदं सद्गुरुं श्रीनृसिंहं

वन्दे विद्यानिधानं शमदमनिरतं राघवेन्द्रं यतीन्द्रम् ॥

यच्छिष्यशिष्यसन्दोहव्याप्ता भारतभूमयः ।

वन्दे तं यतिभिर्वन्द्यं प्रकाशानन्दमीश्वरम् ॥

सिद्धान्तमौक्तिकश्रेणीप्रकाशाय प्रदीपिका ।
क्रियते परपक्षौघध्वान्तध्वंसप्रवर्त्तिनी ॥
शिष्टाचारप्राप्तं मङ्गलमाचरन् निरूपणीयं प्रतिजानीते चरद्दयमिति ।
इत्यादि ।

End. मूलस्य ।
स्नातं तेन समस्ततीर्थसलिले सर्व्वापि दत्तावनि-
र्यज्ञानाञ्च हुतं सहस्रमखिला देवाश्च सम्पूजिताः ।
संसाराच्च समुद्धृताः स्वपितरस्त्रैलोक्यपूज्योऽप्यसौ
यस्य ब्रह्मविचारणे क्षणमपि स्थैर्य्यं मनः प्राप्नुयात् ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीज्ञानानन्दपूज्यपादशिष्य प्रकाशा-
नन्दविरचिता सिद्धान्तमुक्तावली समाप्ता ।

टीकायाः । यदज्ञानादिदं भाति यज्ज्ञानाच्च प्रलीयते ।
ब्रह्म + तदहं नित्यं नित्यसच्चित्सुखाद्वयम् ॥
अधिकाय्युपविश्येशमियं सिद्धान्तदीपिका ।
निर्म्मिता राजतां भक्तत् सदानन्दप्रदायिनी ॥
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीप्रकाशानन्दपूज्यपादशिष्य-श्रीनाना
दीक्षितविरचिता सिद्धान्तमुक्तावलीटीका समाप्ता ।

विषयः । प्रकाशानन्दकृतस्य वेदान्तसिद्धान्तमुक्तावलीग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 199. वैद्यनाथपूजाविधिः. Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālankāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै । अथ स्कन्दपुराणोक्त वैद्यनाथपूजाविधिः । तत्र
चतुर्द्दशीलाभेऽलाभे वा उपवासं कृत्वा सोमवासरे प्रदोषसमये शुक्ल
वाससी परिधाय सायंसन्ध्यामुपास्य पूजामारभेत् । तत्रादौ स्वस्तिवाचनं
कृत्वा अर्घ्यपात्रं संस्थाप्य गणपत्यादिनानादेवताः संपूज्य तास्रादिपात्रे

रक्तचन्दनेनाष्टदलपद्मं निर्म्माय लिङ्गं संस्थाप्य संकल्पं कुर्य्यात् विष्णुरो-मित्यादि आयुरारोग्यपूर्व्वकचतुर्व्वर्गफलप्राप्तिकामः सोमवाराधिकरणकप्रदोष समये पार्थिववैद्यनाथशिवलिङ्गपूजनमहं करिष्ये इति संकल्प्य पीठपूजां कुर्य्यात् । इत्यादि ।

End. ममास्तु नित्यमानन्दः प्रसादात् तव शङ्कर ।
सर्व्वपापाः क्षयं यान्तु प्रसीद मम शङ्कर ॥
नश्यन्तु दस्यवो राष्ट्रे जनाः सन्तु निरापदः ।
दुर्भिक्षमारीसन्तापाः शमं यान्तु रसातले ॥
सर्व्वशस्यसमृद्धिश्च भूयात् शम्भोः प्रसादतः ।
दुर्गायाश्च चतुर्व्वर्गप्रदायिन्याः प्रसादतः ॥
इति स्तुत्वा गालवाद्यं कृत्वा संहारमुद्रया ।
पुष्पमानीय चाघ्राय क्षमस्वेति विसर्जयेत् ॥
ततो दक्षिणाच्छिद्रं कृत्वा ब्राह्मणं भोजयित्वा यथाशक्ति हविष्यान्नादिक-माचरेत् ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणोक्त-वैद्यनाथपूजापद्धतिः समाप्ता ॥
सुवर्णे रजतञ्चैव जपपूजादिकर्म्मसु ।
एष एव कुशः प्रोक्तो न दर्भो वनसम्भवः ॥
ॐ उमासहितवैद्यनाथशिवाय नमः ।

विषयः । वैद्यनाथसंज्ञक–पार्थिवलिङ्गस्य पूजाविधानम् ।

No. 200. **व्याससूत्रवृत्तिः.** By **रङ्गनाथः.** Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 68. Lines, 8 on a page. Extent, 3,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Mānabhūma, Post Office Raghunāthapura, Vĕdogrāma, Paṇḍita Veṇkatᵃ Varadācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीहरये नमः ।
नित्यं निजानन्दसदद्वितीयं
शुद्धं विभुं सत्यमतिस्वतन्त्रम् ।
स्वच्छं निरस्ताखिलदृश्यलेशं

प्रत्यक्षमात्मानमजं भजामि ॥
शङ्करं शङ्कराचार्य्यं केशवं वादरायणम् ।
सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥
सत्यज्ञानानन्दात्मकमद्वितीयं ब्रह्मैव शुद्धसत्वप्रधानमायोपाधिकं सदीश्वरभावं मलिनसत्वप्रधानाविद्योपाधिकं जीवभावञ्च जगाम । इत्यादि ।

End. नन्वेवं सातिशयत्वादन्तवत्वमप्यैश्वर्य्यस्य स्यात्तथाचानावृत्तिबोधकशास्त्रविरोधस्तत्राह । अनावृत्तिः शब्दादनावृत्तिः शब्दात् । अर्चिरादिमार्गेण ब्रह्मणोऽभ्यगतस्य सातिशयैश्वर्य्येऽपि नावृत्तिर्भवति । एतेन प्रतिपद्यमाना इमं मानवमावर्त्तं नावर्त्तन्त इति श्रुतिः । सूत्राभ्यासः शास्त्रसमाप्तिद्योतनार्थः ।
गुरूणां चरणाम्भोजकृपया लिखिता मया ।
वृत्तिः श्रीव्याससूत्राणां प्रीत्यै सास्तु जगद्गुरोः ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीआनन्दाश्रमचरणारविन्दसेवापरायणेन रङ्गनाथेन लिखितायां व्याससूत्रवृत्तौ चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥ श्रीरामः ।
श्रीमच्छङ्कराचार्य्येण रचिता व्याख्या श्रीमद्रङ्गनाथेन संक्षिप्य लिखिता ॥

विषयः । संक्षेपात् शाङ्करभाष्यानुसारेण व्याससूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 201. व्रतकालनिष्कर्षः. By मधुसूदनवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 5 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Dhātrigrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhidāsa Bhaṭṭācāryya Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नमो गणपतये ।
प्रणम्य कारणं कृष्णं ज्ञानानन्दस्वरूपिणम् ।
व्रतादिकालनिष्कर्षं करोति मधुसूदनः ॥
तत्रादौ तिथिनिरूपणम् । इत्यादि ।

End. चतुर्थ्यङ्गारवारे च अष्टमी च वृहस्पतौ ।
तत्र यत् क्रियते पापमथवा पुण्यसञ्चयः ॥
षष्टिजन्मसहस्राणि प्रतिजन्म तदक्षयं ॥ इत्यन्यथा

Colophon. इति श्रीमधुसूदनवाचस्पतिविरचितं व्रतादिकालनिरूपणं समाप्तम् ॥०॥

विषयः। व्रतकालव्यवस्थादिः।

No. 202. व्रतबोधवृत्तिः. Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 19. Lines, 13 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः।

नत्वा हृदिस्थं जगदेकरूपं रामं परं ब्रह्म विशुद्धबोधम्।

विस्तारशास्त्रश्रवणालसानां बोधाय कुर्व्वे व्रतबोधवृत्तिम् ॥

अथ तिथिनिर्णयः। तत्र तिथिर्द्विधा शुद्धा विद्धा च एकस्मिन् दिने तिथ्यन्तरसम्बन्धरहिता शुद्धा तद्विपरीता विद्धा तत्र शुद्धायामसन्देहात् विद्धा निर्णीयते। तत्र सामान्यतो वेधमाह माधवीये ;

पक्षद्वयेऽपि तिथयस्तिथिं पूर्व्वां तथोत्तराम्।

त्रिभिर्मुहूर्त्तैर्विध्यन्ति सामान्योऽयं विधिः स्मृतः ॥

हेमाद्रिमदनरत्नादौ तु द्विमुहूर्त्तोऽप्युक्तः—

उदिते दैवतं भानौ पैत्र्यं चास्तमिते रवौ।

द्विमुहूर्त्तस्त्रि + + सा तिथिर्हव्यकव्ययोरिति ॥ इत्यादि।

End. एवं चकाराखिलशास्त्रदृष्टिः

कालस्य तत्त्वं गहनं विलोक्य।

संक्षेपतः संव्यवहारमात्रं

यत्किञ्चिदन्यत् परिमार्गबोध्यम् ॥

Colophon. इति श्रीव्रतबोधनीसंग्रहे वैष्णवकृते सम्वत्सरकृत्यनिरूपणं नाम पञ्चमः परिच्छेदः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः। ॐ तत्सत्।

विषयः। तिथिनिरूपणम्। व्रतारम्भकालादिनिरूपणम्। अष्टम्यादादशीनिरूपणम्। वैशाखादिस्नाने पञ्चकथनम्। रामनवम्यादिव्रतकालनिरूपणम्। मासनिरूपणम्। वैशाखादि-चैत्रान्तमासकृत्यनिरूपणञ्च।

No. 203. **शक्तिवादविवृतिः** . By **माधवसिद्धान्तः** . Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 33. Lines, 8 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Barisāla, Post Office Kalasakāṭi, Gā̃ḍure, Paṇḍita Durgācaraṇa Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
आराध्य यां गिरिसुतां वरदां सुधीरै-
र्लभ्यं फलं समधिकं प्रथितैरभीष्टात् ।
संसारसागरतरीं भजनैकपात्रीं
दुर्गां नमामि भवभीतिविनाशनाय ।
ख्यातः पूतकुलार्णवेन्दुसदृशो यश्चक्रपाणिः स्वयं
तद्वंश्यो नदराजभैरवमहावेगान्यथाकारकः ।
यो राजेन्द्रकृती तदीयकुलजो विख्यातविश्वेश्वर-
स्तत्पुत्रोऽहमिमां करोति विवृतिं श्रीमाधवस्तार्किकः ।
टीकां विज्ञजनप्रमोदजननीं सिद्धान्तसिद्धां शुभां
श्रीमन्माधवनामकेन रचितां यत्नेन धीभिः शुभैः ।
काषायैः परिवर्ज्य चित्ततरणिं संश्रित्य पारं परं
धीरो गच्छतु सत्पदार्थकुतुकी सत्शक्तिवादार्णवे ॥
शिष्यजिज्ञासया वृत्तिं विभजते सङ्केत इति । अर्थनिष्ठा पदवृत्तिः पदनिरू-
पिता वृत्तिः वृत्तिः शाब्दबोधौपयिकसम्बन्ध इत्यर्थः ॥ इत्यादि ।

End. तच्छ्याथीपस्थितेः स्वातन्त्र्येण हेतुत्वमेव वाच्यमिति तत्र गौरवं स्फुटमेव शक्तिग्रहस्यैव इति समवायसम्बन्धे गोत्वप्रकारकज्ञानशक्तं पदमित्याकारक-ज्ञानस्यैवेत्यर्थः । तादृशबोधहेतुत्वात् समवायसम्बन्धेन गोत्वप्रकारकशाब्द-बोधहेतुत्वादित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमन्महामहोपाध्यायमाधवसिद्धान्तभट्टाचार्यविरचिता शक्तिवादटीका समाप्ता ॥ * । ० ।

विषयः । गदाधरभट्टाचार्य्यकृतस्य शक्तिवादाख्यग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 204. शतदूषणी. By श्रीनिवासदासः. Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 7. Lines, 15 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mohānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमद्रामचन्द्राय नमः ।

श्रीमल्लक्ष्मणदेशिको गुणनिधि र्वादीभपञ्चाननः

संसारार्णवतारकश्च कृपया स्वाङ्घ्रिप्रपन्नान् जनान् ।

सद्विद्यापगजन्मभूमिशिखरी पाषण्डनैशोष्णगु-?

र्मायावाददवाग्नि रात्तशरणो वर्वर्ति सर्व्वोपरि ॥

श्रीश्रीनिवासदासेन नत्वा श्रीवेङ्कटं गुरुं ।

मायावादनिरासार्थं क्रियते शतदूषणी ॥

स देव सौम्येदमग्र आसीदेकमेवाद्वितीयमित्यत्र वाचादिना सजातीया-दिभेदशून्यं सन्मात्रमेवासीदिति सिद्धान्तितम् ॥ इत्यादि ।

End. अतो ब्रह्मविद्ब्रह्मैवेति श्रुते र्मुक्तस्य ब्रह्मसाम्यएव स्वारस्यमित्यलं दिङ्शत-मुद्गराघातेनेति ॥

एवं सहस्रावधि दूषणानि × + + + + न्यायेनदिङ्मात्र मुक्तं ।

× × × × ईषिकाग्रन्यात् विचार्य्य च पुनः पुनः ।

दूषणानां शतं दत्तं केवलाद्वैतदर्शने ॥

Colophon. इति श्रीमन्नारायणचरणनलिनद्विरेफाणां वादीभकेशरिणां श्रीमद्वेङ्कटा-चार्य्याणां चरणारविन्दमधुपेन श्रीनिवासदासेन रचिता शतदूषणी समाप्ता ॥

विषयः । मायावादनिरासक शतसंख्याकदोषप्रख्यापनम् ।

No. 205. शब्दरत्नं (कलापस्य). By श्रीजनार्द्दनशर्म्मा. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 89. Lines, 4 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1726. Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Rāyapurā, grāma Pirijerkādi. Paṇḍita Raghu-nātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

प्रणम्य परमात्मानं श्रीजनार्द्दनशर्म्मणा ।

कलापाख्येः शब्दरत्नं बालप्रीत्यै प्रकाश्यते ॥

पुंसि ॥ ष्टचः ष्टचौ ष्टचाः । ष्टचं ष्टचौ ष्टचान् । ष्टचेण ष्टचाभ्यां ष्टचैः । ष्टचाय ष्टचाभ्यां ष्टचेभ्यः । ष्टचात् ष्टचाभ्यां ष्टचेभ्यः । ष्टचस्य ष्टचयोः ष्टचाणां । ष्टचे ष्टचयोः ष्टचेषु । हे ष्टच । एवमकारान्तः पुंसि देवादि-शब्दोऽपि । पुंसि दारशब्दो भूम्नि देववत् । स्त्रियां देवी नदीवत् । इत्यादि ।

End. एवमन्यासां । सर्व्वत्रातिक्रान्तवक्तृश्रोत्र्योरपि वाच्यलिङ्गमित्यर्थः ॥ * ॥ * ॥

Colophon. इति शब्दरत्ने चतुर्थप्रकरणं समाप्तं ॥ ४ ॥ ४ ॥ श्रीभोलानाथदेवशर्म्मणः स्वाचरं पुस्तकञ्च ॥ शुभमस्तु शकाब्दाः १७२६ ॥ श्रीहरिः श्रीगोविन्दः श्रीमाधवः श्रीगुरवे नमः ॐ वाग्देव्यै नमः ॥

विषयः । अस्ति शब्दरत्नं नाम एवंविधं पुस्तकान्तरम् ; इदन्तु तस्मादुत्कृष्टम् । सुबहूनि शब्दान्यत्र साधितरूपाणि विद्यन्ते ।

No. 206. शब्दसाधनं. By रामकान्तः. Substance, foolscap paper, 14×4 inches. Folia, 73. Lines, 8 on a page. Extent, 1,800 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1798. Place of deposit, District Ḍhākā, Uthuli, Paṇḍita Dinabandhu Gosvāmī. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

नत्वा भवानीश्वरपादपङ्कजं विज्ञाय दुर्गादिकचन्द्रकृन्मतं ।
बालावबोधाय वितन्यते मया श्रीरामकान्तेन तु शब्दसाधनं ॥
आनन्त्यादेव कार्त्स्न्येन शब्दान् वक्तुं न कोऽप्यलं ।
इत्यत्र कतिचिद्वाच्याः सर्व्वशब्दावबुद्धये ॥
शब्दोऽव्ययोऽनव्ययश्च । लिङ्गसङ्ख्याकारैर्विभक्तिकृतसंस्कारः साधनम् ।
इत्यादि ।

End. इति ऋकारस्य रत्नं एवं ऋदुमाचष्टे मदित्यादि । अन्येऽपि शिष्टप्रयोगानुसाराद्बूहनीयाः । दिङ्मात्रमेतदुक्तं शब्दानामनन्तत्वात् ।

Colophon. इति शब्दसाधनं समाप्तम् ॥ शक १७९८ ॥

विषयः । कातन्त्रव्याकरणानुसारेण नानाविधशब्दानां साधनम् ।

No. 207. **शरभपूजापद्धतिः.** Substance, country-made paper, 11 × 7 inches. Folia, 9. Lines, 12 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।
अथ शरभमन्त्रः ।
ॐ देवदेव महाभाग गिरीश गिरिजापते ।
पाहि मां दयया नाथ सच्चिदानन्द शाश्वत ॥ इत्यादि ।

End. भर्गेन्दुकेवकेवाद्यौ इतषष्ठस्वराग्वितौ ।
काद्यद्वयं समालिख्य वक्रीन्दुनाये कचत्वारिंशद्दक्षरो मनुरिति ॥

Colophon. इति श्री आकाशभैरवतन्त्रे उमामहेश्वरसम्वादे शरभपक्षिराजनित्यपूजापद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । शरभपक्षिराजस्य पूजाप्रकारादिकथनम् ।

No. 208. **शरभेशकवचम्.** Substance, country-made paper, 11 × 7 inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
ईश्वर उवाच ।
वक्ष्यामि शृणु देवेशि सर्व्वरक्षणमुत्तमम् । इत्यादि ।

End. प्रायश्चित्तं शिव तव नामाक्षरद्वयोच्चरितं ।

Colophon. इति श्री आकाशभैरवकल्पे प्रत्यक्षसिद्धिप्रदे उमामहेश्वरसम्वादे शरभेशकवचं समाप्तम् ।

विषयः । शरभेशकवचम् यत्भूतप्रेतादिभ्यो भीतिनिवारणाय ध्रियते ।

No. 209. शालग्रामलक्षणम् वा शिलामाहात्म्यम् . Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1662. Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Rūpagañja, grāma Naorā, Paṇḍita Çivacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

द्वारदेशे समे चक्रे दृश्येते यस्य शोभने ।

वासुदेवः स विज्ञेयः शुक्लाभः सर्व्वकामदः ॥ १ ॥

प्रद्युम्नः सूक्ष्मचक्रन्तु नीलशीतसमन्वितः । (?)

सुषिरच्छिद्रं वर्त्तुलं दीर्घचक्रन्तु तद्भवेत् ॥ २ ॥

द्वे चक्रे एकलग्ने तु पूर्व्वभागे तु पुष्कलं ।

सङ्कर्षणः स विज्ञेयो रक्ताभश्चातिशोभनः ॥ ३ ॥ इत्यादि ।

End. कृष्णस्य स्निग्धवर्णस्य पृष्ठे चक्रं सुशोभनं ।

शिवदस्तु स विज्ञेयो महासम्पत्फलप्रदः ॥ ३३ ॥

पीताम्बरः स विज्ञेय ऊर्द्धरेखा तथाम्बुजः ।

पीताम्बरद्वारदेशो रेखात्रयविभूषितः ॥ ३४ ॥

विष्णुना कथितं सम्यक् शिलामाहात्म्यमुत्तमम् ।

अष्टादशपुराणेभ्यो मन्वादिधर्म्मशास्त्रतः ॥

सांख्ययोगात् समाहृत्य वेदवेदाङ्गसम्मतं ।

एतत्ते तु समाख्यातं ब्रह्मन् सत्यः समागतः ॥

यः पठेत् प्रयतो नित्यं शिलामाहात्म्यमुत्तमं ।

महापापानि सर्व्वाणि कृत्वा कर्म्म निरन्तरम् ॥

ऐश्वर्य्यं विलयं यान्ति शालग्रामशिलार्च्चनात् ।

अचलां श्रियमाप्नोति चिरायुर्विगतज्वरः ॥

अक्षयं लभते पुण्यं विमुक्तः पापराशिभिः ।

यत् कृत्वा मुनयः सर्व्वे शालग्रामशिलार्च्चनम् ॥

सर्व्वे ते मोक्षमापन्ना विष्णुलोकं गताः सुखम् ॥

Colophon. इति शालग्रामलक्षणं समाप्तं ॥ ० ॥ शकाब्दाः १६६२ ।

श्रीचन्द्रमणिदेवशर्म्मणः स्वाक्षरमिदं स्वकीयपुस्तकञ्चेति ॥

यथा दृष्टं तथा लिखितं लेखके नास्ति दूषणम् ॥ ० ॥

विषयः । वासुदेवादिचतुर्विंशत्प्रकार-शालग्रामशिलालक्षणम् । अष्टादशपुराण-मन्वादि-प्रणीतधर्मशास्त्रेभ्यः साङ्ख्ययोगाच्च समाहृत्य प्रथममेतच्छिलामाहात्म्यं भगवता विष्णुना कथितमासीत् । अनन्तरं वेदवेदाङ्गसम्मतमेनं कोऽपि कश्चिद्ब्राह्मणं कथयामास ।

No. 210. शास्त्रप्रकाशिका (सुरेश्वरवार्त्तिकटीका) (समूला) By भगवदानन्दः. Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 7$ inches. Folia, 1,616. Lines, 15 on a page. Extent, 65,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

ॐ स्वाज्ञानोद्भूतभेदप्रमुखबहुसुखद्वैतदेहद्वयो ×
मात्वलादिप्रपञ्चप्रचयपरिचयप्राप्तसंसारपाशम् ।
नित्याभ्यासप्रस्तुतप्रबलमनिवलप्राप्तमोक्षप्रभाव-
प्रोत्यप्रत्यर्थिसार्थद्युतिकथमकथं धाम कामं प्रपद्ये ॥ (?)
मातर्नतोऽस्मि भवतीमथचार्थये त्वां
चेतः सरस्वति सुरेश्वरवार्त्तिके मे ।
वाचा सद्वैव सदनुप्रवसंप्रपन्न
मेकाग्रमस्तु परिहाय पराङ्गमर्थम् ॥
श्रीमद्व्यासपयोनिधिर्निधिरसौ सतसूक्तिपङ्क्तिस्फुरन्-
मुक्तानामनवद्यहृद्यविपुलप्रोद्योतविद्यामुनिः ।
शान्तिः क्षान्तिरती दयेति सरितामेकान्तविश्रान्तिभू
र्भूयान्नः सततं मुनीन्द्रमकरश्रेष्ठाश्रयः श्रेयसे ॥
सम्प्रदायविदामुक्तीरनुहृत्य प्रणीयते ।
शास्त्रप्रकाशिका सेयं सुरेश्वरवचोऽनुगा ॥
इह खलु निखिलाम्नायार्थपरिशोधनार्थं काण्वोपनिषद्भाष्यं व्याचिकीर्षु-राचार्य्यश्चिकीर्षितपरिसमाप्त्यादिपरिपन्थिदुरितनिर्वर्हणसिद्धये शिष्टाचार-प्रमाणकमिष्टदेवताप्रणतिलक्षणं मङ्गलाचरणं × × × समाचरन्नर्थं + + व्याचिख्यासितभाष्यार्थसुखप्रतिपत्त्यर्थं संक्षिपति । स्वाविद्येत्यादिना । इत्यादि ।

मूलस्य प्रारम्भवाक्य । ॐ नमः श्रीढुण्ढिराजाय ।

स्वाविद्याविभवप्रसृतविपुलद्वैतप्रपञ्चान्वित-

स्पष्टभ्रान्तितिरोहितात्ममतयो यं भागशो मन्वते ।

निर्भागे सकलाभिधानमननव्यापारदूरस्थितं

वन्दे नन्दितविश्वमव्ययमजं भक्त्या तमेकं विभुम् ॥ इत्यादि ।

End. टीकायाः ।

श्रौतस्मार्त्तविचारनीरनिवहो नीता न योगी इह

श्लोकपन्थिमहाप्रबन्धस्फुटनरव्यापाररत्नाकरः ।

प्रत्यग्बोधमुद्रा विभूतिविभवश्रीदा मुमुक्षैकभूः

सोयं वार्त्तिकवारिधिर्विजयते यस्मिन् (?) चूड़ामणिः ॥

विहिता निहिता सेयं सुरेश्वरवचोऽनुगा ।

शास्त्रप्रकाशिकाऽस्माभिरर्पिता पुरुषोत्तमम् ॥

इति वार्त्तिकपीयूषसुरसास्वादनेच्छवः ।

शास्त्रप्रकाशिकाव्याख्यासमुत्पादं मुमुक्षवः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमच्छुद्धानन्दपूज्यपादशिष्य—श्रीमद्भगवदानन्दकृतायां सुरेश्वरवार्त्तिकटीकायां शास्त्रप्रकाशिकायामष्टमोऽध्यायः ॥ समाप्तोयं सर्व्ववार्त्तिकग्रन्थः ॥

End. मूलस्य । आशैलादुदयात् तथास्तगिरितो भास्वद्यशोरश्मिभि-

र्व्याप्तं विश्वमनन्धकारमभवद् यस्य + शिष्यैरिदं ।

आरा + न गभस्तिभिः प्रतिहतश्चन्द्रायते भास्कर-

स्तस्मै शङ्करभानवे तनुमनोवाग्भि नमः स्यात् सदा॥

Colophon. इति श्रीहादप्रसादश्रीवार्त्तिकामृतमीरितं ।

काण्वारण्यकभाष्यस्य शाङ्करस्य समासतः ॥

अष्टमाध्यायवार्त्तिकं समाप्तम् ।

विषयः । काण्वशाखीयोपनिषदां शाङ्करभाष्यस्य सुरेश्वराचार्य्यकृतं यद्वार्त्तिकं तस्य टीकेयम् अष्टाध्यायात्मकोऽयमतिष्टहद्ग्रन्थः ॥

No. 211. शिवगीताटीका (समूला). By कलदिवेङ्कटाद्रिनायकः. Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 130. Lines, 12 on a page. Extent, 2,200 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ शुद्धाद्वैतसमर्थने पटुमते यैस्य प्रतापं सकृत्
श्रुत्वाप्यैक्यरुचिं (?) सदा विदधते त्यक्तैषणाभेदतः।
यद्द्रव्येषु गणेषु कर्म्मसु तथा जातौ विशेषेषु च
प्रौढ़ाहङ्कृतयोद्यतैः सह निषं सम्भ्रमदाश्रत ॥ (?)
यत्कीर्त्तिं श्रवणाविधिं कृतवतः कल्पद्रुमस्याभवत्
कम्पः सम्भ्रमरस्तथा समभवत् शेषस्य गां बिभ्रतः।
शक्रस्याक्षिमिषात् समस्तदिविषत्सौभाग्यलोपावहो
वह्निक्षिद्रभरः परस्य मिषतो दारानकामानपि ॥
यत्कीर्त्तिं कलहंसकुन्दधवलां श्रुत्वा महेन्द्रादयो
ऽवज्ञामात्मनि सन्ततं विदधते लज्जाभरैर्मन्यराः।
श्रुत्वा देवगुरोर्मलीमसमना यद्वैखरी जायते
सोऽयं × कदलीशवेङ्कटविभु र्वैवर्त्ति सर्व्वोपरि ॥
सोऽयं पद्मपुराणस्य षोड़शाध्यायनिर्म्मिताम्।
शिवगीतां शिवप्रीत्या विवेचयति सादरम्। सूत उवाचेत्यादि।

End. अस्यायमाशयः यद्यपि वह्निरेव सन्ध्याचर्यं प्रशस्तं तथापि यदा विद्दरणाद्यङ्गलोपप्रसक्तिः तदा श्रौतस्य विद्दरणस्य प्राबल्यात् तदनुरोधेन द्वे सन्ध्ये गृहेऽप्यनुष्ठेये इति स्फुटमेदं माधवादिग्रन्थेष्विति दिक्।

Colophon. इति शिवगीतासूपनिषत्सु शुद्धाद्वैतसिद्धान्तप्रतिष्ठापनैकधुरन्धरिककलदिवेङ्कटाद्रिनायकविरचितायां शिवगीताव्याख्यायां षोड़शोध्यायः।
इति शिवगीताटीका सम्पूर्णा।

विषयः। पद्मपुराणीय शिवगीताया व्याख्यानम्।

No. 212. शिवतत्त्वसुधानिधिः. Substance, country-.. de paper, 11×5 inches. Folia, 104. Lines, 7 on a page. Extent, 1,800 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीस्कन्दपुराणान्तर्गतशिवतत्त्वसुधानिधिप्रारम्भः । अध्यायसंख्या ३० । ग्रन्थ-संख्या १५०० । श्लोकसंख्या १८०० । पत्रसंख्या १२७ ॥ ॐ दुण्ढिराजाग्र-पूर्णाम्बादिसमस्तपरिवारसमेतं श्रीकाशीविश्वनाथं सगुरुचरणारविन्दाभ्यां नमोनमः ।

शङ्करेन्द्रगुरुं नत्वा शिवेन्द्रं शिवरूपिणं ।
लिखामीश्वरतुष्ट्यर्थं शिवतत्त्वसुधानिधिं ॥
यं प्रणम्य सुरेन्द्राद्या भवन्ति सुखशालिनः ।
सर्व्वविघ्नोपशान्त्यर्थं तं वन्दे शङ्करात्मजं ॥
श्रीसूत उवाच ।
शिवं हरिं विधातारं तत्पत्नीस्तत्सुतान् गुरून् ।
नत्वा समस्तप्रत्यूहशान्तये मङ्गलाय च ॥
वर्ण्ये शृणुध्वं सर्व्वज्ञाः शिवतत्त्वसुधानिधिं ।
नैमीषीयास्तु मुनयः शौनकाद्या महर्षयः ॥
सत्रावसाने संहृष्टाः सूतं पप्रच्छुरादरात् ॥ इत्यादि ।

End. एतत् पुण्यं समाख्यानं श्रावयेद्वा शृणोति वा ।
अपुत्रो लभते पुत्रं दरिद्रो लभते धनं ॥
शान्तं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधिगच्छति ।
सर्व्वान् कामानवाप्नोति सत्यमेतन्न संशयः ॥ ॐ तत्सत्

Colophon. इति श्रीमत्स्कान्दे महापुराणे सनत्कुमारसंहितायां अन्तिमखण्डे शिव-तत्त्वसुधानिधौ सूतऋषिसम्वादे सकलाध्यायमहिमानुवर्णनं नाम त्रिंशो-ऽध्यायः । अन्तिमखण्डस्य पूर्व्वभागः समाप्तः ॥

विषयः । श्रीस्कान्दे महापुराणे सनत्कुमारसंहितायां शिवतत्त्वसुधानिधौ प्रथमोऽध्यायः । सनत्कुमारप्रश्नवर्णनं नाम २ अः । शिवतत्त्वनिरूपणं नाम ३ अः । मायानिरूपणं नाम ४ अः । जगच्चैतन्यनिरूपणं नाम ५ अः । पञ्चकोशाख्यदुर्गाभरणं नाम ६ अः । जीवन्मुक्तिस्वरूपवर्णनं नाम ७ अः । विदेहकैवल्यस्वरूपवर्णनं नाम ८ अः । स्कन्दसनत्कुमारसंवादे महावाक्यविवरणं नाम ९ अः । षण्मुखसनत्कुमारसंवादे शिवानन्दानुभवो नाम १० अः । षण्मुखसनत्कुमारसंवादे संसारदूषणं नाम ११ अः । षण्मुखसनत्कुमारसंवादे सगुणध्यानयोगनिरूपणं नाम १२ अः । स्कन्दसनत्कुमारसंवादे १३ अः । स्कन्दसनत्कुमारसंवादे शिवार्चनभस्ममहिमानुवर्णनं नाम १४ अः । कार्त्तिकेयसनत्कुमारसंवादे रुद्राक्ष-बिल्वपत्र-रुद्राध्याय महिमानुवर्णनं नाम

१५ ऋः। भिचाटनवर्णनं नाम १६ ऋः। महालिङ्गप्रादुर्भावो नाम १७ ऋः। सुब्रह्मण्यसनत्कुमारसंवादे शिवनामस्मरणदर्शनमहिमानुवर्णनं नाम १८ ऋः। शिवपूजा-शिवस्तुति-महिमानुवर्णनं नाम १९ ऋः। श्रीस्कान्दे महापुराणे सनत्कुमारसंहितायां अन्तिमखण्डे शिवतत्त्वसुधानिधौ सूतऋषिसंवादे सकलाध्यायमहिमानुवर्णनं नाम विंशोऽध्यायः।

No. 213. शिवरहस्यम्. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 46. Lines, 13 on a page. Extent, 1,256 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। श्रीसरस्वत्यै नमः। श्रीगुरुभ्यो नमः।
विघ्नाद्रिभङ्गकुलिशाकृतिघावप्रष्ठा
दन्ताग्रधारि + + + द्विरदेन्द्रवक्त्रं।
कर्णान्तरालसितराजितचामरौघ-
संवीजनप्रहृतदानकटं नमामि॥
सूत उवाच। इत्यादि।
× × × × ×

End. त्यक्त्वा मानुषमध्रुवं जनमहो(?) यात्येव शम्भो पदं।
नारानायसहोदरा पतिहता पादारविन्दार्चन—
द्वारा तुष्टहृदन्तरं पुरहरं विश्वेश्वरं शङ्करं॥

Colophon. इति श्रीशिवरहस्ये एकादशांशे भक्तिमहिमा नाम पञ्चाशोऽध्यायः। भाद्रपद शुक्लतृतीया रविवारे लेखनं समाप्तं। राचसनामसम्वत्सरे॥ *।

विषयः। शिवस्य माहात्म्यादिवर्णनम्।

No. 214. शिवसंहिता. Substance, foolscap paper, 10×3 inches. Folia, 24. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Rājasāhi, Post Office Pākuḍe Keḍogrāma, Paṇḍita Kālidāsa Ṭhākura. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ तत् सत् अथ शिवसंहिता।
एकं ज्ञानं नित्यमाद्यन्तशून्यं।
नान्यत् किञ्चित् वर्त्तते वस्तु सत्यं। इत्यादि।

End. गेचे स्थित्वा पुत्रदारादिपूर्णः
सङ्गं त्यक्त्वा चान्तरे योगमार्गे ।
चिदेचिह्नं वीक्ष्य पश्चात् ग्टहस्थः
क्रीड़ेत् सो वै सम्मतं साधयित्वा ॥

Colophon. इतीश्वरविरचितायां शिवसंहिता समाप्ता ॥ * ॥

विषयः। प्रथमपटले योगशास्त्रकथनमुखेन लयप्रकरणकथनम् । २ ये ज्ञानोपदेशः । ३ ये योगाभ्यासतत्त्वकथनम् । ४ र्थे मुद्राकथनम् । ५ मे साधकलक्षण-प्रतीकोपासनादि-निरूपणञ्च

No. 215. शिवसहस्रनामस्तोत्रम् (रुद्रयामलीयम्). Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Demḍā Bārapāḍā, Paṇḍita Ādinātha Tarkabhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ॐ महादेवाय नमः ।
श्रीपार्व्वत्युवाच ।
केनोपायेन देवेश सर्व्वदा त्वं प्रसीदसि ।
वाञ्छितां सिद्धिमाप्नोति नरो यस्य प्रसादतः ॥
तन्मे कथय देवेश यदि मे विद्यते दया ॥
श्रीशिव उवाच ।
शृणु पार्व्वति वक्ष्यामि मन्त्राणां चितकाम्यया ।
महास्तोत्रं महापुण्यं मम वक्त्रविनिर्गतम् ॥
सहस्रनामस्तोत्रं मे दुर्लभं दैवतैरपि ।
विना पूजां विना ध्यानं विनाचारं विना जपम् ॥
लभते येन कल्याणं तन्मे निगदितं शृणु ॥ इत्यादि ।

End. स्तोत्रं सहस्रनामाख्यं मम वक्त्रविनिर्गतं ।
गोपितव्यं त्वया भद्रे स्वयोनिरिव चापरे ॥
स्तोत्रं नाम समन्ततं प्रतिदिनं भक्त्या पठेन्मानवः
स स्याद्दाक्षपतिसन्निभो बहुवता देवी स्वयं यत्नराट् । (?)

सौन्दर्य्येण च मूर्त्तिमान् मनसिज ... ... लघ्वोपमः
भक्त्या मत्सदृशो जवे पवनजस्त्वाम्भे लभेच्छङ्करम् ॥

Colophon. इति रुद्रयामले चरगौरीसम्वादे शिवसहस्रनामस्तोत्रं समाप्तम् ॥

विषयः । भगवतः शङ्करस्य सहस्रनामकीर्त्तनम् ।

No. 216. शिवसूत्रविमर्शिनी. By श्रीक्षेमराजः. Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā Mahārājā's Library. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः शिवाय । ॐ गणाधिपतये । ॐ नमः ।
ॐ रुद्रः शेषशवर्गः समुदयति यतो यत्र विश्रान्तिमच्छेद्
यत्र त्वं यस्य विश्वस्फुरितमयत्रियदृयमयं विश्वमेतत् ।
स्वाच्छन्द्यानन्दद्वन्द्वे झलमस्रतमयानुत्तरस्पन्दतत्त्वं
चैतन्यं शाङ्करं तद् जयति यदखिले द्वैतभासाद्वयात्म ॥
चासमं जयमालोक्य दृत्तौनामिव तत्वतः ।
शिवसूत्रं व्याकरोमि गुर्व्वाम्नायविचारतः ॥

End. तरत तरसा संसाराब्धिं विधत्त परे पदे
पदमविचलं नित्यालोकप्रमोदसुनिर्भरे ।
विमृशत शिवप्रोक्तं सूत्रं रहस्यसमुज्ज्वलं
प्रसभविलसत् + + + समुत्प्लवदायि तत् ॥

Colophon. इति श्रीशिवसूत्रविमर्शिनी समाप्ता ॥ कृतिर्महामाहेश्वरराजानक-श्रीमदभि-नवगुप्तपादपद्मोपजीविनो राजानकश्रीक्षेमराजस्येति शिवम् ॥ श्रीभास्करो जयति । ॐ ।
श्रीगोविन्दपदारविन्दमकरन्दास्वादशुद्धाशयाः
संसाराम्बुधिमुत्तरन्ति सहसा पश्यन्ति पूर्णं महः ।
वेदान्तैरवधारयन्ति परमं श्रेयस्त्यजन्ति भ्रमं
द्वैतं स्वप्नसमं विदन्ति विमलां विन्दन्ति चानन्दताम् ॥ ॐ रामः ॐ ।

विषयः । शिवसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 217. शिवाद्वैततरङ्गिणी . By महादेवतीर्थः. Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 191. Lines, 8 on a page. Extent, 4,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Royāil, District Ḍhākā, Bābu Yogīndramohana Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं ब्रह्माद्यैरपि पूजितम् ।
संग्रह्यते मया यत्नात् शिवाद्वैततरङ्गिणी ॥
नानापुराणादाहृत्य स्वचित्तपरिशुद्धये ।
शिवविष्ण्वाद्यभेदोऽत्र चिन्त्यते शास्त्रसम्मतः ॥
तत्रादावादित्यपुराणे ॐ
शुद्धस्फटिकसङ्काशं देवं निष्कलमक्षरम् ।
कारणं सर्व्वलोकानां सर्व्वलोकमयं परम् ॥ इत्यादि ॥

End. मायानिरसनात् सद्यो नश्यते च गुणत्रयम् ।
यदा गुणत्रयातीतो भवतीति स मुक्तिभाक् ॥
तस्माल्लिङ्गार्च्चनं भाव्यं सर्व्वेषामिव देहिनाम् ।
लिङ्गरूपी शिवो भूत्वा त्रायते सचराचरम् ॥
पुरा भवद्भिः पृष्टोऽहं लिङ्गरूपी कथं शिवः ।
तत्सर्व्वं कथितं विप्रा याथातथ्येन सम्प्रति ॥ * ।

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीम-श्रीमहादेवतीर्थस्वामिना विरचितायां श्रीशिवद्वैततरङ्गिण्यां नवमस्तरङ्गः समाप्तः ॥ श्रीश्रीहरिः ॥ * ।

विषयः । । १म २य तरङ्गयोः शिवपूजाविधिः । शिवपूजामाहात्म्यादिकथनम् । हरिहरादीनामभेदकथनम् । शिवलिङ्गपूजनविध्यादिः । शिवस्य मानसिकस्नानादिकथनञ्च । ३ये तरङ्गे ईश्वरगीता योगशास्त्रादिञ्च । ४र्थे तरङ्गे शिवपूजाया नित्यत्वादिकथनम् । निर्माल्यभक्षणविध्यादिञ्च । ५मे तरङ्गे देव्या अद्वैतादिकथनम् ।' दुर्गापूजामाहात्म्यादि-कथनञ्च । ६ष्ठे तरङ्गे मोक्षप्राधान्यादिकथनम् । ७मे तरङ्गे मोक्षस्वरूपादिनिरूपणम् । ८मे तरङ्गे गङ्गामाहात्म्यादिकथनम् । ९मे तरङ्गे शिवस्य माहात्म्यादिकथनम् ।

No. 218. शुद्धिकारिका . By नारायणवन्द्योपाध्यायः . Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1774. Place of deposit, District Hugli, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Dharmmadāsa Çiromaṇi. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीरामः ।

सर्व्वस्वरूपं श्रीरामं प्रणम्य भक्तवत्सलं ।
सम्पुटे शुद्धितत्त्वस्य कश्चित् करोति कारिकाम् ॥
शुध्येद्विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रस्तु त्रिंशता दिनैः ॥
सजात्युक्ताशौचमेतत् पूर्णाशौचञ्च कथ्यते ।
खण्डाशौचमतो न्यूनं न खण्डे खण्डमिष्यते ॥

अथ शौचाशौचयोर्लक्षणम् ।

शौचाभावो नचाशौचं वैपरीत्यं नवा तयोः ।
यौगपद्यविरोधाच्च घटत्वाश्वयोर्यथा ॥
तस्मात् संस्काररूपत्वं धर्म्माधर्म्मवदिष्यते ।
अशौचं विहिते कार्य्येऽनर्हताप्रतिपादकम् ॥
शुद्धिस्तु तादृशे कार्य्ये योग्यताप्रतिपादिका ॥ इत्यादि ।

End. अथ पुष्करयोगः ।

पुनर्व्वसूत्तराषाढ़ा कृत्तिकोत्तरफल्गुनी ।
पूर्वभाद्रं विशाखा च रविभौमशनैश्चराः ॥
द्वितीया सप्तमी चैव द्वादशी तिथिरेव च ।
एतेषामेकदा योगे भवतीति त्रिपुष्करः ॥
+ + + + + + + +
अन्यच्च पूजाहोमकर्म्मणी करिष्ये इति विशेषः ।
इति सर्वमशौचेऽपि कर्त्तव्यं । यथा दक्षः —
शुद्धकालेलिदं सर्व्वं सूतकं परिकीर्त्तितं ।
आपद्यातस्य सर्वस्य सूतकेऽपि न सूतकम् ॥
गयायां सर्वकालन्तु पिण्डं दद्याद्विचक्षणः ॥
इति वचनात् प्रेतपदोल्लेखेन प्रेतस्य गयायां पिण्डदानं कुर्य्यात् । यस्य सपिण्डीकरणान्तं प्रेतश्राद्धं न कृतं तस्य वर्षात् परं तर्पणं न कार्य्यं एकादशाहादौ चेत् श्राद्धं क्रियते प्रेतपदोल्लेखेनेति भद्रम् ।

Colophon. इति श्रीनारायणवन्द्योपाध्यायविरचिता शुद्धिकारिका समाप्ता ॥ ॐ नमो नारायणाय ॐ रामः । शकाब्दाः १७७४ । श्रीमधुसूदनवन्द्योपाध्यायस्य स्वाक्षरमिदम् ॥

विषयः । शौचाशौचयोर्लक्षणम् । स्वयशौचनिरूपणम् । सपिण्डाद्यशौचनिरूपणम् । विदेशस्थाशौचनिरूपणम् । अथाग्न्यारुत्यलाचारलवणाशिलाशौचसङ्करसङ्गमनाशौचादिव्यवस्थाकथनम् । प्रेतक्रियाद्यधिकारिनिरूपणम् । पुष्करादियोगादिनिरूपणञ्च ॥

No. 219. शुद्धितत्त्वकारिका. By रामभद्रन्यायालङ्कारः. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 6 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1714. Place of deposit, District Huglī, Mollāigrāma, Paṇḍita Gopālacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
सर्व्वस्वरूपं श्रीरामं प्रणम्य भक्तवत्सलम् ।
कारिकां शुद्धितत्त्वस्य वितनोति यथामति ॥
शुध्येद्विप्रो दशाहेन इत्यादि ।

End. किन्तु एकादशाहादौ चेत् श्राद्धं क्रियते तदा प्रेतपदोल्लेखेन इति शिवं ॥

Colophon. इति श्रीरामभद्रन्यायालङ्कारविरचिता शुद्धितत्त्वकारिका समाप्ता ॥ * ॥
शकाब्दाः १७१४ ॥

विषयः । ब्राह्मणक्षत्रियादीनामशौचव्यवस्थादिकथनम् ।

No. 220. शुद्धिप्रकाशः. By श्रीकृष्णशर्म्मचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, $20\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 7 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kāligañja, grāma Dakṣiṇabhāga, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥
श्रीगौडरायवचनादतियत्नतोऽयम् ।
ज्ञात्वा मतं विविधतन्त्रकृतां मुनीनाम् ॥
श्रीकृष्णशर्म्मकृतिभिः क्रियते प्रकाशः ।
शुद्धेः शिशोर्भटिति बोधि इति प्रमध्वम् ॥
अथ निर्गुणाशौचनिर्णयः ॥ तत्र कूर्म्मपुराणे ।
दशाहं प्राकृताशौचं सपिण्डेषु विपश्चितः ।
मृतेषु वाथ जातेषु ब्राह्मणानां द्विजोत्तमाः ॥

तथा मनुः । शुद्ध्येद्विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रो मासेन शुद्ध्यति ॥
ब्रह्मपुराणे । शौचाशौचं प्रकुर्व्वीरन् शूद्रवद्वर्णसङ्कराः । वर्णसङ्करा अपकृष्ट-वर्णेन उत्कृष्टवर्णस्त्रीषु जाता इति वद्धरः । एतेन जननमरणाशौचे ब्राह्मणानां दशाहेन शौचं शूद्राणां मासाशौचं वर्णसङ्कराणामपि मासा-शौचं बोद्धव्यं ॥ शुद्धिस्तावद्वेदबोधितविहितधर्म्माधिकारोपपादको धर्मविशेषः । अशुद्धिस्तु तद्विरोधी धर्म्मविशेषः । सपिण्डजन्मादिनिमित्तक इति वद्धरः । तत्र महापातकादौ मृतादिजन्याशौचे चातिव्याप्तिः । तत उभयसाधा-रणाशौचलक्षणन्तु स्वनिमित्तव्यधिकरणत्वे सति सन्ध्याद्युपयोगविरोधिधर्मत्व मिति गुरवः । निमित्तव्यधिकरणत्वं निमित्तसम्बन्धिशरीरान्यशरीरावच्छिन्ना-धिकरणत्वमिति । अतो न पातकिस्पर्शजन्यसंस्कारनिमित्ताधिकरणशरीरा-नधिकरणेऽतिव्याप्तिः । नापि महापातके मृते चातिव्याप्तिरिति । इत्यादि ॥

End. ननु सूतकान्तादित्यत्र सूतकानामशौचानामन्तो दिवस इति वा सूतक-स्यान्तो विनाशो यस्मादिति वा सूतकस्यान्तो वा यस्मिन्नित्यर्थः । आद्ये सूतकप्रथमदिनाप्रसिद्ध्यान्तत्वात् निरूपणात् सद्यः शौचदिनासंग्रहः । द्वितीयेऽपि तथा सद्यःशौचे तद्दिन एवाशौचनाशोत्पत्तिः न तत्परदिने । यतस्तृतीये दशमदिनाद्यसंग्रहः । सद्यःशौचेऽपि तद्दिन एव चौरादितत्कर्म-विधानाव्याप्तिः । न चैवं स्वार्थहानेरावश्यकत्वात् सूतकान्ताद्द्वितीयेऽह्नी-त्यनेन अशौचव्यपगम एवोपलक्ष्यतामिति वाच्यं । द्वितीयेऽह्नि इत्यत्र मुख्या-र्थस्य मयाभ्युपगमात् सूतकान्त इति कृते सिद्धेऽधिकवैयर्थ्याच्च । अथ कथ-मनशौचिनामाद्यश्राद्धाधिकार इति चेत्तेषां तदर्थं सद्यःशौचाङ्गीकारादि-त्यवेहि ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीवीरश्रीनरसिंहात्मजचक्रवर्त्ति श्रीलक्ष्मीशर्म्मविरचितोऽयं शुद्धिप्रकाशः सम्पूर्ण इति ॥ * ॥

विषयः । निर्गुणाशौचनिर्णयः । अङ्गास्पर्शः । जननाङ्गास्पर्शः । अशौचे विधिनिषेधौ । बालाद्यशौचम् । विदेशस्थाशौचम् । स्त्र्यशौचम् । अशौचसङ्करः । अपहृतिमदशौचम् । गर्भ-स्रावाशौचम् । सपिण्डाद्यशौचम् । सद्यः शौचादिकथनम् । शवसत्क्रिया । उदकदानादि-कथनम् । अशारदावाद्यादिनिरूपणम् । अधिकारिकथनम् । उदकान्तनिरूपणम् । सद्यः शौचेऽपि परदिन एवाद्यश्राद्धस्य कर्त्तव्यत्वकथनम् । ग्रन्थेऽस्मिन्नेते विषया वादार्थरीत्या सम्बद्धाः ।

No. 221. शुद्धिप्रदीपिका . By कृष्णदेवस्मार्त्तवागीशभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 17½ × 3 inches. Folia, 50. Lines, 7 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1773. Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Rādhānagara, Amarapura, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीहरिः । अथ गर्भस्रावाशौचं ।
गर्भस्रावस्य कालस्तु मासानामष्टमावधि ।
तत्र षण्मासपर्य्यन्तं मासतुल्यं दिनं + + ॥
अधिकं वैदिके कार्य्ये विप्राणां दिनमेककं ।
शूद्राणां षड्दिनानि स्युः सूतकानामिदं स्मृतम् ॥
सप्तमाष्टमयोस्तासां सजात्युक्तमशौचकं ।
अहोरात्रं सपिण्डानां गर्भस्रावे भवेत्तथा ॥
गर्भस्य जीवदुत्पत्तौ जन्माघे मरणेऽप्यहः ।
जन्माद्यात्परमृत्यौ च जीवने नवमादिवत् ॥
जननमरणाशौचे कार्य्ये स्त्रीपुंसभेदतः ।
कन्यामृत्यौ तेन स्पष्टं सद्यः शौचं भवेत्तथा ॥
बालमृत्यौ तु जन्माद्यं तत्पित्रोरेव केवलम् ॥
अशौचे दिनमासादिकं सावनमेव ग्राह्यं । तत्र सावनदिनं सूर्य्योदयात्पर-
सूर्य्योदयपर्य्यन्तं । मासश्च तत्त्रिंशतैवेति । इत्यादि ।

End. मुक्तिस्तु आत्यन्तिकी दुःखनिवृत्तिः । तथाच स्वसमानाधिकरणदुःख-
प्रागभावासमानकालीनदुःखध्वंसो मोक्षः । अथ मृतक्रिया । मृतस्वामि-
कत्वेन आरोपात्मकक्रिया मृतक्रिया तास्तु त्रिविधा भवन्ति आद्या मध्यमा
उत्तरा च । तत्राद्या दाहादिजलायुधादिस्पर्शान्ता । मध्यमा आद्यश्राद्धादि-
सपिण्डीकरणान्ता । पितृदेवताकपार्वणसाम्वत्सरिकादय उत्तरा । तत्र
पूर्व्वासां परापेक्षया पूर्व्वाधिकारिणः प्राशस्त्यमतः पूर्व्वाधिकारित्वेऽपि
पराधिकृताः सिध्यन्ति न तु क्लीवादित्वे वा सिद्धा । तेन पूर्व्वाधि-
कारिणा पुनः पार्व्वणदाहादिकं न करणीयं । तत्र पूर्व्वाः सर्व्वेऽधि-
कारिणोऽवश्यं कुर्य्युः ॥

Colophon. श्रीमद्वन्द्यघटीय—महामहोपाध्याय—श्रीयुतकृष्णदेवस्मार्त्तवागीशभट्टाचार्य्यकृता
शुद्धिदीपिका समाप्ता ॥

शाकेऽग्निघस्रमुनिचन्द्रमिते दिनेशे-
पूर्के गते शतविधुप्रमितेऽह्नि जीवे ।
श्रीकृष्णदेवकृतशुद्धिप्रदीपिकां श्री-
वैद्यादिरामकुसुरो व्यलिखन्मनोज्ञाम् ॥

विषयः । गर्भस्रावाशौचनिरूपणम् । बालाद्यशौचनिरूपणम् । स्त्र्यशौचनिरूपणम् । सपिण्डाद्यशौचनिरूपणम् । मातामहादिमरणेऽशौचनिरूपणम् । अग्निविषादिजनितमृत्युविशेषाशौचनिरूपणम् । पतितमृतानां वर्णभेदेन प्रायश्चित्तभेदकथनम् । शवानुगमनाद्यशौचनिरूपणम् । अथाशौचसङ्करव्यवस्था । स्त्रीपुंसयोर्दोषकनिर्देशः । अथाशौचमध्ये वर्ज्यावर्ज्यकर्म्मनिरूपणम् । मृताशौचव्यवस्थानिरूपणम् मृतकृत्यनिरूपणम् । प्रेतश्राद्धादिनिरूपणम् । अशौचान्तकृत्यनिरूपणम् । अथ वृषादिदानव्यवस्था । मासिकादिश्राद्धव्यवस्था । सपिण्डीकरणव्यवस्था । अथ मृतक्रियानिरूपणञ्च ॥

No. 222. शूद्राह्निकाचारतत्त्वप्रयोगः. By रघुनन्दनभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 17 × 3½ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1735. Place of deposit, Royāil District, Ḍhākā, Babu Yogīndramohana Rāya. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य सच्चिदानन्दं शूद्राणां न्यायवर्त्तिनां ।
शूद्राह्निकाचारतत्त्वं वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥
अथाह्निककृत्यं । प्रमाणमाह्निकतत्त्वेऽनुसन्धेयं । तत्र प्रयोगः । ब्राह्मे मुहूर्त्ते इत्यादि ।

End. रात्रौ एकशय्यायां न शयीयातां ऋतावपि गर्भवत्त्वेऽपि कामुकीमुपेयात् ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्य्यविरचितः शूद्राह्निकाचारतत्त्वप्रयोगः समाप्तः ॥ * ।
शाके शराग्न्यद्रिरसाप्रमाणे ।

विषयः । शूद्राणां आह्निककृत्यनिरूपणम् । आचमनप्रयोगः । दन्तधावनप्रयोगः । तर्पणप्रयोगादिः । वैश्वदेवादिबलिकर्म्मनिरूपणम् । भोजनविधिः । रात्रिकृत्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 223. शुद्धिमुक्तावली. By महामहोपाध्यायः भीमः. Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Amarapura, District Medinīpura, Post Office, Rādhānagara; Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो विश्वेश्वराय ।

संसारवासनाबन्धशृङ्खलाच्छिदुरो हरिः ।
योगिचित्तसरःकेलिराजहंसोऽवताज्जगत् ॥
ईदृशानां हि संक्षेपान्निर्गुणानामियं मया ।
चतुर्णामपि वर्णानां शुद्धिमुक्तावली कृता ॥
व्युत्पत्तिं कुर्वतां कण्ठे मन्दानामर्पिता सती ।
मनोहरा च मन्वादिवचनादपि भूषिता ॥
प्रथमं सामान्येन वर्णचतुष्टयेष्वपि शौचविधायकं पारिजातकं वचनमाह ।
शुध्येद् विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रो मासेन शुध्यति ॥
सामान्येनाभिधाय विशेषेण जन्मप्रभृति × × × × पर्य्यन्त-मशौचमाह ।
दन्तजातेऽजाते च कृतचूडे च संस्थिते ।
अशुद्धा बान्धवाः सर्वे सूतके च तथोच्यते ॥ अस्यार्थः ।
दन्तजाते बाले अजातदन्ते वा कृतचूड़े कृतोपनयने च संस्थिते सर्वे सपिण्डबान्धवाः समानोदकाश्चाशुद्धा अशौचिनो भवन्ति सूतके प्रसवे तथा अशुद्धाः सर्वे इत्यर्थः ॥ इत्यादि ॥

End. सपिण्डानान्तु अशौचिनामन्नभोजने न दोष एव भिन्नकुलजानां तदन्नभोजने अशौचमेव अशौचे सति पार्वणश्राद्धादौ पतिते सति अशौचान्ते तस्य कर्त्तव्यता नास्ति एकोद्दिष्टं यदि अशौचे पतितं तदा अशौचान्तदिने कर्त्तव्यमित्याह ।

देये पितॄणां श्राद्धे तु अशौचं जायते यदि ।
अशौचे तु व्यतीते वै तेषां श्राद्धं विधीयते ॥
शुचीभूतेन दातव्यं या तिथिः प्रतिपद्यते ।
सा तिथिस्तस्य कर्त्तव्या नत्वन्या वै कदाचन ॥

पितॄणां श्राद्धे देये देयकाले यद्यशौचं पतितं तदा तच्छ्राद्धं अशौचे अतीते कर्त्तव्यं । तच्छ्राद्धं केन देयमित्याकाङ्क्षायामाह शुचीभूतेनेति । सैव तिथिस्तस्य तेन श्राद्धेन × × × × भवतीत्यर्थः तदन्येति पतितत्वेन हन्यैकादश्यां तिथिविधानमस्मिन्नेव विधेरिति ॥

Colophon. इति काञ्जिविल्लीयकुलाब्धी + + महोपाध्याय श्रीमद्भीमहता शुद्धि-मुक्तावली समाप्ता ॥

रवौ दुःखं सुखं सोमे भौमे मृत्युर्बुधे धनम् ।
मान्द्यं वह्नि गुरोर्वारे शुक्रे शुक्रक्षयो भवेत् ॥
शनैश्वरे सर्वदोषो नराणां क्षौरकर्म्मणि ।
शुद्धिमुक्तावलीं सारां अलिखद्भुवनेश्वरः ॥

विषयः । सर्ववर्णानामशौचव्यवस्था । जननाशौचनिरूपणम् । मृताशौचनिरूपणम् । अशौचसाङ्कर्य्यनिरूपणम् । सत्यशौचे कार्य्याणां विधिनिषेधकथनञ्चेति ।

No. 224. श्यामासपर्य्याविधिः. By काशीनाथ भट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 248. Lines, 9 on a page. Extent, 6,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Boḍiyāgrāma, Post Office Pākuḍiyā, District Rājasāhi, Paṇḍita Çaçi-bhūṣana Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

साष्टाङ्गं नमनं विधाय पदयोर्वंशाब्जपीठे गुरो-
श्चिन्मध्याम्बरवारिजे त्रिजगदि मोक्षाश्रदे चाद्भुते ।
ज्ञात्वा तन्त्रचयं विचार्य्य बहुधा वन्द्योदितः श्रीयुतः
काशीनाथवरामरः प्रतनुते श्यामासपर्य्याविधिम् । इत्यादि ।

End. विष्णोर्नामसहस्राणां त्रिरावृत्तेन यत् फलम् ।
तत् फलं लभते मर्त्त्यः काशीति सकृदुच्चरन् ॥ शिवरहस्ये ।
तथापि ते विचारः कः काशी कात्यायनीश्वरी ।
काशी काशीति काशीति जपन्मुक्तिं लभेत् ॥
शाकेऽङ्कपक्षरसमिते रसयुते चन्द्रे दिने भास्करे
मार्गे मासि सितेतरे चरतिथौ स्वार्थं सतां तुष्टये ।

काशीश्वाखिलतन्त्रमन्त्रविदुषामालोच्य चिदं मतं
श्यामार्चाविधिसङ्गतं सुकृतवान् सर्व्वार्थसम्पादकम् ॥

Colophon. इति निगमागमविद्याविद्योतितश्रीकाशीनाथभट्टाचार्य्यविरचिते सिद्धान्तसारात्मके श्यामासपर्य्याविधौ विद्यामाहात्म्यकथनं नाम सप्तमो विभागः समाप्तः ॥ * ॥ ॐ शुभमस्तु ॥

विषयः। १ मे विभागे प्रातःकृत्यादिविवरणम्। २ ये विभागे चन्तर्यजनादिकथनम्। ३ ये विभागे वहिर्यागादिविवरणम्। ४ र्थे विभागे महापीठपूजादिकथनम्। ५ मे विभागे कुलाचारादिविवरणम्। ६ ष्ठे विभागे नैमित्तिकार्चनकाम्यसाधनादिनिरूपणम्। ७ मे विभागे विद्यामाहात्म्यादिकथनञ्चेति ॥

No. 225. श्राद्धकालनिरूपणम्. By मधुसूदनवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Dhātrīgrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhīdāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय।
नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं तथा देवीं सरस्वतीम्।
पार्व्वणादिक्रियाकालं वक्ति श्रीमधुसूदनः।
पिण्डान्वाहार्य्यकं श्राद्धं चीणे राजनि शस्यते॥ इत्यादि।

End. तस्मिन् वर्षे न श्राद्धान्तरं कर्त्तव्यं। तेनैव च सपिण्डनं तेनैवाब्दिकमिष्यते इति वचनात्।

Colophon. इति श्रीमधुसूदनवाचस्पति-भट्टाचार्य्यविरचितं श्राद्धकालनिरूपणं समाप्तम्॥ ॐ गुरवे नमः।

विषयः। पार्व्वणकालादिनिरूपणम्॥

No. 226. श्राद्धतत्त्वविवृतिः. By काशीरामवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 17×3½ inches. Folia, 39. Lines, 8 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Amarapura, District Medinīpura, Post Office Rādhānagara, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गोपालाय ।

नत्वा गुरोश्चरणपद्मरजांसि मूर्द्ध्ना
श्रीकान्तकान्तचरणञ्च निधाय चित्ते ।
श्रीकाशिरामसुकृती कृतिनां हिताय
सुश्राद्धतत्त्वविवृतिं वितनोति यत्नात् ॥
स्मृतिशास्त्राम्बुधौ लीलाकृतसेतुं जगद्गुरुम् ।
विदितं विषु लोकेषु नमामि रघुनन्दनम् ॥

स्वकर्त्तव्यग्रन्थसमाप्तिप्रतिबन्धकविघ्नसम्भावनास्ति अतः सम्भावितताद्दशविघ्न-नाशार्थं ग्रन्थकारः परमेश्वरप्रणामरूपमङ्गलं कृतवान् तच्च शिष्यशिक्षार्थ-मादौ निबध्नाति प्रणम्येति । सच्चिदानन्दं कर्म्मधारयसमासाश्रयणात् सत्य-ज्ञानसुखरूपमित्यर्थः एतच्च वेदान्तिमते नैयायिकमते तु सन्तौ चिदानन्दौ ज्ञानसुखे यस्य तं । वेदान्तविस्तृतं वेदान्तशास्त्रप्रकाशितं अनेन कृष्णस्य सच्चिदानन्दत्वं स्वीकृतं नमस्यत्वञ्च सूचितम् । इत्यादि ॥

End. उभौ यदि वर्त्तेतौ तु जीवेच्च प्रपितामहः ।
पिण्डौ निष्टणुयात् पूर्व्वौ भोजयेत् प्रपितामहम् ॥
निष्टणुयात् निर्व्वपेत् । विष्णुश्च —
मातामहानामप्येवं श्राद्धं कुर्य्याद्विचक्षणः ॥
इत्येवं जीवत्पितृकश्राद्धे नानापक्षाः । छन्दोगपरिशिष्टं —
सपिण्डः पितृकृत्येषु अधिकारो न विद्यते ।
न जीवन्तमतिक्रम्य किञ्चिद्दद्यादिति श्रुतिः ॥
सपिण्डः जीवत्पितृकस्य ।
जीवन्तमतिदद्याद्वा प्रेतायान्नोदके द्विजः ।
पितुः पितृभ्यो वा दद्यात् स पितेत्यपरा श्रुतिः ॥

Colophon. (अतःपरं खण्डितम्) ।

विषयः । रघुनन्दनभट्टाचार्य्यकृतश्राद्धतत्त्वग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 227. श्राद्धप्रकरणम् . By नरोत्तमशर्म्मा . Substance, country-made paper, 13 × 2½ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Royāil-grāma, District Ḍhākā, Bābu Yogīndramohana Rāya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ शिवलक्ष्मनाथै नमः ।

आदौ संज्ञां विनिर्णीय ततो राशिस्थनिर्णयम् ।

व्यवस्थानिर्णयं पश्चात् करिष्यामि समासतः ॥ इत्यादि ।

End. तर्पणात् प्राक् वस्त्रनिष्पीड़नेन पितृलोकात् परास्तो भवति इत्यादि-ग्रन्थगौरवभयान्न लिखितम् ॥ * ॥

Colophon. इति नरोत्तमदेवशर्म्मणा विरचिते चूर्णके श्राद्धप्रकरणं समाप्तम् ॥ * ॥

विषयः । संक्रान्तिव्यवस्थादिनिरूपणमुखेन श्राद्धादिव्यवस्थाकथनम् ।

No. 228. श्राद्धविवेकव्याख्या. By रामकृष्णतर्कपञ्चाननः. Substance, palm-leaf, 18×2 inches. Folia, 28. Lines, 7 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vedogrāma, Post Office Raghunāthapura, District Mānabhūma, Paṇḍita Veṇkaṭa Varadācāryya Gosvāmī. Appearance, old. Prose. Generally Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

कृष्णे मनः सन्निवेश्य स्वयकव्याप्रभोक्तरि ।

व्याख्या श्राद्धविवेकस्य रामकृष्णेन तन्यते ॥

प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यङ्गमभिधेयज्ञानं तदर्थमादावभिधेयनिरूपणं प्रतिजानीते । विलोक्येति । यद्यपि सर्व्वैरादौ मङ्गलं क्रियते तथाप्यनेन तन्न कृतं । विघ्नविरहनिश्चयात् कृतं वा न लिखितं । शिष्यशिक्षार्थलाञ्छिकनस्य । प्रकारान्तरेण ज्ञास्यन्तीति । इत्यादि ॥

End. य एवं वेत्तीति श्राद्धविधिज्ञाने श्राद्धापदेशे श्राद्धकरणानुमतौ च श्राद्धफलं भवतीत्यर्थः । गभीरं बह्वनुसन्धानज्ञेयार्थकं तत्त्वं स्मृतिशास्त्रं तदेवार्णवः दुष्प्रवेश्यः तस्य पारदृश्वना तात्पर्य्यज्ञानवता । उल्लासयता हर्षयता सतां स्मृतिशास्त्रव्युत्पत्तिमतां । आरम्भश्लोकेऽस्पष्टीकृतं ग्रन्थनाम स्पष्टयति श्राद्ध-विवेकेति श्राद्धविवेकाख्यः संग्रह इत्यर्थः ॥ * ॥

Colophon. इति रामकृष्णतर्कपञ्चानन-भट्टाचार्य्यविरचिता श्राद्धविवेकटीका समाप्ता ॥ ॥ * ॥ श्रीकृष्ण प्रसीद ॥

विषयः । संक्षेपेण शूलपाणिकृतस्य श्राद्धविवेकाख्यग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 229. श्रीसूक्तभाष्यम्. By रामचन्द्रः. Substance, country-made paper, 7×3 inches. Folia, 5. Lines, 14 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
श्रुतिकल्पार्थलक्ष्मीं यो विकासयति हृद्गतः ।
स पायात् सच्चिदानन्दः सूर्यमण्डलगो हरिः । इत्यादि ।

End. अथ पञ्चदशी तां सत्यावश्वेति । इयमृग्व्याख्यातचरा । एतावांस्तु विशेषः ॥

Colophon. इति श्रीसूक्ते तृतीयो वर्गः ॥ इति श्रीमदत्रिगोत्रोद्भूत-रामचन्द्रविरचितं वैदिकपाठानुकारि-श्रीसूक्तभाष्यं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । श्रीसूक्तस्य व्याख्यानम् ।

No. 230. सङ्केतसारावली. By शिवरामशर्म्मा. Substance, palm-leaf, 15×1½ inches. Folia, 12. Lines, 3 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura Vidgā̃, Paṇḍita Ānandacandra Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै ।
प्राचीनतन्त्राण्यवलोक्य यत्नाद्-
गुरूपदेशं हृदये निधाय ।
संक्षेपतः श्रीशिवरामशर्म्मा
सङ्केतसारावलिमातनोति ॥
सप्तविंशतिभेर्ज्योतिश्चक्रं क्षिमितवायुगम् ।
तदर्कांशो भवेद्राशिर्नवर्क्षचरणाङ्कितः ॥ इत्यादि ।

End. अच्छिन्तमात् शेषो नास्ति ।

विषयः । राशिस्वरूपकथनम् । राशीनां काळबलादिकथनम् । काळवेलादिकथनञ्चेति ।

No. 231. संक्षिप्तसारव्याख्या (सुबन्तपादः) (भावार्थदीपिकानाम्नी). By महेश्वपञ्चाननः. Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1812. Place of deposit, Dakṣiṇakhaṇḍa, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā, Çrī Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यः। ननु षट् इत्यादिविकपदे षकारटकारौ × × × × ककारादिवर्णा न स्थिताः किं ... ...। प्रकृतिप्रत्यये च स्थितम्। इत्यादि।

End. समास एतद्विधानमित्यस्य फलमाह असमासे त्वित्यादि। ननु पञ्चमी चेत्यत्र स्वरांशपत्या(?) पृथक्करणं स्वीकृतं तर्हि पञ्चमी भवति कथं सप्तमीत्यत आह अथवेत्यादि।

Colophon. इति श्रीविद्यार्णवात्मजश्रीमहेश्वपञ्चाननविरचितायां संक्षिप्तसारटीकाभावार्थदीपिकायां सुबन्तपादटीका भावार्थदीपिका समाप्ता॥ शकाब्दाः १८१२।

विषयः। संक्षिप्तसारव्याकरणस्य सुबन्तपादस्य व्याख्यानम्।

No. 232. संक्षिप्तसारटीका (सन्धिपादः) (सारार्थदीपिकानाम्नी). By गोपालचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 29. Lines, 8 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dakṣiṇakhaṇḍa, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā, Çrī Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ श्रीकृष्णचैतन्यः।

यः सर्व्वेषां मतमनुसरन् भाति तत्तत्स्वरूपो
दूरे वाचामपि च मनसां योऽन्तिकस्थोऽपि नित्यम्।
यस्मादिदं जगदपि च स सच्चिदानन्दमूर्त्ति-
र्विश्वंगतिर्जयति निरतं सर्व्वदो माधवः सः॥
शम्भोर्देहवपु र्विरिञ्चिजननी वक्षःस्थलस्था हरे-
र्या सर्व्वैरपि वन्दिताङ्घ्रियुगला खते लयैषं जगत्।
वाणी वाङ्मयदेवताखिलमयी सर्व्वैरगम्यापि या
तां वन्दे निजभक्तकल्पलतिकां सच्चिन्मयीमम्बिकाम्॥

आकृष्य टिप्पनीसारं विज्ञाय गौरवं मतम् ।
गोपालस्तनुते सूरिसुदे साराथंदीपिकाम् ॥
वृन्दारकवृन्दपरिवन्दितपादारविन्दद्वन्द्वश्रीमत्त्रिपुरहरनमस्कार एव परम-मङ्गलमिति श्रीशिवप्रणामरूपमङ्गलं ग्रन्थशदाचरति शिवमित्यादि ।

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः। संक्षिप्तसारव्याकरणस्य सन्धिपादव्याख्यानम् ।

No. 233. संक्षेपज्योतिराकरः. By रामगोविन्दचक्रवर्त्ती. Substance, palm-leaf, 14×2 inches. Folia, 42. Lines, 3 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1715. Place of deposit, Vidgã, District Ḍhākā, Vikramapura, Paṇḍita Ānandacandra Vidyālaṇkāra. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
देवतायाः पदद्वन्द्वं प्रकृतेः पुरुषस्य च ।
श्रीगुरोः पादपद्मञ्च नत्वा श्रीरामकृष्णजः ॥
भूदेवो रामगोविन्दः शिशूनामाशुबुद्धये ।
शास्त्रं वीक्ष्यातिसंक्षेपात् तनोति ज्योतिराकरम् ॥
अथ दिननिर्णयः ।
रविः सोमः कुजश्चैव बुधो जीवः सितः शनिः ।
एतेषां नामतो वाराः सप्तैव कथिताः क्रमात् ॥ इत्यादि ।

End. यात्रां चिपञ्चसप्ताष्टात् पुनर्भद्रेण योजयेत् ।
केचिदिष्टं कलावाप्नौ यात्रा परिसमाप्यते ॥
इति यात्राविधिः ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीरामगोविन्दचक्रवर्त्तिविरचितः अतिसंक्षेपज्योतिराकरः समाप्तः ॥ * ॥
वाणेन्द्वब्धौ तथा चन्द्रे शाकेऽतीते सुनिश्चितम् ।
काशीनाथद्विजेनेदं सश्रीकेनैव लिख्यते ॥ * ॥

विषयः। दिनकथनम् । तिथिनिरूपणम् । पापयोगादिकथनम् । विष्टिभद्रादिकथनम् । रविग्रहादिकथनम् । विवाहादिविहिततिथ्यादिकथनम् । जलाशयारम्भदिनादिकथनम् । रविसंक्रान्त्यादिनिरूपणम् । पताकीरिष्ट्यादिकथनम् । नाचिकदशादिनिरूपणम् । यात्राविध्यादिकथनञ्चेति ॥

No. 234. **सङ्गीतसारसङ्ग्रहः.** Substance, country-made paper, 8 × 5 inches. Folia, 43. Lines, 8 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bāngālā. Date, ? Place of deposit, Seyāḍasol, District Bardhamāna, Çrī Candrānanda Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाय नमः ।

श्रीगोविन्दं प्रणम्यादौ गीतज्ञसुखहेतवे ।

संक्षेपाद्य वक्ष्येऽहं सङ्गीतसारसंग्रहम् ॥

अथ सङ्गीतोत्पत्तिमाह ।

पुरा चतुर्णां वेदानां सारमाकृष्य पद्मभूः ।

इदन्तु पञ्चमं वेदं सङ्गीताख्यमकल्पयत् ॥ इत्यादि ।

End. उत्तमो मध्यमः प्रोक्तो गुणैः कतिपयैरिति ।

गुणयुक्तोऽपि दोषोऽस्तु उच्यते सोऽपि पञ्चधा ॥

अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । सङ्गीतोत्पत्तिनिरूपणम् । मूर्च्छनादिनिरूपणम् । रागादिनिरूपणम् । गायकलक्षणादिकथनम् । भाषादिनिरूपणम् । वाद्यादिनिरूपणम् । अतःपरं खण्डितम् ।

No. 235. **सत्क्रियासारदीपिका.** By **गोपालभट्टः.** Substance, foolscap paper, 13 × 4½ inches. Folia, 72. Lines, 8 on a page. Extent, 2,300 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm.1949. Place of deposit, Lohajaṅga, District Ḍhākā, Vikramapura, Bābu Mukunda Lāla Pāla Caudhurī. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीराधारमणो जयति ।

प्रणम्य सच्चिदानन्दं जगतां सेव्यमीश्वरम् ।

श्रीकृष्णं परमानन्दमनन्याभीष्टदायकम् ॥

वच्मि स्मृत्विद्विजातीनामनन्यानां विशेषतः ।

पद्धतिं तां विवाहाद्यैः सत्क्रियासारदीपिकाम् ॥

श्रीमद्गोपालभट्टोऽयं साधूनामाज्ञया क्रमम् ।

भगवद्धर्मरक्षार्थं भक्तानां वैदिकी तु या ॥

कृता याप्यनिरुद्धेन भीमभट्टेन या कृता ।

... ... ॥

सङ्करान्त्यजादीनां गृहस्थभक्तानां पितृदेवार्च्चनादिकं क्वापि वेदे लोके धर्म्मशास्त्रागमस्मृतिपुराणादौ च नास्ति तेषामेतत्कृत्ये सत्यपि सेवानामोऽपराधो जायते तत्र प्रथमं अथर्व्ववेदः श्रीनारायणोपनिषत् प्रमाणमाह। ॐ अथ पुरुषो वै नारायणोऽकामयत इत्यादि।

End. तदा कर्म्मकारः पितृब्राह्मणाय दक्षिणां दद्यात्। अपरब्राह्मणेभ्यश्च दक्षिणां दद्यात्। तथा कार्य्यादिवैष्णवसेवा जीवसन्तर्पणञ्च कुर्य्यात्। अथवा अन्य आचार्य्यैः। तदा तस्मै दक्षिणां दद्यात्।

Colophon. इति श्रीसमावर्त्तनक्रमः समाप्तः॥ संवत् १९४९॥ किशोरीलालकायस्थ वृन्दावननिवासी॥

विषयः। द्विजशूद्रादीनां विवाहादिविधिस्तत्प्रयोगादिनिरूपणञ्च।

No. 236. सत्स्मृतिसारः. By जानकीरामसार्व्वभौमः. Substance, country-made paper, 10×6 inches. Folia, 7. Lines, 14 on a page. Extent, 125 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṭhiyā, District Rājasāhi; Paṇḍita Guruprasāda Çiromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

ॐ नमः श्रीकृष्णाय।
आनन्दकन्दं दिविषद्विवन्द्यं
विवन्द्य गोविन्दपदारविन्दम्।
श्रीजानकीराम × सार्व्वभौमः
समग्रहीत् सत्स्मृतिसारमेतम्॥

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति।

विषयः। तिथि-शौचप्रायश्चित्तादेर्व्यवस्थानिरूपणम्।

No. 237. सनत्कुमारसंहिता (शिवपुराणीया). Substance, country-made paper, 14×5½ inches. Folia, 101. Lines, 11 on a page. Extent, 3,500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणपतये नमः। अथ सनत्कुमारसंहिता लिख्यते।
प्रपद्ये देवमीशानं सर्व्वज्ञमपराजितम्।
सर्व्वं सर्व्वभूतानामनादिं विश्वतोमुखम्॥

वेदादौ यः स्वरः प्रोक्त उकाराख्यो महेश्वरः ।
सृजते सर्व्वभूतानि पञ्चमूर्तिः सदाशिवः ॥
तस्य चिन्ताप्रभावेण ब्रह्मणा विहितं जगत् ।
तद्वत्कथा सम्प्रवक्ष्यामि पुराणं शिवभाषितम् ॥
नैमिशाख्याश्रमपदे पुण्ये पूर्व्वं मयोदिते ।
पराशरस्य दायादः श्रीमान् सत्यवतीसुतः ॥
ब्रह्मर्षिः स च धर्म्मात्मा काले योगविदांवरः ।
गुरुर्लोकस्य धर्म्मात्मा ब्रह्मचारी तपोनिधिः ॥
ऋषिसङ्घैः परिवृतः श्रुत्यर्थं योऽवदत् पुरा ।
भारते शतसाहस्र्यां संहितायां कवीश्वरः ॥
तेषां सुखोपविष्टानां कथां कथयतां पराम् ।
तत्राजगाम धर्म्मात्मा ब्रह्मणस्तनयः शुभः ॥
... ... ।
दृष्टस्तु ऋषिभिस्तत्र ब्रह्मपुत्रो महामुनिः ॥
लिङ्गार्चनविधिश्चैव देवदेवस्य पूजनम् ।
प्रसादस्य च यत् पुण्यं देवदेवस्य धीमतः ॥
संवत्सरस्य यत् पुण्यं शिवस्य परमं शुभम् ।
आवर्त्तनविधिश्चैव पुनरावर्त्तिकं तथा ॥
मूर्त्तीनां प्रविभागस्य मन्त्रस्य परमं विधिम् ।
... ... रुद्रस्य तु महात्मनः ॥ इत्यादि ।

End. पितृणामिदं (?) श्राद्धे पवमानमिदं शुभम् ।
दुष्ट + + दुष्कर्म्मकलि + + + नाशनम् ॥
अथ + + श्लोकं श्लोकार्द्धं वा समाहितः ।
श्रद्धया भक्तियुक्तो वा तस्य प्रीतो भवेत् शिवः ॥
ॐ शङ्कर + + + स्वदम् ।

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारप्रोक्तं शिवपुराणं समाप्तम् ॥

विषयः। इति श्रीशिवमहापुराणे चतुर्विंशतिसाहस्र्यां संहितायां सनत्कुमारसंहितायां प्रथमोऽध्यायः । द्वितीयोऽध्यायः । सप्तद्वीपवर्णनं नाम तृतीयोऽध्यायः । चतुर्थोऽध्यायः । भुवनकोशवर्णनं नाम पञ्चमोऽध्यायः । ब्रह्मगीतोपाख्यानं नाम षष्ठोऽध्यायः । सप्तमोऽध्यायः । अष्टमोऽध्यायः । नवमोऽध्यायः । शिववर्णने दशमोऽध्यायः । एकादशोऽध्यायः । शिवमाहात्म्ये द्वादशो-

ऽध्यायः । त्रयोदशोऽध्यायः । शिवविभीषणसंवादे चतुर्दशोऽध्यायः । लिङ्गभूती नाम । (अध्याय संख्या नास्ति) पुष्पदानमाहात्म्यम् । पुष्पादिदानसमावेशः । उपवासविधिर्नाम । अष्टमीविधिः । अष्टमीव्रतम् । दानधर्म्मः । नियमोपदेशः । यजनकीर्त्तनं नाम (?) भूतिकीर्त्तनं नाम । लिङ्गार्चनफलकं नाम । दुर्वाससोपनिषत् । नाडीसंवादः । दण्डपाणिवरदानं नाम । पञ्चायतनवर्णनं नाम । अविमुक्तमाहात्म्यं नाम । नन्द्युपाख्यानम् । नन्द्यभिषेको नाम । नन्द्युपाख्याने नन्दिविवादः । नीलकण्ठोपाख्यानम् । त्रिपुरवधोपाख्यानम् । त्रिपुरदाहो नाम । माख्यणमाहात्म्यम् । योगविधिकथनं नाम । इति श्रीसनत्कुमारप्रोक्तं समाप्तम् ।

No. 238. सनत्कुमारसंहिता. Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 84. Lines, 5 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1935. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ श्रीसनत्कुमारसंहितायां पटल लिख्यते (?) ।

श्रीसनत्कुमार उवाच ।

भो ब्रह्मन् ब्रह्मतत्त्वज्ञ ब्रह्मज्ञानविशारद ।

त्वत्तोऽहं श्रोतुमिच्छामि रहस्यं परमाद्भुतम् ॥ इत्यादि ।

End. युष्माकं चैव संसिद्धिर्भविष्यति न संशयः ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां सदाशिवसनकसंवादे पञ्चविंशः पटलः ॥ * ॥ संवत् १९३५ ॥

विषयः । अत्र पटलाः पञ्च वर्ण्यन्ते तद्यथा ॥ १ ॥ इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां शौनकसदाशिवसंवादे २१ शः पटलः ॥ २ ॥ इति श्रीस० सं० सदाशिवसनत्कुमारसंवादे २२ शः पटलः ॥ ३ ॥ इति श्रीस० सं० सदाशिवसनकसंवादे २३ शः पटलः ॥ ४ ॥ इति श्रीस० सं० २४ शः पटलः ॥ ५ ॥ इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां सदाशिवसनकसंवादे पञ्चविंशः पटलः ॥

No. 239. सन्धिटीका (संक्षिप्तसारीया). By वंशीवदनः. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 16. Lines, 13 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā *viâ* Aṇḍāl Çrī Murāri Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो विघ्नेश्वराय ।

रामं नत्वा गुरुं तेषां मतान्यालोक्य यत्नतः ।

संक्षिप्तसारटीकार्थी नवकार्थं प्रकाश्यते ॥

ग्रन्थारम्भे सकलशिष्टैकवाक्यतया विधेयत्वेन परिप्राप्तम् । इत्यादि ।

End. सर्व्वमनुकरणेनेति असन्धिः अन्यथा सन्देहः स्यात् । नित्यसन्धिर्वैकल्पिकत्व-त्वात् विकल्पोदाहरणमाह किं अनेन इत्यादि ॥ • ॥

Colophon. श्रीवंशीवदनं विशिष्टनयनं विद्वज्जनप्रीणनं

सूते रायमती सती मतिमती श्रीमान् वशिष्ठः स्वयम् ।

व्याकारे क्रमदीश्वरेण रचिते श्रीनन्दिना शोधिते

गोयीचन्द्रकृते तु तद्विरचिते पादोऽयमादिर्गतः ॥

श्रीरामाश्रयाः ॥ * ॥

विषयः । संक्षिप्तसारव्याकरणस्य सन्धिपादस्य व्याख्यानम् ।

No. 240. सभाकौस्तुभः. By रामनारायणमित्रदासः. Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 143. Lines, 9 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Royāil, District Ḍhākā, Bābu Yogindramohana Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. या शब्दशक्तिरत वाचकवाच्यरूपा

ज्योतिर्मयी त्रिगुणया विदधाति मूर्त्त्याँ ।

श्रीरामनारायणमित्रदासः

मानन्दसुक्ताप्य सुकाव्यसिन्धुम् ।

स्फुरत् सभाकौस्तुभमुत्तमं मुदा

सतां मुदे स प्रकटीकरोति ॥

नानाकाव्यविचारचारचतुरैर्धीरैरुदारैः समम्

सत्काव्यानि विचार्य्य पद्यनिचयैः प्रोद्यत्सभाकौस्तुभः ।

विश्वामित्रकुलोद्भवेन सहसा सन्नीतिविस्फूर्जित-

स्तेनायम् मया कयापिच हरौ भक्त्या समुन्नीयते ॥

आदिष्टोऽस्मि सकलजलधिवेलावलयितेनावलये तिलकायमानमनिषिक्त-

भूपालमौलिमालामिलन्मुकुटतटनटन्मणिमरीचिमञ्जरीपुञ्जपिञ्जरितमञ्जुपादा-म्बुज दिल्लीश्वरालमगीरश्रीमदौरङ्गजेबसाहा-देव-गौड़राज्यसाम्राज्याभिषिक्तेन करालकलिकालकालकरालकवलितदैन्यदावानलदह्यमानजगतीपीयूषधा-राधरेण प्रचण्डभुजदण्डचण्डिमाकर्णकुण्डलितकोदण्डच्छिद्यमानकाण्डप्रकाण्ड-ताण्डवसमुत्सारितवैरिनिकरेण शौर्य्यौदार्य्यधैर्य्यदयादाक्षिण्यविनयाद्यनेक-गुणगरिमसमुपचितसत्कीर्त्तिकर्पूरपूरपूरिताखिलदिङ्मण्डलेन विचित्रचित्र-गुप्तादिविविधानवद्यविद्याविद्याधरीविहारागारोत्तरराढ़ीय-कायस्थकुलतिल-कातिशयसहृदयहृदयकुशेशयप्रकाशनमित्र-मित्रवंशसदृशपवित्रविश्वामित्रगो-त्रप्रवरवङ्गेश्वरश्रीमत्श्रीहरिनारायणरायसदीश्वरेण यथावत् सामात्यवरा-नवरतश्रुतिस्मृतीतिहासपुराणादिसकलशास्त्रव्याख्याविचक्षणानुचरपरीक्षण-निपुणा ... ... तेषां भवतीति नीतिप्रभृतिसकलशास्त्राणां सार-माकलय्य सभाप्रस्तावोपयोगिसंग्रहमेकं विरचयेति मङ्गलादिमयूखैः मया सभाकौस्तुभः समुन्नीयते ॥ इत्यादि

End. प्राणः प्राणभृतामन्नमन्नं लोकोऽभिधावति ।
अन्नप्रसादात् सौकर्य्यं जीवितं प्रतिभा सुखम् ॥
तुष्टिः पुष्टिर्बलं मेधा सर्व्वमन्ने प्रतिष्ठितम् ।
लौकिकं कर्म्म यद्वृत्तौ स्वर्गतौ यच्च वैदिकम् ॥
कर्म्मापवर्गे यच्चोक्तं तच्चाप्यन्ने प्रतिष्ठितम् ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीदर्पनारायणरायसमुन्नीतसभाकौस्तुभे द्रव्यगुणमयूखः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु
शाकेन्दुबाणसप्ततुरगै(?)र्मासे तुलाराशिके मत्वा शम्भोः पदद्वयं लिपिरियम् ॥

विषयः। मङ्गलादिनिरूपणम् ।, धर्म्मादिनिरूपणम् । पातकादिनिरूपणम् । पण्डि-तादिप्रशंसा । गुणप्रशंसा । दुर्जनादीनां निन्दा । याचकनिन्दा । दरिद्रनिन्दा । मूर्खादीनां निन्दा । सदाचारादिनिरूपणम् । उपदेशादिकथनम् । रसादिनिरूपणम् । अलङ्कारनिरू-पणम् । सम्भोगशृङ्गारादिकथनम् । तथा विप्रलम्भशृङ्गारादिकथनम् । राशिनक्षत्रादिनिरूपणम् । मृत्युयोगादिकथनम् । द्रव्यगुणादिनिरूपणञ्चेति ।

No. 241. समयाचारतन्त्रम् . Substance, country-made paper, 18 x 4 inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Pākuḍiyā, District Rājsāhi, Paṇḍita Kālidāsa Ṭhākura. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ परदेवतायै नमः । श्रीदेव्युवाच ।
भगवन् सर्व्वदेवेश चित्स्वरूप सदाशिव ।
कथितं सर्व्वतन्त्रेषु त्रैपुरं ज्ञानमुत्तमम् ॥
शिवशक्त्यात्मकं यत्तु समयाख्यं परात्परम् ।
परं ब्रह्मेति विख्यातं सर्व्वशास्त्रेषु गोपितम् ॥
अन्यत् किञ्चिततो नास्ति निश्चितं मनसि प्रभो । इत्यादि ।

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः। १ मे पटले नित्यानन्दज्ञानादिकथनम् । २ ये रहस्ययोगादिकथनम् । ३ ये परमाविद्यावीजादिकथनम् । ४ र्थे विद्यासाधनादिप्रकारः । ५ मे पूजारहस्यादिकथनम् । ६ ष्ठे मुद्रादिकथनम् । ७ मे कुण्डहोमसाधनादिप्रकारः । ८ मे वीजादिसाधनप्रकारः । ९ मे भावनिर्णयश्च । अतःपरं खण्डितम् ।

No. 242. **सर्व्वसाधारणप्रमाणतत्त्वम् .** Substance, palm-leaf, $10 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 34. Lines, 3 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Āḍāihājār, District Ḍhākā, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṇkārā. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । अथ सर्व्वसाधारणप्रमाणतत्त्वम् ।
मरणादेरकर्म्मण्ये संयोगो यस्य नाग्निना ।
दाहादूर्द्धमशौचं स्याद् यस्य वैतानिको विधिः ॥
प्रक्षिप्याग्निं स्वदारेषु परिकल्प्य द्विजं तथा ।
प्रविशेत् कार्य्यवान् ... ... यथैव न चिरं क्वचित् ॥
रात्रावेव समुत्पन्ने मृते ... ... सूतके ।
पूर्व्वमेव दिनं ग्राह्यं यावन्नैवोदितो रविः ॥
उदिते तु यदा सूर्य्ये नारीणां दृश्यते रजः ।
जननं वा विपत्तिर्व्वा यस्या ... ... शर्व्वरी ॥ इत्यादि ।

End. नोपतिष्ठति यः पूर्व्वां नोपास्ते यश्च पश्चिमाम् ।
स शूद्रवत् बहिष्कार्य्यः सर्व्वस्माद् द्विजकर्म्मणः ॥
ऊर्द्धमायो हि यो विप्रः खादयेश्वरणद्वयम् ।
तज्जलं पितृमुखे दद्यात् आत्मानं नरकं व्रजेत् ॥ (?)
सन्ध्या येन न विज्ञाता सन्ध्यां येनाप्युपासते ।

जीवन्नेव भवेच्छूद्रो मृतः स चाभिजायते ॥
ॐकारोच्चारणाद्दोषात् शालग्रामशिलार्चनात् ।
ब्राह्मणीगमनाच्चैव शूद्रश्चाण्डालतां व्रजेत् ॥
... ... ।
सङ्कल्पो नैव कर्त्तव्यो ब्रह्मये च कदाचन ॥
रुद्रीलौदुम्बरं पात्रं वारिपूर्णं गुणान्वितम् ।
दर्भत्रयं साग्रमूलं फलपुष्पसमन्वितम् ।
जलाशयारामकूपे संकल्पः पूर्व्वदिङ्मुखः ॥

Colophon. (समाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति ।)

विषयः। शूद्रोपनयनकालनिरूपणम् । पिण्डदानकाले रजस्वलायाः कर्त्तव्यनिरूपणम् । श्राद्धविघ्नप्रमाणकथनम् । सपिण्डीकरणात् परं मासिकानामकर्षणकथनम् । तिलदानविधिः । सौरसावनादिकालनिरूपणम् । पञ्चश्राद्धादिविधिः । तिथिविशेषे कूष्माण्डादिनिषिद्धवस्तुनिरूपणम् । आचमनादिनिरूपणम् । क्षौरकर्म्मविधिः । भूम्यादिदाने फलविशेषकथनम् । रविसंक्रमणादिनिरूपणम् । नवान्नकालनिरूपणम् । सापिण्ड्यविचारः गोत्रप्रवरपितृमातृबन्धुनिरूपणम् । पूजाविधानम् । अग्नेर्नामकरणम् । चरणक्षालनविधिः । शूद्राणां शालग्रामादिपूजानिषेधकथनम् । सङ्कल्पपात्रनिर्णयश्चेति ॥

No. 243. सर्व्वानुक्रमणीवृत्तिः. By षड्गुरुशिष्यः. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 102. Lines, 13 on a page. Extent, 3,340 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sм. 1830. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीक ऋक्संख्या ऋषिदैवतच्छन्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् । अथेति मङ्गले प्रस्तावे वा ऋगंशवाङ्ख्याद्दग्वेदः । इत्यादि ।

End. आह्वानारण्यकसूक्तगृह्यचतुर्थाग्रण्यकेषु तु । प्रत्यध्यायसमाप्तावपि द्विर्वचनं दृष्टं वागुदिता भवति भवतीत्यादि ।

Colophon. इति षड्गुरुशिष्यविरचिता सर्व्वानुक्रमणीवृत्तिः समाप्ता ॥ शुभमस्तु । संवत् १८३० ।

विषयः। ऋग्वेदीयसर्व्वानुक्रमव्याख्या ।

No. 244. साङ्कर्षकाण्डभाष्यम् . Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 87. Lines, 9 on a page. Extent, 1,957 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1864. Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

एवं द्वादशभिरध्यायैः प्रकृतिविकृतिभेदेन कतिपयान् न्यायान् संशोध्य तैरेव न्यायैरितस्ततो विप्रकीर्णान् वेदवाक्यार्थानैदम्पर्येण सम्यङ्निष्कृष्य- निर्णेतुमेषा चतुरध्याय्यारभ्यते । इत्यादि ।

End. जैमिनेर्विमलसूक्तितटिन्यां

मग्नमाप शुचितां मम चेतः ।

तेन खेलतु पिनाकिपदाब्जे

येन जन्मनिबन्धो न पुनः स्यात् ॥

Colophon. इति श्रीसाङ्कर्षे भट्टदीपिकायां षोडशस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥ * ॥ संवत् १८६४ ।

विषयः । भाट्टदीपिकाख्य मीमांसाग्रन्थस्य साङ्कर्षकाण्डस्य व्याख्यानम् ।

No. 245. सारावली, By नारायणवन्द्योपाध्यायः . Substance, country-made paper, 16 × 3½ inches. Folia, 152. Lines, 6 on a page. Extent, 3,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Huglī, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Bramhanārāyaṇa Vidyālaŋkāra. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामः शरणम् ।

श्रीरामं जगतामीशं प्रणम्य तस्य तुष्टये ।

सारावलीं प्रतनुते श्रीनारायणः सुधीः ॥

वृद्धिरादैजादेङ्गुणोऽचः । अचः स्थाने आत् ऐच् आर् आल् एच् ऐच् इत्येते आदेशा वृद्धिः परिभाष्यन्ते । अ इ उ ण ऋ ऌ क ए ओ ङ ऐ औ च प्रत्याहारार्थोऽयं निर्देश स्तेनाणित्यनेन अ इ उ ऋ ऌ ए ऐ ओ औ ऐजि × × एवमन्ये। प्रत्याहारेषु च ह्रस्वोक्त्या दीर्घोऽपि गृह्यते। इत्यादि ।

End. धातोस्तु । सुनायिका तुपादिका

त्यतनोस्तु । इत्यिका दाक्षिणात्यिका

स्त्रीनियतत्वाच ; खड्गिका खड्गाका ।

Colophon. इति श्रीनारायण-वन्द्योपाध्यायकृतौ सारावल्यां तद्धितपादः समाप्तः ॥

No. 246. साहित्यरत्नाकरः. Substance, country-made paper, 13×2½ inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā grāma *viâ* Aṇḍāl, Bābu Yatīndranātha Nāyek. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ श्रीरामचन्द्राय नमः ।

आलिङ्ग्य गाढ़मुदरं पितुरङ्कभागे
वत्सत्रयत्र्यर्थवतु वात्सगजाननो नः ।
यत्कुक्षयोर्गिरिसुताकुचपार्श्वभागोः
स्तन्यं पिपासति गुहस्त्रिभिराननाद्यैः ॥
श्रेयो मे विदधातु शारदशशिश्रीभासुरा भासुरा
धारासारनिवासकारिमधुरव्याहारिणी हारिणी ।
मुक्ताभूषणपोषणस्मितलवश्रीसाधुना साधुना
लावण्येन निजेन निर्जितवती रम्भावती भारती ॥
नुमः स्तुमः कर्दमदुर्दमाम्बुधिप्रनष्टचेष्टाखिलजन्तुसन्ततिम् ।
सोयं स्वप्रतिभाहयन्निकषणप्रोद्दीप्तषड्दर्शनी-
रत्नस्वम्मयकन्धरो यदनुजो रामाश्रयः पण्डितः ।
तस्मात् पर्व्वतनाथसूरिजलधेः श्रीमल्लमल्लोविय-
द्भासन्नजुषो लसद्गुणमयेयस्योदयश्चन्द्रवत् ॥
सोऽहं धर्म्मसुधीर्गवां विलसितैः कर्त्तुं रसाशंसिया
संस्तुतिं समुदञ्चयेयमधुना साहित्यरत्नाकरम् । इत्यादि ।

End. अत्र निजकुलकूटस्थस्य मार्गस्य पुनःपुनर्मण्डलभेदो माभूदित्यभिसन्धानात्म-
कस्यामरद्विषदमारणकारणस्यार्थस्य गूढत्वाद्गाम्भीर्य्यम् । उक्तोदाहरणान्येव
सौशब्द्यस्योदाहरणानि द्रष्टव्यानि ।
एवं सूक्ष्मधियां मार्गमाश्रित्योदाहृतं मया ।
माधुर्य्यौजःप्रसादास्तु सौशब्द्येन समन्विताः ॥
गुणाश्चत्वार एवैते मम सूक्ष्मतरेक्षितुः ।
नय इवेति वात्यर्थं मनसे रोचते मतम् ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीमत्त्रिभुवनपवित्रचरित्रगौरावतंस-वाराणसीवंशपद्माकरप्रभातभानुना पर्व्वनाथसूनुना सकलकलाविज्ञानवता धर्म्मसंज्ञावता विरचिते श्रीरघुकुल-तिलकगुणमणिधामनि साहित्यरत्नाकरनामन्यलङ्कारशास्त्रे गुणनिरूपणं नाम पञ्चमस्तरङ्गः ॥ अतः परं खण्डितम् ।

विषयः । १ मे तरङ्गे ग्रन्थारम्भसमर्थनादिः । २ ये तरङ्गे वाचकशब्दार्थादिनिरूपणम् । ३ ये तरङ्गे लक्ष्यशब्दादिनिरूपणम् । ४ र्थे तरङ्गे व्यञ्जकशब्दार्थादिनिरूपणम् । ५ मे तरङ्गे गुणनिरूपणम् ॥

No. 247. सिद्धिखण्डः (मन्त्रसारीयः) . By नित्यनाथसिद्धः. Substance, country-made paper, 17 × 6 inches. Folia, 13. Lines, 12 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1876. Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीरामाय नमः । अथ गुटिका लिख्यते ।
सर्व्वविद्यासाधनं । अथ सकलजनवश्य होइ ऐकचित्त मन्त्र जपिए वीसह बारवार देवदार चन्दन वरकी जर पानीसी वाढिर विभूति सें संयुक्त के माथे तिलक करै तौ सर्व्वजन वश्य होय । पथरसनाकी जर पुष्यनक्षत्रमो लिजे अवपद्रवकी लौजै अवनीकी जर लीजै ॥ इत्यादि ॥

End ॐ नमः ह्रूं ह्रां ह्रौं ठः ठः फ ठ स्वाहा जथा को पढै तथा को यह मन्त्र पढौ लेइ । श्रीनित्यनाथो जयति ।

Colophon. इति श्रीपार्व्वतीपुत्र-नित्यनाथ-विरचिते सिद्धिखण्डे मन्त्रसारे आकर्षणी-वशीनाम सप्तम उपदेशः सम्पूर्णः । समाप्तम् । शुभमस्तु मङ्गलं दद्यात् । संवत् १८७६ ।

विषयः । आकर्षणी-वशीकरणी-मोहकारिण्यश्वतसञ्चारिण्यादिमन्त्राः । तत्तन्मन्त्रसाधकद्रव्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 248. सुभाषितम् . Substance, country-made paper, 7 × 4½ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।
ध्येयं सदा परिभवघ्नमभीष्टदोहं
तीर्थास्पदं शिवविरिञ्चिनुतं शरण्यम् ।
भृत्यार्त्तिहं प्रणतपालभवाब्धिपोतं
वन्दे महापुरुष ते चरणारविन्दम् ॥
यतो यतो निवर्त्तेत विमुच्येत ततस्ततः ।
एकधर्म्मो ह्यणां क्षेमशोकमोहभयापहः ॥
अध्यापनं ब्रह्मयज्ञः पितृयज्ञस्तु तर्पणम् ।
देवहोमं वह्नि × × × पूजनम् ॥ इत्यादि ॥

End. ताम्बूलं कटुतिक्तमिष्टमधुरं क्षारं कषायान्वितम्
वातघ्नं कफनाशनं क्रमिहरं दुर्गन्धि×नाशनम् ।
× × × × × कामाग्निसन्दीपनं
ताम्बूलस्य त्रयोदश गुणा स्वर्गेऽपि ते दुर्लभाः ॥ (?)
× × × × ×
त्यक्त्वा सुदुस्त्यजसुरेप्सितराज्यलक्ष्मीम्
धर्म्मिष्ठ आर्य्यवचसा यदगादरण्यम् ।
मायामृगं दयितयेप्सितमन्वधावत्
वन्दे महापुरुष ते चरणारविन्दम् ॥

Colophon. इति श्रीसुभाषितम् सम्पूर्णम् । श्रीमते रामानुजाय नमः । रामः ।

विषयः । नानाविषयकश्लोकसङ्ग्रहः ।

No. 249. सुभाषितसारसङ्ग्रहः. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 15 on a page. Extent, 576 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ सुभाषितसारसंग्रहारम्भः । तत्रादौ मङ्गलम् ।
चलत्कर्णानिलोद्भूतसिन्दूरारुणिताम्बरः ।
जयत्यकाले विश्वजन् सन्ध्यामिव गजाननः ॥
वामाङ्गीकृतवामाङ्गः कुण्डलीकृतकुण्डलिः ।

आविरस्तु पुरोवास्तु भूतिभूत्यम्बराम्बरम् । इत्यादि ।

End. दशमद्वारमार्गेण लक्ष्यं प्राप्य ततः परम् ।
द्वात्रिंशत्तत्त्वसंयुक्तः परमात्मनि लीयते ।

Colophon. इति सुभाषितसारसंग्रहः समाप्तः ।

विषयः । प्रसङ्गोपप्राप्तश्लोकानां सारसंग्रहः ॥

No. 250. सूक्तप्रतीकम् . Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 56. Lines, 15 on a page. Extent, 1,640 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अग्निमीळे इति नवर्चस्य सूक्तस्य वैश्वामित्रो मधुच्छन्दा ऋषिः ॥ अग्निर्देवता गायत्रीच्छन्दः ॥ इत्यादि ।

End. तृतीयायास्त्रिष्टुप् शिष्टानां तिसृणामनुष्टुप् ।

Colophon. इति अष्टमाष्टके अष्टमोऽध्यायः ॥ इति दशमं मण्डलम् ।

विषयः । ऋग्वेदोक्त ऋचां प्रतीकादिनिरूपणम् ।

No. 251. सूर्य्यपञ्चाङ्गम् . Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 156. Lines, 5 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।
ॐ श्रीशैलशिखरासीनं भैरवीपतिमीश्वरम् ।
भैरवं चन्द्रमुकुटं गणगन्धर्व्वसेवितम् ॥
पन्नगाभरणोपेतं जटामुकुटमण्डितम् ।
भस्माङ्गरागधवलं सूर्य्यं + + + + ॥
+ + + + +
गङ्गाधरं प्रसन्नास्यं वनितानमपङ्कजम् ।
नन्दिदत्तार्चितं शम्भुं दृष्ट्वा प्रोवाच भैरवी ॥

श्रीदेव्युवाच ।

देवदेव महादेव भक्तानामभयप्रद ।

त्वं शिवः परमेशानस्त्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः ॥

+ + + +

वद शीघ्रं दयासिन्धो पञ्चाङ्गं पूर्व्वसूचितम् ।

देवदेवस्य सूर्य्यस्य + + + + + ॥ इत्यादि ।

End. भद्रात्मयमभक्ताय दातव्यश्च महामुनिम् ।

गुह्याति गुह्यगोप्त्रीत्वं सूर्य्यपञ्चाङ्गमुत्तमम् ॥

सर्व्वदा सर्व्वथा गोप्यं गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥

Colophon. इति श्री रुद्रयामले तन्त्रे देवीरहस्ये परमार्द्दीपिकायां श्रीभगवत्सूर्य्यपञ्चाङ्गं समाप्तम् ॥

विषयः । रुद्रयामलतन्त्रीय-देवीरहस्यान्तर्गतम् श्रीसूर्य्यदेवस्य पटल-पूजापद्धति-सहस्र-नाम-कवच स्तवराजात्मकपञ्चाङ्गम् ।

No. 252. सूर्य्याथर्व्वशीर्षम् . Substance, country-made paper, 4 × 2 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 35 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ ॥

सूर्य्याथर्व्वशीर्षं व्याख्यास्यामः ॥ ब्रह्मा ऋषिः । गायत्रीच्छन्दः । आदित्यो-देवता हंसाद्यग्निनारायणयुक्तं बीजम् ॥ इत्यादि ।

End. त्रिकालं जप्त्वा क्रतुशतफलं प्राप्नोति यश्च आदित्यो जपति । स महामृत्युं तरति स महामृत्युं तरति य एवं वेद इत्युपनिषत् ॥

Colophon. श्री सूर्य्याथर्व्वशीर्षं समाप्तम् ।

विषयः । श्रीसूर्य्यनारायणस्तुतिः ॥

No. 253. सौरसूक्तम् . Substance, country-made paper, 5 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 88 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ॥
उदुत्यमिति त्रयोदशर्चस्य सूक्तस्य कण्वः प्रस्कण्व ऋषिः सूर्य्योदेवता नवाद्या गायत्र्योऽन्त्यास्तस्रोऽनुष्टुभः ॥ इत्यादि ।

End. सूर्य्यस्यैव सायुज्यं स्वरूपतां सलोकतामश्नुते । नमः शौनकाय । नमः शौनकाय । सौरः समाप्तः ।

विषयः । भगवत्सूर्य्यनारायणस्तुतिविषयकं सूक्तम् ।

No. 254. स्तवामृतलहरी. By विश्वनाथचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 12 x 6 inches. Folia, 37. Lines, 12 on a page. Extent, 1,300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Seyāḍasol. Çrī Candrānanda Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।
संसारदावानललीढलोक-
त्राणाय कारुण्यघनाघनत्वम् ।
प्राप्तस्य कल्याणगुणार्णवस्य
वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम् ॥
महाप्रभोः कीर्त्तन-नृत्य गीत-
वादित्रमाद्यन्मनसो रसेन ।
रोमाञ्च-कम्पाश्रु तरङ्ग-भाजो
वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम् । इत्यादि ।

End. नन्दसूनो कृष्ण गोविन्द दृश मयि दिश मयि ।
निजकृपया मां जीवय मन्दस्मितसुधया ॥
पीतवसन मम कलय मनो
नवनीतनस्निग्धकमनीयतनो ।
व्रजवनगरावतंस विभो
वल्लभं मामुररीकुरु भोः ॥ * ॥

Colophon. समाप्तेयं स्तवामृतलहरी ।

विषयः । गुरुदेवाष्टकादिः । गुरुचरणस्मरणाष्टकम् । गरौरमप्रभोरष्टकम् । लोकनाथ प्रभोरष्टकम् । शचीनन्दनविजयाष्टकम् । स्वरूपविलासाष्टतम् । मदनगोपालदेवाष्टकम् ।

अनुरागवल्ली । राधिकाध्यानाम्नतम् । रूपचिन्तामणिनिरूपणम् । सङ्कल्पकल्पद्रुमकथनम् । सुरतकथाम्नतकथनम् । छन्दस्तवादिश्चेति ।

No. 255. स्नेहमालिका. Substance, English paper, 16×4 inches. Folia, 30. Lines, 8 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ḍhākā Paṭuāṭuli, Bābu Yādavānanda Gupta. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

अथ स्मरस्य स्नेहमाह ।

अगुर्व्वेला हरिद्रे द्वे मुर्व्वा मुस्तकरेणुकम् ।

कटुकं मधुकं रास्ना चन्दनं शतपुष्पकम् ॥ इत्यादि ।

End. अग्निश्च कुरुते दीप्तिं स्त्रीणां सान्यविशेषणम् । भल्लातकटाश्च घृतम् ॥

Colophon. इति स्नेहमालिकायां बालरोगाधिकारः ।

समाप्तेयमायुर्व्वेदसंग्रहीता स्नेहमालिकानाम्नी पुस्तिका ॥ * ॥

विषयः । नानाविध घृततैलादिकरणप्रकारादिकथनम् ॥

No. 256. स्मृतिकल्पद्रुमः राधावल्लभ कविवागीशः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 56. Lines, 6 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1712. Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā grāma Dakṣiṇakhaṇḍa, Çrī Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीरामः ।

स्मृतिकल्पद्रुमाख्यानं ग्रन्थं प्राकृतभाषया

कुरुते कविवागीशो राधावल्लभसंज्ञकः ॥

সর্ব্বত্র শুচি তৎকালজীবী পুরুষাদি কর্ম্মাধিকারী হয়। অতএব প্রথমে শুদ্ধি নির্ণয় করিতেছি।

End. অপর অসমান জাতির তর্পণ না করিবেক। কিন্তু ভীষ্মের তর্পণ করিবেক ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीमुकुन्दमिश्रतनूद्भव-कविवागीश-श्रीराधावल्लभशर्म्मविरचिते स्मृतिकल्पे आद्यमञ्जरी समाप्ता ॥ * ॥

द्वादशाब्धीन्दुशकाब्दे मिते भानौ गते शुचौ ।
श्रीमद्द्विजो रमाकान्तशर्म्मा प्राखिलच्छ्राद्धमञ्जरीं ॥

विषयः । प्रथमा शुद्धिमञ्जरी । तत्र शुद्ध्यादिव्यवस्था । द्वितीया प्रायश्चित्तमञ्जरी । तत्र प्रायश्चित्तादिव्यवस्था । तृतीया तिथिमञ्जरी । तत्र तिथ्यादिव्यवस्था । चतुर्थी श्राद्धमञ्जरी । तत्र श्राद्धव्यवस्थादिश्चेति ।

No. 257. स्मृतिसंक्षेपः. By नरोत्तमदेवशर्म्मा. Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Royāil grāma, Bābu Yogīndramohana Rāya Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायै ।
अज्ञानतिमिरध्वंसि संसारार्णवतारकम् ।
मुक्तिप्रदं पदं यस्य नत्वा संगृह्यते मया ॥
चूर्णकेन सुबोधेन नरोत्तमद्विजेन वै ।
कथ्यते स्मृतिसंक्षेपो गृह्णन्तु द्विजसत्तमाः ॥ अथाशौचसंक्षेपः । इत्यादि ।

End. कुलटा-षण्ढातिरिक्तदुष्कृतकर्म्मणोऽपि अयाचिताहृतं ग्राह्यं ॥ * ॥

Colophon. इति स्मृतिसंक्षेपेऽशौचव्यवस्था समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । संक्षेपेणाशौचव्यवस्थादिकथनं ।

No. 258. स्मृतिसंक्षेपसारः. By रमाकान्तचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 375 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṃkāra. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य कालीचरणारविन्दम्
ज्ञात्वाच तत्वस्य स्मृतेर्विशेषम् ।
वक्ष्यामि पुत्रस्य सुबोधहेतुम्
संक्षेपसारं खलु बालबोध्यम् ॥
अथोद्वाहस्मृतिसंक्षेपसारो निरूप्यते । अथोद्वाहलक्षणं यथा ॥

भार्य्यात्वसम्पादकप्रहणं विवाहः। तद्ग्रहणञ्च उत्सर्गानन्तरं वरस्य ममेयमिति ज्ञानरूपम्। तस्य समवायविषयताभ्यां सम्बन्धाभ्यां वरकन्ययोः सत्त्वाद् वरकन्ययोर्विवाह इति प्रतीतिरुपपद्यते। तस्य स्वीकाररूपज्ञानविशेषस्य समवायविषयतयोर्भेदाद्वरकन्ययोर्विवाहकर्त्तृत्वकर्मत्वे। अतएव कन्यापुत्र-विवाहेष्विति संगच्छते। इत्यादि॥

End. मातृबन्धुसन्निपातव्यवस्था। एकतो मातृ-मातामही-तत्पितृ पितामह-प्रपितामहाः। अन्यतोऽपुत्रा मातामहीभगिनी तदा तत्पुत्रयोग्यतामवलम्ब्य तन्मातामह-प्रमातामह वृद्धप्रमातामहानां प्रत्येकं सन्ततिः पञ्चमीपर्य्यन्ता बन्धुकन्यादिकाः पञ्च वाधस्तना त्रिगोत्रान्तरिता नोद्वाह्याः।

... ...

यदा तु पितामहीभ्रातापि नास्ति तदा तयोर्योग्यतामवलम्ब्य बन्धुपितामह-प्रपितामहानां प्रत्येकं सन्ततिः × × पर्य्यन्ता बन्धुभगिन्यादयः पञ्च वा त्रिगोत्रान्तरिता नोद्वाह्याः॥

Colophon. इति मधुसूदनभट्टाचार्य्यात्मज श्रीरमाकान्तचक्रवर्त्ति-निरूपिते स्मृतिसंक्षेपसारे सम्बन्धः पञ्चविध इत्यादि बन्धुसन्निपातान्तविवेचनं समाप्तम्॥

विषयः। उद्वाहलक्षणम्। तत्र कन्यादानाधिकारिक्रमकथनम्। कन्याविवाहकालनिरूपणम्। गोत्रनिरूपणम्। कन्योत्सर्गवाक्ये प्रवराद्युल्लेखस्य कर्त्तव्यत्वकथनम्। यजुर्वेदिनां सामगेय-कन्यादानोत्सर्गपूर्व्वकमग्निस्थापनादिविवेचनम्। सपिण्ड-समानोदक-सगोत्र समानप्रवर-बान्धवभेदात् पञ्चविधसम्बन्धनिरूपणञ्च।

No. 259. **स्वत्वविचारः**. Substance, country-made paper, $18 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 10 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍāragrāma Kurāṇa, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीहरिः पातु।

स्वत्वं तावत् स्वत्वमुत्पन्नं विनष्टं तवस्वं ममस्वं देवस्वं ब्रह्मस्वमित्यादि-प्रतीतिसिद्धं पदार्थान्तरम्। तच्च वृत्तिनियामकविशेषेण सुवर्णादिनिष्ठं स्वर्ण-स्वत्वमिति प्रत्ययात् निरूपकत्वाख्यविशेषणताविशेषेण च स्वामिनिष्ठम्। अत्रास्य पुरुषस्य स्वत्वमिति प्रत्ययात्। नचैवमस्मिन् एतद्द्रव्यस्वामित्वमेतद्द्रव्यपति-त्वमिति कथं स्यात् निरूपकतासम्बन्धस्य वृत्त्यनियामकत्वात्। निरूपकता

सम्बन्धस्यापि प्रकृतिवृत्तिनियामकताभ्युपगमे अस्मिन् पुरुषे एतद्द्रव्यस्वामित्वमिति प्रतीतेर्दुर्व्वारत्वादिति वाच्यं। इत्यादि॥

End. केचित्तु जलप्रक्षेपप्रतिपत्तिरूपपिण्डपितृयज्ञवत् सर्व्वमेव श्राद्धं होमरूपमेव अग्नौ करणहोमस्याग्नौत्यागादेश्च तदङ्गत्वादित्याहु। तदसत् अग्नौत्यागस्यैव श्राद्धत्वस्य सकलतान्त्रिकसिद्धस्यासति बाधके त्यागानौचित्यादिति दिक्॥

Colophon. इति त्यागस्वरूपनिरूपणम्। स्वत्वविचारः समाप्तः।
हेरम्ब-स्मर-कमलापति-शङ्करोमा-वाणी-रमाभयवरप्रदकालिकानाम्।
पादाम्बुजानि सुरदानवसेवितानि कुर्व्वन्तु शं प्रणमतो मम दैन्यभाजः॥
यास्यति जलधरसमय स्तवापि च सम्पद्विरलंघीयसी भविता।
तटिनि तटद्रुमपातनपातकमेकं चिरस्थायि॥
मुरहर रन्धनसमये मा रण मुरलीमहो मधुराम्।
नीरसमेध्ये रसतनुतां क्षणतनुतां क्षणानुरेति॥

विषयः। स्वत्वस्य विचारः। पुत्रस्वत्वकथनम्। दम्पत्योः पारस्परिकस्वत्वकथनम्। विषयादीनाञ्च स्वत्वकथनं त्यागस्वरूपकीर्त्तनञ्च।

No. 260. स्वधर्म्मामृतसिन्धुः By श्रीशुकसुधीः. Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 245. Lines, 10 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1934. Place of deposit, Hātuā, Koyeladeva Maṭha. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमन्निम्बार्काय नमः।
श्रीनिम्बार्कं नमस्कृत्य सम्प्रदायानुसारतः।
स्वधर्म्मामृतसिन्धुर्वै क्रियते शास्त्रमानतः॥
शब्दानुमानोपमानप्रत्यक्षैतिह्यार्थापत्त्याख्यानि षट् प्रमाणानि। तत्रार्थापत्त्युपमानयोरनुमाने ऐतिह्यवाक्यस्य चाप्तवचनत्वाच्छब्देऽन्तर्भावः। प्रत्यक्षानुमानयोः क्वचिद्व्यभिचारदर्शनेन स्वतन्त्रप्रमाणत्वाभावाच्छब्दानुसारित्वांशेन प्रमाणत्वेऽपि मुख्यं प्रमाणं शब्दः। अतएव भाष्यकारैर्वेदान्तकौस्तुभे वैदैकप्रमाणकं शास्त्रमिति सुदृढं स्थापितम्। ब्रह्मप्राप्त्युपायभूतस्वधर्म्मनिश्चयोऽपि वेदात् तदर्थप्रतिपादकाच्च शास्त्रात् कर्त्तव्यः।
तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं ते कार्य्याकार्य्यव्यवस्थितौ।
ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं कर्म्म कर्त्तुमिहार्हसीति भगवद्वचनात्॥

मूलस्कन्धमया वेदा पञ्चरात्रञ्च यत्परं ।
अन्यच्च यत्परं प्राह्यं शास्त्रं नान्यद्दृढं पुनरितिभारद्वाजसंहितोक्तेः ॥
ऋग्यजुःसामाथर्व्वाणश्च भारतं पञ्चरात्रकं ।
मूलरामायणञ्चैव शास्त्रमित्यभिधीयते ॥ इत्यादि ।
इति प्रमाणनिर्णयः । इति स्वधर्म्मामृतसिन्धौ प्रथमस्तरङ्गः ॥

End. एवं धर्म्मैर्मनुष्याणाम् ... चात्मनिवेदिनाम् ।
मयि संजायते भक्तिः कोऽन्योऽर्थोऽस्यावशिष्यते ॥ इति
अर्चितो वन्दितो ध्यातः कीर्त्तितो वा श्रुतोऽपि वा ।
विशिष्टैरविशिष्टैश्च सर्व्वैः प्राप्यो मया श्रुतः ॥
मामपि महतां तेषां रहस्ये संनियोजय ।
गतिर्भव दयासिन्धो दासोऽस्मि तव केशव ॥
श्रीराधां रुक्मिणीं सत्यां गुरुं गुरुपरम्पराम् ।
तदङ्घ्रिदास्यलाभाय भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥

Colophon. श्रीमत्परमवैष्णवाचार्य्य श्रीमद्भगवत्सनत्कुमारसन्ततिप्रवर्त्तक-श्रीमद्भगवन्निम्बार्क-चरणचिन्तक-श्रीशुकसुधीसंगृहीते स्वधर्म्मामृतसिन्धौ पञ्चविंशस्तरङ्गः ॥
तत्र भाद्रशुक्ला २ रविवासरे संवत् १९२४ शुभं भवतु श्रीहरिगुरुचरण कमलेभ्यो नमः ॥

विषयः। पञ्चविंशतरङ्गात्मकं प्रधानतः श्रीकृष्णस्यैव पूजाप्रवर्त्तकं वैष्णवं शास्त्रमिदम् । तत्र प्रथमे शब्दानुमानोपमानप्रत्यक्षेतिह्यार्थापत्त्याख्यषट्प्रमाणेषु शब्दात्मकं शास्त्रमेव मुख्यं प्रमाणमिति कथनम् । द्वितीये वेदनिदिध्यासनोपासनलक्षणाद्भगवज्ज्ञानात् सर्व्वदुःखनिवृत्तिर्भवतीत्यस्य प्रमाणकथनं गुरुभक्तिनिर्णयश्च । तृतीये दीक्षाया माहात्म्यकीर्त्तनं। शिक्षायाः परीक्षायाश्च कालकथनं । अष्टाक्षरादिमन्त्रकथनं । ललाटादिद्वादशस्थानेषु शङ्खचक्राद्यवयवकतिलकधारणविधिश्च । चतुर्थे षट्साधननिरूपणं । वैराग्यस्य लक्षणकथनं प्रकारकथनञ्च । उपाध्यायशिष्ययोरुपाख्यानच्छलेन भक्तिमाहात्म्यकथनञ्च । पञ्चमे भगवद्भजने अधिकारिनिर्णयः। षष्ठे सप्तमे च बाह्याभ्यन्तरशुचित्वप्रकारकथनम् । अष्टमे नवमे मुद्रान्यासादिप्रकारनिरूपणम् । पीठादिपूजाविधानञ्च । दशमे वैष्णवस्य कर्त्तव्यनिरूपणम् । एकादशे वैष्णवस्य लक्षणकथनम् । द्वादशे सदाचारविशेषकथनम् । त्रयोदशे चतुर्दशे च एकादश्यादिव्रतविधिः । एकादशीमाहात्म्यकीर्त्तनं । एकादश्यादिव्रतानां कालनिर्णयश्च । पञ्चदशे षोडशे च मासकृत्यनिरूपणं। अधिकारिनिरूपणञ्च । सप्तदशात् पञ्चविंशपर्य्यन्ते वैशाखादि-चैत्रपर्य्यन्त-द्वादशमासेषु श्रीरामनवमी-जन्माष्टमीप्रभृतिव्रतनिरूपणम् । व्रतानां कालनिरूपणञ्च । तत्र दामोदराष्टकम् ।

अमावस्याकृत्यम् । गोपूजामन्त्रः । यमद्वितीयाकृत्यम् । श्रीकृष्णप्रबोधनादिपूजनविधिः । श्री-राधिकोपाख्यानादिकीर्त्तनञ्चेति ।

No. 261. स्वर्गवादः. Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 50 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Gāḍuriā, District Barisāla, Paṇḍita Durgācaraṇa Nyāyaratna. Appearance tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
अथ दुःखासंभिन्नादिसुखत्वं स्वर्गत्वं इत्यादि ।

End. प्रेतत्वविमुक्तिं प्रति हेतुत्वमित्येक एव कार्य्यकारणभावो वाच्य इति नव्याः ॥ इति ॥

विषयः। अत्र त्रयो वादार्थाः सन्ति । स्वर्गवादः प्रतिष्ठावादः सपिण्डीकरणवादश्चेति । एषु च स्वर्गनिरूपणं । प्रतिष्ठाविध्यादिकथनं । सपिण्डीकरणविध्यादिकथनञ्च ।

No. 262. हंसदूतटीका. By श्रीरामशङ्करवन्द्यः. Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines, 9 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Huglī, Khānākula, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Brahma Nārāyaṇa Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगुरुभ्यो नमः ।
श्रीराम-गुरु-ताताङ्घ्रिनतः श्रीरामशङ्करः ।
तनोति हंसदूतस्य टीकां श्रीरामसम्मुदे ॥
तत्र धीरपरम्परापरिप्राप्तं मङ्गलमाचरति । दुकूलमित्यादि । दलितहरि-तालद्युतिहरं दलितं मर्द्दितं च तत् हरितालं चेति दलितहरितालं तस्य द्युतिं शोभां हरतीति वाक्ये छन्नोऽवच्छने इत्यङ् गुणवत् दुकूलं पट्टवस्त्रं बिभ्राणो हतः । भृञ्जो हृतिपुष्ट्योः कर्त्रर्थ-क्रियाफले शानः । इत्यादि ॥

End. सुरारातिक्रीड़ानिविड़घटनारूपसचितः सुरारातेः श्रीकृष्णस्य यत् क्रीड़ा-निविड़ं क्रीड़ातिशयः तस्य घटनारूपेण प्रकाशकरूपेण सचितः पूजितः

अयं प्रबन्धः अर्थात् मत्कृतः प्रबन्धः अखिलजगतां वन्द्यः । हितकारिणस्तस्य श्रीकृष्णस्य प्रभोः स्वामिनः अन्तःसान्द्रां अन्तःकरणे निविड़ां प्रमोदलहरीं सन्तोषलहरीं स्रवयतु वर्धयतु । १४१ ।

Colophon. श्रीरामगुरुताताङ्घ्रिसर्त्ता श्रीरामशङ्करः ।
वन्द्यो व्याख्यातवान् हंसदूताख्यं रामसम्मुदे ॥
गोस्वामि श्रीरूपनामा तत्कृतिः प्रेमभक्तिदा ।
सा कृष्णनगरस्थस्य गिरा मया सुबोधिका ॥

विषयः । श्रीरूपगोस्वामिकृतस्य हंसदूताख्यभक्तिरसात्मककाव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 263. हनुमत्सहस्रनामस्तोत्रम् . (ब्रह्माण्डपुराणोत्तरखण्डीयम्) Substance, country-made paper, $3\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1818. Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीरामचन्द्राय नमः ।
ऋषय ऊचुः ।
ऋष्यमूकं गिरिं प्राप्य सीताविरहकातरः ।
भगवन् किं + + रामस्तत्सर्वं ब्रुहि विस्तरम् ॥
श्रीवाल्मीकिरुवाच ।
मायामनुष्यदेहोऽयं ददर्शाग्रे कपीश्वरं ।
हनूमन्तं जगत्स्वामी बालार्कसमतेजसं ॥
सत्वरस्थ समागम्य साष्टाङ्गं प्रणिपत्य च ।
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा हनूमान् राममब्रवीत् ॥
हनूमानुवाच ।
धन्योऽस्मि कृतकृत्योऽस्मि + + + + ।
योगिनामप्यगम्यश्च संसारभयनाशनम् ॥ इत्यादि

End. ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थाय प्रत्यहं यः पठेन्नरः ।
ऐहिकामुष्मिकं सोऽपि जायते नात्र संशयः ॥
आराध्य + + सम्पत्तिदायकं जपतां स्वयं ॥

य इदं पठते नित्यं पाठयेद्वा समाहितः ।
सर्व्वान् कामानवाप्नोति वायुपुत्रप्रसादतः ।

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे उत्तरखण्डे श्रीरामचन्द्रप्रोक्तं हनूमत्सहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥
मात्राहीनं पदभ्रष्टं यदक्षरसमन्वितम् ।
तत्सर्व्वं क्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर ॥
संवत् १८१८ शकाब्द १६८३ ।

विषयः । देवस्य हनूमतः सहस्रनामकीर्त्तनम् ।

No. 264. हनुमद्दुर्गः. Substance, country-made paper, 80×3 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1697. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । हनुमद्दुर्गो लिख्यते ॥
अस्य श्री अनन्तघोरप्रलयज्वालाग्निरौद्रस्य वीरहनूमतो असाध्यसाधन-अघोरास्त्रमूलमन्त्रस्य ॥ इत्यादि ।

End. ह्रिं ह्रिं सर्व्वमन्त्रार्थसिद्धिं कुरु कुरु स्वाहा ॥

Colophon. इत्यथर्व्ववेदोक्तं हनुमद्दुर्गं समाप्तम् ॥ गोदातटविलसत्पुण्यस्तम्भपुरे तुला-पुरकारोपनामक-विनायकस्यात्मज-पण्डरङ्गेण लिखितम् ॥ १६९७ शाके ॥

विषयः । वीरत्वसाधनं हनुमतो मन्त्रादिकथनम् ।

No. 265. हरिभक्तिसुधोदयः. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 95. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Royāil, Raghunāthapura grāma, Babu Gouramohana Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।
एकं यज्जनयत्यनेकतनुभृत् शश्वान्यजस्रं मिथो ।
भिन्नाकारगुणानि केचिदपि वा नोप्तं न सिक्तं जनैः ॥ इत्यादि

End. य इमं शृणुयाद्भक्त्या हरिभक्तिसुधोदयं ।
कथयेत् सर्व्वपापौघान्मुक्तो मोक्षं स गच्छति ॥

Colophon. इति श्रीनारदीयपुराणे हरिभक्तिसुधोदये विंशतितमोऽध्यायः ॥ समाप्तश्चायं हरिभक्तिसुधोदयः ॥

विषयः । हरिभक्तिमाहात्म्यम् हरिकथाश्रवणादिफलकथनञ्च ।

No. 266. हेमाद्रिटीका. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 253. Lines, 10 on a page. Extent, 4,554 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1704. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमद्भवान्यै नमः ।
पृष्ठे कूर्म्मतया चतुर्भुजतया दोर्मण्डले मन्दरं
बद्धा क्षीरसमुद्रमोषधिभृतं निर्म्मथ्य निष्पादितैः ।
आनीतैरमृतैर्भिषक्तमतया योषित्तया पायितैः
देवानाममरामरत्वमकरोत्तस्मै नमो विष्णवे ॥
हेमाद्रिणा चतुर्वर्गचिन्तामणिविधायिना ॥ इत्यादि

End. स्नेहेति । भ्रमतरमत्यर्थं । तुशब्दाद्म केवलं भ्रमतरवचं प्रलेपादि किन्तु पूर्व्वोक्तमपि यथा योजयेत् ॥ सूत्रस्थानमुपसंहरति समाप्य इति ॥

Colophon. इति हेमाद्रिटीकायामायुर्व्वेदरसायने क्षाराग्निप्रकरणं समाप्तम् ।
न निरूपितम् । शकाब्दाः १७०४ ॥

विषयः । हेमाद्रिकृतस्य आयुर्व्वेदरसायनाख्य-वैद्यग्रन्थस्य व्याख्यानं ॥

INDEX OF AUTHORS.

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY
New Delhi.